

İSTANBUL
SANAYİ ODASI

**Avrupa Birliği'ne Tam Üyelik Sürecinde
İstanbul Sanayi Odası Meslek Komiteleri
Sektör Stratejileri Geliştirilmesi Projesi**

Makine İmalat Sanayi Sektörü

ISBN 978-9944-60-644-8

1. Baskı, 1000 Adet

Mayıs 2010

İstanbul

İstanbul Sanayi Odası Yayınları No: 2010/7

Araştırma Şubesi

Meşrutiyet Cad. No:62

34430 Tepebaşı İstanbul

Tel: (212) 252 29 00 (pbx)

Faks: (212) 245 32 82

arastirma@iso.org.tr

www.iso.org.tr

Grafik-Mizampaj

Okay Lafçioğlu

Baskı

Dünya Yayıncılık

Globus Dünya Basımevi

Yüzüncü Yıl Mahallesi 34440 Bağcılar-İstanbul

Tel: (0212) 629 08 09

Faks: (0212) 629 08 21

© Tüm hakları İstanbul Sanayi Odası'na aittir.

Bu yayındaki bilgiler ancak kaynak gösterilmek suretiyle kullanılabilir.

Raporun Hazırlanmasında Katkıda Bulunan Meslek Komitesi Temsilcileri

49. Grup “Isıtma, Soğutma ve Havalandırma Sanayii” Meslek Komitesi

Cemal YILMAZ - 49. Grup Meslek Komitesi Başkanı

PANEL SİSTEM SOĞUTMA SAN. VE TİC. A.Ş.

Süleyman Eren İNÖNÜ - 49. Grup Meslek Komitesi Başkan Yardımcısı

GÖKÇE BRÜLOR VE ISI SAN. TİC. A.Ş.

Ali EREN - 49. Grup Meclis Üyesi

ISI SANAYİ A.Ş.

Ayhan YAVRUCU - 49. Grup Meclis Üyesi

ALARKO CARRIER SAN. VE TİC. A.Ş.

Christoph Michael GROSSER - 49. Grup Meslek Komitesi Üyesi

TÜRK DEMİR DÖKÜM FABRİKALARI A.Ş.

50. Grup “Genel Amaçlı Makine ve Aksam Sanayii”

Fikret DALKIRAN - 50. Grup Meslek Komitesi Başkanı

HİPAŞ HİDROLİK VE PNÖMATİK SAN. VE TİC. A.Ş.

M. Serol ACARKAN - 50. Grup Meslek Komitesi Başkan Yardımcısı

NETMAK METAL MAKİNE SANAYİ VE TİCARET LİMİTED ŞTİ.

Adnan DALGAKIRAN - 50. Grup Meclis Üyesi

DALGAKIRAN BASINÇLI HAVA MAKİNALARI TİCARET VE SANAYİ. A.Ş.

Ender YILMAZ - 50. Grup Meclis Üyesi

YILMAZ REDÜKTÖR SAN. VE TİC. A.Ş.

Recep KILIÇOĞLU - 50. Grup Meslek Komitesi Üyesi

KILIÇOĞLU MAKİNA VE TEKSTİL SANAYİ TİCARET LTD. ŞTİ.

İsmail YILDIRIM - 50. Grup Yedek Üyesi

51. Grup “Özel Amaçlı Makine Sanayii”

Merih ESKİN - 51. Grup Meslek Komitesi Başkanı

DARKA PLASTİK MAKİNALARI SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.

Mustafa ALPAGUT - 51. Grup Meslek Komitesi Başkan Yardımcısı

ELKON ELEVATOR KONVEYÖR VE MAKİNA SAN. VE TİC. A.Ş.

Hasan BÜYÜKDEDE - 51. Grup Meclis Üyesi

HİDROMODE HİDROLİK MAKİNA SAN. VE TİC. A.Ş.

N. Niyazi ÖZTÜRK - 51. Grup Meclis Üyesi

ISITEK MAKİNE VE İŞİL İŞLEM SANAYİ LTD. ŞTİ.

Mehmet AĞRIKLİ - 51. Grup Meslek Komitesi Üyesi
AĞTEKS ÖRME VE TEKSTİL SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ

Bedri DİLİK - TÜRK DEMİR DÖKÜM FABRİKALARI A.Ş.

Proje Koordinatörü:

İstanbul Sanayi Odası Genel Sekreterliği

Proje Grubu:

Ruhi GÜRDAL (Doç. Dr.) - Proje Danışmanı

Erol BAHÇEGÜL - Danışman, RGA Yönetim Danışmanlık

Dr. Şeyma İPEK KÖSTEKLİ - İstanbul Sanayi Odası Araştırma Şubesi Danışmanı

Yılmaz UYGUN - İstanbul Sanayi Odası Araştırma Şubesi Uzmanı

<i>İçindekiler</i>	v
<i>Grafikler ve Tablolar Listesi</i>	ix
<i>Sunuş</i>	xiv
<i>Yönetici Özeti</i>	xvii
<i>Executive Summary</i>	xxiii

İÇİNDEKİLER

1. Sektörün Tanımı ve Kapsamı	1
2. Sektörün Gelişimi ve Sektör Temel Göstergeleri	3
2.1. Makine İmalat Sanayi Üretimi	3
2.2. Makine İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları	5
2.3. Makine İmalat Sanayi Katma Değeri	6
2.4. İmalat Sanayi Katma Değerinde Makine İmalat Sanayinin Yeri	8
2.5. Üretimde Katma Değerin Payı	10
2.6. Makine İmalat Sanayi Çıktıları Kullanım Yerleri.....	12
2.7. Ara Malı Kullanımında Makine İmalat Sanayi ve İmalat Sanayi İlişkileri	13
2.8. Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumunda Makine İmalat Sanayi..	15
2.9. Makine İmalat Sanayi İşyeri Sayısı	16
2.10. İstihdam.....	18
2.11. Makine Sanayi Ücretli Çalışan Başına Üretim ve Katma Değer.	21
2.12. Makine İmalat Sanayi Dış Ticareti	23
2.12.1. Makine İmalat Sanayi İhracatı.....	23
2.12.2. Makine İmalat Sanayi İthalatı.....	26
2.12.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	28
3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler	29
3.1. Takım Tezgahları.....	29
3.1.1. İhracat.....	29
3.1.2. İthalat	33
3.1.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	35
3.1.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	35
3.2. Pompalar ve Kompresörler	37
3.2.1. İhracat.....	37
3.2.2. İthalat	39
3.2.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	40
3.2.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	41
3.3. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler	43
3.3.1. İhracat.....	43

İÇİNDEKİLER

3.3.2.	İthalat	45
3.3.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	46
3.3.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	47
3.4.	Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri	49
3.4.1.	İhracat.....	49
3.4.2.	İthalat	50
3.4.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	52
3.4.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	52
3.5.	Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri	53
3.5.1.	İhracat.....	54
3.5.2.	İthalat	57
3.5.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	58
3.5.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	59
3.6.	Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler	62
3.6.1.	İhracat.....	62
3.6.2.	İthalat	64
3.6.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	66
3.6.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	66
3.7.	Türbinler ve Turbojetler.....	69
3.7.1.	İhracat.....	69
3.7.2.	İthalat	71
3.7.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	73
3.7.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	73
3.8.	Gıda Sanayi Makineleri	76
3.8.1.	İhracat.....	76
3.8.2.	İthalat	79
3.8.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	80
3.8.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	81
3.9.	Vanalar	83
3.9.1.	İhracat.....	83
3.9.2.	İthalat	84
3.9.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	85
3.9.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	85
3.10.	Yük Kaldırma Taşıma ve İstifleme Makineleri	86
3.10.1.	İhracat.....	87
3.10.2.	İthalat	89
3.10.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	90
3.10.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	91
3.11.	Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar	94
3.11.1.	İhracat.....	94
3.11.2.	İthalat	96
3.11.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	97

3.11.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	98
3.12.	Reaktörler ve Kazanlar	100
3.12.1.	İhracat.....	100
3.12.2.	İthalat	102
3.12.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	103
3.12.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	104
3.13.	Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler	106
3.13.1.	İhracat.....	106
3.13.2.	İthalat	108
3.13.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	110
3.13.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	110
3.14.	Isıtıcılar ve Fırınlar	113
3.14.1.	İhracat.....	113
3.14.2.	İthalat.....	116
3.14.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	117
3.14.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	118
3.15.	Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri	120
3.15.1.	İhracat.....	120
3.15.2.	İthalat	121
3.15.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	122
3.15.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	123
3.16.	Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütöleme Makineleri.....	124
3.16.1.	İhracat.....	124
3.16.2.	İthalat	126
3.16.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	127
3.16.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	128
3.17.	Rulmanlar.....	129
3.17.1.	İhracat.....	130
3.17.2.	İthalat	131
3.17.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	131
3.17.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	132
3.18.	Kaynak Makineleri	133
3.18.1.	İhracat.....	133
3.18.2.	İthalat	134
3.18.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	135
3.18.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	136
3.19.	Deri İşleme ve İmalatı Makineleri.....	137
3.19.1.	İhracat.....	137
3.19.2.	İthalat	138
3.19.3.	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	139
3.19.4.	Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	139
3.20.	Motorlar	141

İÇİNDEKİLER

	3.20.1. İhracat.....	141
	3.20.2. İthalat	143
	3.20.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	144
	3.20.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu	145
	3.21. Diğer Makineler	147
	3.21.1. İhracat.....	147
	3.21.2. İthalat	148
	3.21.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı	149
4.	Sektörde Teknoloji ve ARGE'deki Gelişmeler	151
5.	Dünya Makine İmalat Sanayinde Gelişmeler	159
	5.1. Dünya Makine İmalat Sanayi Dış Ticareti	162
	5.1.1. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler	164
	5.1.2. Pompar ve Kompresörler	165
	5.1.3. Türbinler ve Turbojetler.....	165
	5.1.4. Takım Tezgahları.....	166
	5.1.5. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler	166
	5.1.6. Vanalar	167
	5.1.7. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri	167
	5.1.8. Tarım ve Ormancılık Makineleri	168
	5.1.9. Endüstriyel Klima ve Soğutma Makineleri	168
	5.1.10. Gıda Sanayi Makineleri	169
	5.1.11. Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar.....	169
	5.1.12. Rulmanlar.....	170
	5.1.13. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar	170
	5.1.14. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütuleme Makineleri.....	171
	5.1.15. Kauçuk, Plastik İşleme ve İmalî Makineleri	171
	5.1.16. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri	172
	5.1.17. Reaktörler ve Kazanlar	172
	5.1.18. Kaynak Makineleri.....	173
	5.1.19. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri.....	173
	5.1.20. Motorlar	174
	5.1.21. Diğer Makineler	174
6.	Makine İmalat Sanayinin Rekabet Gücü	175
7.	Makine İmalat Sanayi Stratejileri.....	181
	Ek -1 Seçilmiş Ülkelerin Alt Gruplara Göre Dış Ticareti.....	189
	Ek -2 Makine İmalat Sanayi Alt Grupları GTİP Listesi	213
	Ek -3 GTİP Numaralarına Göre Sıralama.....	217

GRAFİKLER VE TABLOLAR LİSTESİ

Grafikler

Grafik 1.	Sanayi üretim endeksi yıllık ortalama.....	3
Grafik 2.	İmalat sanayi ve Makina İmalat Sanayi üretimi.....	4
Grafik 3.	Makine İmalat Sanayi üretiminin alt sektörler dağılımı.....	5
Grafik 4.	İmalat sanayi ve Makina İmalat Sanayi yıllık ortalama kapasite kullanım oranları.....	6
Grafik 5.	İmalat sanayi ve Makina İmalat Sanayi faktör fiyatlarıyla katma değeri.....	6
Grafik 6.	Makine İmalat Sanayi üretiminin ve katma değerinin imalat sanayi üretimi içindeki payı.....	7
Grafik 7.	Makine İmalat Sanayi faktör maliyetleriyle katma değerinin alt sektörler dağılımı.....	8
Grafik 8.	Sektörlerin imalat sanayi katma değerindeki payı.....	9
Grafik 9.	Sektörlerin imalat sanayi faktör maliyetleriyle katma değeri içindeki payı.....	10
Grafik 10.	Sektörlere göre üretimde faktör maliyetiyle katma değerin payı.....	11
Grafik 11.	Makine İmalat Sanayi çıktılarının kullanım yerleri.....	12
Grafik 12.	Makine İmalat Sanayi çıktılarının kullanım yerlerine göre dağılımı.....	13
Grafik 13.	Makine İmalat Sanayiinin imalat sanayinden ara malı kullanımı.....	14
Grafik 14.	İmalat sanayiinin makine sanayiinden ara malı kullanımı.....	15
Grafik 15.	Gayri safi sabit sermaye oluşumu.....	16
Grafik 16.	İmalat sanayi ve Makine İmalat Sanayi girişim sayısı.....	17
Grafik 17.	Makine İmalat Sanayi girişim sayısı.....	17
Grafik 18.	Makine İmalat Sanayi girişim sayısının alt sektörler dağılımı.....	18
Grafik 19.	Makine İmalat Sanayi çalışan ve ücretle çalışanların İmalat Sanayi çalışan sayısı içindeki payı.....	19
Grafik 20.	Makine İmalat Sanayi çalışan ve ücretle çalışanların imalat sanayi çalışanlar ve ücretle çalışanlar içindeki payı.....	19
Grafik 21.	İmalat Sanayi çalışanlar endeksi.....	20
Grafik 22.	Makine İmalat Sanayi çalışanların alt sektörler dağılımı.....	20
Grafik 23.	Ücretli çalışan başına üretim.....	21
Grafik 24.	Ücretli çalışan başına katma değer.....	21
Grafik 25.	Makine İmalat Sanayi ücretli çalışan başına üretim.....	22
Grafik 26.	Makine İmalat Sanayi ücretli çalışan başına faktör maliyetleriyle katma değeri.....	22
Grafik 27.	Makine İmalat Sanayi dış ticaret.....	23
Grafik 28.	Makine İmalat Sanayi ihracat.....	24
Grafik 29.	Makine İmalat Sanayi, ithalat.....	27
Grafik 30.	Takım Tezgahları, dış ticaret.....	29
Grafik 31.	Takım Tezgahları, ihracat.....	30
Grafik 32.	Takım Tezgahları, ihracatta ilk beş ülke.....	31
Grafik 33.	Takım Tezgahları, ithalat.....	34
Grafik 34.	Takım Tezgahları, ithalatta beş ülke.....	34
Grafik 35.	Takım Tezgahları, ihracatın ithalat karşılama oranı.....	35
Grafik 36.	Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....	36
Grafik 37.	Pompalar ve Kompresörler, dış ticaret.....	37
Grafik 38.	Pompalar ve Kompresörler, ihracat.....	38
Grafik 39.	Pompalar ve Kompresörler, ihracatta ilk beş ülke.....	38
Grafik 40.	Pompalar ve Kompresörler, ithalat.....	40
Grafik 41.	Pompalar ve Kompresörler, ithalatta ilk beş ülke.....	40
Grafik 42.	Pompalar ve Kompresörler, ihracatın ithalat karşılama oranı.....	41
Grafik 43.	Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....	42
Grafik 44.	İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, dış ticaret.....	43
Grafik 45.	İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ihracat.....	44
Grafik 46.	İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ihracatta ilk beş ülke.....	44
Grafik 47.	İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ithalat.....	46
Grafik 48.	İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ithalatta ilk beş ülke.....	46
Grafik 49.	İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ihracatın ithalat karşılama oranı.....	47
Grafik 50.	Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....	48
Grafik 51.	Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, dış ticaret.....	49
Grafik 52.	Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ihracat.....	50
Grafik 53.	Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ihracatta ilk beş ülke.....	50
Grafik 54.	Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ithalat.....	51
Grafik 55.	Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ithalatta ilk beş ülke.....	51
Grafik 56.	Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ihracatın ithalat karşılama oranı.....	52
Grafik 57.	Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....	53
Grafik 58.	Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, dış ticaret.....	54
Grafik 59.	Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ihracat.....	55
Grafik 60.	Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ihracatta ilk beş ülke.....	55
Grafik 61.	Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ithalat.....	58
Grafik 62.	Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ithalatta ilk beş ülke.....	58
Grafik 63.	Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ihracatın ithalat karşılama oranı.....	59
Grafik 64.	Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....	60

Grafik 65. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, dış ticaret62	Grafik 103. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ihracatın ithalatı karşılama oranı98
Grafik 66. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ihracat63	Grafik 104. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....99
Grafik 67. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ihracatta ilk beş ülke.....63	Grafik 105. Reaktörler ve Kazanlar, dış ticaret100
Grafik 68. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ithalat.....65	Grafik 106. Reaktörler ve Kazanlar, ihracat101
Grafik 69. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ithalatta ilk beş ülke.....65	Grafik 107. Reaktörler ve Kazanlar, ihracatta ilk beş ülke101
Grafik 70. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ihracatın ithalatı karşılama oranı66	Grafik 108. Reaktörler ve Kazanlar, ithalat103
Grafik 71. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....67	Grafik 109. Reaktörler ve Kazanlar, ithalatta ilk beş ülke103
Grafik 72. Türbinler ve Turbojetler, dış ticaret.....69	Grafik 110. Reaktörler ve Kazanlar, ihracatın ithalatı karşılama oranı.....104
Grafik 73. Türbinler ve Turbojetler, ihracat70	Grafik 111. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....105
Grafik 74. Türbinler ve Turbojetler, ihracatta ilk beş ülke70	Grafik 112. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, dış ticaret106
Grafik 75. Türbinler ve Turbojetler, ithalat72	Grafik 113. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ihracat107
Grafik 76. Türbinler ve Turbojetler, ithalatta ilk beş ülke72	Grafik 114. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ihracatta ilk beş ülke107
Grafik 77. Türbinler ve Turbojetler, ihracatın ithalatı karşılama oranı.....73	Grafik 115. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ithalat.....109
Grafik 78. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....74	Grafik 116. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ithalatta ilk beş ülke.....109
Grafik 79. Gıda Sanayi Makineleri, dış ticaret.....76	Grafik 117. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ihracatın ithalatı karşılama oranı.....110
Grafik 80. Gıda Sanayi Makineleri, ihracat77	Grafik 118. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....111
Grafik 81. Gıda Sanayi Makineleri, ihracatta ilk beş ülke77	Grafik 119. Isıtıcılar ve Fırınlara, dış ticaret113
Grafik 82. Gıda Sanayi Makineleri, ithalat79	Grafik 120. Isıtıcılar ve Fırınlara, ihracat.....114
Grafik 83. Gıda Sanayi Makineleri, ithalatta ilk beş ülke80	Grafik 121. Isıtıcılar ve Fırınlara, ihracatta ilk beş ülke.....114
Grafik 84. Gıda Sanayi Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı.....80	Grafik 122. Isıtıcılar ve Fırınlara, ithalat.....116
Grafik 85. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....81	Grafik 123. Isıtıcılar ve Fırınlara, ithalatta ilk beş ülke.....117
Grafik 86. Vanalar, dış ticaret.....83	Grafik 124. Isıtıcılar ve Fırınlara, ihracatın ithalatı karşılama oranı.....117
Grafik 87. Vanalar, ihracatta ilk beş ülke84	Grafik 125. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....118
Grafik 88. Vanalar, ithalatta ilk beş ülke85	Grafik 126. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, dış ticaret.....120
Grafik 89. Vanalar, ihracatın ithalatı karşılama oranı.....85	Grafik 127. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, ihracatta ilk beş ülke121
Grafik 90. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....86	Grafik 128. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, ithalatta ilk beş ülke.....122
Grafik 91. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, dış ticaret87	Grafik 129. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı122
Grafik 92. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ihracat88	Grafik 130. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....123
Grafik 93. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ihracatta ilk beş ülke88	Grafik 131. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri, dış ticaret124
Grafik 94. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ithalat90	Grafik 132. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri, ihracat125
Grafik 95. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ithalatta ilk beş ülke.....90	Grafik 133. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri, ihracatta ilk beş ülke125
Grafik 96. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı.....91	Grafik 134. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri, ithalat127
Grafik 97. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....92	Grafik 135. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri, ithalatta ilk beş ülke.....127
Grafik 98. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, dış ticaret.....94	
Grafik 99. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ihracat.....95	
Grafik 100. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ihracatta ilk beş ülke.....95	
Grafik 101. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ithalat97	
Grafik 102. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ithalatta ilk beş ülke.....97	

Grafikler ve Tablolar Listesi

Grafik 136. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı128	Grafik 172. Sanayide inovasyon satış gelirlerinin toplam satış hasılasındaki payı157
Grafik 137. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....128	Grafik 173. Seçilmiş bazı ülkeler ve Türk Makine Sanayi ihracat uzmanlaşma endeksi160
Grafik 138. Rulmanlar, dış ticaret.....129	Grafik 174. Seçilmiş bazı ülkeler ve Türk Makine İmalat Sanayi ihracat uzmanlaşma endeksi161
Grafik 139. Rulmanlar, ihracatta ilk beş ülke130	Grafik 175. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, Dünya ithalatı.....164
Grafik 140. Rulmanlar, ithalatta ilk beş ülke131	Grafik 176. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, Dünya ihracatı164
Grafik 141. Rulmanlar, ihracatın ithalatı karşılama oranı132	Grafik 177. Pompalar ve Kompresörler, Dünya ithalatı.....165
Grafik 142. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....132	Grafik 178. Pompalar ve Kompresörler, Dünya ihracatı.....165
Grafik 143. Kaynak Makineleri, dış ticaret.....133	Grafik 179. Türbinler ve Turbojetler, Dünya ithalatı165
Grafik 144. Kaynak Makineleri, ihracatta ilk beş ülke134	Grafik 180. Türbinler ve Turbojetler, Dünya ihracatı.....165
Grafik 145. Kaynak Makineleri, ithalatta ilk beş ülke135	Grafik 181. Takım Tezgahları, Dünya ithalatı.....166
Grafik 146. Kaynak Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı.....135	Grafik 182. Takım Tezgahları, Dünya ihracatı166
Grafik 147. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....136	Grafik 183. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, Dünya ithalatı.....166
Grafik 148. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, dış ticaret137	Grafik 184. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, Dünya ihracatı166
Grafik 149. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, ihracatta ilk beş ülke.....138	Grafik 185. Vanalar, Dünya ithalatı167
Grafik 150. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, ithalatta ilk beş ülke139	Grafik 186. Vanalar, Dünya ihracatı167
Grafik 151. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı.....139	Grafik 187. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, Dünya ithalatı167
Grafik 152. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....140	Grafik 188. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, Dünya ihracatı167
Grafik 153. Motorlar, dış ticaret.....141	Grafik 189. Tarım ve Ormancılık Makineleri, Dünya ithalatı...168
Grafik 154. Motorlar, ihracat142	Grafik 190. Tarım ve Ormancılık Makineleri, Dünya ihracatı..168
Grafik 155. Motorlar, ihracatta ilk beş ülke142	Grafik 191. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, Dünya ithalatı168
Grafik 156. Motorlar, ithalat144	Grafik 192. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, Dünya ihracatı168
Grafik 157. Motorlar, ithalatta ilk beş ülke144	Grafik 193. Gıda Sanayi Makineleri, Dünya ithalatı169
Grafik 158. Motorlar, ihracatın ithalatı karşılama oranı145	Grafik 194. Gıda Sanayi Makineleri, Dünya ihracatı169
Grafik 159. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı.....146	Grafik 195. Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar, Dünya ithalatı169
Grafik 160. Diğer Makineler, dış ticaret147	Grafik 196. Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar, Dünya ihracatı169
Grafik 161. Diğer Makineler, ihracatın ithalatı karşılama oranı ...149	Grafik 197. Rulmanlar, Dünya ithalatı170
Grafik 162. Makine İmalat Sanayi ARGE harcamaları dağılımı, 2006.....151	Grafik 198. Rulmanlar, Dünya ihracatı170
Grafik 163. Makine İmalat Sanayi ARGE harcamaları dağılımı, 2007.....151	Grafik 199. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, Dünya ithalatı170
Grafik 164. Toplam İmalat Sanayi ARGE harcamalarının iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımı.....152	Grafik 200. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, Dünya ihracatı.....170
Grafik 165. Makine İmalat Sanayi ARGE insan gücünün tam zaman eşdeğer olarak dağılımı, 2006153	Grafik 201. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri, Dünya ithalatı171
Grafik 166. Makine İmalat Sanayi ARGE insan gücünün tam zaman eşdeğer olarak dağılımı, 2007153	Grafik 202. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri, Dünya ihracatı171
Grafik 167. Toplam İmalat Sanayi ARGE insan gücünün tam zaman eşdeğer olarak iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımı.....154	Grafik 203. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalat Makineleri, Dünya ithalatı171
Grafik 168. Sanayide ARGE harcamalarının GSYİH'ya oranı...155	Grafik 204. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalat Makineleri, Dünya ihracatı171
Grafik 169. Makine İmalat Sanayi ARGE harcamalarının GSYİH'ya oranı.....155	Grafik 205. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, Dünya ithalatı172
Grafik 170. Nüfus başına Makine İmalat Sanayi ARGE harcamaları156	Grafik 206. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, Dünya ihracatı.....172
Grafik 171. Sanayide ARGE personelinin işgücü içindeki payı.....156	Grafik 207. Reaktörler ve Kazanlar, Dünya ithalatı172
	Grafik 208. Reaktörler ve Kazanlar, Dünya ihracatı172

Grafik 209. Kaynak Makineleri, Dünya ithalatı.....	173
Grafik 210. Kaynak Makineleri, Dünya ihracatı.....	173
Grafik 211. Deri İşleme ve İmalat Makineleri, Dünya ithalatı.....	173
Grafik 212. Deri İşleme ve İmalat Makineleri, Dünya ihracatı.....	173
Grafik 213. Motorlar, Dünya ithalatı.....	174
Grafik 214. Motorlar, Dünya ihracatı.....	174
Grafik 215. Diğer Makineler, Dünya ithalatı.....	174
Grafik 216. Diğer Makineler, Dünya ihracatı.....	174

Tablolar

Tablo 1. Gruplara göre makine sanayi ihracatı.....	24
Tablo 2. Fasılların ihracattaki paya göre sıralaması.....	25
Tablo 3. Dünya Makine İmalat Sanayi ticaretinde Türkiye'nin payı.....	26
Tablo 4. Gruplara göre makine ithalatı.....	26
Tablo 5. Fasılların ithalattaki paya göre sıralaması.....	27
Tablo 6. İhracatın ithalatı karşılama oranı.....	28
Tablo 7. Takım Tezgahları, ihracat.....	30
Tablo 8. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Takım Tezgahları.....	33
Tablo 9. Takım Tezgahları, ithalat.....	33
Tablo 10. Dünya Takım Tezgahları ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....	36
Tablo 11. Pompalar ve Kompresörler, ihracat.....	37
Tablo 12. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Pompalar ve Kompresörler.....	39
Tablo 13. Pompalar ve Kompresörler, ithalat.....	39
Tablo 14. Dünya Pompalar ve Kompresörler ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....	41
Tablo 15. Dünya Pompalar ve Kompresörler ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu.....	42
Tablo 16. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ihracat.....	43
Tablo 17. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler.....	45
Tablo 18. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ithalat.....	45
Tablo 19. Dünya İnşaat Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....	47
Tablo 20. Dünya İnşaat Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu.....	48
Tablo 21. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ihracat.....	49
Tablo 22. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ithalat.....	50
Tablo 23. Dünya Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin durumu.....	52
Tablo 24. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ihracat.....	54
Tablo 25. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri.....	56
Tablo 26. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ithalat.....	57
Tablo 27. Dünya Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....	59
Tablo 28. Dünya Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu.....	61
Tablo 29. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ihracat.....	62
Tablo 30. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler.....	64
Tablo 31. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ithalat.....	64

Tablo 32. Dünya Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....	66
Tablo 33. Dünya Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu.....	68
Tablo 34. Türbinler ve Turbojetler, ihracat.....	69
Tablo 35. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Türbinler ve Turbojetler.....	71
Tablo 36. Türbinler ve Turbojetler, ithalat.....	71
Tablo 37. Dünya Türbinler ve Turbojetler ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....	73
Tablo 38. Dünya Türbinler ve Turbojetler ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu.....	75
Tablo 39. Gıda Sanayi Makineleri, ihracat.....	76
Tablo 40. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Gıda Sanayi Makineleri.....	78
Tablo 41. Gıda Sanayi Makineleri, ithalat.....	79
Tablo 42. Dünya Gıda Sanayi Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....	81
Tablo 43. Dünya Gıda Sanayi Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin Durumu.....	82
Tablo 44. Vanalar, ihracat.....	83
Tablo 45. Türkiye ihracatında ilk beş ülke.....	84
Tablo 46. Vanalar, ithalat.....	84
Tablo 47. Dünya Vanalar ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....	86
Tablo 48. Dünya Vanalar ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu.....	86
Tablo 49. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ihracat.....	87
Tablo 50. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri.....	89
Tablo 51. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ithalat.....	89
Tablo 52. Dünya Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....	91
Tablo 53. Dünya Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu.....	93
Tablo 54. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ihracat.....	94
Tablo 55. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar.....	96
Tablo 56. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ithalat.....	96
Tablo 57. Dünya Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....	98
Tablo 58. Dünya Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu.....	99
Tablo 59. Reaktörler ve Kazanlar, ihracat.....	100
Tablo 60. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Reaktörler ve Kazanlar.....	102
Tablo 61. Reaktörler ve Kazanlar, ithalat.....	102
Tablo 62. Dünya Reaktörler ve Kazanlar ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....	104
Tablo 63. Dünya Reaktörler ve Kazanlar ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu.....	105
Tablo 64. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ihracat.....	106

Grafikler ve Tablolar Listesi

Tablo 65. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler.....108	Tablo 100. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Motorlar.....143
Tablo 66. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, İthalat..109	Tablo 101. Motorlar, ithalat.....143
Tablo 67. Dünya Tarım ve Ormancılık Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı111	Tablo 102. Dünya Motorlar ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....145
Tablo 68. Dünya Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu112	Tablo 103. Dünya Motorlar ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu146
Tablo 69. Isıtıcılar ve Fırınlar, ihracat.....113	Tablo 104. Diğer Makineler, ihracat.....148
Tablo 70. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Isıtıcılar ve Fırınlar..115	Tablo 105. Diğer Makineler, ithalat148
Tablo 71. Isıtıcılar ve Fırınlar, ithalat.....116	Tablo 107. İhracat uzmanlaşma endeksi.....162
Tablo 72. Dünya Isıtıcılar ve Fırınlar ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....118	Tablo 108. Seçilmiş ülkelerin Dünya ithalatındaki ihracatlarının payı.....163
Tablo 73. Dünya Isıtıcılar ve Fırınlar ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu119	Tablo 109. Seçilmiş ülkelerin Dünya ithalatındaki payı.....164
Tablo 74. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, ihracat120	Tablo 110. Makine İmalat Sanayi Sektörü SWOT analizi179
Tablo 75. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri121	
Tablo 76. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, ithalat121	
Tablo 77. Dünya Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri İthalatı ve Türkiye'nin İhracatı....123	
Tablo 78. Dünya Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu123	
Tablo 79. Endüstriyel Yıkama, Kurutma Makineleri, ihracat....124	
Tablo 80. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütuleme Makineleri.....126	
Tablo 81. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütuleme Makineleri, ithalat127	
Tablo 82. Dünya Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütuleme Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı128	
Tablo 83. Dünya Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütuleme Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu129	
Tablo 84. Rulmanlar, ihracat130	
Tablo 85. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Rulmanlar.....130	
Tablo 86. Rulmanlar, ithalat.....131	
Tablo 87. Dünya Rulmanlar ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı..132	
Tablo 88. Dünya Rulmanlar ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu133	
Tablo 89. Kaynak Makineleri, ihracat.....133	
Tablo 90. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Kaynak Makineleri.....134	
Tablo 91. Kaynak Makineleri, ithalat.....134	
Tablo 92. Dünya Kaynak Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....136	
Tablo 93. Dünya Kaynak Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu136	
Tablo 94. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri ihracat137	
Tablo 95. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Deri İşleme ve İmalatı Makineleri138	
Tablo 96. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, ithalat138	
Tablo 97. Dünya Deri İşleme ve İmalatı Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı.....140	
Tablo 98. Dünya Deri İşleme ve İmalatı Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu....140	
Tablo 99. Motorlar, ihracat.....141	

SUNUŞ

Küresel rekabet ortamının getirdiği fırsat ve tehditlere karşı hazırlıklı olmak ve sanayinin rekabet gücünün artırmak hedefini temel alan İstanbul Sanayi Odası, 2001 yılından bu yana, “Avrupa Birliği’ne Tam Üyelik Sürecinde İSO Meslek Komiteleri Sektör Stratejileri Geliştirilmesi Projesi”ni yürütmektedir. Projemiz kapsamında, beş imalat sanayi sektör raporu ve bir revizyon raporu yayınlanmıştır.

Sektör raporları serimizin altıncısını oluşturan “Makine İmalat Sanayi Sektörü Raporu”, Proje Danışmanımız Sayın Doç. Dr. Ruhi Gürdal tarafından Odamız bünyesinde makine sektörünü temsil eden 49. Grup Isıtma, Soğutma ve Havalandırma Sanayii, 50. Grup Genel Amaçlı Makine ve Aksam Sanayi ve 51. Grup Özel Amaçlı Makine Sanayii Meslek Komitelerimizin katkı ve çalışmalarıyla gerçekleştirilmiştir.

Makine İmalat Sanayi, ülkelerin küresel güç olma hedefleri üzerinde belirleyici, önemli ve öncelikli bir sektördür. Sektör, ürettiği yatırım ve ara malları ve sunduğu hizmetler bakımından bütün önemli sanayi kolları ile stratejik işbirliği içindedir. Makine İmalat Sanayi güçlü olan ekonomiler, imalat sanayinde de diğer ülkelere göre ayırıcı üstünlüğe sahip olmaktadır.

Türkiye Makine İmalat Sanayi, sorunlarına rağmen, yakın dönemde, çarpıcı gelişmeler kaydetmiştir. Öncelikle, sektörün üretimi son yıllarda toplam sanayi ve imalat sanayi üretimine göre daha hızlı artmaktadır. Sektörün toplam imalat sanayi katma değeri içindeki payı, üretim içindeki payından yaklaşık %20 daha yüksektir. Makine İmalat Sanayi, Toplam Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumunda, %48,6 ile ilk sırada gelen inşaat sektöründen sonra, %18,4 ile ikinci sırayı almaktadır. Makine İmalat Sanayi, yarattığı istihdam açısından da imalat sanayi içinde ilk sıralardadır. Sektör, nitelikli işgücü payı yüksek olan sektörlerden birisidir.

Makine İmalat Sanayinin kat ettiği gelişme, dış ticaret verilerinden de izlenebilmektedir. Sektörün 2003 yılında 2,2 milyar ABD Doları olan ihracatı 2008 yılında 7,6 milyar ABD Dolarına ulaşarak 3,6 kat artış göstermiştir. 2009 yılında ise krizin etkisiyle sektörün ihracatı yaklaşık 6 milyar ABD Doları düzeyine gerilemiştir. 2003 yılında Dünya Makine İmalat Sanayi ithalatında %0,37 olan Türkiye ihracatının payı 2008 yılında %0,61’e yükselmiştir.

Sektörün önemli başarılarına rağmen, kuşkusuz, sorunları, eksiklikleri de vardır. Bunlar; sermaye yetersizliği, ölçek ekonomisinden uzak işletme büyüklükleri, girdilerde yerli mamul kalitesi, tedarikçi sayısı ve niteliği, dışa bağımlılık, sermaye yetersizliği nedeniyle yeni teknolojilere erişim, teknoloji yatırımı ve ARGE faktörlerinde eksiklikler, ihracat yetkinliğine karşın, rakiplere göre dış pazar tanıtımı, markalaşma, dağıtım ağı, ülke imajı açısından zayıf konum ve finansman vb olarak sıralanabilir. Sektöre yönelik yasal altyapı, düzenleyici ve destekleyici mekanizmalardaki eksiklikler de, sektörün önündeki engeller olarak durmaktadır.

Çalışmamız, 7 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, sektörün tanımı ve kapsamı açıklanmış, ardından gelen üç bölümde ise sektörün genel ve alt sektörler itibariyle durum ve yapısı, uluslararası karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Alt sektörler itibariyle dış ticaret gelişmeleri, toplam 21 başlık altında ayrıntılı olarak irdelenmiştir. Bir anlamda, her bir alt sektörün fotoğrafı çekilmiştir. Dördüncü bölümde, sahip olduğu ve geliştirdiği teknolojiler ile girdi sağladığı tüm sektörlerin ürünlerinin fonksiyonlarını belirleyen ve imalatını sağlayan makine sektöründe teknoloji konusu üzerinde durulmuştur. Sektör açısından kritik önem taşıyan ARGE alanındaki durum ve gelişmeler bu başlık altında özetlenmiştir. Dünya makine imalat sanayindeki

gelişmeler beşinci bölümün odağındadır. Altıncı bölüm rekabet gücü analizine aittir. Bu analiz aracılığıyla sektörün güçlü ve güçlendirilmesi gereken yanları belirlenmiş, sektörün önündeki fırsat ve tehditler ortaya konulmuştur. Yedinci ve son bölümde, oluşturulan sektör vizyonu temelinde stratejik amaçlar sıralanmış ve bu amaçlara ulaşabilmesi için yapılması gerekenler “politikalar” olarak önerilmiştir.

Raporumuzda sektörün vizyonu “orta ve yüksek teknolojiye dayalı ürünlerle uluslararası yüksek rekabet gücüne sahip bir Makine İmalat Sanayi olmak” şeklinde benimsenmiştir. Bu vizyon temelinde dört stratejik amaç geliştirilmiştir; İlk olarak, özgün, kaliteli, katma değeri yüksek, uluslararası pazarlarda bilinen ve aranan makine ve teçhizat üretimini gerçekleştirmektir. İkincisi, ülkede istihdam yaratılmasına katkıda bulunmak, üçüncüsü hızla gelişen teknolojilere sahip olmak ya da geliştirerek uluslararası düzeyde ARGE yapar duruma gelmektir. Dördüncü stratejik amaç ise güçlü, güvenilir ve ekonomik ölçeği yakalamış makine ve teçhizat imalatçısı olmaktır.

Makine İmalat Sanayinin belirlediği amaçlara ulaşabilmesi için birçok alanda düzenlemeler ve iyileştirmeler yapılması gerekmektedir. Sektör ihtiyaçlarına cevap veren insan kaynağının yetiştirilmesi, rekabetçi finansman olanaklarının geliştirilmesi, sektöre özgün destekleme politikalarının devreye sokulması, ürün odaklı stratejiden müşteri odaklı stratejiye geçişin sağlanması, hedef ülkelerde Türk malı imajının geliştirilmesi, üründe yüksek kalite, müşteriye özgünlük ve yenilikçiliğe daha fazla önem verilmesi, kurumlararası işbirliğinin geliştirilmesi, sektörde faaliyet gösteren işletmelerin verimliliklerinin artırılması ve adil ve rekabetçi bir iş ve girişim ortamının yaratılması öncelik arz eden alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Makine İmalat Sanayi Sektörü” Raporumuzu, Türkiye makine imalat sanayinin, uluslararası alanda önemli oyuncularından biri olması hedefine katkı sağlaması dileğiyle bilgilerinize sunuyor, Proje Danışmanımız Sayın Doç. Dr. Ruhi Gürdal’a, çalışmamıza emek veren 49, 50 ve 51. Grup Meslek Komitesi Üyelerimize, sektör mensuplarına, katkıda bulunan tüm kişi ve kuruluşlara teşekkür ediyoruz.

Saygılarımızla,

C. Tanıl KÜÇÜK

İstanbul Sanayi Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

Makine İmalat Sanayi; ülkelerin gelişme sürecinde stratejik öneme sahip, sunduğu yatırım, ara malı ve hizmetlerle diğer sektörlerin üretim becerilerini belirleyerek ekonomik gelişmede çarpan etkisi yaratan bir sektör niteliğindedir. Makine İmalat Sanayisi güçlü olan ekonomiler imalat sanayinde diğer ülkelere göre önemli rekabet üstünlüğü sağlamaktadır.

Pazarın talep ettiği daha iyi fiyat ve kalitede herhangi bir ürünün üretilmesi, makine imalat sanayinin üretim teknolojilerinde yaratacağı değişime bağlıdır. Bir başka anlatımla, makine imalat sanayi sürekli yenilik aramak ve sunduğu ara ve yatırım mallarına ilişkin teknolojileri geliştirmek zorundadır. Makine İmalat Sanayi, bu yapıyla bir ölçüde tüm sektörlerdeki verimliliği de belirleyen bir özelliğe sahiptir.

Makine İmalat Sanayi son yıllarda birçok sektörde olduğu gibi bir göç hareketi yaşamaktadır. Uzakdoğu ülkeleri, Çin, Hindistan, Brezilya gibi ülkelerin sektörde atılımı AB, ABD gibi gelişmiş ülkelerde artan işgücü maliyeti ve çevre faktörü, sektörün üretim merkezlerinin yer değiştirmesine neden olmaktadır. Gelişmiş ülkeler düşük, orta teknoloji alanında giderek rekabet güçlerini kaybetmekte ve ileri teknolojilere odaklanmaktadır. Tüm diğer sektörlerde olduğu gibi Çin, yığın üretime uygun ürünlerde pazardan önemli paylar almaktadır. Birçok ülke gelişmiş ülkelerin kaybettiği düşük, orta teknoloji alanında pazardan pay kapmaya çalışmaktadır. Bu ülkeler arasında Türkiye de katılmıştır.

Türkiye Makine İmalat Sanayi üretimi son yıllarda toplam sanayi ve imalat sanayi üretimine göre daha hızlı artmaktadır. Üretim endeks değerleri, Makine İmalat Sanayinin imalat sanayi içindeki ağırlığını arttırdığını göstermektedir. Bu bulgu sektörün ekonomik gelişmede giderek itici güç olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Makine İmalat Sanayinin imalat sanayi üretimi içindeki payı artarken, yıllara göre kapasite kullanım oranları ise imalat sanayi ortalama kapasite kullanım oranlarının altında kalmıştır. Bu veri, makine imalat sanayinin atıl kapasite sorununu ve bir ölçüde sermaye verimliliğinin yetersizliğini ortaya koymaktadır. Bu potansiyelin kullanılabilmesi için sektörün gerek iç, gerekse dış pazarlarda atılım yapma gereği açıktır.

Sektörün toplam imalat sanayi katma değeri içindeki payı, üretim içindeki payından yaklaşık %20 daha yüksektir. Makine İmalat Sanayinin faktör maliyetleriyle imalat sanayi içindeki payı %4'ler seviyesinde iken, GSYİH'deki payı yaklaşık olarak %1'ler düzeyindedir. Makine İmalat Sanayinin Toplam Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumundaki payı ise, sektörün ekonominin vazgeçilmez itici gücü olduğunu ortaya koymaktadır. Gayri Safi Sabit Sermaye oluşumunda İnşaat sektörü %48,6 ile ilk sırada gelirken Makine İmalat Sanayi %18,4 ile tüm sektörler arasında ikinci sırayı almaktadır.

Makine İmalat Sanayi yarattığı istihdam açısından da imalat sanayi içinde ilk sıralarda

yer aldığı gibi nitelikli işgücünün payı yüksek olan sektörlerden birisidir. Makine imalat sanayinde ücretle çalışanların payı toplam imalat sanayi içinde 2003 yılında %4,5'dir. 2006 yılında bu oran %5,10 olmuştur. TÜİK üretimde çalışanlar endeksi kullanılarak yapılan hesaplamalar bu oranın 2007 yılında %5.20 ve 2008 yılında ise %5.56 düzeyinde gerçekleştiğini göstermektedir. Makine imalat sanayi ücretli çalışan başına üretim ve katma değer göstergeleri imalat sanayi ortalamasından düşüktür. Bu bulgu düşük kapasite kullanım oranı yanında Makine İmalat Sanayi'nin mevcut yapısının emek yoğun sektörler arasında olduğunu göstermektedir.

Makine İmalat Sanayinin ağırlıklı olarak yer aldığı 84 nolu fasıl, 27 nolu "Mineral yakıtlar, mineral yağlar vb" grubundan sonra en fazla dış ticaret açığı veren gruptur. Makine İmalat Sanayi dış ticaret açığı 2008 yılında 11,8 ve 2009 yılında ise 8,3 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

2003 yılında 2,2 milyar ABD Doları olan ihracat 2008 yılında 7,6 milyar ABD Dolarına ulaşarak 3,6 kat artış göstermiştir. 2009 yılında ise krizin etkisiyle sektörün ihracatı yaklaşık 5,9 milyar ABD Doları düzeyine gerilemiştir. Türbinler ve turbojetler (%51) ve takım tezgahları (%40), ihracatlarında en yüksek düşüş yaşanan iki alt sektör olmuştur.

Makine İmalat Sanayi ihracatında "motorlar" ve "takım tezgahları" grupları en fazla ihracat yapılan gruplardır. Bu grupları sırasıyla "endüstriyel klimalar ve soğutma makineleri", "pompalar ve kompresörler" ve "türbinler ve turbojetler" grupları izlemektedir. 2009 yılında ise ihracatında yüksek düşüş yaşayan "takım tezgahları" dördüncü sıraya gerilemiştir. İhracatı daha düşük oranda gerileyen

"endüstriyel klimalar ve soğutma makineleri" ikinci sıraya yükselirken "pompalar ve kompresörler" üçüncü sıradaki yerini korumuştur.

GTİP fasıl numaralarına göre 2008 yılında sektör ihracatı toplam ihracat açısından örme giyim eşyası ve aksesuarları grubunun (Fasıl 61) ardında beşinci sırada yer almaktadır. Bu bulgu sektörün Türkiye'nin ihracatı içinde oynadığı rolü göstermesi açısından önemlidir.

2003 yılında Dünya Makine İmalat Sanayi ithalatında %0,37 olan Türkiye ihracatının payı 2008 yılında %0,61'e yükselmiştir. 2008 yılında Dünya ithalatı içinde Türkiye ihracatının payının en yüksek olduğu sektörler sırasıyla; "reaktör ve kazanlar", "endüstriyel klimalar ve soğutma makineleri", "deri işleme ve imalatı makineleri", "hadde ve döküm makineleri – kalıplar" ve "motorlar" dır.

2003 yılında 8,9 milyar ABD Doları olan ithalat 2006 yılında 15,8 ve 2008 yılında 19,4 milyar ABD Dolarına ulaşarak 2,2 kat artış göstermiştir. İhracatta olduğu gibi 2009 yılında ithalatta da düşüş yaşanmış ve sektörün ithalatı yaklaşık 14,2 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. İthalatta "motorlar", "pompalar ve kompresörler", "takım tezgahları" grupları en fazla ithalat yapılan gruplardır. 2008 yılında Türkiye'nin toplam ithalatı içindeki payı açısından sektör; mineral yakıtlar vb (fasıl 27) ve demir çelik (fasıl 72) sektörlerinden sonra üçüncü sırada gelmektedir. 2003 yılında %24,1 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı ise 2008 yılında %39,3'e ve 2009 yılında %40,4'e yükselmiştir.

SEKTÖRDE TEKNOLOJİ VE ARGE'DEKİ GELİŞMELER

Makine İmalat Sanayi; makine, elektronik,

yazılım ve servis sektörleriyle birlikte mal ve hizmet üretim sistemlerinin etkinliğini sağlayan bir sektördür. Sahip olduğu ve geliştirdiği teknolojiler ile girdi sağladığı tüm sektörlerin ürünlerinin fonksiyonlarını belirler ve imalatını sağlar. Bu nedenle sektörün kendi ve girdi sağladığı sektörlerin rekabet gücünü artırabilmesi için ARGE çabalarına odaklanması gereklidir.

İmalat sanayi toplam ARGE harcamaları içinde makine imalat sanayinin payı 2007 yılında %11,9 düzeyindedir. Sektör bu oranla imalat sanayi içinde 2007 yılında üçüncü sırada yer almıştır. Sektörün toplam imalat sanayi ARGE harcamaları içindeki payının, üretimdeki ya da katma değerdeki payından çok daha yüksek oluşu dikkat çekicidir. Ancak, Türkiye'nin ARGE harcamalarının GSYİH'ya oranı AB ülkeleri, Japonya ve ABD gibi gelişmiş ülkelere göre çok düşük düzeylerde kalmaktadır.

Toplam ARGE harcamalarında olduğu gibi, makine imalat sanayi ARGE harcamalarının GSYİH'ya oranı açısından da Türkiye oldukça geridedir. 2006 yılında makine imalat sanayi ARGE harcamalarının payı Türkiye için %0,02 olurken aynı oran Kore de %0,1 Japonya'da %0,21 ve Almanya'da %0,2 olmuştur.

DÜNYA MAKİNE İMALAT SANAYİNDE GELİŞMELER

Türkiye, makine imalat sanayinde rakipleri konumunda olan ya da olabilecek ülkelere göre ihracat uzmanlaşma endeksi açısından oldukça zayıf durumdadır. Ancak ihracat uzmanlaşma endeksi sürekli bir gelişme göstermektedir. Örneğin 2001 yılında Türkiye'nin endeks değeri Taiwan'dan önemli ölçüde düşüken 2006 yılında 0,73 endeks değeri ile Taiwan'ı geçmiştir. Bu olumlu

gelişmenin sürdürülmesi durumunda, Türk makine imalat sanayi uluslararası alanda önemli oyuncuların birisi olabilecektir. Bu dönemde ihracat uzmanlaşma endeks değerini en hızlı artıran ülkelerin başında Hindistan gelmektedir. 2006 yılında Hindistan, Çin'i endeks değeri açısından geçerek 1,23 ile çalışmamızda karşılaştırma için seçilen ülkeler arasında İtalya'dan sonra ikinci sıraya yerleşmiştir. Dikkat çeken bir bulgu son yıllarda BRIC olarak adlandırılan ve öne çıkan Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'in makine imalat sanayi ihracat uzmanlaşma endekslerinin yüksek olmasıdır.

2006 ihracat uzmanlaşma endeksi değerleri açısından tarımsal traktörler 2,72 endeks değeri ile alt sektörler arasında ilk sırada yer almaktadır. Türkiye Makine İmalat Sanayi endeks değeri açısından ikinci sırada gelen alt sektör 2,31 ile "gıda, içecek ve tütün işleme makine sanayi"dir. Bu sektör endeks değeri açısından Türkiye ile karşılaştırılan ülkeler arasında Hollanda'dan sonra ikinci sıradadır. Alt sektörlerden "deri, tekstil ve giyim sanayi makineleri" endeks değeri açısından üçüncü, "metalürji makineleri" ise dördüncü sırada yer almaktadır.

MAKİNE İMALAT SANAYİ REKABET GÜCÜ

Sektörün rakip ülkelere göre temel girdilerde önemli eksiklikleri bulunmaktadır. Enerji, hammadde ve yarı mamul gibi temel girdi maliyetleri rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir. Rakiplerin destek ve korumacı politikaları bu olumsuzluğun temel nedenleri arasında yer almaktadır. Girdilerde yerli mamul kalitesi, tedarikçi sayısı ve niteliği, dışa bağımlılık gibi faktörler de sektörün uluslararası pazarlardaki rekabetini güçleştirmektedir. Çalışma ve iş kültürünün geliştirilmesi, verimlilik ve kurumsallaşma

konularında eksikliklerin giderilmesi gereği bulunmaktadır. Sermaye yetersizliği ve ölçek ekonomisinden uzak işletme büyüklükleri rekabet gücünü azaltan faktörler arasında yer almaktadır. Sermaye yetersizliği nedeniyle yeni teknolojilere erişim, teknoloji yatırımı, ARGE yatırımı, yeni teknoloji üretim kabiliyeti gibi faktörlerde önemli eksikler bulunmaktadır.

Sektörün rekabet gücünü olumsuz yönde etkileyen ana faktörler arasında ilk sıralarda yasal altyapı ve düzenleyici mekanizmalardaki eksiklikler önemli rol oynamaktadır. Kayıt dışı ekonominin yaratmış olduğu haksız rekabet, istihdam üzerindeki vergi ve sosyal güvence payları, mesleki standartlardaki eksiklikler, ara malı ithalatındaki vergi, resim ve harçlar, fikri mülkiyet haklarında uygulama eksiklikleri, bürokrasi ve girişimci ortamının yetersizliği bu faktörlerden bazılarıdır. Sektörün pazarlama alanında da rekabet gücünü artırması kaçınılmazdır.

Sektör ihracat konusunda yetkinliğe sahip olmasına karşın, rakiplerine göre dış pazar tanıtım, e-ticaret, markalaşma, servis, dağıtım ağı ve ülke imajı açısından daha zayıf konumdadır. Finansman, sektörün rekabet gücünü olumsuz yönde etkileyen en önemli ana faktörlerden bir diğeridir. Finans kaynaklarına erişim, orta ve uzun vadeli ihracat kredileri (satıcı kredisi) eksikliği, işletmelerin sermaye yetersizliği ve son yıllarda düşüş eğilimine girse de kredi maliyetlerinin yüksekliği sektörün atılımını olumsuz yönde etkilemektedir.

İşletme sayısı ve kurulu kapasite sektörün güçlü yönlerinden birisidir. Sektör; üretimin çeşitliliği, termine uyum, satış sonrası servis ve destek hizmetleri ve uluslararası standartlara uyum açısından ürün ve hizmet

standartlarında önemli üstünlüklere sahiptir. Buna karşın sektörün güvenilirlik ve belgelendirme konularında yol alması gerekmektedir. İşbirliği yapma kabiliyeti, sektörde deneyim ve bilgi birikimiyle yeni teknolojileri kavrama ve uygulama gücü rekabet gücünü artıran diğer faktörler olarak görülmektedir.

Sektör başta AB olmak üzere gelişmiş ülkelere göre işgücü maliyeti açısından daha avantajlı konumda olmasına karşın, aynı ürün gruplarında Çin ve benzeri ülkelere göre bu üstünlükten söz etmek olası değildir. Nitelikli işgücü bulunabilirliği ve işgücünün niteliği ise, Türk Makine İmalat Sanayinin rekabet gücünü artıran diğer bir faktördür. Ülkenin demografik yapısı göz önüne alındığında, eğitimin sektördeki işgücü ihtiyaçlarına uygun biçimde iyileştirilmesi sonucunda özellikle AB ve diğer gelişmiş ülkelere karşı bu faktörlerin sektör için rekabet gücünü artırmada ayırıcı üstünlük yaratması olasıdır.

MAKİNE İMALAT SANAYİ STRATEJİLERİ

Ekonomik gelişme sürecinde tüm sektörlerle sağladığı girdilerle stratejik öneme sahip olan Makine İmalat Sanayinin, orta ve yüksek teknolojiye dayalı ürünlerle uluslararası alanda yüksek rekabet gücüne sahip bir yapıya kavuşturulması temel amaç olmalıdır.

Özgün, kaliteli, katma değeri yüksek, uluslararası pazarlarda bilinen ve aranan makine ve teçhizat üretimini gerçekleştirmek, ülkede istihdam yaratılmasına katkıda bulunmak, hızla gelişen teknolojilere sahip olmak ya da geliştirerek uluslararası düzeyde ARGE yapar duruma gelmek, güçlü güvenilir ekonomik ölçeği yakalamış makine ve teçhizat imalatçısı olmak temel amaç çerçevesindeki hedefleri oluşturmaktadır.

Makine İmalat Sanayinin belirlediği hedeflere ulaşabilmesi için birçok alanda düzenlemeler ve iyileştirmeler yapılması gerekmektedir.

Sektör ihtiyaçlarına cevap veren insan kaynakları: İnsan kaynağı için teknik eğitimin teknolojik (makine parkı, teçhizat vb) ve fiziki altyapısının gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi, eğitimin sektörde girişimciliği özendirilen bir yapıya kavuşturulması. Akredite edilmiş teknik danışmanlık ihtiyacı konusunda adımların atılması, mesleki yeterliliklerin belirlenmesi, sanayi ve orta-yüksek eğitim kurumları arasında işbirliğinin geliştirilmesi.

Rekabetçi finansman olanakları: Türk Eximbank'ın proje kredileri ile tesis, yatırım malı makine ve teçhizat için en az rakip ülkelerin sunduğu şartlarda kredi açması, sermaye ihtiyacını karşılamaya ve ekonomik ölçeği yakalamaya yardımcı olacak yabancı yatırımcılarla ortaklıklar, işbirliği olanakları, birleşmeler gibi uygulamaların özendirilmesi. Girişimcilerin proje, yatırım malı makine ve teçhizat alımlarında, rakip ülkelerin Türk pazarına yönelik sundukları kredi tekliflerine eşdeğer kredi olanaklarının Türk Makine İmalat Sanayi için de yaratılması. Mevcut ve belirlenecek yeni hedef pazarlara yönelik tesis ve yatırım malı makine teçhizat ihracatının uygun kredi koşullarıyla desteklenmesi.

Sektöre özgün destekleme politikaları: Teşviklerin sektör için bölge ayırımı yapılmaksızın uygulanması, ARGE teşviklerinin basit, kolay, erişilebilir, yaygın ve güvene/beyana dayalı bir yapıya kavuşturulması, yurt içinde üretilmeyen kritik öneme sahip ve sektör tarafından girdi olarak çok fazla miktarda kullanılan ara malı yatırımlarında yabancı sermayenin özendirilmesi. Yurt içi özel ve kamu kesimi alımlarında Türkiye'de üretilen ürüne yönelik

özendiricilerin uygulanması, özgün destek mekanizmalarının geliştirilmesi.

Etkin pazarlama ve iletişim stratejileri: Hedef ürünlerin ve pazarların belirlenmesi, ürün odaklı stratejiden müşteri odaklı stratejiye geçişin sağlanması, hedef ülkelerde makine imalat sanayi ürünlerinin tanıtımı yanında Türk malı imajının geliştirilmesi, iyileştirilmesi. Sektörün başta AB olmak üzere rakip ülkelerin çekildiği pazarlarda ve ürünlerde pazar payını genişletmesi ve konumunu güçlendirmesi.

Üründe yüksek kalite, müşteriye özgünlük ve yenilikçilik: Müşterinin özel ihtiyacına göre üretim becerisinin geliştirilmesi, satış ve satış sonrası servis ağının geliştirilmesi, ürünlere ilişkin garanti belgesi, bakım kılavuzu, kullanım kılavuzu vb tüm dokümanın eksiksiz olarak hazırlanması ve sunulması, endüstriyel tasarıma ve yenilikçiliğe özel önem verilmesi ve geliştirilmesi.

Kurumlararası işbirliğinin geliştirilmesi: Üniversite sanayi arasında ARGE, ÜRGE vb alanlarda işbirliğinin geliştirilmesi, araştırma projelerinin desteklenmesi, düzenleyici mekanizmaların geliştirilmesinde bürokrasi ile işbirliğinin geliştirilmesi. İşletmeler arasında rekabet öncesi ARGE vb işbirliklerinin geliştirilmesi. Birlikte yapma ve başarıma kültürünün benimsenmesi. AB ile uyum müzakerelerine makine sektörü konusunda bilgi sahibi uzmanların katılımının sağlanması, sektöre girdi sağlayan başta elektronik ve yazılım sektörü olmak üzere tedarikçilerle işbirliğinin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi. Pazarlama alanında işbirliği; dağıtım kanalı, satış ve satış sonrası servis ağı ortaklığı, tanıtım, ortak proje geliştirme ve uygulama alanlarında ortak hareket etme.

Sektörde faaliyet gösteren işletmelerin verimliliklerinin artırılması:

Kurumsallaşma çabalarına ağırlık verilmesi, birleşme, satın alma, işbirliği olanaklarının değerlendirilmesi, yabancı ortak arayışları ve işbirliklerine önem verilmesi, sektörün mevcut makine parkının daha düşük toleranslarda ve hassas teknolojiye sahip düzeye getirilmesi. Yabancı sermayenin sektöre yatırımının özendirilmesi

Adil ve rekabetçi bir iş ve girişim ortamı:

Sektörde haksız rekabete yol açan kayıt dışılığın önlenmesi, ithalatta kalitesiz ürünlerin yol açtığı haksız rekabetin önlenmesi, sektörde akreditasyon ve sertifikasyon konusunu çözümlenmeye dönük çabalara ağırlık verilmesi, sektörde bilgiye erişimin kolaylaştırılması ve veri tabanının geliştirilmesi için çalışmaların yapılması, makine imalat sanayi envanterinin iyileştirilmesi.

EXECUTIVE SUMMARY

The Machine Manufacturing Industry is in nature of a sector boasting a strategic significance in the development process of countries and that creates a multiplier effect in economic development by defining the manufacturing skills of other sectors through investment, intermediate goods and services it offers. Economies equipped with a sound Machine Manufacturing Industry enjoy a critical competitive power over other countries in the manufacturing industry.

Capability of manufacturing a product at a more favourable price and quality demanded by the market relies upon the transformation to be driven by the machine manufacturing industry in the manufacturing technologies. In other words, the machine manufacturing industry should consistently explore innovation and upgrade the technologies for intermediate and investment goods it offers. Thus, the machine manufacturing industry gains a character somehow setting the efficiency in all sectors.

Like many of the sectors recently, the machine manufacturing industry is facing a migration. The breakthrough of Far Eastern countries, China, India and Brazil in the sector, the growing labour costs in developed countries like States and EU, and the environmental factor lead to the displacement of the origins of manufacturing. Developed countries progressively tend to lose competitive edge in low and medium technological arena and focus on advanced technologies. Like in all other sectors, China seizes a major slice out of

the market as far as the products suitable for bulk manufacturing are concerned. Many countries, now attended by Turkey, tussle to seize a share out of the market in low and medium technology field surrendered by developed countries.

The Turkish Machine Manufacturing Industry's output is recently showing a faster expansion compared to that of the overall industry and to the manufacturing industry's output. The production indexes demonstrate the weight of the Machine Manufacturing Industry on the overall production industry. This finding clearly manifests that the sector steadily takes on a driving role in the economical advancement.

While the share of the Machine Manufacturing Industry in the overall production industry grows, the capacity utilization rates by years fall behind the average capacity utilization rates of the production industry. This data reveals the idle capacity issue and inadequate capital efficiency to some extent. It is conspicuous that the sector should make a breakthrough in both domestic and foreign marketplaces to avail of this potential.

The sector's share in the overall added value of the production industry is greater by around 20% than its share in production. On the other hand, the machine manufacturing industry's share in the production industry along with factor prices is above 4%. These data demonstrate that the machine manufacturing industry's share in GDP is

around 1%. And the Machine Manufacturing Industry's share in the Total Gross Fixed Capital Formation justifies the fact that the sector is the inevitable impetus for the economy. In the overall standing of sectoral shares in Gross Fixed Capital Formation, the construction sector is ranked first with 48,6% followed by the Machine Manufacturing Industry with 18%.

Whilst being ranked high in the production industry for the volume of employment created, the Machine Manufacturing Industry stands among those with high qualified taskforce share. The slice of wage workers employed in the machine manufacturing industry out of the overall production industry is 4,5% in 2003. The production and added value indicators per wage workers in the machine manufacturing industry fall behind the average of the production industry, revealing that besides the low capacity utilization rate, the current composition of the Machine Manufacturing Industry is among labour-intensive sectors.

Group no 84 in which the Machine Manufacturing Industry predominantly is involved constitutes the group suffering the most foreign trade deficit after the "Mineral fuels, minerals oils etc" category no 27. The foreign trade deficit suffered by the Machine Manufacturing Industry realized at 11.8 billion USD in 2008, and 8.3 billion USD in 2009.

The export capacity scoring 2.2 billion USD in 2003 leaped to 7.6 billion USD in 2008 with a 3.6-fold increase. However, in 2009, due to the impact of the crisis, the sector's export dropped to around 5.9 billion USD. Turbines and turbojets (51%) and machine tools (40%) were named as the two subsectors seeing the worst decline in exports.

In the Machine Manufacturing Industry, the subgroups of "motors" and "machine tools" welcome the highest investment, followed in order by the groups of "industrial air-conditioners and cooling machines", "pumps and compressors" and "turbines and turbojets". In 2009, "machine tools" seeing a critical decline in export receded to the fourth rank whereas "industrial air-conditioners and cooling machines" suffering a rather less severe decline in export advanced to the second rank with "pumps and compressors" group defending its third rank.

According to the customs tariff number, the sector's export within the overall export is ranked the fifth after the woven garments and accessories group (ordinal no 61) in 2008, revealing the sector's substantial role in Turkey's export volume.

The share of the Turkey's export out of the Global Machine Manufacturing Industry export was 0,37% in 2003, mounting to 0,61% in 2008. The sectors where the Turkey's export share out of the global export capacity was the highest in 2008 are, in order, "reactors and boilers", "industrial air-conditioners and cooling machines", "leather processing and manufacturing machines", "rolling and casting machines-moulds" and "motors".

Scoring 8.9 billion USD in 2003, import volume reached 15.8 billion USD in 2006 and 19.4 billion USD in 2008 with a growth of 2,2 folds. As in export, import suffered a decline in 2009 as well, and the sector's import realized at around 14.2 billion USD. In import, the categories "motors", "pumps and compressors" and "machine tools" seize the highest slice. In terms of its share in Turkey's

overall import figure in 2008, the sector is ranked the third after mineral fuels etc (Ordinal no 27) and iron-steel (ordinal no 72) sectors. Realizing at 24,1% in 2003, the export-import ratio escalated to 39,3% in 2008 and 40,4% in 2009.

DEVELOPMENTS IN TECHNOLOGY AND R&D WITHIN THE SECTOR

The Machine Manufacturing Industry is a sector that, in company with machine, electronics, software and service sectors, accounts for the efficiency of good and service production systems. The sector sets the functions of all recipient sectors' products through the technologies it boasts and develops, and ensures the implementation of these functions. For this reason, the sector should focus on R&D efforts to boost the competitive power of both itself and the recipient sectors.

The share of the machine manufacturing industry within total R&D investments of the overall production industry is 11,9% in 2007, placing the sector to the third rank. It is noteworthy that the sector's share in the overall R&D investments of the production industry is much less than that in production or added value. However, the rate of Turkey's R&D investments to GDP much lags behind compared to developed countries such as EU, Japan and USA.

Like in overall R&D investments, Turkey is on the back row again in terms of the rate of R&D investments of the machine manufacturing industry to GDP. While this rate was 0,02% for Turkey in 2006, Korea was enjoying a 0,1%, Japan 0,21% and Germany 0,2%.

DEVELOPMENTS IN THE GLOBAL MACHINE MANUFACTURING INDUSTRY

Turkey exhibits a poor standing in terms of export specialization index compared to countries that are or potentially will be its competitors in the machine manufacturing industry. However, the export specialization index constantly evolves. For instance, while Turkey's index rate was much behind Taiwan in 2001, it outdistanced Taiwan in 2006 with 0,73,. In case this favourable wind keeps blowing, the Turkish machine manufacturing industry may turn out to be a significant actor in the international arena. In this period, India leads the pack of countries swiftly improving its export specialization index. In 2006, India outdistanced China in terms of the index rate and rose to the second rank with 1,23 after Italy among countries that we picked for this study for comparison purposes. Another noteworthy fact is that the export specialization indexes on the machine manufacturing industries of recently distinguished BRIC group comprising Brazil, Russia, India and China are high.

In terms of the export specialization index rates for 2006, agricultural tractors group is ranked the first with 2,72 among sub sectors followed by the "food, beverage and tobacco processing machine industry" scoring 2,31. Comparing to Turkey, this sector is ranked second after Netherlands. The "leather, textile and garment industry machines" subsector is ranked the third, and the "metallurgy machines" subsector is the fourth.

COMPETITIVE POWER OF THE MACHINE MANUFACTURING INDUSTRY

Compared to rival countries, the sector suffers major shortcomings in basic inputs. Costs of

basic inputs such as energy, raw materials and semi-finished products adversely impact the competitive edge. The supportive and protectionist policies of rivals predominantly lie behind this adverse condition. Factors on inputs such as quality of domestic products, number and quality of suppliers and foreign dependency of sources hinder the sector's competitive edge in international marketplaces, making it necessary to build a working and business culture and clear shortcomings off efficiency and institutionalization. Undercapitalization and enterprise sizes far from the scale economy are among factors that weaken the competitive power. Due to undercapitalization, factors such as access to new technologies, investment in technology, R&D investments and capability of producing new technologies suffer major shortcomings.

Among major factors that adversely impact the sector's competitive power, shortcomings in legal infrastructure and regulatory mechanisms play a key role. Unfair competition brought about by the underground economy, taxation and social security contributions upon employment, defects in professional standards, taxes, duties and imposts on the import of intermediate goods, practical defects in intellectual property rights, bureaucracy and poor entrepreneurial environment represent some of these factors. It is an inevitable requirement that the sector should also boost its competitive edge in the marketing field.

Though the sector has the competence in export, it is still in the back compared to its rivals in terms of foreign market promotions, e-business, branding, service, distribution network and country image. Finance is another major factor that hits the sector's

competitive edge. Access to financial sources, lack of medium and long-term export credits (supplier's credit), undercapitalization and high credit costs though showing a decrease recently, curb the sector's leap forward.

Number of enterprises and installed capacity are one of the strengths of the sector. The sector has major strengths in product and service standards in terms of diversified production, loyalty to deadlines, aftersales service and support and compliance with international standards. On the other hand, there is more the sector should cover for reliability and certification issues. The ability to build cooperation, the competence in comprehending and implementing new technologies across experience and knowledge background are other factors that boost the competitive edge.

Though the sector is in a more advantageous situation compared to other developed countries, mainly EU, in terms of labour costs, this advantage is clearly lost to China and similar countries as far as the same product groups are concerned. Availability of qualified taskforce and quality of labour is another factor that adds to the competitive power of the Turkish Machine Manufacturing Industry. Considering the demographical structure of the country, we can talk about an extra distinguished superiority on the part of the sector boosting the competitive edge against EU and other developed countries once formal education is properly tailored to meet labour demands in the sector.

STRATEGIES IN THE MACHINE MANUFACTURING INDUSTRY

In the period of economic development, the major goal should be to bring the machine

manufacturing industry, which is of strategic significance for the inputs it provides to all sectors, to a structure promising high competitive power in international scale through products based on medium and high technology.

Manufacturing specific, high-quality machines and equipment with high added value that are highly renowned and sought in international marketplaces, contributing to the creation of employment opportunities in the country, hosting or developing rapidly-evolving technologies to build a R&D level at international scale, being a sound and reliable machine and equipment manufacturer keeping up with the economical scale constitute the targets across the key objective.

Many of the fields require arrangements and improvements for the machine manufacturing industry to attain its defined targets.

Human resources responsive to sector's needs: Reviewing and improving the technologic and physical structure of technical education for the human resource, bringing education to a level encouraging entrepreneurship in the sector, taking actions towards the need to accredited technical consultancy, identifying professional competences, fostering collaboration between industrial and secondary-high educational institutions.

Competitive financial facilities: Extension of project credits by Turkish Eximbank at conditions prevailing in competitor countries as a minimum to develop facilities, input machines and equipment, encouraging practices such as partnerships with foreign investors, collaborations and mergers that would facilitate to meeting the capital need

and keeping up with the economic scale, creating credit facilities for the Turkish machine manufacturing industry equivalent to credits made available by rival countries to entrepreneurs in the Turkish market in their project, investment good, machine and equipment purchases, supporting the import of input installations, machines and equipment towards existing and new marketplaces to be addressed through favourable credit conditions.

Sector-specific support policies: Implementing incentives without regional discrimination, bringing R&D incentives to a simple, smooth, accessible, common, fiduciary and statement-based structure, encouraging foreign capital in intermediate goods of critical importance that are not locally produced but highly employed as input by the sector, launching incentives favouring Turkish-origin products in private and public procurements in the country, building up specific support mechanisms.

Effective marketing and communication strategies: Addressing target products and markets, ensuring the switch from product-based strategy to a customer-oriented strategy, promoting the machine manufacturing industry's products in target countries as well as building and improving the image of Turkish-made product, expanding the market share and reinforcing the standing towards products and marketplaces where rival countries, primarily EU have relinquished. High quality, customized and innovated products: Building the ability to produce customized products, developing the sales and aftersales service network, issuing and submitting fully all documentation for products such as warranty certificates, maintenance manuals, instruction manuals etc,

attaching specific important to and developing industrial design and innovation.

Fostering cooperation between institutions:

Fostering collaboration between universities and industry on R&D, P&D and similar processes, supporting research projects, fostering cooperation with bureaucracy in developing regulatory mechanisms, developing pre-competition R&D and similar collaborations between enterprises, building the culture of collective action and achievement, ensuring the involvement of machine sector exports in harmony negotiations with EU, fostering cooperation with suppliers, primarily engaged primarily in the electronics and software sector that provide input to the sector, cooperation in marketing, partnership in distribution channels, sales and aftersales service network, acting collectively in the field of promotion, project development and implementation.

Boosting the productivity of enterprises engaged in the sector:

Focussing on efforts for institutionalization, availing of the possibilities of merger, procurement and cooperation, focussing on building foreign partnerships and cooperation, bringing the current equipment pool of the sector to a level combined with sensitive technology and more stringent tolerances, encouraging foreign capital to invest in the sector.

Fair and competitive business and entrepreneurial environment:

Preventing underground economy that gives rise to unfair competition in the sector, preventing unfair competition in the sector caused by poor-quality products in import, focussing on efforts for resolving the accreditation and certification issues in the sector, launching

initiatives for improving accessibility to information and reclaiming the sectoral database, improving the machine manufacturing industry's inventory.

1.

SEKTÖRÜN TANIMI VE KAPSAMI

Makine İmalat Sanayi ülkelerin gelişme sürecinde stratejik öneme sahip yatırım ve ara malı üreten bir sektör niteliğindedir. İmalat sanayi içinde Makine İmalat Sanayinin payı, başta ileri sanayi ülkeleri olmak üzere gelişmekte olan ülkelerde giderek artmaktadır. Makine İmalat Sanayisi güçlü olan ekonomiler imalat sanayinde diğer ülkelere göre önemli rekabet üstünlüğü sağlamaktadır. Makine İmalat Sanayi tüm diğer sektörlerle girdi sağlayan ve bu sektörlerin üretim becerilerini doğrudan etkileyen bir sektördür. Bu nedenle Makine İmalat Sanayi diğer sektörlerle sunduğu mal ve hizmetlerle ekonomik gelişmede çarpan etkisi yaratan, özel öneme sahip sektörler arasında yer almaktadır.

Uluslararası sınıflandırmalarda farklı kodlarla tanımlansa da genel olarak yatırım ve ara malı niteliğine sahip makine ve teçhizat kapsamaktadır. Bu çalışmada Makine İmalat Sanayi için üretim ve katma değer gibi göstergelerde, TÜİK'in istatistiklerinde kullanılan NACE 1'deki 29 kodlu grup temel alınmıştır. Bu sektör NACE 1 sonrası geliştirilen NACE Rev 2'de bazı farklılıklarla 28 kodlu ürünlerden oluşmaktadır.

NACE 1 gruplandırmasında, Makine ve teçhizat imalatı Nace Kodu: DK ve başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı Nace Kodu: DK29 olarak yer almaktadır. Ancak aynı grupta 296; Silah ve Mühimmat İmalatı ve 297; Başka Yerde Sınıflandırılmamış Ev Aletleri İmalatı da bulunmaktadır. Söz konusu alt gruplar çalışmamızda kapsam dışı bırakılmıştır. Bu

çalışmada Makine ve Teçhizat İmalatı Sanayi kapsamına alınan gruplar NACE1 e göre aşağıda sıralanmıştır.

- ✓ Mekanik güç üretimi ve kullanımına yönelik makine (Uçak, motorlu taşıt ve motosiklet motorları hariç) Nace Kodu: DK29.1
- ✓ Genel amaçlı diğer makinelerin imalatı Nace Kodu: DK29.2
- ✓ Tarım ve ormancılık makineleri imalatı Nace Kodu: DK29.3
- ✓ Takım tezgâhları imalatı Nace Kodu: DK29.4
- ✓ Diğer özel amaçlı makinelerin imalatı Nace Kodu: DK29.5

Dış ticaret ile ilgili analizlerde ise uluslararası karşılaştırmaları da yapabilmek amacıyla Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) sınıflandırmasından yararlanılmıştır. GTİP 84 fasılda yer alan alt başlıklar içinde çalışmada kapsama alınan ürünlere ilişkin istatistikler gruplanarak kullanılmıştır. Gruplamaya ilişkin GTİP numaraları Ek-1 de verilmiştir.

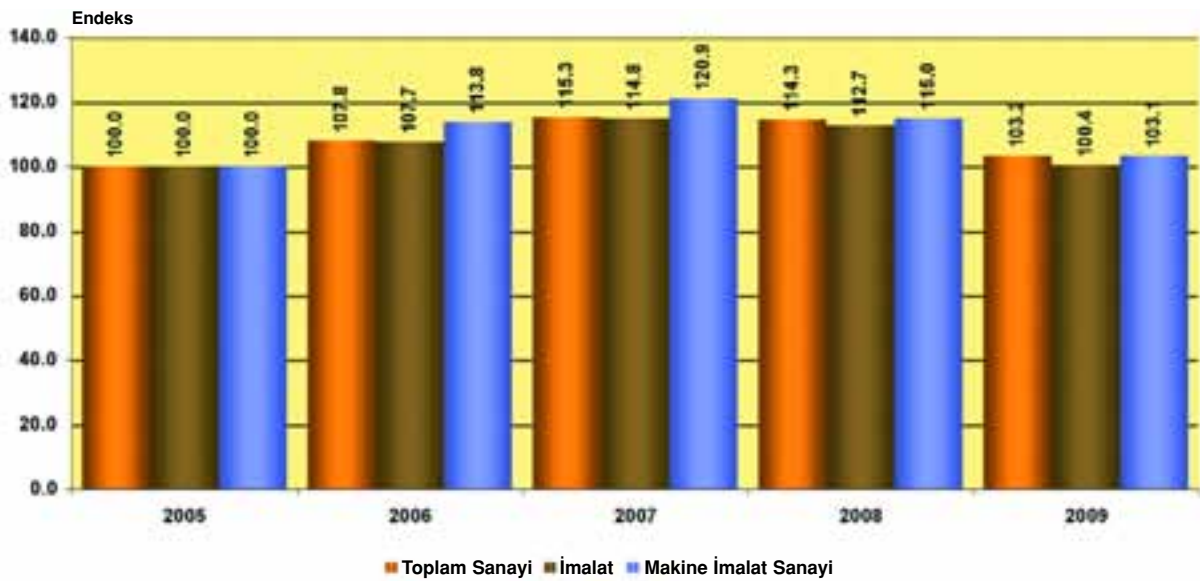
2.

SEKTÖRÜN GELİŞİMİ ve TEMEL GÖSTERGELERİ

2.1. Makine İmalat Sanayi Üretimi

Üretimin niceliği sektörün ülke ekonomisi içindeki yerini ortaya koyan önemli göstergelerden birisidir. Türk makine ve teçhizat imalatı üretimi son yıllarda toplam sanayi ve imalat sanayi üretimine göre daha hızlı artmaktadır. 2005=100 olarak TÜİK'in yayınladığı üretim endeksi bu gelişmeyi açıkça göstermektedir. Üretim endeksi yıllık ortalama olarak, 2006 yılında toplam sanayi için 107,8 ve imalat sanayi için 107,7 olurken makine ve teçhizat imalatı için 113,8 gibi yüksek düzeylerde gerçekleşmiştir. 2007 yılında da makine sanayi üretim endeksindeki hızlı gelişme devam etmiş ve endeks değeri 120,9 düzeyine erişmiştir. Bu değer, toplam sanayi ve imalat sanayi endeks değerlerinin üzerindedir. 2008 yılında son çeyrekte önemli ölçüde hissedilmeye başlayan küresel krizin

de etkisiyle sanayi üretim endeksi 114,3'e ve imalat sanayi üretim endeksi 112,7'ye gerilemiştir. Makine sanayi üretim endeksi ise 115,0 olarak gerçekleşmiştir. Üretimde görülen daralmaya bağlı olarak 2009 yılında da endeks değerlerinde hızlı düşüş yaşanmıştır. 2009 yılı ortalama üretim endeks değerleri sanayi için 103,2 olurken, imalat sanayi için 100,4 düzeylerinde kalmış ve makine imalat sanayi için ise 103,1 olmuştur. Üretim endeks değerleri, söz konusu dönem içinde makine imalat sanayinin imalat sanayi içindeki ağırlığını arttırdığını göstermektedir. Bu bulgu sektörün ekonomik gelişmede giderek itici güç olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Sektörün üretim değerleri, yarattığı katma değerler, istihdamı vb diğer göstergeler de bu yargıyı pekiştirmektedir.

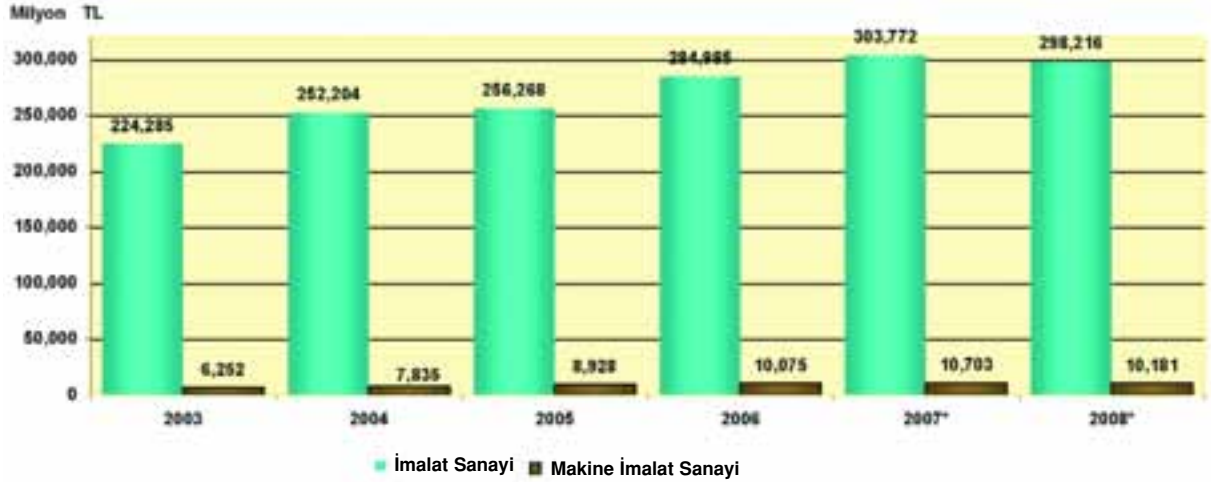
Grafik 1. Sanayi üretim endeksi yıllık ortalama (2005=100)

Kaynak: TÜİK aylık sanayi üretim endeksi.

Makine İmalat Sanayinin gerek üretim gerekse katma değer açısından imalat sanayi ve ülke ekonomisi içindeki önemi giderek artmaktadır. İmalat Sanayi üretimi 2003 yılında 2003 yılı fiyatlarıyla 224,286 milyon TL düzeyinden istikrarlı bir biçimde artarak 2006 yılında 284,986 milyon TL düzeyine çıkmıştır. Aynı dönemde Makine İmalat Sanayi üretimi ise 6,252 milyon TL düzeyinden 10,075 milyon TL'ye erişmiştir. Dönem içinde üretimde sağlanan büyüme imalat sanayi ortalamasından daha yüksektir. Bu gelişme sonucu toplam imalat sanayi üretimi içinde 2003 yılında %2,79 olan Makine İmalat Sanayinin payı, önemli ölçüde artarak 2006 yılında %3,54 düzeyine erişmiştir.

2006 sonrası için TÜİK istatistiklerinde sektörlerin üretimine ilişkin veriler henüz

yayımlanmamıştır. 2010 yılı Ocak ayında yayınlanan 2007 verileri ise alt sektörleri kapsamamaktadır. Bu nedenle 2007 ve 2008 üretim değerleri ÜFE ve Üretim Endeksinden yararlanılarak tahmin edilmiştir. İmalat sanayi ve Makine ve teçhizat imalatı üretim endeksi ile ÜFE kullanılarak yapılan hesaplamalar sektörün imalat sanayi içindeki payının 2007 ve 2008 yıllarında da yaklaşık aynı düzeylerde kaldığını göstermektedir. Ancak, yapılan hesaplamalar 2008 yılında önemli ölçüde etkisini gösteren krizin sektörü olumsuz yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Hesaplamalar sektörün üretiminin toplam imalat sanayi içindeki payının az da olsa gerilediğini ve %3,41 düzeyinde gerçekleştiğini göstermektedir. Ara ve yatırım malı üreten sektörün diğer sektörlerle göre krizden daha fazla etkilenmesi doğaldır.

Grafik 2. İmalat Sanayi ve Makina İmalat Sanayi Üretimi (2003=100)

(296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)

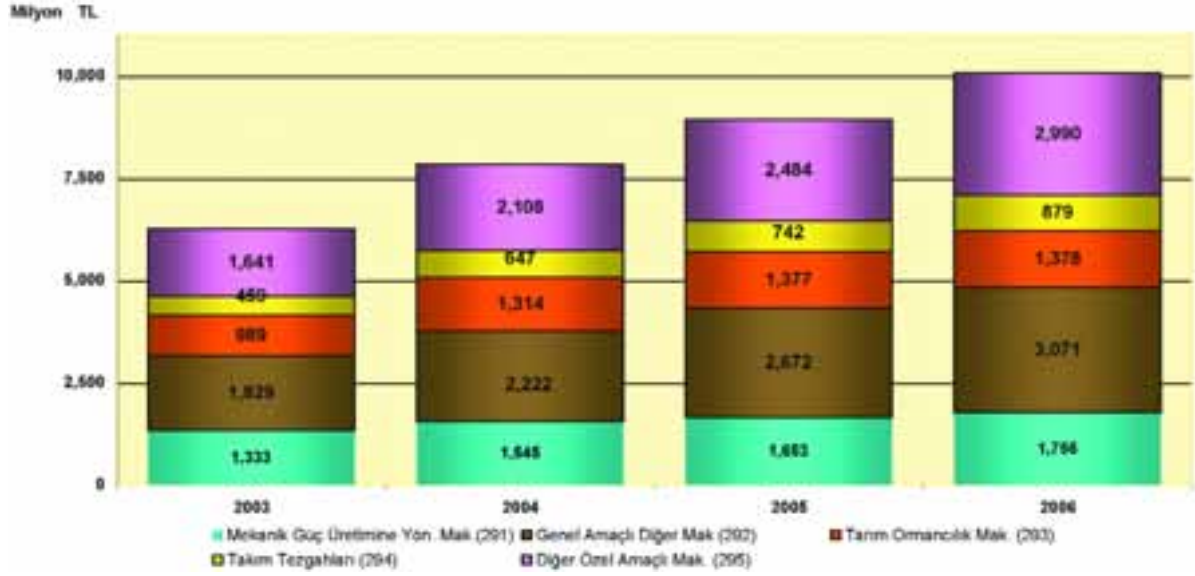
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, Cari fiyatlarla üretim değeri ÜFE 2003=100 göre sabit fiyatlara çevrilmiştir.

(* 2007 ve 2008 değerleri 2005=100 üretim endeksi kullanılarak hesaplanmıştır.)

Makine İmalat Sanayi üretiminin alt sektörlerle göre dağılımına bakıldığında ise Genel Amaçlı Diğer Makinelerin ilk sırayı aldığı, ikinci sırada Diğer Özel Amaçlı Makinelerin ve üçüncü sırada ise Mekanik Güç Üretimine Yönelik

Makinelerin geldiği görülmektedir. Üretim açısından son sırada yer almasına karşın Takım Tezgâhları üretimi 2003'e göre yaklaşık %88 artarak 2003 fiyatları ile 2006 yılında 879 milyon TL'ye ulaşmıştır.

Bölüm 2. Sektörün Gelişimi ve Temel Göstergeleri

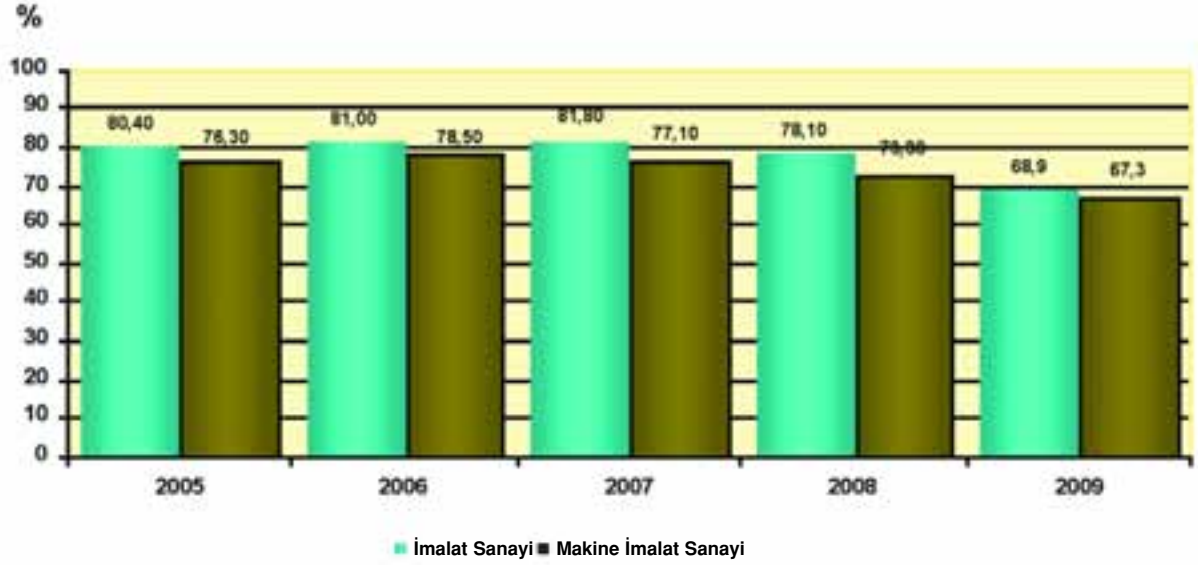

Grafik 3. Makine İmalat Sanayi üretiminin alt sektörlere dağılımı (2003=100)
(296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, Cari fiyatlarla üretim değeri.

2.2. Makine İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranları

Makine imalat sanayinin imalat sanayi üretimi içindeki payı artmıştır. Buna karşın, yıllara göre kapasite kullanım oranları ise imalat sanayi ortalama kapasite kullanım oranlarının altında kalmıştır. Makine imalat sanayi kapasite kullanım oranı 2005 yılında %76,3 düzeyinden 2006 yılında %78,5 düzeyine çıkmıştır. Aynı dönemde imalat sanayi ortalama kapasite kullanım oranı da az da olsa artmıştır. 2007 yılında ise imalat sanayi kapasite kullanım oranı 2006 yılına göre artarken, makine imalat sanayinde ise düşerek %77,1 düzeyine ve daha sonra 2008 yılında krizin de etkisiyle %73,3'a gerilemiştir. 2009 yılında ise gerek imalat sanayi gerekse makine imalat sanayi kapasite kullanım oranları, son beş yılın en düşük düzeyine inmiştir. 2009 yılında İmalat sanayi kapasite kullanım oranı %68,9 düzeyinde kalırken makine imalat sanayi kapasite kullanım oranı ancak %67,3 olmuştur.

Bu veriler makine imalat sanayinin atıl kapasite sorununu ve bir ölçüde sermaye verimliliğinin yetersizliğini ortaya koymaktadır. Sektördeki işletmelerin çoğunluğunun mikro, küçük ve orta ölçekli işletme niteliğinde olması yanında, sektörün özelliği nedeniyle imalat için asgari makine teçhizata sahip olma gereği atıl kapasitenin oluşumunun temel nedenidir. Sektörün ekonomik kalkınmada ayrıcalıklı bir özelliğe sahip olduğu düşünüldüğünde, ülke ekonomisinin gelişimine çarpan etkisi yapabilecek bir potansiyele sahip olduğu da ortaya çıkmaktadır. Ancak bu potansiyelin kullanılabilmesi için sektörün gerek iç, gerekse dış pazarlarda atılım yapma gereği açıktır. Ayrıca işletmeler arasında işbirliğinin, birleşmelerin, yabancı ortaklıkların vb yaklaşımların süreci hızlandırmak için gerekli olduğu unutulmamalıdır.

Grafik 4. İmalat Sanayi ve Makine İmalat Sanayi yıllık ortalama kapasite kullanım oranları
Kaynak: TÜİK; Türkiye İstatistik Yıllığı, 2008.

2.3. Makine İmalat Sanayi Katma Değeri

Sektörün katma değeri 2003 ile 2006 yılları arasında %25,5 artarak 1,903 milyon TL'den 2,388 milyon TL düzeyine erişmiştir. Aynı dönemde imalat sanayi katma değeri ise istikrarsız bir eğilim göstermiştir. Sektörün katma değer artış oranının, toplam imalat sanayi katma değer artış oranından çok daha yüksek olması ekonomi içindeki önemini artırmıştır. Sektör sağladığı bu gelişme sonrası

faktör fiyatlarıyla katma değer açısından imalat sanayi içindeki payını, 2003 yılında %3,38'den 2006 yılında %4,25'e çıkarmıştır. Yapılan tahminler sektörün faktör fiyatları ile imalat sanayi katma değeri içindeki payının 2007 yılında %4,23 düzeyinden, 2008 yılında krizin etkisiyle %4,10 düzeyine gerilediğini göstermektedir.

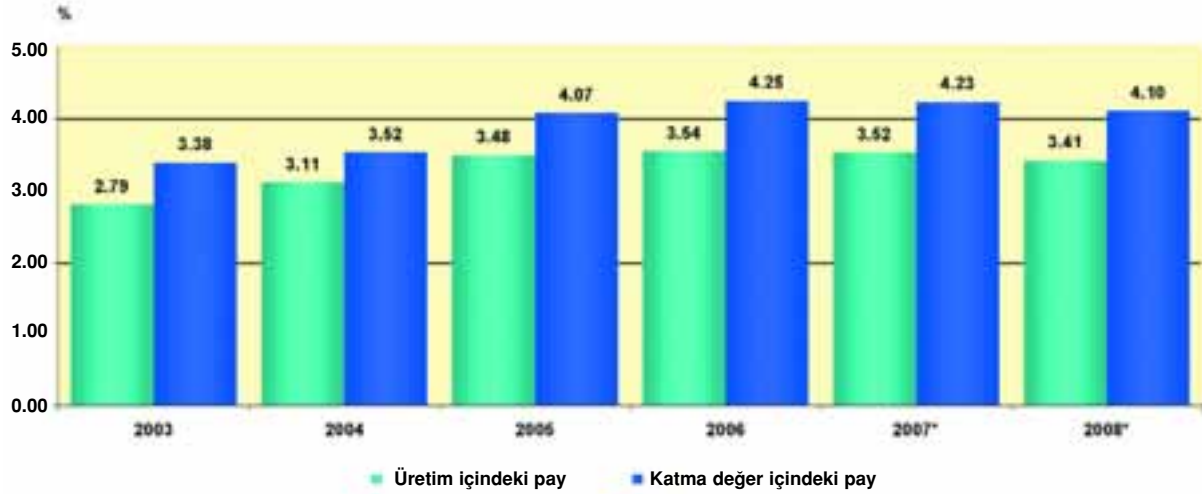

Grafik 5. İmalat sanayi ve Makine İmalat Sanayi faktör fiyatlarıyla katma değeri (2003=100)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, cari fiyatlarla katma değeri ÜFE 2003=100 göre sabit fiyatlara çevrilmiştir.
(* 2007 ve 2008 değerleri 2005=100 üretim endeksi kullanılarak hesaplanmıştır.)

Bölüm 2. Sektörün Gelişimi ve Temel Göstergeleri

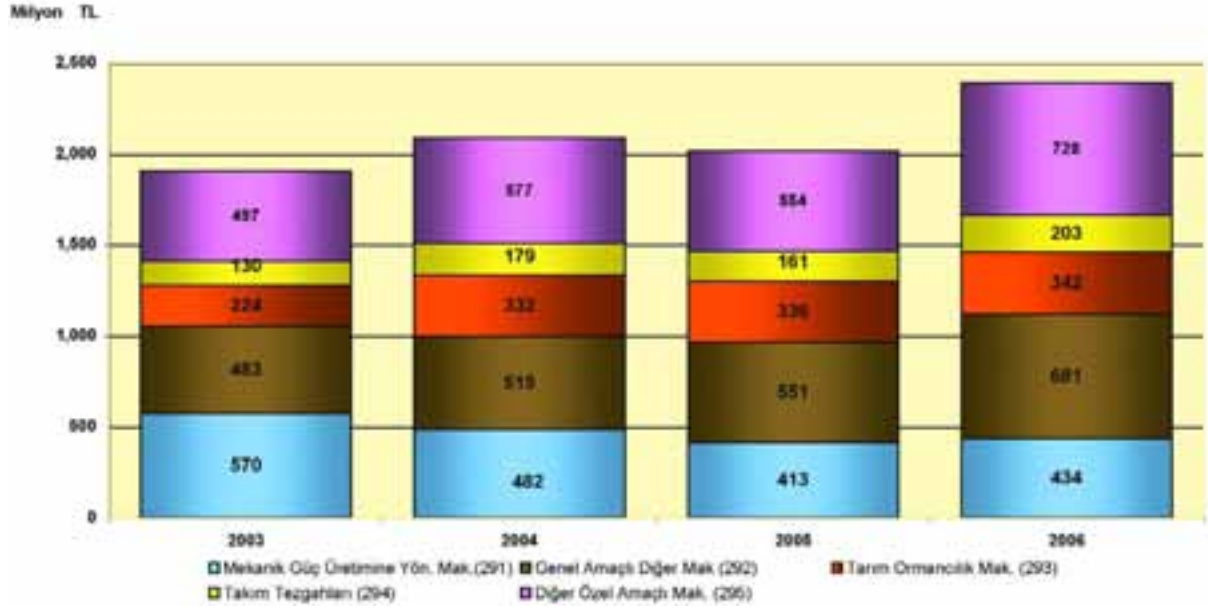
Makine imalat sanayi, İmalat sanayi içinde katma değeri yüksek sektörler arasında yer almaktadır. Bu özelliği nedeniyle ekonomik kalkınmada ve ülkelerin gelişme sürecinde öncü rol oynayan sektörlerden birisidir. Sektörün toplam imalat sanayi katma değeri

içindeki payı, üretim içindeki payından yaklaşık %20 daha yüksektir. Bu bulgu sektörün katma değer, kısaca ekonomik büyümeye katkı açısından diğer birçok imalat sanayi sektörüne göre öne çıktığını göstermektedir.

Grafik 6. Makine İmalat Sanayi üretiminin ve katma değerinin İmalat Sanayi Üretimi içindeki payı (2003=100) [296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç] Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, cari fiyatlarla katma değeri ÜFE 2003=100 göre sabit fiyatlara çevrilmiştir. (* 2007 ve 2008 değerleri 2005=100 üretim endeksi kullanılarak hesaplanmıştır.)

Makine İmalat Sanayinde Diğer Özel Amaçlı Makineler üretimde ikinci sırada olmasına karşın, yaratılan toplam katma değer açısından ilk sırada yer almaktadır. Sektörün yarattığı katma değer içinde Genel Amaçlı Diğer Makineler ikinci, Mekanik Güç Üretimine Yönelik Makineler ise üçüncü sırayı almaktadır. Tarım Ormanlık Makineleri ve Takım Tezgâhları yaratılan katma değer içindeki pay açısından dördüncü ve beşinci sırada gelmektedir. Takım Tezgâhları alt sektörünün katma değeri 2003 yılına göre 2007 yılına kadar %56 düzeyinde artmıştır. Bu açıdan sektör ilk sırada yer almıştır.

Grafik 7. Makine İmalat Sanayi faktör maliyetleriyle katma değerinin alt sektörlerle dağılımı (2003=100) (296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, cari fiyatlarla katma değer.

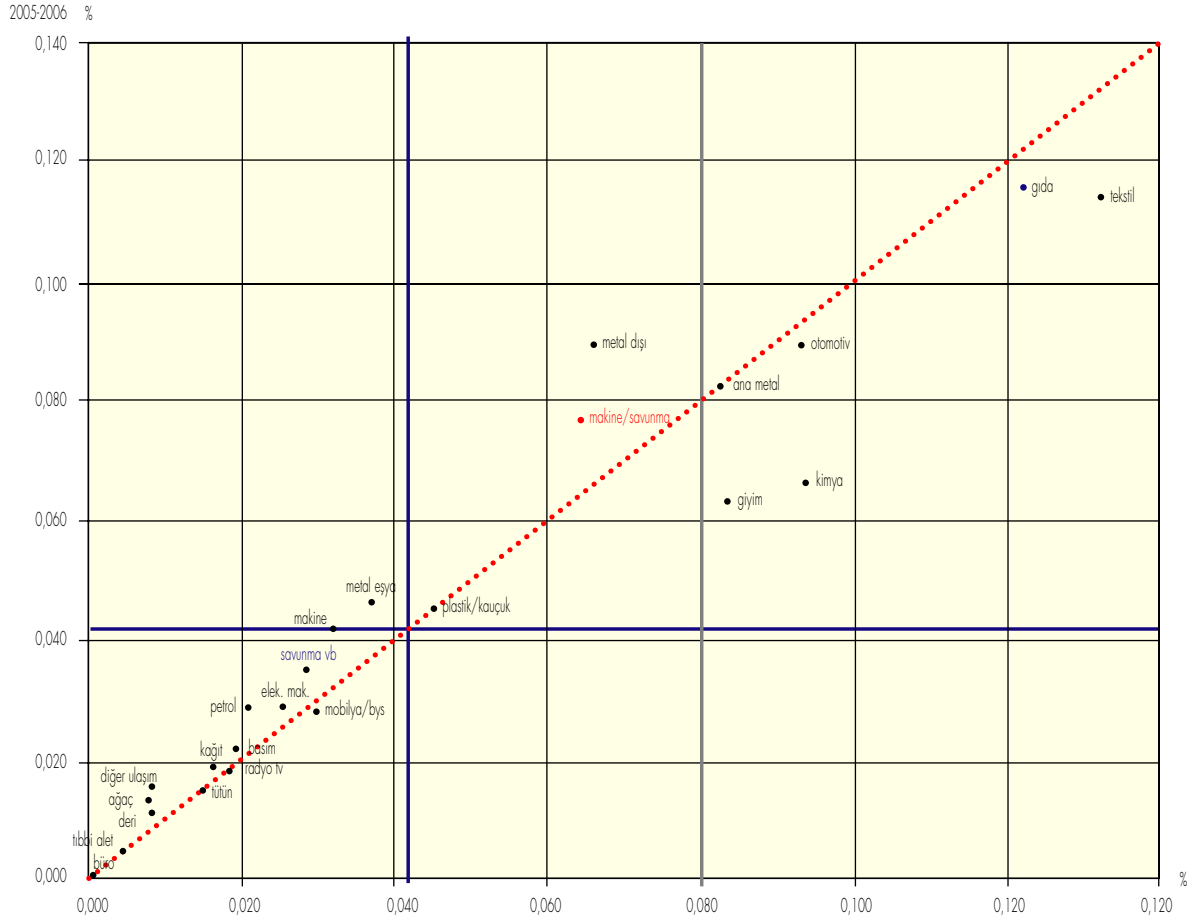
2.4. İmalat Sanayi Katma Değerinde Makine İmalat Sanayinin Yeri

Makine imalat sanayinin faktör maliyetleriyle imalat sanayi içindeki payı %4'ler seviyesinde iken, GSYİH' daki payı yaklaşık olarak %1'ler düzeyindedir.

2003/2004 ve 2005/2006 yılları ortalamaları olarak Makine İmalat Sanayinin toplam İmalat Sanayi katma değeri içindeki payları karşılaştırıldığında, sektörün yakaladığı ivme açıkça ortaya çıkmaktadır. Nace 1'de İmalat Sanayinde iki basamaklı sınıflandırmada 22 sektör yer almaktadır. Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı (29) çalışmada tanımlandığı gibi iki alt grup olarak ele alındığında imalat sanayinde 23 sektör grubu oluşmaktadır. Bu durumda sektör başına ortalama katma değer payı %4,3 olmaktadır.

Çalışma kapsamında tanımlanan Makine İmalat Sanayi, 2003/2004 ve 2005/2006 yılı ortalamalarına göre imalat sanayi katma değeri içindeki payı açısından onuncu sırada yer almıştır. Ancak 2003/2004 yılı ortalaması %3,5 düzeyindeyken bu pay, %20 artarak 2005/2006 yılında %4,2'ye yükselmiştir. Kısaca Makine İmalat Sanayinin ekonomi içindeki ağırlığı giderek artmıştır.

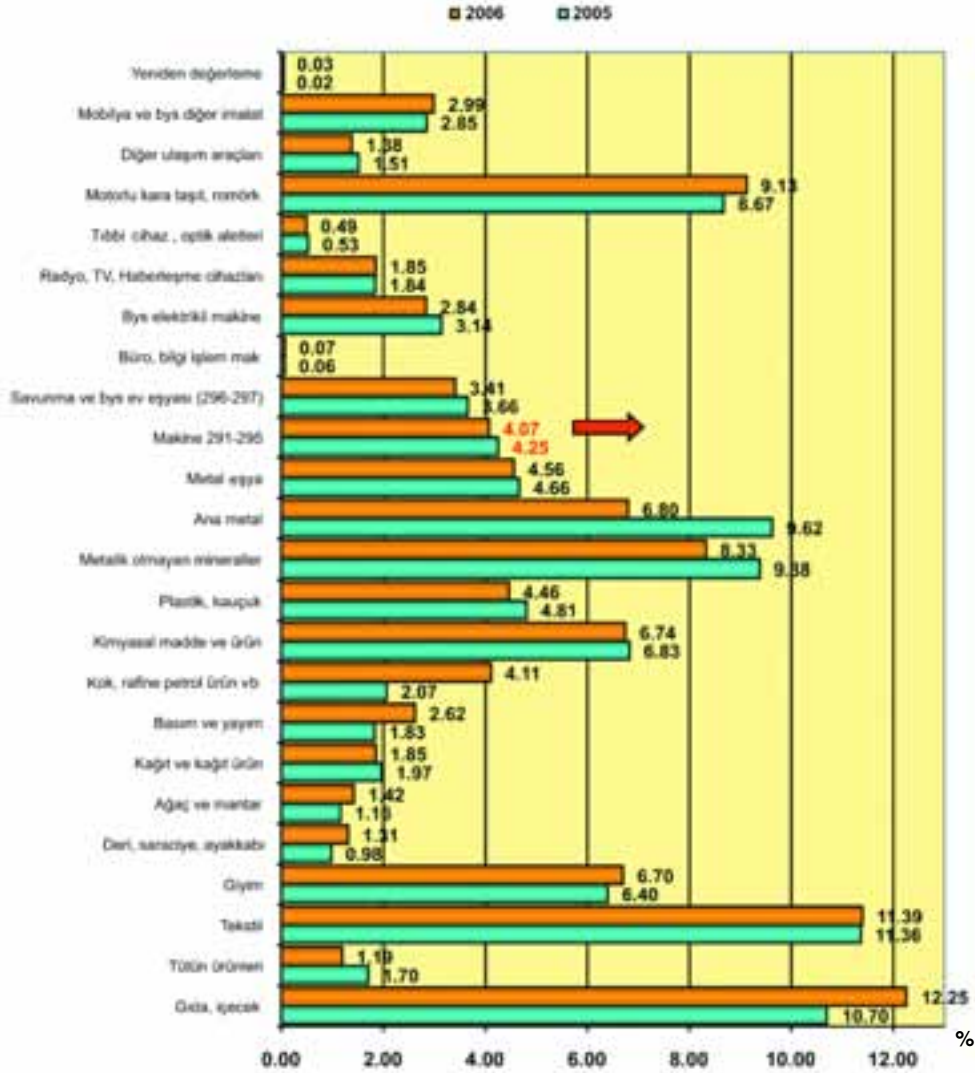
Bölüm 2. Sektörün Gelişimi ve Temel Göstergeleri

Grafik 8. Sektörlerin İmalat Sanayi katma değerindeki payı
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, cari fiyatlarla katma değer.

Makine İmalat Sanayinin 2005 ile 2006 yıllarında İmalat sanayi katma değeri içindeki payları, sektörün yaptığı atılımı ve ekonomideki yerini açıkça ortaya koymaktadır. Sektör 2005 yılında toplam imalat sanayi katma değerinden %4,07 pay alırken bu pay bir yılda yaklaşık %5 oranında artarak 2006 yılında %4,25'e erişmiştir. Sektör imalat sanayindeki 23 sektör içinde yaratılan katma değer açısından 2005 yılında 11. sıradan 2006 yılında 10. sıraya çıkmıştır. Tüm bu gelişmeler sektörün imalat sanayi içinde önemini giderek artırdığını ve ekonomik

büyümede itici rol üstlenen sektörler arasında yer aldığını göstermektedir.

Grafik 9. Sektörlerin imalat sanayi faktör maliyetleriyle katma değeri içindeki payı
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, cari fiyatlarla katma değer.

2.5. Üretimde Katma Değerin Payı

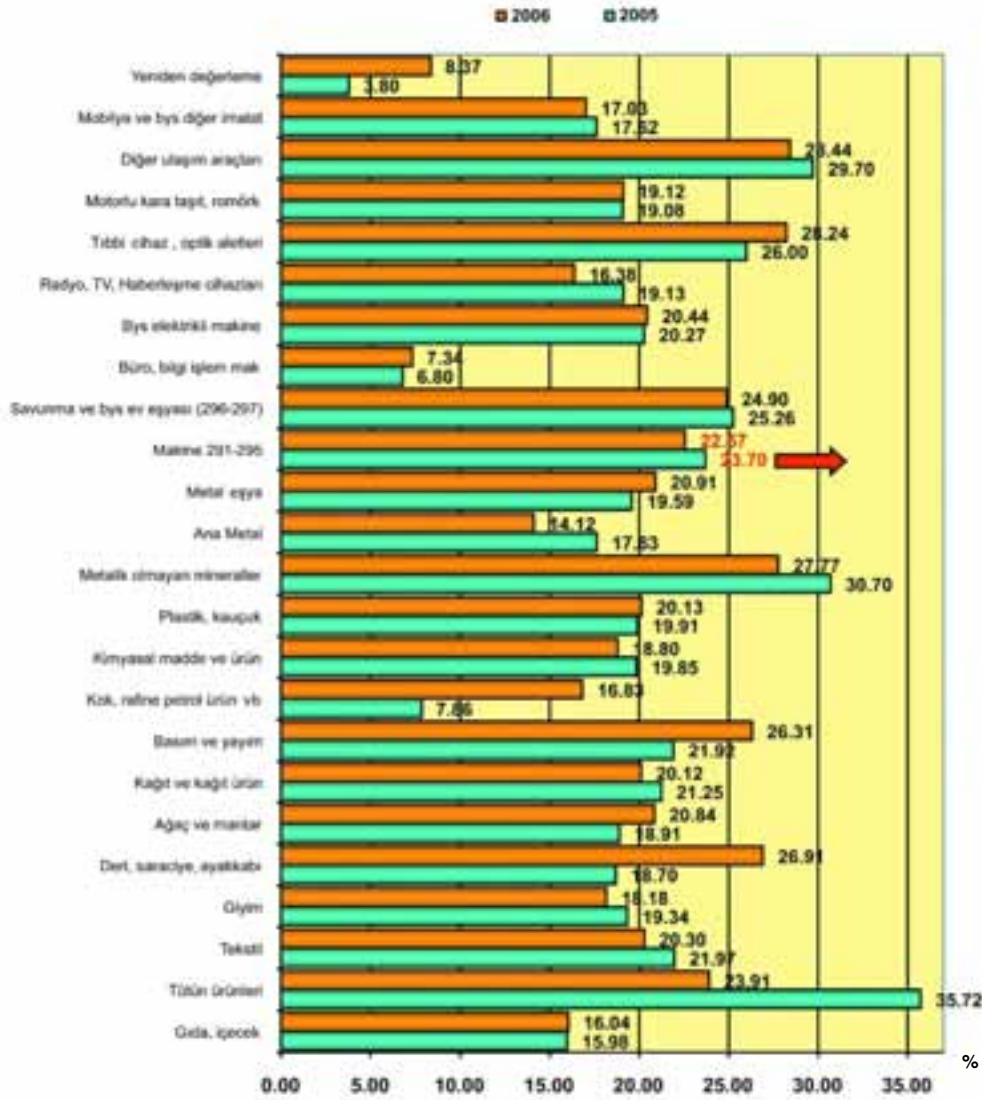
Sektörlerin ekonomik büyümedeki katkısını ortaya koyan bir diğer gösterge, üretim içinde yaratılan katma değer payıdır. Bu oran sektörün katma değer yaratma gücünü göstermektedir. Makine İmalat Sanayinin 2005 yılında yarattığı katma değer sektör üretimine oranı %22,57 olmuştur. Bu oran açısından sektör, 2005 yılında imalat sanayi

sektörleri arasında sekizinci sırada yer almıştır. Aynı oran 2006 yılında 2005 yılına göre %5 artarak %23,7 düzeyine çıkmıştır. Sektör, üretimde katma değer oranı açısından 2006 yılında ise altıncı sıraya yükselmiştir. Kısaca, sektörün ürettiği her birimde faktör fiyatları ile katma değer oranı artmıştır.

Bölüm 2. Sektörün Gelişimi ve Temel Göstergeleri

Ekonomik gelişmeyi sağlamaya yönelik kaynakların kullanımında önemli bir gösterge niteliğinde olan bu oran açısından Makine

İmalat Sanayinin, öncelikle desteklenmesi gereken sektörler arasında yer aldığı ortaya çıkmaktadır.

Grafik 10. Sektörlere göre üretimde faktör maliyetiyle katma değer payı
Kaynak: TÜİK, İş İstatistikleri, cari fiyatlarla üretim ve katma değer.

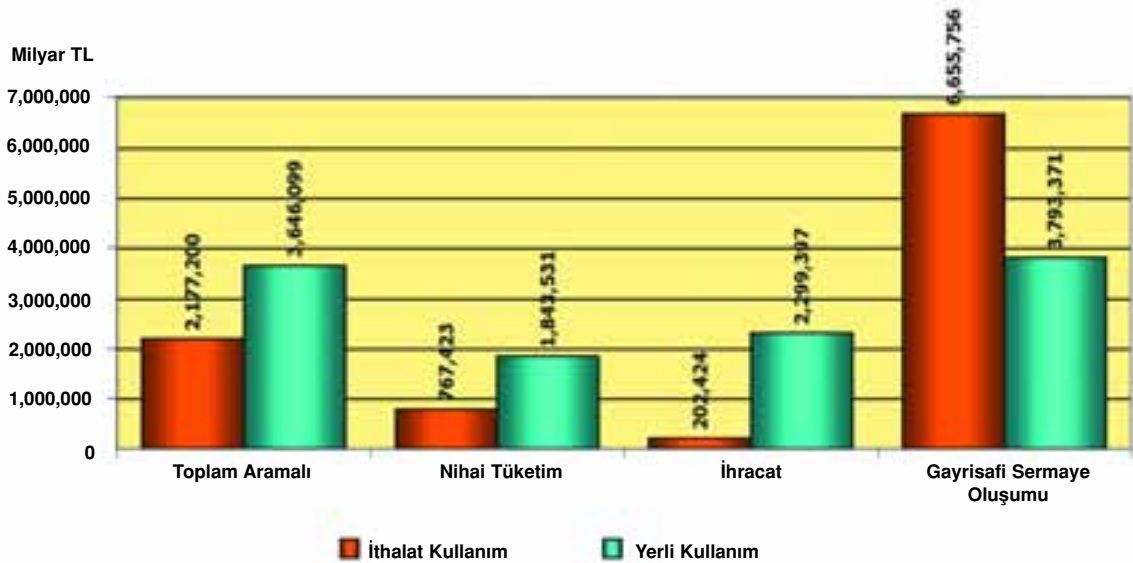
2.6. Makine İmalat Sanayi Çıktıları Kullanım Yerleri

Girdi-Çıktı tabloları düzenli olarak yayımlanmamaktadır. TÜİK tarafından hazırlanan bu tabloların en yenisi 2008 yılında yayımlanmış ve 2002 yılına aittir. Girdi-Çıktı tablolarının genel olarak kısa sürede çok önemli değişim göstermemesi nedeniyle, 2002 yılı tablosunun günümüzü de önemli ölçüde yansıttığını söylemek olasıdır.

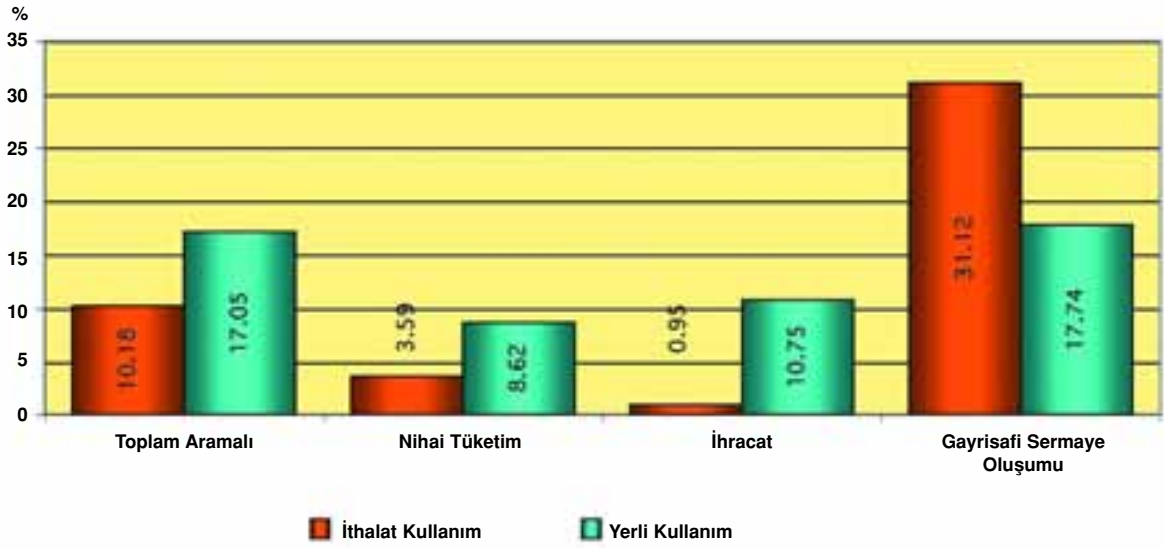
Makine İmalat Sanayi çıktılarının kullanım yerlerine göre dağılımı, sektörün gayrisafi sermaye oluşumunda önemli yeri olduğunu ortaya koymaktadır. Sektör çıktılarının kullanım yerlerinin %27,23'ünün ara malı, %12,21'inin nihai tüketim, %11,70'inin ihracat ve %48,86'sının ise gayrisafi sermaye oluşumunda olduğu görülmektedir.

Makine İmalat Sanayi çıktılarının kullanımında ithalat önemli bir ağırlığa sahiptir. Girdi-Çıktı tablosu sektör çıktılarına olan talebin önemli bir bölümünün ithalatla karşılandığını

göstermektedir. Sektör yerli çıktılarla bu talebi karşılaması durumunda ülke ekonomisine önemli kazanımlar sağlayacaktır. Gayrisafi sermaye oluşumunda yerli çıktılarının payı %36,3 olurken ithalatın payı ise %63,7 düzeyindedir. Kısaca gayrisafi sabit sermaye ve stok değişimlerinden oluşan bu kullanım yerinde ithalat, yerli çıktının yaklaşık 1.8 katıdır. Toplam aramalı kullanımında ise yerli çıktı kullanım oranı gayrisafi sermaye oluşumundaki durumdan daha iyidir. Ara malı olarak kullanılan sektör çıktılarının yaklaşık %37,4'ü ithalat yoluyla karşılanırken %62,6'sı ise yerlidir. Bu bulgular, sektör çıktılarının büyük bölümünün tüm diğer sektörler için yatırım malı özelliğini taşıdığını ve bu nedenle sektörlerin üretim kabiliyetini belirlediğini göstermektedir.

Grafik 11. Makine İmalat Sanayi çıktılarının kullanım yerleri (Nace 29) temel fiyatlarla 2002
Kaynak: TÜİK, Türkiye Ekonomisinin Arz - Kullanım ve Girdi - Çıktı Tabloları (2002)

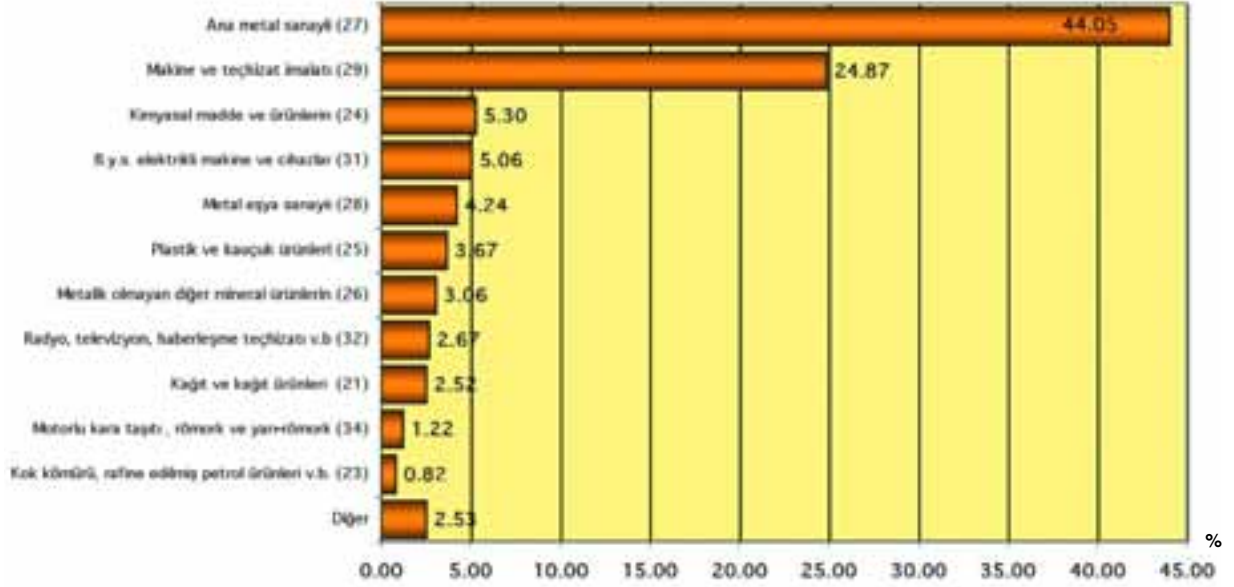
Grafik 12. Makine İmalat Sanayi çıktılarının kullanım yerlerine göre dağılımı (Nace 29)
Kaynak: TÜİK, Türkiye Ekonomisinin Arz - Kullanım ve Girdi - Çıktı Tabloları (2002)

2.7. Ara Malı Kullanımında Makine İmalat Sanayi ve İmalat Sanayi İlişkileri

Sektörlerin girdi-çıktı ilişkileri birbirlerine bağımlılıklarını ortaya koymaktadır. Makine İmalat Sanayi daha çok yatırım malı üretmesine karşın, ara malında da imalat sanayi sektörleri ile sıkı ilişki içindedir.

Makine İmalat Sanayi ara malı olarak İmalat Sanayinden kullandığı girdilerin %44,05'ini Ana Metal Sanayinden karşılamaktadır. Bu bulgu, Makine İmalat Sanayinin ara malı ihtiyaçlarında Ana Metal Sanayine çok önemli ölçüde bağımlı olduğunu ortaya koymaktadır. Sektör ara malı girdi ihtiyacının %24,87'sini ise kendi sektöründen karşılamaktadır. Kimyasal Madde ve Ürünleri %5,30 ile sektörün girdi sağladığı imalat sanayi sektörleri içinde üçüncü sırayı almaktadır. Makine İmalat Sanayi imalat sanayinden sağladığı girdilerinin %5,06'sını elektrikli makine ve cihazlar, %4,24'ünü metal eşya sanayi, %3,67'sini ise plastik ve kauçuk sektöründen sağlamaktadır.

Bu sektörler dışında kalan imalat sanayi sektörlerinden kullandığı girdilerin toplam içindeki payı ise %12,82 olmaktadır.

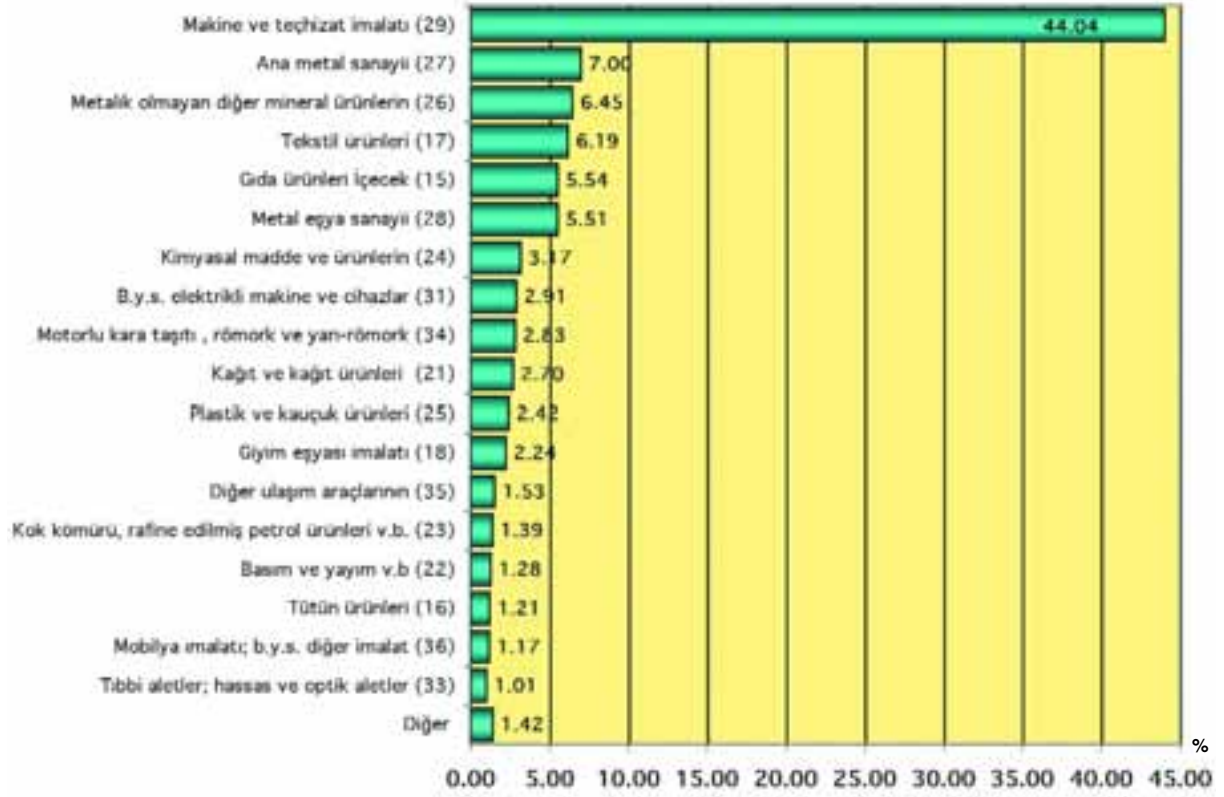

Grafik 13. Makine İmalat Sanayiinin imalat sanayinden ara malı kullanımı (sektörlerin payları %)
Kaynak: TÜİK, Türkiye Ekonomisinin Arz - Kullanım ve Girdi - Çıktı Tabloları (2002)

İmalat Sanayinin, Makine İmalat Sanayinden toplam ara malı kullanımının dağılımına bakıldığında ise ilginç bir bulgu ortaya çıkmaktadır. Makine İmalat Sanayi %44,04 ile ilk sırada yer almaktadır. İmalat sanayinin sektörden kullandığı ara malının neredeyse yarısının yine sektörün kendisi tarafından kullanıldığı ortaya çıkmaktadır. Ana Metal Sanayi %7 ile sektörden ara malı kullanımında ikinci sırada, Metalik Olmayan diğer Mineral Ürünler %6,45 ile üçüncü sırada gelmektedir. Bu sektörleri sırasıyla Tekstil Ürünleri (%6,19), Gıda Ürünleri İçecek (%5,54) ve Metal Eşya Sanayi (%5,51) izlemektedir. Sektörden imalat sanayinin toplam ara malı kullanımı içinde bu sektörler dışında kalanların payı ise, toplamda ancak %25,27 olmaktadır.

Veriler, ara malı kullanımları açısından Makine İmalat Sanayi ve İmalat Sanayi ilişkilerinin gayrisafi sermaye oluşumuna göre sınırlı düzeyde kaldığını göstermektedir.

Bölüm 2. Sektörün Gelişimi ve Temel Göstergeleri

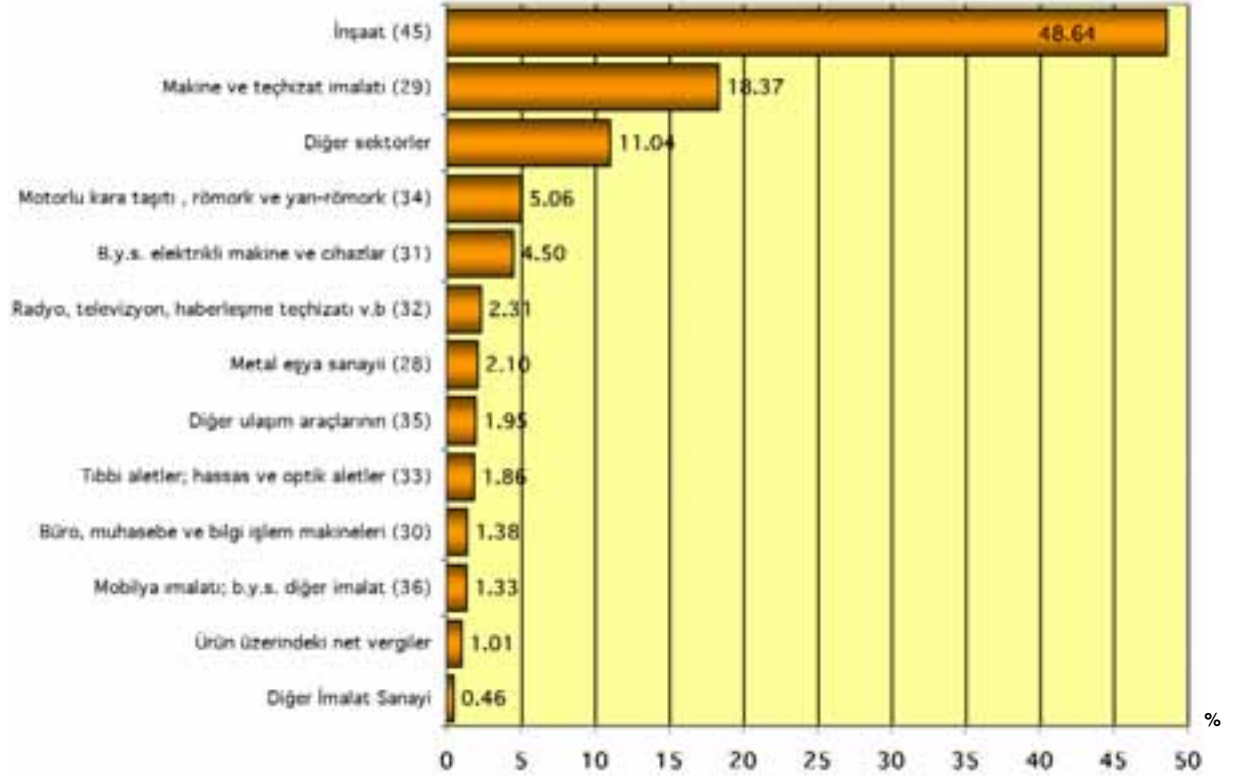

Grafik 14. İmalat sanayinin makine sanayiinden ara malı kullanımı (sektörlerin payları %)
Kaynak: TÜİK, Türkiye Ekonomisinin Arz - Kullanım ve Girdi - Çıktı Tabloları (2002)

2.8. Gayri Safi Sabit Sermaye Oluşumunda Makine İmalat Sanayi

Makine İmalat Sanayinin Toplam Gayri Safi Sabit Sermaye oluşumundaki payı, sektörün ekonominin vazgeçilmez itici gücü olduğunu ortaya koymaktadır. Gayri Safi Sabit Sermaye oluşumunda İnşaat sektörü %48,64 ile ilk sırada gelirken Makine İmalat Sanayi %18,37 ile tüm sektörler arasında ikinci sırayı almaktadır. Üçüncü sırada ise %11,04 ile inşaat ve imalat sanayi dışında kalan tüm diğer sektörler almaktadır. Makine İmalat Sanayi dışında kalan imalat sanayinin gayri safi sabit sermaye oluşumu içindeki payı ise ancak %21,95 düzeyindedir. Gayri Safi Sabit Sermaye oluşumunda Makine İmalat Sanayinin payı tek

başına yaklaşık olarak, imalat sanayinin diğer tüm sektörlerin paylarının toplamına eşittir. Sektörün gayri safi sabit sermaye yatırımları içindeki bu yüksek payı diğer sektörlerin üretim kabiliyetlerinin de sektöre bağımlılığını göstermektedir. Sektörün gelişmesinin diğer sektörlerde yaratacağı çarpan etkisi düşünüldüğünde, Makine İmalat Sanayinin desteklenmesi gereken öncelikli sektörler arasında ilk sırada yer alması gereği ortaya çıkmaktadır.

Grafik 15. Gayri safi sabit sermaye oluşumu (sektörlerin payı, %)
Kaynak: TÜİK, Türkiye Ekonomisinin Arz - Kullanım ve Girdi - Çıktı Tabloları (2002)

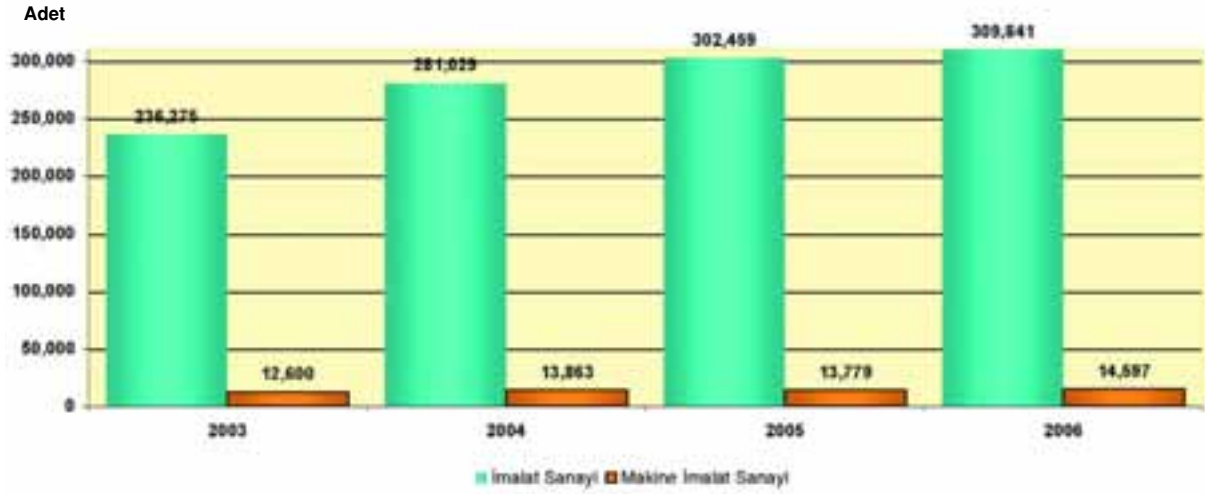
2.9. Makine İmalat Sanayi İşyeri Sayısı

TÜİK verilerine göre 2003 yılında imalat sanayinde 236,275 işyeri faaliyet göstermiştir. İşyeri sayısı istikrarlı bir biçimde artarak 2006 yılında 309,841 düzeyine erişmiştir. Üç yılda işyeri sayısında %30'un üzerinde bir artış yaşanmıştır. Aynı dönemde Makine İmalat Sanayi işyeri sayısında ise dalgalanma yaşanmıştır.

Makine imalat sanayi 2003 yılında 12,600 işyeri ile toplam imalat sanayi iş yerleri içinde %5,3 paya sahip olmuştur. Sektörde işyeri sayısı 2004 yılında bir önceki yıla göre artmış ancak 2005 yılında az da olsa gerileyerek 13,779'a düşmüştür. 2006 yılında ise sektörün işyeri sayısı 14,579 olmuştur. Toplam imalat

sanayi işyerleri içindeki payı 2004 yılında %4,9 düzeyinden 2005 yılında %4,6'ya gerilemiş ve 2006 yılında az da olsa artarak %4,7'ye çıkmıştır. Kısaca işyeri sayısındaki artış toplam imalat sanayi işyeri sayısı artışının gerisinde kalmıştır. Sektördeki işyeri sayısı, imalat sanayi sektörüne başına ortalama işyeri sayısının üzerindedir. Bu bulgu sektörün önemli bir bölümünün küçük ve orta ölçekli olduğunu ve ekonomide girişimci sayısı açısından önemli rol oynayan sektörler arasında yer aldığını göstermektedir.

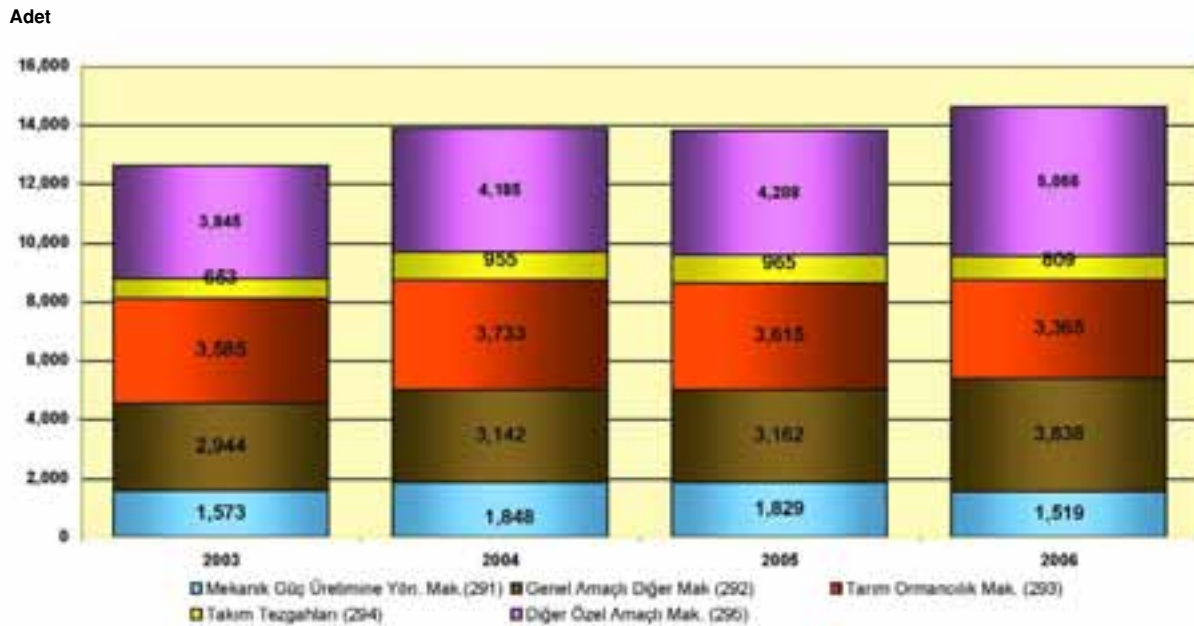
Bölüm 2. Sektörün Gelişimi ve Temel Göstergeleri

Grafik 16. İmalat sanayi ve Makine İmalat Sanayi girişim sayısı (296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, girişimci sayısı.

Makine İmalat Sanayi işyerlerinin alt sektörlere göre dağılımı önemli değişiklikler göstermektedir. Diğer özel amaçlı makineler alt sektöründe (gıda, tekstil, kağıt, maden, taşocağı, metalürji vb makineleri) işyeri sayısı 2003 ile 2006 arasında hızla artmış ve bu alt sektörün toplam makine imalat sanayi işyerleri

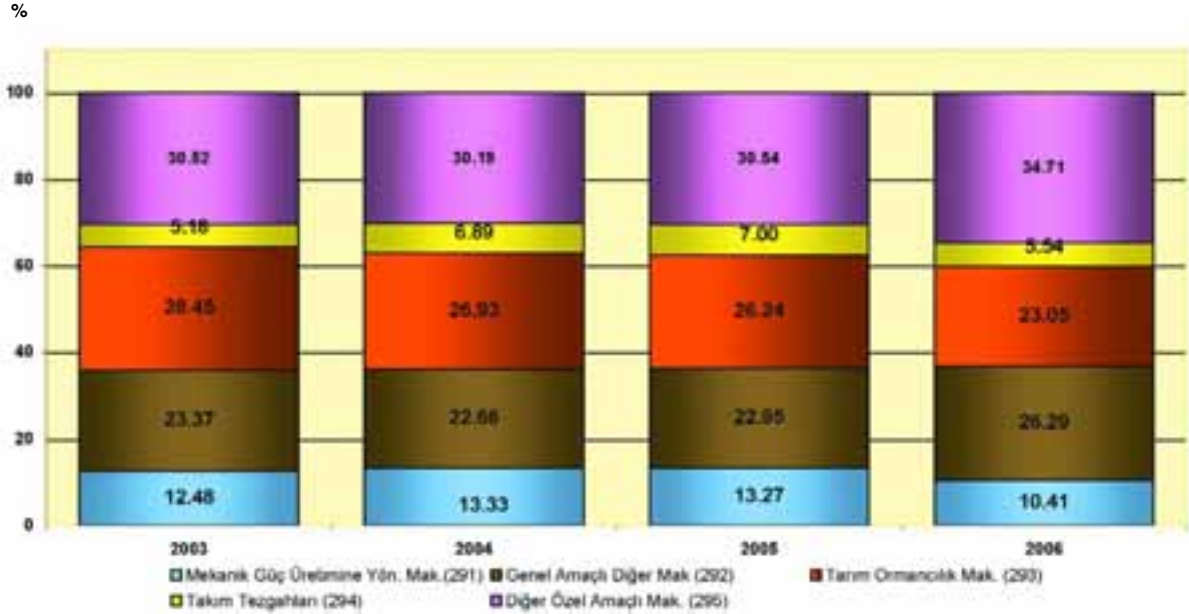
içindeki payı %30,62 den %34,71'e yükselmiştir. Aynı dönemde işyeri sayısı açısından tarım ormancılık makineleri alt sektöründe ise gerileme yaşanmıştır. Bu alt sektörün 2003 yılında %28,45 olan toplam makine imalat sanayi işyerleri içindeki payı 2006 da %23,05'e gerilemiştir.

Grafik 17. Makine İmalat Sanayi girişim sayısı (296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, girişimci sayısı.

İşyeri sayısı açısından gerek nicelik gerekse pay olarak sektörde önemini artıran bir diğer alt sektör ise; sanayi fırınları ve ocakları, kaldırma ve taşıma teçhizatı imalatı, endüstriyel soğutma ve ısıtma donanımı

imalatı vb makineleri kapsayan Genel Amaçlı Diğer Makineler alt sektörü olmuştur. Bu alt sektörün toplam makine imalat sanayi iş yerleri içindeki payı dört yılda %23,37 den %26,29 düzeyine çıkmıştır.

Grafik 18. Makine İmalat Sanayi girişim sayısının alt sektörlere dağılımı (296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, girişimci sayısı.

2.10. İstihdam

Makine İmalat Sanayi yarattığı istihdam açısından da imalat sanayi içinde ilk sıralarda yer almaktadır. Yarattığı toplam istihdamda nitelikli işgücünün payı yüksek olan sektörlerden birisidir. Makine imalat sanayinde ücretle çalışanların payı toplam imalat sanayi içinde 2003 yılında %4,5 düzeyinden 2004 ve 2005 yıllarında istikrarlı bir biçimde artarak %5,25 düzeyine çıkmıştır. 2006 yılında bu oran %5,10'a gerilemiştir. TÜİK üretimde çalışanlar endeksi kullanılarak yapılan hesaplamalar bu oranın 2007 yılında %5,20 ve 2008 yılında ise %5,56 düzeyinde gerçekleştiğini göstermektedir.

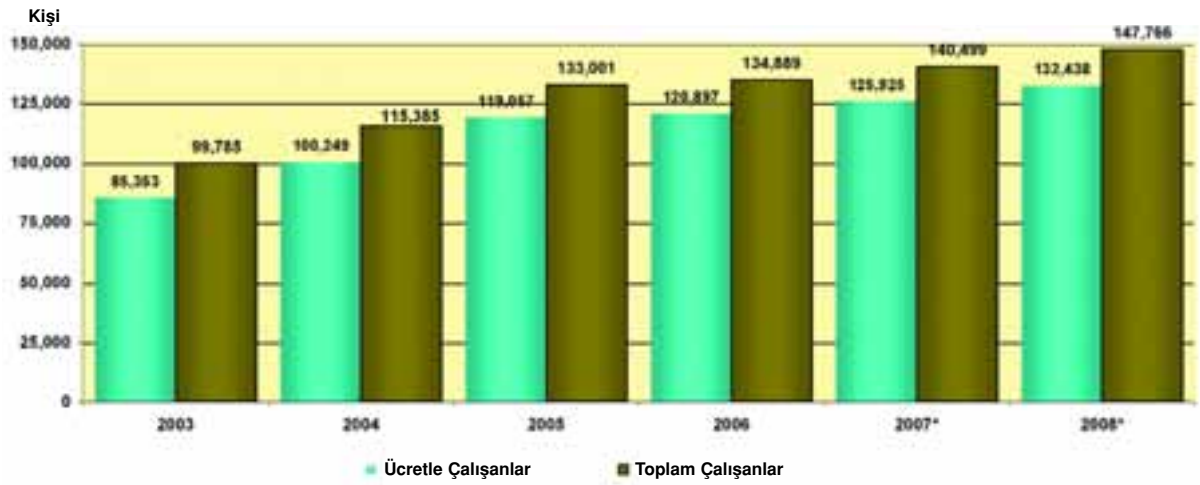
TÜİK verilerine göre makine imalat sanayinde 2003 yılında ücretle çalışanlar sayısı 85,353 kişidir. Bu sayı 2006 yılında 120,897 olmuştur. Aynı dönemde toplam çalışan sayısı ise 99,785'ten 134,889 kişi düzeyine çıkmıştır. Üretimde çalışanlar endeksine bağlı olarak yapılan hesaplamalar 2008 yılında ücretle çalışanların sayısının 132,438 kişiye toplam çalışan sayısının ise 147,766 düzeylerine eriştiğini göstermektedir.

Makine imalat sanayinde çalışan sayısı imalat sanayine göre daha hızlı bir gelişim göstermektedir. Bu olgu istihdam yaratmada

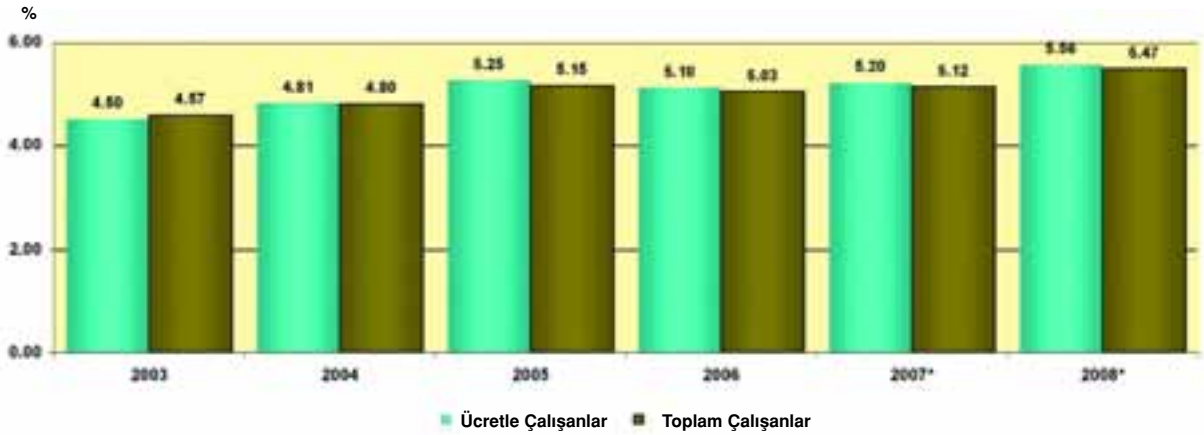
Bölüm 2. Sektörün Gelişimi ve Temel Göstergeleri

sektörün önemini açıkça ortaya koymaktadır. 2002 yılı sonrasında özel sektörün istihdama katkısı hızlı bir artış göstermiştir. İmalat sanayi çalışanlar endeksi 2002 ile 2008 arasında oldukça dar bir aralıkta seyretmiş ve endeks değeri 82,2 düzeyinden 84,7 düzeyine çıkmıştır. Buna karşın özel kesim makine teçhizat imalatında çalışanlar endeksi aynı dönemde 83,1 düzeyinden 127,1 düzeyine erişmiştir. Bu gelişme istihdam sorununun

giderek yoğunlaştığı dönemde makine imalat sanayinin istihdama katkısını göstermesi açısından ilginçtir. Makine İmalat Sanayi istihdam yaratma gücü açısından da imalat sanayi sektörleri içinde öncü rol oynamaktadır. Makine İmalat Sanayinin yan sanayi ve satış sonrası hizmet sektöründe yarattığı istihdam da göz önüne alındığında bu sektörün önemi ortaya çıkmaktadır.

Grafik 19. Makine İmalat Sanayi çalışan ve ücretle çalışanların İmalat Sanayi çalışan sayısı içindeki payı (296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, üretimde toplam çalışan sayısı (*2007 ve 2008 değerleri dönemler itibarıyla üretimde çalışanlar endeksi kullanılarak hesaplanmıştır.)

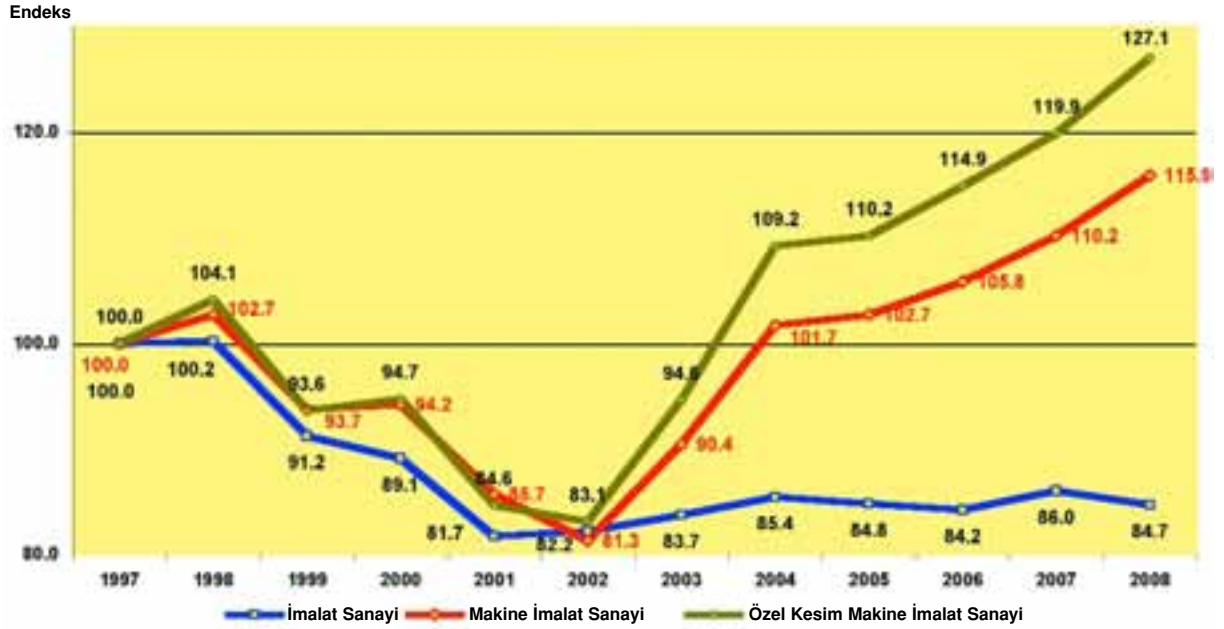
Grafik 20. Makine İmalat Sanayi çalışan ve ücretle çalışanların İmalat Sanayi çalışanlar ve ücretle çalışanlar içindeki payı (296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, üretimde toplam çalışan sayısı (* 2007 ve 2008 değerleri dönemler itibarıyla üretimde çalışanlar endeksi kullanılarak hesaplanmıştır.)

Makine imalat sanayi istihdamının 2003 ve 2006 yılları arasında alt sektörler göre dağılımına bakıldığında, diğer özel amaçlı

makinelere alt sektörünün toplam makine imalat sanayi istihdamı içindeki payını artırdığı görülmektedir. Sektör istihdamı içindeki pay

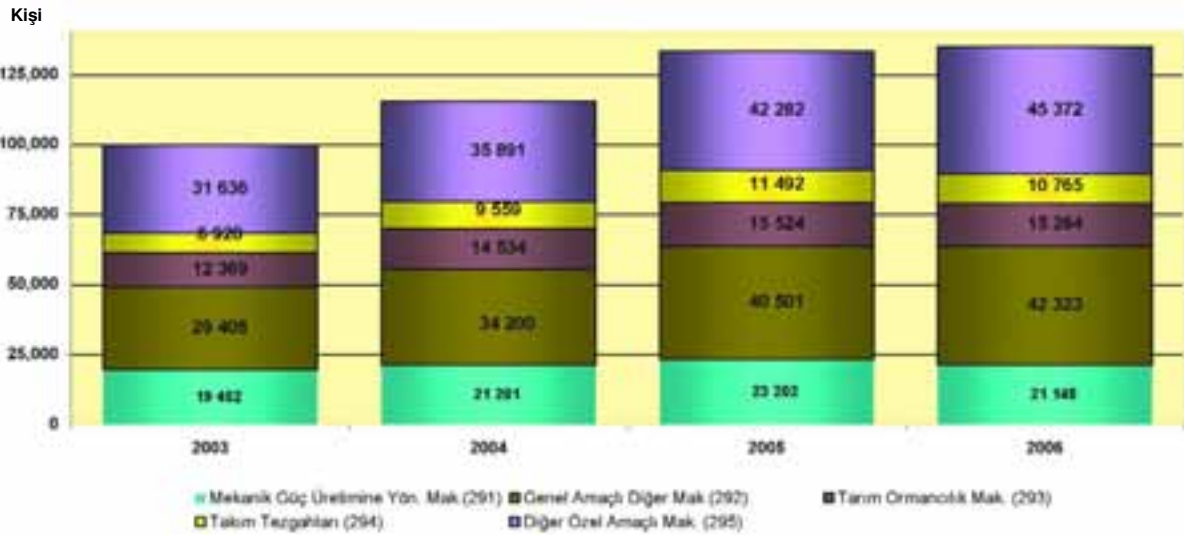
açısından genel amaçlı diğer makineler imalatı ikinci sırayı almaktadır. Aynı dönemde mekanik güç iletimine yönelik makineler alt

sektörü istihdamı ise önemli bir değişim göstermemiştir.

Grafik 21. İmalat Sanayi Çalışanlar Endeksi (1997=100)

Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, Üretimde toplam çalışan ve ücretli çalışan sayısı. TÜİK; Dönemler itibarıyla imalat sanayi çalışanlar endeksi.

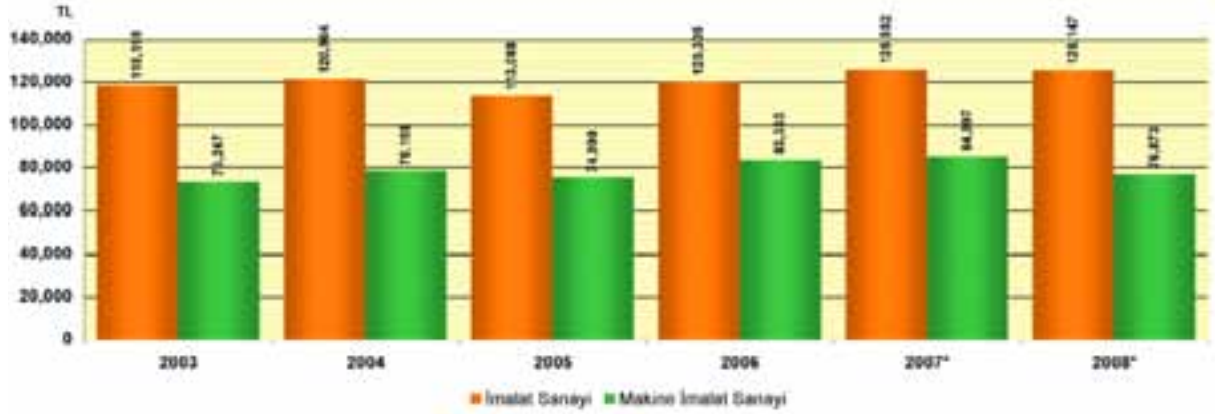
Grafik 22. Makine İmalat Sanayi çalışanlarının alt sektörlere dağılımı (296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)

Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri, Üretimde Toplam Çalışan ve Ücretli Çalışan Sayısı. TÜİK; Dönemler itibarıyla İmalat Sanayi Çalışanlar endeksi.

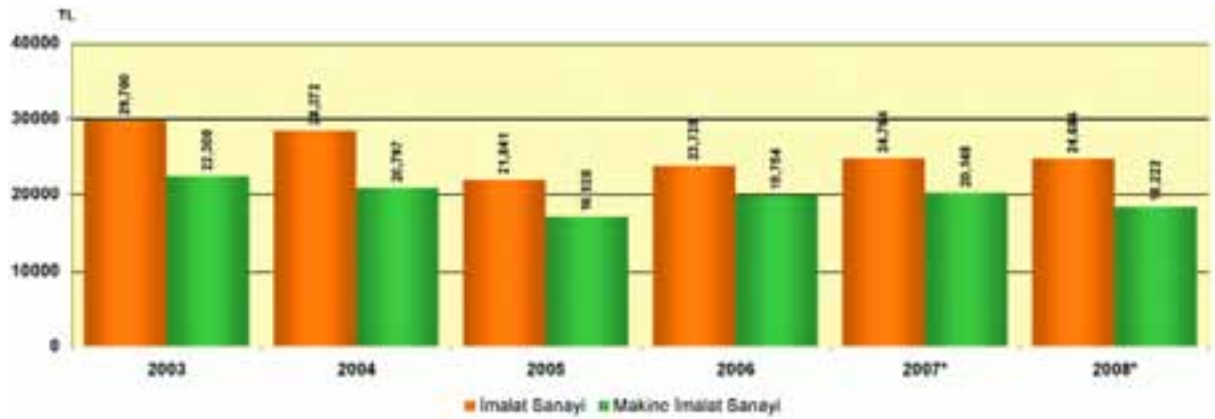
2.11. Makine İmalat Sanayi Ücretli Çalışan Başına Üretim ve Katma Değer

Makine İmalat Sanayi, ücretli çalışan başına üretim ve katma değer göstergeleri açısından imalat sanayi ortalamasından düşüktür. Bu bulgu düşük kapasite kullanım oranı yanında Makine İmalat Sanayinin mevcut yapısının emek yoğun sektörler arasında olduğunu göstermektedir. Sektör ücretli çalışan başına katma değer açısından imalat sanayi

ortalamasının altında olmasına karşın, çalışan başına üretime göre imalat sanayi ortalamasına daha yakındır. Söz konusu bulgu, makine imalat sanayinin üretimde katma değer oranının imalat sanayi ortalamasından yüksek olduğunu göstermektedir.

Grafik 23. Ücretli çalışan başına üretim TL 2003=100 (296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri.

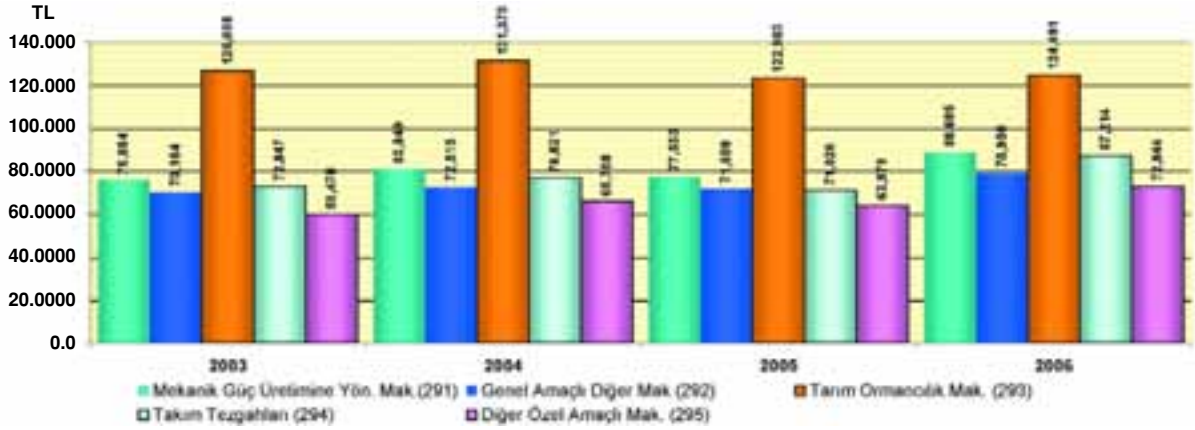
Grafik 24. Ücretli çalışan başına katma değer TL 2003=100 (296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri.

Makine imalat sanayinde ücretle çalışan başına üretim değeri açısından; tarım ve ormancılık makineleri ilk sırayı alırken, mekanik güç üretimine yönelik makineler

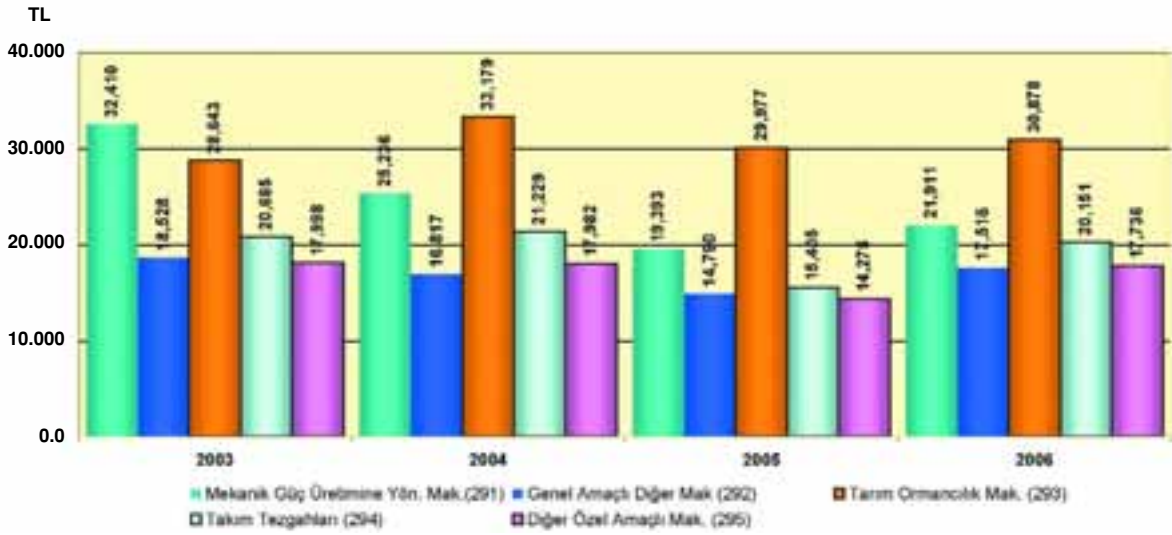
ikinci sırada, takım tezgâhları alt sektörü üçüncü sırada, genel amaçlı diğer makineler dördüncü sırada ve diğer özel amaçlı makineler ise son sırada yer almaktadır.

Ücretli çalışan başına üretimde çok önemli bir değişim yaşanmamıştır. 2003 yılı hariç ücretli çalışan başına katma değerde de sıralama aynıdır. Mekanik güç üreten makineler alt sektöründe ücretli çalışan başına katma değer özellikle 2003 sonrası önemli ölçüde

gerilemesi dikkat çekicidir. Elde edilen bulgular gelecekte Makine İmalat Sanayinin emek yoğun teknolojilerden giderek ileri teknolojiye yatırım yaparak yüksek teknoloji ürün üretimine geçmesi gereğini de ortaya çıkarmaktadır.

Grafik 25. Makine İmalat Sanayi ücretli çalışan başına üretim TL 2003=100 (296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri.

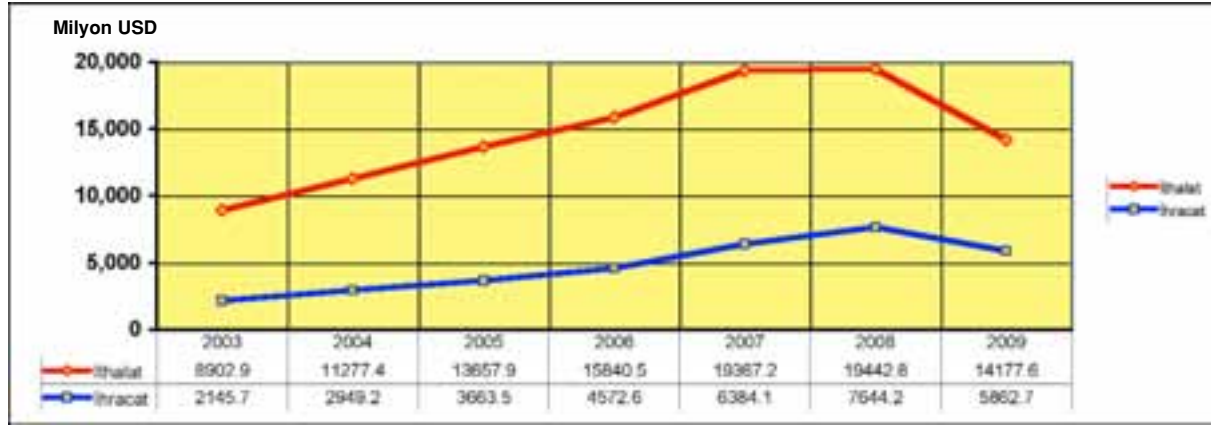

Grafik 26. Makine İmalat Sanayi ücretli çalışan başına faktör maliyetleriyle katma değer TL 2003=100 (296; Silah Mühimmat ve 297; b.y.s. Ev aletleri hariç)
Kaynak: TÜİK; İş İstatistikleri.

2.12. Makine İmalat Sanayi Dış Ticareti

Makine İmalat Sanayi dış ticareti 2008 yılında 27,1 milyar ABD Dolarına erişmiştir. İhracattaki sürekli artışa karşın, ithalatta da sürekli artış görülmüştür. Dış ticaret açığı giderek büyümüştür. 2008 yılında dış ticaret açığı 11,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında ise başta gelişmiş ülkeler olmak üzere uluslararası düzeyde

yaşanan ekonomik krizin etkisiyle, sektörün ithalat ve ihracatında daralma yaşanmış ve dış ticaret açığı 8,3 milyar ABD Doları düzeyine gerilemiştir. Makine İmalat Sanayinin ağırlıklı olarak yer aldığı 84 nolu fasıl, 27 nolu "Mineral yakıtlar, mineral yağlar vb" grubundan sonra en fazla dış ticaret açığı veren gruptur.

Grafik 27. Makine İmalat Sanayi, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2.12.1. Makine İmalat Sanayi İhracatı

2003 yılında 2,2 milyar ABD Doları olan ihracat her yıl yüksek oranda artarak 2006'da 4,6 milyar ABD Dolarına ve 2008 yılında 7,6 milyar ABD Dolarına ulaşarak 3,6 kat artış göstermiştir. 2003 yılında ihracat hacmi açısından ilk sırada yer alan motorlar grubu yerini korurken, yüksek ihracat performansı gösteren gruplardan takım tezgahları alt sektörü 2003 yılında 147,4 milyon ABD Doları ile beşinci sıradan 2008 yılında 704,4 milyon ABD Doları ile ikinci sıraya yükselmiştir. Endüstriyel klimalar ve soğutma makineleri grubu ise dönem içinde sıralamadaki yerini korumuş ve ihracat hacmini 174,5 milyon ABD

Dolarından 2008 yılında 654,0 milyon ABD Dolarına çıkarmıştır. Buna karşın 2003 yılında ihracat hacmi açısından 184 milyon ABD Doları ile ikinci sırada bulunan tarım ve ormancılıkta kullanılan makineler alt sektörü 2008 yılında ihracatını 379,7 milyon ABD Dolarına çıkarmasına karşın dokuzuncu sıraya gerilemiştir. 2009 yılında ise krizin etkisiyle sektörün ihracatı yaklaşık 5,9 milyar ABD Doları düzeyine gerilemiştir.

Türbinler ve turbojetler (%51) ve takım tezgahları (%40) ihracatlarında en yüksek düşüş yaşanan iki alt sektör olmuştur.

GRUP ADI	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Motorlar	548,7	734,8	875,5	1027,2	1429,7	1479,0	1059,4
Takım Tezgahları	147,4	212,8	296,2	384,3	569,4	704,4	420,7
Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri	174,5	232,2	250,5	334,8	599,8	654,0	568,7
Pompalar ve Kompresörler	137,8	203,6	257,3	345,9	535,7	597,5	469,4
Diğer Makineler	151,5	215,4	275,8	294,0	406,0	545,3	407,4
Türbinler ve Turbojetler	107,7	163,6	231,7	340,7	417,4	519,0	254,1
İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler	75,1	110,7	154,4	204,8	378,6	480,8	340,1
Gıda Sanayi Makineleri	56,5	124,5	163,0	187,7	265,9	384,2	366,3
Tarım ve Ormanlık Makineleri	184,0	193,8	184,2	221,4	274,0	379,7	306,0
Vanalar	94,8	125,2	148,0	185,5	251,6	328,5	262,4
Hadde ve Döküm Mak., Kalıplar	74,9	100,6	134,8	209,2	207,8	276,3	278,9
Reaktörler ve Kazanlar	108,9	126,2	153,6	166,4	207,4	268,7	275,1
Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri	65,2	102,0	145,4	179,4	173,3	200,4	198,7
End. İstic ve Fırınlar	48,9	70,3	79,7	105,5	142,0	168,6	126,9
Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri	52,7	72,4	89,2	94,2	134,5	168,6	161,9
End. Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri	30,0	34,3	48,1	84,4	118,5	164,1	134,9
Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalat Makineleri	21,8	33,1	57,5	65,7	73,8	94,5	65,0
Rulmanlar	32,1	49,5	57,1	65,9	80,0	92,8	64,5
Kağıt İmalat ve Malbaacılığa Mahsus Makineler	17,7	21,3	36,0	34,8	67,0	77,9	64,9
Kaynak ve Lehim Makineleri	9,5	17,2	20,3	32,4	44,7	53,6	31,8
Deri İşleme ve İmalat Makineleri	5,7	5,5	5,2	8,3	7,0	6,3	5,6
TOPLAM	2145,7	2949,2	3663,5	4572,6	6384,1	7644,2	5862,7

Tablo 1. Gruplara göre makine sanayi ihracatı (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılı Makine İmalat Sanayi ihracatında “motorlar” ve “takım tezgahları” grupları en fazla ihracat yapılan gruplardır. Bu grupları sırasıyla “endüstriyel klimalar ve soğutma makineleri”, “pompa ve kompresörler” ve “türbinler ve turbojetler” grupları izlemektedir. 2009 yılında ise ihracatında yüksek düşüş

yaşayan “takım tezgahları” dördüncü sıraya gerilemiştir. İhracatı daha düşük oranda gerileyen “endüstriyel klimalar ve soğutma makineleri” ikinci sıraya yükselirken “pompa ve kompresörler” üçüncü sıradaki yerini korumuştur.

Grafik 28. Makine İmalat Sanayi, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 2. Sektörün Gelişimi ve Temel Göstergeleri

Makine imalat sanayi ürünlerinin yer aldığı GTİP 84 nolu fasılın ihracatı, toplam ihracat içindeki payı açısından 2008 yılında %7,77 ile üçüncü sıradadır. Çalışmada makine imalat sanayi kapsamında ele alınan 84. fasıl içindeki ürünlerin toplam ihracatı ise 2008 yılı için yaklaşık 7,64 milyar ABD Doları'dır. Bu açıdan bakıldığında, sektör ihracatı toplam ihracat açısından örme giyim eşyası ve aksesuarları grubunun (Fasıl 61) ardında beşinci sırada yer almaktadır. Bu bulgu sektörün Türkiye'nin

ihracatı içinde oynadığı rolü göstermesi açısından önemlidir.

Sektörün rekabet gücünün artması durumunda ülke ekonomisine çok önemli katkılar sağlayacağı açıktır. Üretimde katma değer oranının yüksekliği ve istihdam yaratma gücü göz önüne alındığında sektörün imalat sanayinde öncelikli sektörler arasında yer aldığını söylemek olasıdır.

Sıra No	Fasıl No	Fasıl Adı	Dünya/ 2008			
			İhracat Milyon USD	İhracattaki Payı (%)	Dünya İthalatı Milyon USD	Türkiye'nin Payı (%)
1	87	Motorlu kara taşıtları, traktör, bisiklet, motosiklet ve diğer	18.327	13.88		
2	72	Demir ve çelik	14.946	11.32		
3	84	Kazan, makina ve cihazlar, aletler, parçaları	10.259	7.77	1778558	0.58
4	85	Elektrikli makina ve cihazlar, aksam ve parçaları 7972	6.04			
5	61	Örme giyim eşyası ve aksesuarları	7.827	5.93		
6	27	Mineral yakıtlar, mineral yağlar ve müstahsalları, mumlar	7.532	5.70		
7	73	Demir veya çelikten eşya	5.742	4.35		
8	71	İnciler, kıymetli taş ve metal mamulleri, madeni paralar	5.383	4.08		
9	62	Örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarları	5.327	4.03		
10	39	Plastik ve plastikten mamul eşya	3.563	2.70		
11	8	Yenilen meyvalar, kabuklu yemişler, turuncgil ve kavun kabuğu	2.855	2.16		
12	89	Gemiler, suda yüzen taşıt ve araçlar	2.648	2.01		
13	25	Tuz, küllü, toprak ve taşlar, alçalar ve çimento	2.280	1.73		
14	63	Mensucatın mamul diğer eşya, kullanılmış eşya, paçavralar	2.098	1.59		
15	94	Mobilyalar, aydınlatma, reklam lambaları, prefabrik yapılar	1.891	1.43		
16	40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	1.847	1.40		
17	76	Alüminyum ve alüminyum eşya	1.777	1.35		
18	52	Pamuk, pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	1.634	1.24		
19	20	Sebze, meyva, bitki parçaları, sert kabuklu yemiş konserveleri	1.441	1.09		
20	54	Dokumaya elverişli suni ve sentetik lifler	1.336	1.01		
21		Diğerleri	25.344	18.41		
		Toplam	13.2027	100.00		

Tablo 2. Fasılların ihracattaki payı göre sıralaması (2008)

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri.

2003 yılında Dünya Makine İmalat Sanayi ithalatında % 0,37 olan Türkiye ihracatının payı 2008 yılında % 0,61'e yükselmiştir. Dünya ithalatı içinde Türkiye'nin ihracatının payının en yüksek olduğu sektörler 2008 yılı itibariyle reaktör ve kazanlar, endüstriyel klimalar ve soğutma makineleri, deri işleme ve imalatı makineleri, hadde ve döküm makineleri kalıplar ve motorlar gelmektedir. Bu alt

sektörlerin payı %1 in üzerindedir. Tarım ve ormancılık makineleri ve diğer makineler grupları dışında tüm alt sektörlerde Türkiye ihracatının dünya ithalatı içindeki payı artmıştır. Bu gelişme makine imalat sanayinin söz konusu dönemde yurt dışı pazarlarda gücünü artırdığını ortaya koymaktadır. Ancak sahip olunan payların halen düşük olduğu da göz ardı edilmemelidir.

Grup Adı	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
Reaktörler ve Kazanlar	6158.7	108.9	1.77	14046.9	268.7	1.91
Endüstriyel Kimyalar ve Soğutma Makineleri	24956.7	174.5	0.70	45252.7	654.0	1.45
Deri İşleme ve İmalatı Makineleri	509.1	5.7	1.12	535.9	6.3	1.17
Hadde ve Döküm Mak., Kalıplar	14209.6	74.9	0.53	24382.2	276.3	1.13
Motorlar	82631.9	548.7	0.66	137818.6	1479.0	1.07
Gıda Sanayi Makineleri	21256.0	79.2	0.37	41914.0	384.2	0.92
Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri	19146.3	65.2	0.34	19171.5	200.4	1.05
End. Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri	12301.2	30.0	0.24	20803.0	164.1	0.79
Takım Tezgaahları	51839.0	147.4	0.28	96169.9	704.4	0.73
Tarım ve Ormanlık Makineleri	24038.9	184.0	0.77	53647.5	379.7	0.71
İnşaat Makineleri	27287.9	75.1	0.28	76353.5	480.8	0.63
Pompalar ve Kompresörler	54663.2	137.8	0.25	104338.5	597.5	0.57
Kaynak ve Lehim Makineleri	5393.3	9.5	0.18	9474.3	53.6	0.57
Türbinler ve Türbojeller	54679.7	107.7	0.20	102406.0	519.0	0.51
Vanalar	30222.3	94.8	0.31	64896.5	328.5	0.51
Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalatı Makineleri	13312.9	21.8	0.16	20088.4	94.5	0.47
End. Isıtıcı ve Fırınlr	16025.8	48.9	0.31	38305.3	168.6	0.44
Rulmanlar	14799.5	32.1	0.22	29264.8	92.8	0.32
Yük Kaldirma, Taşıma ve İstifleme Makineleri	22638.1	52.7	0.23	57453.6	168.6	0.29
Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler	20995.6	17.7	0.08	124982.1	77.9	0.06
Diğer Makineler	74100.6	151.5	0.08	172247.9	545.3	0.06
TOPLAM	591166.1	2168.3	0.37	1253553.2	7644.2	0.61

Tablo 3. Dünya Makine İmalat Sanayi ticaretinde Türkiye'nin payı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2.12.2. Makine İmalat Sanayi İthalatı

2003 yılında 8,9 milyar ABD Doları olan ithalat 2006 yılında 15,8 ve 2008 yılında 19,4 milyar ABD Dolarına ulaşarak 2,2 kat artış göstermiştir. İhracatta olduğu gibi 2009 yılında

ithalatta da düşüş yaşanmış ve sektörün ithalatı yaklaşık 14,2 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

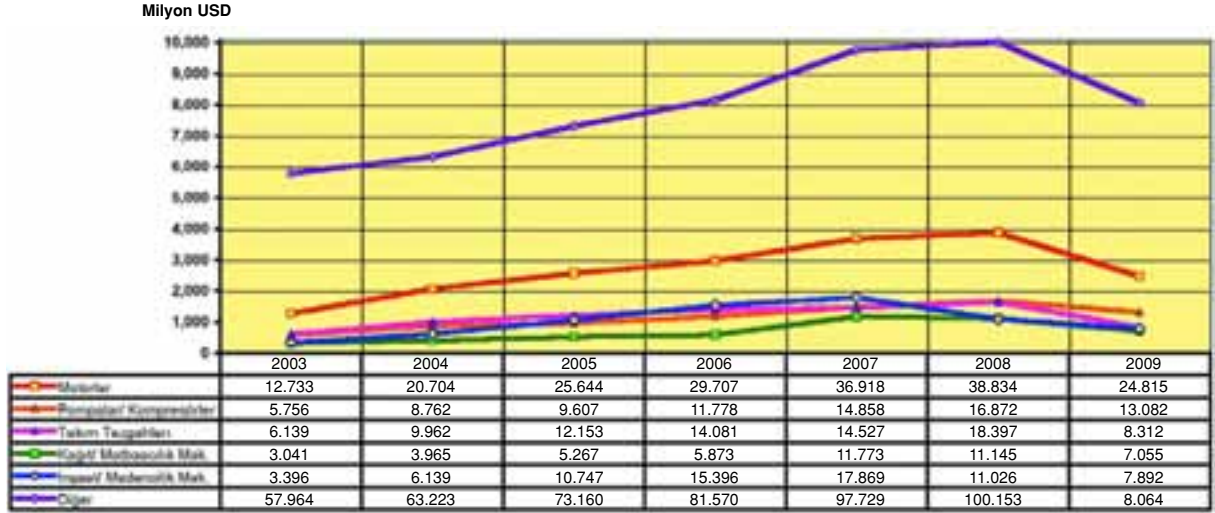
Grup Adı	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Motorlar	1273.3	2070.4	2564.4	2970.7	3691.8	3883.4	2481.5
Diğer Makineler	721.4	943.1	1125.1	1233.7	1639.1	1872.1	1368.1
Pompalar ve Kompresörler	575.6	876.2	960.7	1177.8	1485.8	1687.2	1306.2
Takım Tezgaahları	613.9	998.2	1215.3	1408.1	1452.7	1639.7	831.2
Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler	304.1	396.5	526.7	587.3	1177.3	1114.5	705.5
İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler	339.6	613.9	1074.7	1539.6	1786.9	1102.6	789.2
Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri	2284.5	1848.5	1624.1	1300.8	1753.5	1025.8	459.7
Yük Kaldirma, Taşıma ve İstifleme Makineleri	194.5	348.6	419.5	590.3	817.6	859.5	583.9
Vanalar	275.6	388.5	420.2	564.7	694.2	742.8	548.7
Gıda Sanayi Makineleri	257.6	359.4	413.5	654.5	630.6	719.0	564.1
Türbinler ve Türbojeller	339.7	367.1	454.1	291.6	376.6	638.5	1127.5
Endüstriyel Kimyalar ve Soğutma Makineleri	192.5	5.6	271.4	352.3	499.3	632.2	439.9
Hadde ve Döküm Mak., Kalıplar	282.9	301.5	504.8	588.8	652.7	575.0	837.4
End. Isıtıcı ve Fırınlr	223.8	256.1	300.3	379.0	502.1	574.9	412.1
Reaktörler ve Kazanlar	222.8	228.5	292.4	384.1	400.2	517.8	542.1
Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalatı Makineleri	257.6	408.3	421.7	460.1	486.7	507.1	315.2
End. Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri	221.2	229.1	284.0	367.9	394.6	426.6	295.3
Tarım ve Ormanlık Makineleri	90.7	271.7	421.5	518.0	443.5	379.7	240.2
Rulmanlar	143.6	205.5	230.0	270.3	313.0	368.0	245.7
Kaynak ve Lehim Makineleri	62.5	133.6	104.7	174.3	137.7	152.8	70.6
Deri İşleme ve İmalatı Makineleri	25.3	27.3	28.8	26.6	31.4	23.6	13.5
TOPLAM	8902.9	11277.4	13657.9	15840.5	19367.2	19442.8	14177.6

Tablo 4. Gruplara göre makine ithalatı (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 2. Sektörün Gelişimi ve Temel Göstergeleri

İthalatta “motorlar”, “pompalar ve kompresörler”, “takım tezgahları” grupları en fazla ithalat yapılan gruplardır. “Motorlar”

grubundaki ithalatın hızlı biçimde artması dikkat çekmektedir.

Gratik 29. Makine İmalat Sanayi, ithalat (milyon USD)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Türkiye'nin toplam ithalatı içindeki payı açısından sektör, mineral yakıtlar vb (fasıl 27) ve demir çelik (fasıl 72) sektörlerinden sonra üçüncü sırada gelmektedir. Çalışma kapsamında 84. fasıl içinde sektör için ele alınan ürünlerin ithalatı

düşünüldüğünde de sektörün sıralamadaki yeri değişmemektedir. Türkiye'nin sektörde rekabet gücünü artırması ithalat gereksinimini azaltması nedeniyle dış ticaret açığının kapatılmasında önemli rol oynayacaktır.

Sıra No	Fasıl No	Fasıl Adı	İthalat Milyon USD	İthalattaki Payı (%)
1	27	Mineral yakıtlar,mineral yağlar ve müstahsalları,mumlar	48.281	23.91
2	72	Demir ve çelik	23.160	11.47
3	84	Kazan,makina ve cihazlar,aletler,parçaları	22.539	11.16
4	85	Elektrikli makina ve cihazlar,aksam ve parçaları	13.892	6.88
5	87	Motorlu kara taşıtları,traktör,bisiklet,motosiklet ve diğer	12.790	6.33
6	39	Plastik ve plastikten mamul eşya	9.386	4.65
7	71	İnciler,kıymetli taş ve metal mamulleri,medenî paralar	5.654	2.80
8	29	Organik kimyasal müstahsallar	4.421	2.19
9	30	Eczacılık ürünleri	4.361	2.16
10	90	Optik,fotoğraf,sinema,ölçü,kontrol,ayar cihazları,tıbbî alet.	3.445	1.71
11	74	Bakır ve bakırdan eşya	3.276	1.62
12	48	Kağıt ve karton:kağıt hamurundan kağıt ve kartondan eşya	2.605	1.29
13	76	Alüminyum ve alüminyum eşya	2.544	1.26
14	52	Pamuk,pamuk ipliği ve pamuklu mensucat	2.332	1.15
15	73	Demir veya çelikten eşya	2.227	1.10
16	40	Kauçuk ve kauçuktan eşya	2.222	1.10
17	10	Hububat	2.137	1.06
18		Diğerleri	36.691	18.17
		TOPLAM	20.1964	100.00

Tablo 5. Fasılların ithalattaki payı göre sıralaması (2008)

Kaynak: TÜİK, Dış ticaret istatistikleri.

2.12.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

2003 yılında % 24,1 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı 2008 yılında % 39,3'e yükselmiştir. 2009 yılında ithalatın ihracata göre daha yüksek oranda daralması, ihracatın ithalatı karşılama oranını %41,4'e çıkarmıştır. "Endüstriyel klimalar ve soğutma makineleri" ile "Tarım ve ormancılıkta kullanılan makineler" gruplarında ihracat değerleri ithalat

değerlerini karşılamaktadır. "Kağıt imaline ve matbaacılığa mahsus makineler" grubunun oranı diğer gruplardan belirgin olarak zayıftır. Genel olarak "Kauçuk, plastik, lastik işleme ve imali makineleri", "Tekstil ve konfeksiyon makineleri" ve "Yük kaldırma, taşıma ve istifleme makineleri" gruplarında ihracatın ithalatı karşılama oranları daha düşüktür.

Grup Adı	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri	90.6	4178.4	92.3	95.0	120.1	103.5	129.3
Tarım ve Ormancılık Makineleri	202.8	71.3	43.7	42.7	61.8	100.0	127.4
Türbinler ve Türbojetler	31.7	44.6	51.0	116.8	110.8	81.3	22.5
Gıda Sanayi Makineleri	21.9	34.6	39.4	28.7	42.2	53.4	64.9
Reaktörler ve Kazanlar	48.9	55.2	52.5	43.3	51.8	51.9	50.7
Hadde ve Döküm Mak., Kalıplar	26.5	33.4	26.7	35.5	31.8	48.1	33.3
Vanalar	34.4	32.2	35.2	32.8	36.2	44.2	47.8
İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler	22.1	18.0	14.4	13.3	21.2	43.6	43.1
Takım Tezgahları	24.0	21.3	24.4	27.3	39.2	43.0	50.6
End. Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri	13.6	15.0	16.9	23.0	30.0	38.5	45.7
Motorlar	43.1	35.5	34.1	34.6	38.7	38.1	42.7
Pompalar ve Kompresörler	23.9	23.2	26.8	29.4	36.1	35.4	35.9
Kaynak ve Lehim Makineleri	15.2	12.9	19.4	18.6	32.4	35.1	45.0
End. İstici ve Fırınlar	21.9	27.5	26.6	27.8	28.3	29.3	30.8
Diğer Makineler	21.0	22.8	24.5	23.8	24.8	29.1	29.8
Deri İşleme ve İmalatı Makineleri	22.6	20.1	17.9	31.3	22.2	26.6	41.5
Rulmanlar	22.4	24.1	24.8	24.4	25.5	25.2	26.3
Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri	27.1	20.8	21.3	16.0	16.4	19.6	27.7
Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri	2.9	5.5	9.0	13.8	9.9	19.5	43.2
Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalatı Makineleri	8.5	8.1	13.6	14.3	15.2	18.6	20.6
Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler	5.8	5.4	6.8	5.9	5.7	7.0	9.2
TOPLAM	24.1	26.2	26.8	28.9	33.0	39.3	41.4

Tablo 6. İhracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

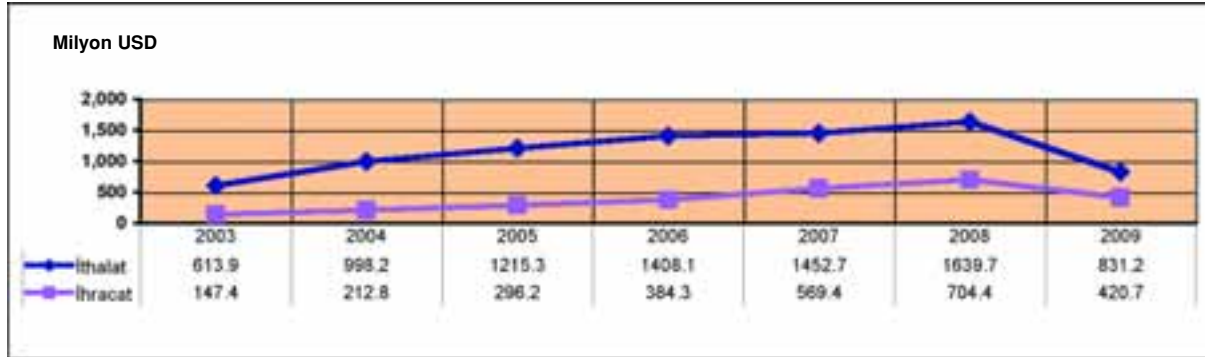
3. ALT SEKTÖRLER VE DIŞ TİCARETTEKİ GELİŞMELER

3.1. Takım Tezgahları

Takım Tezgahları, Makine İmalat Sanayi içinde, 2008 yılı verilerine göre en fazla dış ticaret hacmine sahip olan ikinci gruptur (2,34 milyar ABD Doları). Takım tezgahları grupları GTİP numaralarına göre yanda gösterilmiştir.

Takım Tezgahları dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı 935 milyon ABD Dolarıdır. Açık, 2009 kriz döneminde 410,5 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

GTİP	Açıklama
8456	Maddenin Aşındırılarak İşlenmesine Mahsus Makineler
8457	Metal İşlemeye Mahsus İşleme Merkezleri, İstasyonlu Tezgahlar
8458	Metallerin İşlenmesine Mahsus Torna Tezgahları
8459	Metalleri Talas Kaldırarak İşleyen Makineli Aletler-Tezgahlar
8460	Çapak, Pürüz Temizleme, Bileme, Taşlama vb için Makineler
8461	Planya, Vargel, Yiv, Zivana, Broş, Dişli Çark vb Tezgahları
8462	Metalleri Dövme, İşleme, Kesme, Şataflama Presleri, Makineleri
8463	Metal, Sinterleşmiş Metal Karbür, Sermetleri Talasız İşleme A.
8464	Taş, Seramik, Beton, Çimento, Soğuk Cam İşleyen Makineli Aletler
8465	Agaç, Mantar, Kemik, Sert Kauçuk, Plastik vb İşleme Makineleri
8466	84.56-84.65 Pozisyonlarındaki Makinaların Aksam ve Parçaları
8467	El ile Kullanılan Pnömatik veya Motorlu Aletler
8468	Lehim ve Kaynak Yapmaya Mahsus Makina ve Cihazlar

Grafik 30. Takım Tezgahları, dış ticaret (milyon USD)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.1.1. İhracat

Yıllara göre istikrarlı ve hızlı bir artış gösteren Takım Tezgahları sektörü ihracatı 2008 yılında 704 milyon ABD Dolarına erişmiştir. Makine İmalat Sanayi içinde motorlar grubundan sonra en fazla ihracat yapan ikinci gruptur. İhracat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı

ihracatı 2003 yılına göre 4,8 kat artmıştır. 2009 yılında ise ihracat 420,7 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8456	1.6	1.5	2.0	5.1	6.9	16.7	18.7
8457	0.7	3.7	9.4	3.0	4.9	5.9	9.8
8458	3.8	1.7	4.0	2.4	3.5	6.5	5.4
8459	4.1	3.9	7.1	8.5	12.0	13.2	6.3
8460	3.9	5.5	11.5	8.8	13.6	21.7	9.7
8461	4.6	11.4	13.0	17.4	24.6	27.7	17.1
8462	85.7	120.5	161.2	213.6	321.3	390.8	215.3
8463	2.8	3.2	7.2	12.8	10.9	20.2	10.5
8464	5.6	10.5	12.8	11.8	19.6	19.7	14.1
8465	16.9	25.0	33.2	54.2	76.3	84.4	51.0
8466	10.4	14.4	21.0	27.6	46.4	67.0	37.3
8467	5.8	9.2	10.8	14.5	22.4	24.5	21.2
8468	1.6	2.3	3.1	4.4	7.0	5.9	4.3
TOPLAM	147.4	212.8	296.2	384.3	569.4	704.4	420.7

Tablo 7. Takım Tezgahları, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Takım tezgahları sektörü ihracatı içinde Metalleri Dövme, İşleme, Kesme, Şataflama Presleri ve Makineleri (8462) alt grubu en yüksek paya sahiptir. Bu grubun toplam ihracat içindeki payı %50'nin üzerindedir ve hızlı bir artış eğilimi göstermektedir. Ağaç,

Mantar, Kemik, Sert Kauçuk, Plastik vb İşleme makineleri (8465) grubu ise ihracat açısından ikinci sırada gelmektedir. Bu grubun 2003 yılında yaklaşık 17 milyon ABD Doları olan ihracatı, beş kat artarak 2008 yılında 84,4 milyon ABD Dolarına çıkmıştır.

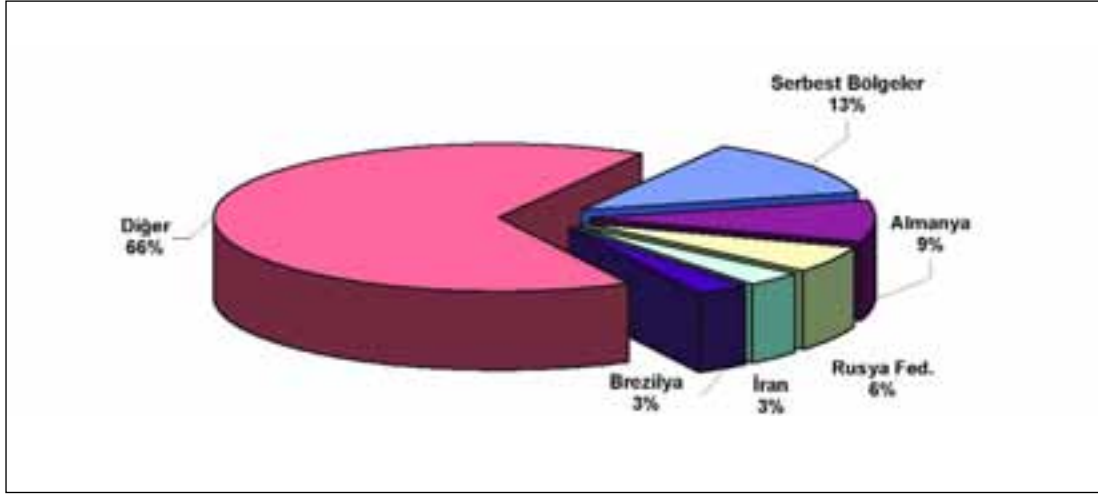

Grafik 31. Takım Tezgahları, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Serbest Bölgelere yapılmıştır (%13). Almanya, Rusya Federasyonu, İran ve Brezilya en fazla ihracat yapılan ilk beş ülke arasında yer almaktadır.

İlk beş ülke dışında kalan ülkelere yapılan ihracatın % 66 olması, ihracatın belirli ülkelere odaklanma yerine yaygın biçimde farklı ülkelere yapıldığını göstermektedir.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Grafik 32. Takım Tezgahları, ihracatta ilk beş ülke (2008; %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler takım tezgahları grupları ve yıllar itibariyle aşağıda verilmiştir. 2003- 2008 yılları arasında en az üç kez ilk beşe giren ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Almanya ve Rusya Federasyonu grupların çoğunda önemli birer pazar olarak öne çıkmaktadır. Metalleri Talaş Kaldırarak İşleyen Makineli Aletler-Tezgahlar (8459) grubunda son altı yıldır Almanya en fazla ihracat yapılan ülkedir. Ağaç, Mantar, Kemik, Sert Kauçuk, Plastik vb İşleme Makinelerinde (8465) ise Rusya Federasyonu son beş yıldır en fazla ihracat yapılan ülkedir.

Takım tezgahları sektörü açısından Rusya Federasyonu ve Almanya'nın son altı yılda önemli pazarlar konumuna geldiğini söylemek olasıdır. Rusya Federasyonu 13 alt sektör içinde dokuz alt sektörde son altı yılda en az üç kez en çok ihracat yapılan ilk beş ülke içinde yer alırken, Almanya da sekiz alt sektörde aynı koşulu karşılamıştır. Bu bulgu, Türk takım tezgahları sektörünün söz konusu iki ülkede önemli bir gelişme sağladığını ortaya koymaktadır. Sektörde öncü ülkelerden birisi olan Almanya'da bu başarının yakalanması takım tezgahları sektörünün

uluslararası pazarlarda tanınırlılığını ve güvenilirliğini olumlu yönde etkileyecek niteliktedir. Almanya'nın ithalatının bir bölümü reexport amaçlı olsa dahi, bu başarı göz ardı edilmemelidir.

Tüm alt sektörler için hazırlanan 2003/2008 yılları arasında ihracatta ilk beş ülke tabloları, alt sektörlerin odaklandığı ve başarı kazandığı ülkeleri göstermesi açısından önemlidir. Sektörde yürütülecek hedef pazar, hedef ürün çalışmalarına göstergelerden birisi olarak katkı sağlayacaktır.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8456	Almanya	Serbest B.	Estonya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Almanya
Maddenin Aşındırılarak İşlenmesine Mahsus Makineler	İtalya	Almanya	Rusya Fed.	Hindistan	Serbest B.	Serbest B.
	Kıbrıs	İsviçre	İsrail	Almanya	Belçika	Azerbaycan
	İsviçre	Suriye	S. Arabistan	Estonya	Macaristan	Rusya Fed.
				A.B.D.	Almanya	B. Rusya
8457	Almanya	Serbest B.	İtalya	Almanya	Serbest B.	Yunanistan
Metal İşlemeye Mahsus İşleme Merkezleri, İstasyonlu Tezgahlar	Serbest B.	Almanya	Almanya	Serbest B.	Arjantin	Almanya
	İrak	Diğer Asya	Serbest B.	Polonya	Almanya	Hindistan
	İngiltere	Kazakistan	G. Kore	Sudan	İtalya	İspanya
	Diğer Asya	Afganistan	Ukrayna	Ozbekistan	Polonya	Serbest B.
8458	Serbest B.	Lübnan	İtalya	Serbest B.	Almanya	Serbest B.
Metallerin İşlenmesine Mahsus Torna Tezgahları	Almanya	Serbest B.	Serbest B.	Almanya	Serbest B.	Almanya
	Lübnan	İngiltere	Almanya	Kıbrıs	Polonya	Romanya
	Suriye	G. Kore	Rusya Fed.	İran	G. Kore	İtalya
	İtalya	Suriye	İrak	Rusya Fed.	İran	İran
8459	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya
Metallerin Talaş Kaldırılarak İşleyen Makineli Aletler-Tezgahlar	İran	Venezuela	İtalya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.
	Litvanya	Ukrayna	İran	Ukrayna	Venezuela	Ukrayna
	Ukrayna	Litvanya	Rusya Fed.	S. Arabistan	Serbest B.	İran
	Bulgaristan	Bulgaristan	Ukrayna	İspanya	A.B.D.	Serbest B.
8460	Almanya	Rusya Fed.	İtalya	Bulgaristan	Almanya	Almanya
Çapak, Pürüz Temizleme, Bileme, Taşlama vb için Makineler	Libya	Almanya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Bulgaristan	Bulgaristan
	İtalya	İran	Almanya	A.B.D.	Rusya Fed.	İran
	Rusya Fed.	A.B.D.	Ukrayna	İtalya	S. Arabistan	Rusya Fed.
	İran	İsrail	Brezilya	Almanya	İran	Pakistan
8461	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.
Planya, Vargel, Yiv, Zivana, Broş, Diğli Çark vb Tezgahları	İran	Cezayir	İtalya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	İran
	İsrail	İran	Romanya	Romanya	Romanya	Rusya Fed.
	Almanya	İngiltere	Rusya Fed.	İtalya	İran	Almanya
	Yunanistan	Almanya	İran	İran	Ukrayna	Romanya
8462	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.
Metalleri Dövmeye, İşleme, Kesme, Şablonlama Presleri, Makineleri	İspanya	İspanya	İspanya	İspanya	Almanya	Almanya
	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	İspanya	Brezilya
	Hollanda	İtalya	A.B.D.	A.B.D.	Rusya Fed.	Polonya
	İtalya	S. Arabistan	İtalya	İtalya	A.B.D.	İspanya
8463	Almanya	Serbest B.	Serbest B.	Ozbekistan	Ozbekistan	Ozbekistan
Metal, Sinterleşmiş Metal Karbür, Sermetleri Talopsuz İşleme A.	Serbest B.	Brezilya	İtalya	Romanya	İngiltere	Rusya Fed.
	Brezilya	Cezayir	Cezayir	A.B.D.	Rusya Fed.	Serbest B.
	Rusya Fed.	Romanya	Romanya	Etiyopya	Romanya	İran
	Kıbrıs	Almanya	İngiltere	Cezayir	Serbest B.	İngiltere
8464	İsrail	İsrail	İran	Rusya Fed.	İran	Azerbaycan
Taş, Seramik, Beton, Çimento, Soğuk Cam İşleyen Makineli Aletler	İran	Romanya		Kazakistan	Kazakistan	İran
		İran	İsrail	Ukrayna	Rusya Fed.	Rusya Fed.
	İtalya	Mısır	Rusya Fed.	Mısır	Bulgaristan	
	Ürdün	Cezayir	Suriye	İran	Ukrayna	Suriye
8465	Romanya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.
Ağaç, Mantar, Kemik, Sert Kauçuk, Plastik vb İşleme Makineleri	Rusya Fed.	Bulgaristan	Bulgaristan	Bulgaristan	Bulgaristan	İran
	İran	Romanya	Romanya	Romanya	Romanya	Bulgaristan
	Bulgaristan	İran	İran	Ukrayna	İran	Romanya
	Kazakistan	Yunanistan	Kazakistan	İran	Ukrayna	Ukrayna
8466	Almanya	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Almanya
84 55-84 85 Pozisyonlarındaki Makinaların Aksam ve Parçaları	Serbest B.	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Serbest B.
	İtalya	Japonya	Fransa	İtalya	İtalya	İtalya
	İspanya	İtalya	Romanya	Fransa	Rusya Fed.	Bulgaristan
	İsviçre	İran	İtalya	Polonya	Hollanda	Hollanda

devamı sonraki sayfada

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

8467	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Ukrayna
El ile Kullanılan Pnömatik veya Motorlu Aletler	Serbest B.	Irak	Irak	Romanya	Azerbaycan	Libya
	Azerbaycan	Almanya	Serbest B.	Iran	Gürcistan	Türkmenistan
	Iran	Serbest B.	Azerbaycan	Irak	Iran	Romanya
	Romanya	Romanya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Fransa
Lehim ve Kaynak, Yapmaya Mahsus Makina ve Cihazlar	Serbest B.	Irak	Romanya	Bulgaristan	Fransa	Kazakistan
	Mısır	Almanya	Kazakistan	Serbest B.	Almanya	Rusya Fed.
	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Irak	Fransa	Bulgaristan	Iran
	Almanya	İngiltere	Almanya	Mısır	Serbest B.	Romanya

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 8. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Takım Tezgahları.

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.1.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 1,64 milyar ABD Dolarıdır ve Makine İmalat Sanayi içinde en fazla ithalat yapılan ikinci gruptur. İthalat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 2,7 kat daha fazla gerçekleşmiştir. 2009 yılında krizle birlikte durma noktasına gelen yatırımlar nedeniyle ithalat yaklaşık %50 azalarak 831,2 milyon ABD Dolarına düşmüştür.

GİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8456	35.6	55.2	68.1	83.4	91.7	88.2	35.5
8457	86.6	130.9	181.6	176.6	213.2	212.3	66.2
8458	85.4	134.3	163.0	175.2	184.7	165.5	90.3
8459	36.3	55.0	48.8	69.6	64.4	75.7	28.5
8460	20.1	57.2	60.8	69.8	69.8	91.5	43.1
8461	12.9	28.8	26.6	38.3	33.7	31.2	41.2
8462	94.2	132.7	209.1	224.8	202.6	283.5	159.0
8463	27.5	60.5	53.5	80.1	56.3	87.4	33.1
8464	27.0	51.1	49.5	65.8	87.3	72.9	33.7
8465	71.2	100.8	101.9	148.3	123.8	186.1	78.3
8466	41.0	70.8	87.1	94.5	119.6	137.7	72.0
8467	71.5	112.9	156.2	172.7	196.1	196.8	140.0
8468	4.8	7.8	9.2	8.9	9.5	10.9	10.4
TOPLAM	613.9	998.2	1215.3	1408.1	1452.7	1639.7	831.2

Tablo 9. Takım Tezgahları, ithalat (milyon USD)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Metal işleme Maahsus işleme Merkezleri, istasyonlu Tezgahlar (8457), Metalleri Dövme, işleme, Kesme, Şataflama Presleri, Makineleri (8462) ve

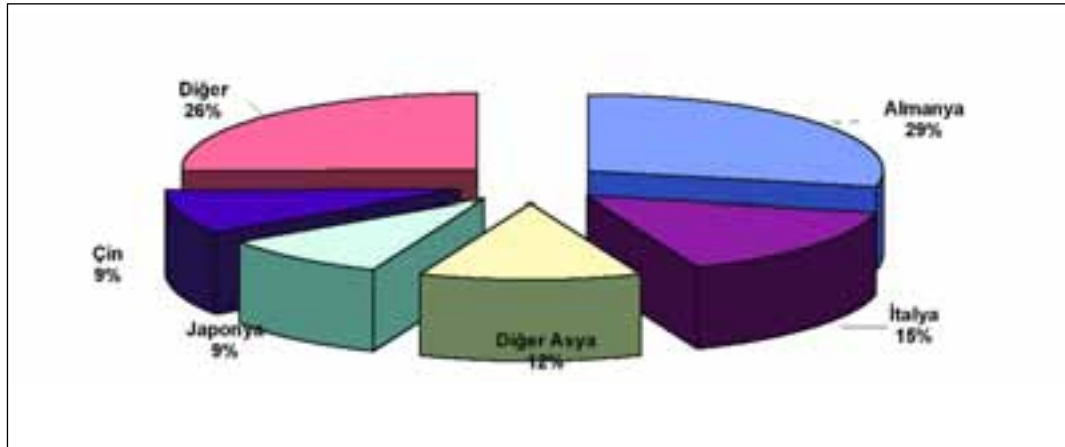
El ile Kullanılan Pnömatik veya Motorlu Aletler (8467) toplam ithalatın % 43'ünü oluştururken, diğer on grup ithalatın % 57'sini oluşturmaktadır.

Grafik 33. Takım Tezgahları, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat Almanya'dan yapılmıştır (%29). Almanya'yı İtalya, Diğer Asya, Japonya ve Çin izlemektedir. En

fazla ithalat yapılan ilk beş ülke dışında kalan ülkelerden yapılan ithalat % 26'dır.

Grafik 34. Takım Tezgahları, ithalatta beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.1.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Takım tezgahları toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2003 yılında %24'den 2008 yılında %43'e yükselmiştir. 2008 yılında, ihracatın ithalatı karşılama oranı, Metalleri Dövme, işleme, Kesme, Şataflama Presleri, Makinelerinde (8462) %137,8 Planya, Vargel, Yiv, Zivana, Broş, Dişli Çark vb Tezgahlarında (8461) %88,

Lehim ve Kaynak Yapmaya Mahsus Makine ve Cihazlarda (8468) %54,5 olmuştur. Bu üç grup dışında kalan diğer on grubun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı %21,3 dür. 2009 yılında ise ihracatın ithalatı karşılama oranı %50,6 olarak gerçekleşmiştir.

Grafik 35. Takım Tezgahları, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.1.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 51,8 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 96,2 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 1,8 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye ihracatı 2003 yılında 147 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 704 milyon ABD Dolarına yükselerek 4,8 kat artış göstermiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8456	34.523	1.6	0.05	5632.4	16.7	0.30
8457	41.906	0.7	0.02	9169.5	5.9	0.06
8458	31.474	3.8	0.12	7801.4	6.5	0.08
8459	23.941	4.1	0.17	4511.4	13.2	0.29
8460	22.865	3.9	0.17	4276.1	21.7	0.51
8461	13.478	4.6	0.34	2860.9	27.7	0.97
8462	54.396	85.7	1.57	10500.6	390.8	3.72
8463	9.829	2.8	0.29	1757.6	20.2	1.15
8464	20.085	5.6	0.28	3035.9	19.7	0.65
8465	47.693	16.9	0.35	8072.2	84.4	1.05
8466	89.800	10.4	0.12	17010.6	67.0	0.39
8467	121.485	5.8	0.05	20218.9	24.5	0.12
8468	6.916	1.6	0.23	1322.6	5.9	0.45
TOPLAM	51.8390	147.4	0.28	96169.9	704.4	0.73

Tablo 10. Dünya Takım Tezgahları ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,28'den, 2008 yılında %0,73'e yükselmiştir. Planya, Vargel, Yiv, Zıvana, Broş, Dişli Çark vb Tezgahları (8461) %0,97, Metalleri Dövme, İşleme, Kesme, Şataflama Presleri, Makineleri (8462) %3,72 Metal

Sinterlenmiş Metal Kalbür, Sermetleri Talassız İşleme A. (8463) %1,15 ve Ağaç, Mantar, Kemik, Sert Kauçuk, Plastik vb İşleme Makineleri (8465) %1,05 ile en yüksek pay alan gruplardır. Bu dört grup dışında kalan toplam on grubun payı %0,25'dir.

Grafik 36. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Takım Tezgahları
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

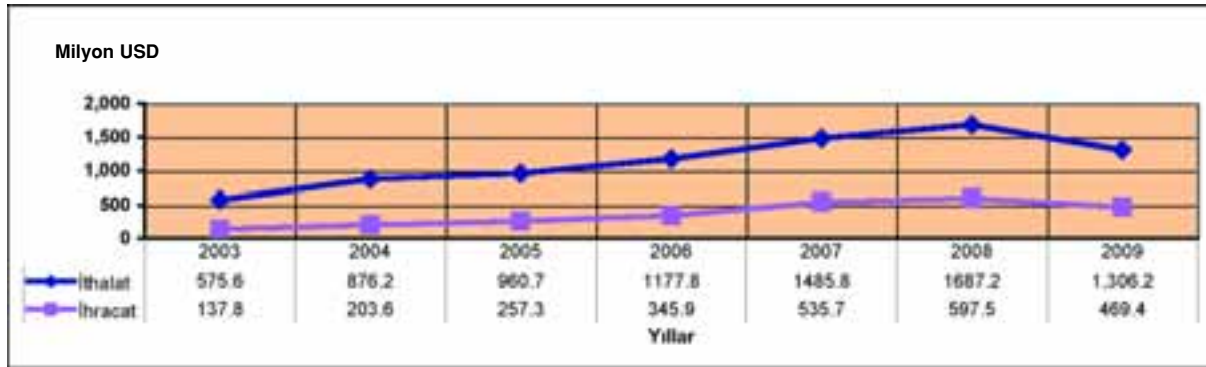
3.2. Pompalar ve Kompresörler

Pompalar ve Kompresörler, Makine İmalat Sanayi içinde, 2008 yılı verilerine göre en fazla dış ticaret hacmine sahip olan üçüncü gruptur (2,28 milyar ABD Doları). Pompalar ve Kompresörlere ait GTİP numaraları yanda gösterilmiştir.

Pompalar ve kompresörler dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. Makine İmalat Sanayi

GTİP	Açıklama
8413	Sıvılar için Pompalar, Sıvı Elevatörleri
8414	Hava-Vakum Pompası, Hava-Gaz Kompresörü, Ventilator, Aspiratör

içinde en fazla dış ticaret açığı veren gruptardandır. 2008 yılı dış ticaret açığı 1.09 milyar ABD Dolarıdır. İthalatın önemli ölçüde gerilediği 2009 yılında ise sektörün dış ticaret açığı 836,8 milyon ABD Doları olmuştur.

Grafik 37. Pompalar ve Kompresörler, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.2.1. İhracat

Pompalar ve Kompresörler grubunun 2008 yılı ihracatı 0,6 milyar ABD Dolarıdır ve Makine İmalat Sanayi içinde en fazla ihracat yapan gruptardandır. İhracat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 4,3 kat artmıştır. İhracat, 2009 yılında yaklaşık %21 azalmış ve 469,4 milyon ABD Doları

olmuştur. Kriz sektörteki gelişmeyi olumsuz yönde etkilemiştir.

2003-2008 yılları arasında Sıvılar için Pompalar, Sıvı Elevatörleri (8413) ve Hava-Vakum Pompası, Hava-Gaz Kompresörü, Ventilator, Aspiratör (8414) gruplarının ihracat

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8413	72.5	103.8	118.0	155.5	271.1	281.5	201.0
8414	65.3	99.8	139.3	190.4	264.6	316.0	268.4
TOPLAM	137.8	203.6	257.3	345.9	535.7	597.5	469.4

Tablo 11. Pompalar ve Kompresörler, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

değerlerinin birbirlerine yakın olduğu ve benzer bir artış eğilimi gösterdiği görülmektedir. 2007 yılı hariç Hava-Vakum Pompası, Hava-Gaz Kompresörü, Vantilatör,

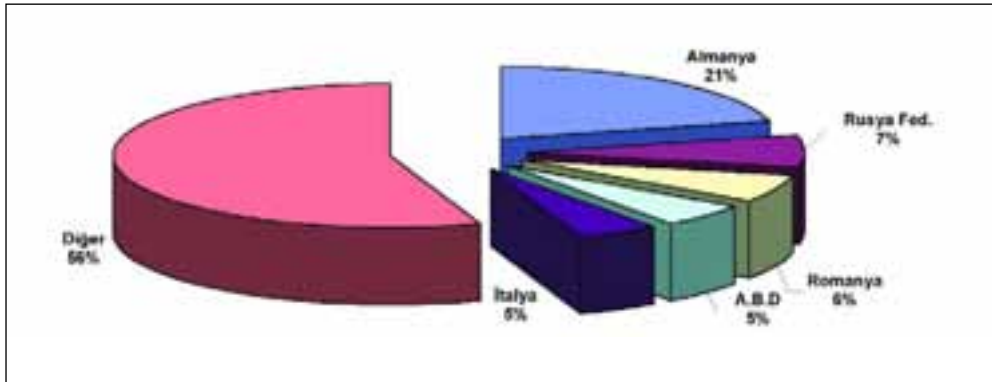
Aspiratör (8414) grubu diğer gruba göre ihracatta daha yüksek bir performans göstermiştir.

Grafik 38. Pompalar ve Kompresörler, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Almanya'ya yapılmıştır (%21). Rusya Federasyonu, Romanya, A.B.D ve İtalya en fazla ihracat yapılan ilk beş ülke içinde yer almaktadır. İhracatın %44'ü ilk beş ülkeye yapılmaktadır.

grubunda Almanya son beş yıldır en fazla ihracat yapılan ülkedir. Bu grupta Almanya'ya benzer olarak ABD ve İngiltere'nin de son altı yılda en çok ihracat yapılan ilk beş ülke arasında sürekli yer alması önemli bir

Grafik 39. Pompalar ve Kompresörler, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Sıvılar için Pompalar, Sıvı Elevatörleri (8413)

göstermektedir. Bu alt sektörün gelişmiş ülke pazarlarında ya da bu ülkelerin reexport pazarlarında yer edindiğini ve güvenilirliğini artırdığını ortaya koymaktadır. Hava-Vakum Pompası, Hava-Gaz Kompresörü, Vantilatör,

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Aspiratörlerde (8414) Romanya, Almanya ve Rusya Federasyonu en fazla ihracat yapılan pazarlar olarak öne çıkmaktadır. Almanya,

Romanya ve Rusya Federasyonu son altı yılda en yüksek ihracat yapılan ilk beş ülke arasında sürekli yer almıştır.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8413	Serbest B	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya
Sıvılar için Pompalar, Sıvı Elevatörleri	Almanya	Irak	A.B.D	A.B.D	Irak	İngiltere
	A.B.D	A.B.D	İngiltere	Serbest B	İngiltere	Serbest B
	İngiltere	Serbest B	Serbest B	İngiltere	A.B.D	A.B.D
	Fransa	İngiltere	Irak	Irak	Serbest B	Fransa
	8414	Serbest B	Romanya	Serbest B	Serbest B	Almanya
Hava-Vakum Pompası, Hava-Gaz Kompresörü, Vantilatör, Aspiratör	Romanya	Serbest B	Almanya	Romanya	Romanya	Rusya Fed
	Almanya	Almanya	A.B.D	Almanya	Rusya Fed	Romanya
	Rusya Fed	Rusya Fed	Romanya	Rusya Fed	İtalya	İtalya
	İtalya	Fransa	Rusya Fed	A.B.D	Belçika	Belçika

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 12. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Pompalar ve Kompresörler
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.2.2. İthalat

Pompalar ve Kompresörler grubunda 2008 yılı ithalatı 1,68 milyar ABD Dolarıdır ve Makine İmalat Sanayi içinde en fazla ithalat yapılan ikinci gruptur. Ekonomik krizin etkisiyle 2009 yılında 1,3 milyar ABD Doları'na gerileyen ithalat, 2003 ile 2008 yılları arasında ise sürekli olarak artmıştır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 2,9 kat daha fazla gerçekleşmiştir.

GİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8413	275.7	375.4	421.2	513.5	611.3	715.9	553.1
8414	299.9	500.8	539.5	664.3	874.5	971.3	753.1
TOPLAM	575.6	876.2	960.7	1,177.8	1,485.8	1,687.2	1,306.2

Tablo 13. Pompalar ve Kompresörler, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

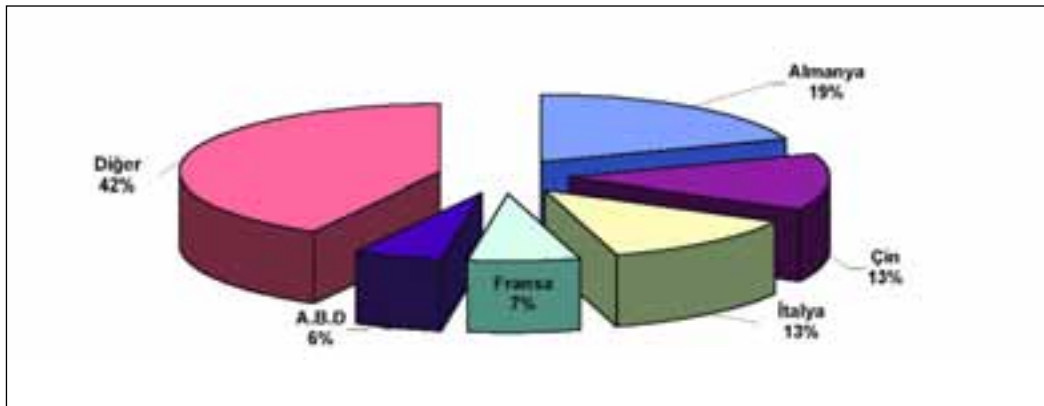
Hava-Vakum Pompası, Hava-Gaz Kompresörü, Vantilatör, Aspiratör (8414) grubu ithalatı Sıvılar için Pompalar, Sıvı Elevatörleri (8413) grubundan daha yüksek düzeydedir ve her iki grubun ithalatı son yıl hariç sürekli artış eğilimi göstermiştir.

Grafik 40. Pompalar ve Kompresörler, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat Almanya'dan yapılmıştır (%19). Almanya'yı Çin, İtalya, Fransa ve A.B.D izlemektedir. İlk beş ülkeden

yapılan ithalat toplam ithalatın %58'ini oluşturmaktadır.

Grafik 41. Pompalar ve Kompresörler, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.2.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Pompalar ve Kompresörler grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %23,9'dan 2008 yılında %35,4'e yükselmiştir. 2009 yılında ise %35,9 düzeyinde kalmıştır. Sıvılar için Pompalar, Sıvı Elevatörlerinin (8413), Hava-Vakum Pompası, Hava-Gaz Kompresörü, Vantilatör,

Aspiratörlerine (8414) göre ihracatın ithalatı karşılama oranı biraz daha yüksektir.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Grafik 42. Pompalar ve Kompresörler, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.2.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 54,6 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 104,3 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 1,9 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye

ihracatı 2003 yılında 137,8 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 597,5 milyon ABD Dolarına yükselerek 4,3 kat artış göstermiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8413	24423.2	72.5	0.30	49014.7	281.5	0.57
8414	30240.0	65.3	0.22	5.5323.8	316.0	0.57
TOPLAM	54663.2	137.8	0.25	104338.5	597.5	0.57

Tablo 14. Dünya Pompalar ve Kompresörler İthalatı ve Türkiye'nin İhracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı % 0,25'den, 2008 yılında %0,57'e yükselmiştir.

Grafik 43. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%)
Kaynak: UNTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya'da en fazla ithalat yapan ülkeler A.B.D, Çin, Almanya, İtalya, İngiltere, Fransa gibi sanayileşmiş ülkelerdir. Pompalar ve Kompresörler grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %39,3 ünü gerçekleştirmiştir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,55'ini Türkiye'den karşılamışlardır. Dünyada en çok ithalat yapan ilk beş ülke içinde yer alan ABD, Almanya, İtalya, İngiltere son yıllarda Türkiye'nin ihracat yaptığı ilk beş ülke içinde yer almaktadır. Türkiye'nin bu grupta dünyada en çok ithalat yapan ilk beş ülkedeki pazar payını sadece %0,1 oranında artırması bile, sektörün ihracatında yaklaşık 41 milyon ABD Doları artış ile %7'lik bir büyüme sağlayabilecektir.

8413				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	6923.0	14.1	12.69	0.2
Almanya	4144.8	8.5	90.95	2.2
Çin	3398.5	6.9	0.59	0.0
Fransa	2825.5	5.8	10.12	0.4
İngiltere	2332.2	4.8	17.51	0.8
Diğer	29390.6	60.0	149.64	0.5
Dünya Toplam	49014.7	100.0	281.52	0.57
8414				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	7423.3	13.4	18.89	0.3
Çin	4765.6	8.6	2.70	0.1
Almanya	4152.9	7.5	34.88	0.8
Fransa	2649.8	4.8	7.99	0.3
İtalya	2321.6	4.2	29.11	1.3
Diğer	34010.7	61.5	222.39	0.7
Dünya Toplam	55323.8	100.0	315.96	0.6
Toplam (8413+8414)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	40937.2	39.23	225.4	0.55
Diğer	63401.3	60.8	372.0	0.59
Dünya Toplam	104338.5	100.0	597.5	0.57

Tablo 15. Dünya Pompalar ve Kompresörler ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.3. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler

İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, Makine İmalat Sanayi içinde, 2008 yılı verilerine göre en fazla dış ticaret hacmine sahip olan dördüncü gruptur (2,17 milyar ABD Doları). İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makine gruplarının GTİP numaraları yanda verilmiştir.

GTİP	Açıklama
8429	Dozerler, Grayder, Skreyper, Ekskavator, Küreyici, Yükleyci vb
8430	Toprak, Maden, Cevheri Taşıma, Ayırma, Seçme vb İş Makineleri
8474	Toprak, Taş, Metal Cevheri vb Ayıklama, Eleme vb için Makineleri

İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı 622 milyon ABD Dolarıdır. 2009 yılında bu açık 449,1 milyon ABD Doları olmuştur.

Grafik 44. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.3.1. İhracat

İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler grubunun 2008 yılı ihracatı 480 milyon ABD Dolarıdır. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 6,4

kat artmıştır. İhracatın artış eğilimi 2009 yılında ekonomik krizle birlikte kesintiye uğramış ve 340,1 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8429	22.2	17.3	20.7	40.7	87.7	111.2	73.5
8430	5.2	7.1	11.7	16.0	19.0	27.9	18.1
8474	47.7	86.2	122.0	148.1	271.9	341.6	248.5
TOPLAM	75.1	110.7	154.4	204.8	378.6	480.8	340.1

Tablo 16. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Toprak, Taş, Metal Cevheri vb Ayıklama, Eleme vb için Makineleri (8474) en fazla ihracat yapılan gruptur. 2008 yılında 341,6 milyon ABD Doları ihracat gerçekleştirmiştir.

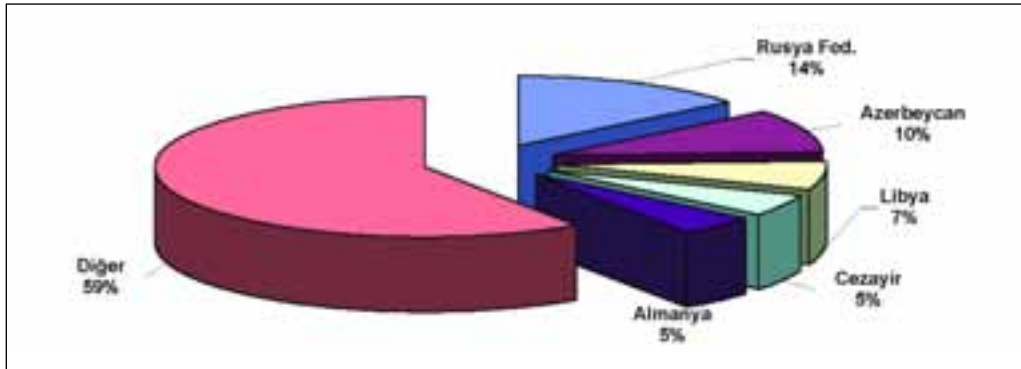
Bu grubu Dozerler, Grayder, Skreyper, Ekskavatör, Küreyici, Yükleyici vb (8429) izlemektedir ve 2008 yılında 111,2 milyon ABD Doları ihracat yapmıştır.

Grafik 45. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Rusya Federasyonuna yapılmıştır (%14). Azerbaycan, Libya, Cezayir ve Almanya en fazla ihracat yapılan ilk beş ülke içinde yer almaktadır.

İhracatın %41'i ilk beş ülkeye yapılmıştır. Türk inşaat sektörünün faaliyet gösterdiği ülkeler sektör için önemli pazarlar niteliğindedir.

Grafik 46. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Dozerler, Grayder, Skreyper, Ekskavatör, Küreyici, Yükleyici vb (8429) grubunda Kazakistan, Irak, Cezayir ve Hollanda'nın önemli pazarlar olduğu görülmektedir.

Toprak, Maden, Cevheri Taşıma, Ayırma, Seçme vb İş Makineleri (8430) grubunda S. Arabistan'a yapılan ihracat öne çıkmaktadır. Toprak, Taş, Metal Cevheri vb Ayıklama, Eleme vb için Makinelerinde (8474) Almanya, Rusya Federasyonu ve Kazakistan önemli pazarlardır.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8429	Hollanda	Irak	Irak	Hollanda	Azerbaycan	Azerbaycan
Dozerler, Grayder, Skreyper, Ekskavator, Küreyici, Yükleyici vb	Fas	Ukrayna	Cezayir	Kazakistan	Kazakistan	Libya
	Kazakistan	Kıbrıs	Endonezya	İspanya	Hollanda	Cezayir
	Ukrayna	Sudan	Serbest B.	Libya	İspanya	Gürcistan
	Afganistan	Kazakistan	Hollanda	Irak	Cezayir	Rusya Fed.
8430	Serbest B.	S. Arabistan	Ukrayna	A.B.D.	Kazakistan	S. Arabistan
Toprak, Maden, Cevheri Taşıma, Ayırma, Seçme vb İş Makineleri	İsveç	İsveç	B. A. E	Hollanda	Rusya Fed.	B. A. E
	İran	Sudan	Bulgaristan	Pakistan	Almanya	Azerbaycan
	Fransa	İran	Hollanda	Katar	Cezayir	Gürcistan
	S. Arabistan	Kıbrıs	İsveç	Arnavutluk	Fransa	Libya
8474	Almanya	Almanya	Almanya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.
Toprak, Taş, Metal Cevheri vb Ayıklama, Eleme vb için Makineleri	Serbest B.	Kazakistan	Irak	Almanya	Kazakistan	Azerbaycan
	Kazakistan	Serbest B.	Kazakistan	Libya	Almanya	Libya
	Türkmenistan	Libya	Rusya Fed.	Kazakistan	A.B.D.	Almanya
	İran	Irak	Kıbrıs	Irak	Romanya	Cezayir

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 17. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.3.2. İthalat

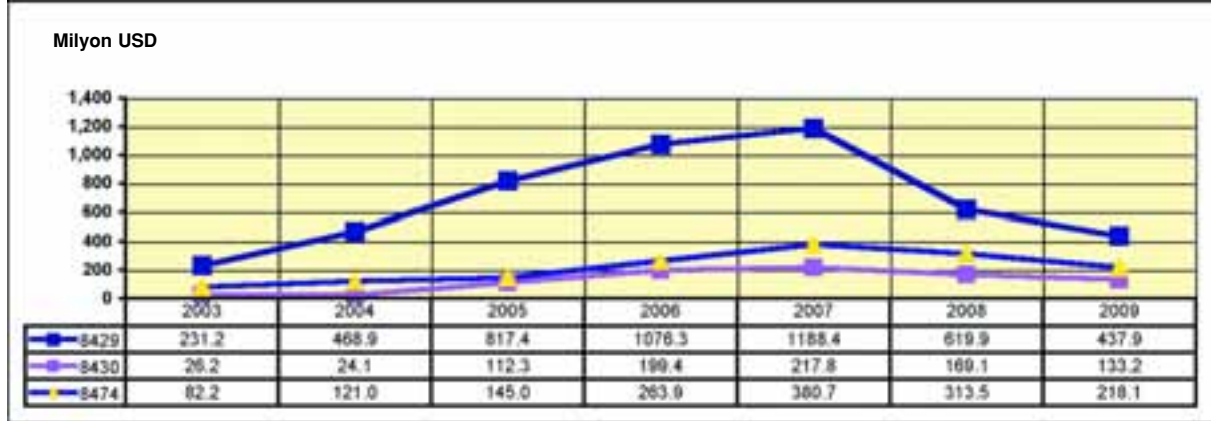
2008 yılına kadar sürekli artan ithalat 2008 yılında ve daha sonra krizle birlikte 2009 yılında önemli bir düşüş göstermiştir. 2007 yılında 1,78 milyar ABD Doları olan ithalat 2008 yılında %38'lik düşüş ile 1,1 milyar ABD

Dolarına ve 2009 yılında ise %28'lik düşüşle 789,2 milyon ABD Dolarına gerilemiştir. İthalat 2003 yılına göre 2007'de 5,3 kat artmış daha sonra gerilemiştir. 2008'de 2003'e göre 3,2 kat fazla gerçekleşmiştir.

GİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8429	231.2	468.9	817.4	1076.3	1188.4	619.9	437.9
8430	26.2	24.1	112.3	199.4	217.8	169.1	133.2
8474	82.2	121.0	145.0	263.9	380.7	313.5	218.1
TOPLAM	339.6	613.9	1074.7	1539.6	1786.9	1102.6	789.2

Tablo 18. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade

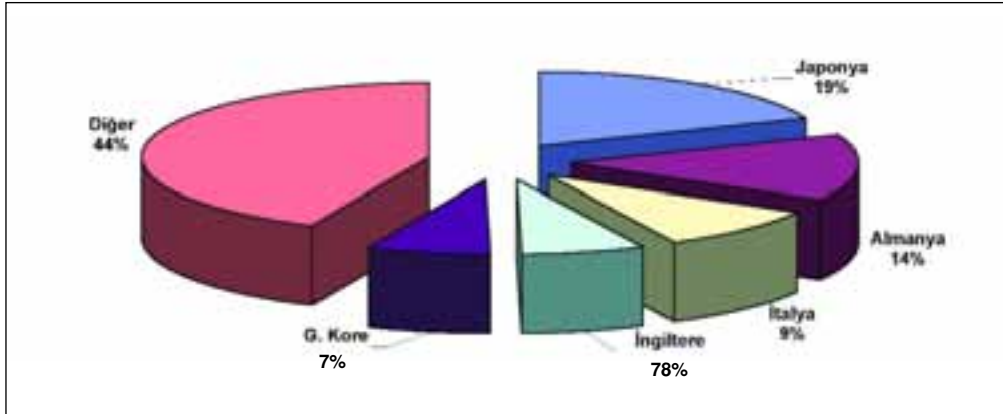
İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler ithalatının 2007 yılında %66'sı, 2008 yılında %56'sı Dozerler, Grayder, Skreyper, Ekskavator, Küreyici, Yükleyici vb (8429) tarafından gerçekleştirilmiştir.

Grafik 47. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat Japonya'dan yapılmıştır (%19). Japonya'yı Almanya, İtalya, İngiltere ve Güney Kore izlemiştir. İlk beş

ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %56'sını oluşturmaktadır.

Grafik 48. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.3.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında % 22,1'den 2008 yılında % 43,6'a yükselmiş ve 2009 yılında da yaklaşık aynı düzeyde (%43,1) kalmıştır. Toprak, Taş, Metal Cevheri vb Ayıklama, Eleme vb için Makinelerde (8474), ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003- 2007 yılları arasında %56,1 ve %84,1 arasında değişirken,

2008 yılında ithalattaki düşüşle birlikte ihracat ithalatı karşılar hale gelmiştir (%109). Dozerler, Grayder, Skreyper, Ekskavator, Küreyici, Yükleyci vb (8430) ve Toprak, Maden, Cevheri Taşıma, Ayırma, Seçme vb İş Makineleri (8429) grubunda ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003-2008 yılları arasında %2,5 ve %29,6 arasında değişmiştir.

Grafik 49. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.3.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 27,3 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 76,3 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 2,8 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye ihracatı 2003 yılında 75,1 milyar ABD

Dolarından, 2008 yılında 480,8 milyar ABD Dolarına yükselerek 6,4 kat artış göstermiştir. 2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,28'den, 2008 yılında %0,63'e yükselmiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8429	18047.4	22.2	0.12	45263.4	111.2	0.25
8430	3321.0	5.2	0.16	13241.2	27.9	0.21
8474	5919.6	47.7	0.81	17848.9	341.6	1.91
TOPLAM	27287.9	75.1	0.28	76353.5	480.8	0.63

Tablo 19. Dünya İnşaat Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade

Türkiye'den yapılan ihracatta Toprak, Taş, Metal Cevheri vb Ayıklama, Eleme vb için Makineleri (8474) grubu Dünya İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler ithalatı içinde en fazla pay alan gruptur.

2008 yılında Dünya'da en fazla ithalat yapan ülkeler A.B.D, Kanada, Rusya Federasyonu, Çin, Avustralya, Fransa gibi ülkelerdir. İnşaat

ve Madencilikte Kullanılan Makineler grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının % 32,5 ini gerçekleştirmektedir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,42'sini Türkiye'den karşılamışlardır.

Toprak, Taş, Metal Cevheri vb Ayıklama, Eleme vb için Makineleri (8474) grubunda

Grafik 50. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%) İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

dünyada en çok ithalat yapan ilk beş ülke arasında yer alan Rusya Federasyonu ve Almanya pazarlarında Türkiye'nin payı sırasıyla %3,6 ve %2,8 düzeyindedir. Bu pazarlarda küçümsenemeyecek bir pay yakalayan ve süreklilik sağlayan söz konusu alt sektör, bu hedef pazarlarda desteklenmesi durumunda daha hızlı biçimde pazar payını artırma olanağı bulabilecektir.

8429				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	3660.4	8.1	0.06	0.002
Kanada	3237.8	7.2	0.00	0.000
Rusya Fed.	2834.5	6.3	4.79	0.169
Hollanda	2241.5	5.0	3.51	0.157
Avustralya	2110.8	4.7	0.00	0.000
Diğer	31178.3	68.9	102.87	0.330
Dünya Toplam	45263.4	100.0	111.24	0.246
8430				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Rusya Fed.	1606.82	12.1	0.83	0.05
Hindistan	1197.49	9.0	0.00	0.00
A.B.D	1174.04	8.9	0.11	0.01
Çin	751.43	5.7	0.00	0.00
Avustralya	646.61	4.9	0.00	0.00
Diğer	7864.79	59.4	26.99	0.34
Dünya Toplam	13241.20	100.0	27.93	0.21
8474				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Rusya Fed.	1745.4	9.8	62.77	3.6
A.B.D	1265.9	7.1	3.54	0.3
Çin	866.2	4.9	1.69	0.2
Almanya	749.3	4.2	20.88	2.8
Fransa	733.8	4.1	6.89	0.9
Diğer	12488.4	70.0	245.84	2.0
Dünya Toplam	17848.9	100.0	341.60	1.9
Toplam (8429+8430+8474)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Dünya Toplam	76353.5	100.0	480.8	0.63

Tablo 20. Dünya İnşaat Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.4. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri

Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri grubu 2008 yılı dış ticareti toplam 1,28 milyar ABD Dolarıdır. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri GTİP numaraları aşağıda verilmiştir. Ev tipi klimalar ve soğutucular bu çalışma kapsamına alınmamıştır.

Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri

GTİP	Açıklama
8415*	Klima Cihazları-Vantilatörlü, Isı, Nem Değiştirme Tertibatlı
8418**	Buzdolapları, Dondurucular, Soğutucular, Isı Pompaları

* 841510, 841520 ** 841821, 841829, 841850, 841891 hariç

dış ticareti dengeli bir seyir izlemektedir. 2008 yılı dış ticaret fazlası 21,8 milyon ABD Dolarıdır. 2009 yılında ise sektörün dış ticareti 128,8 milyon ABD Doları fazla vermiştir.

Grafik 51. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.4.1. İhracat

Sektörün 2008 yılı ihracatı 654 milyon ABD Dolarıdır ve Makine İmalat Sanayi içinde en fazla ihracat yapan gruptandır. İhracat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ihracatı

2003 yılına göre 3,7 kat artmıştır. 2009 yılında sektör ihracatı %13 düşüşle 568,7 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8415	69.9	88.3	70.7	42.1	42.1	97.2	83.1
8418	104.6	144.0	179.8	292.7	557.8	556.8	485.6
TOPLAM	174.5	232.2	250.5	334.8	599.8	654.0	568.7

Tablo 21. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında, Buzdolapları, Dondurucular, Soğutucular, Isı Pompaları (8418) ihracatı, grubun toplam ihracatının %85'idir. Bu grup sürekli artış eğilimi gösterirken bu durum

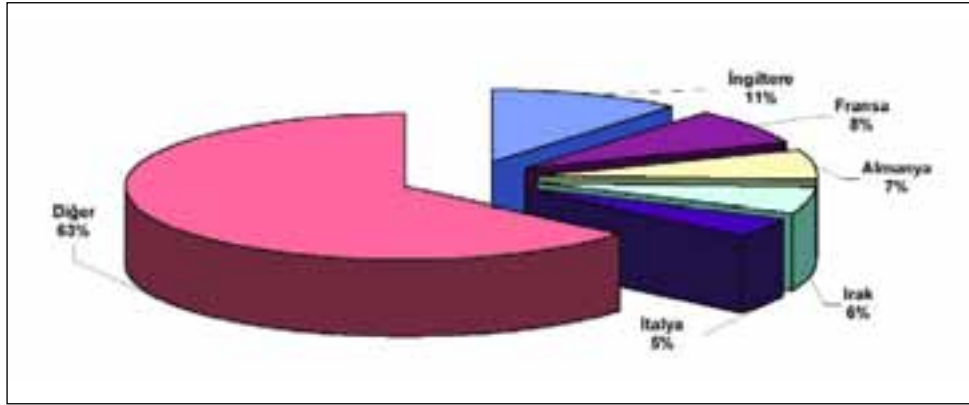
Klima Cihazları-Vantilatörlü, Isı, Nem Değiştirme Tertibatlı (8415) makinelerde görülmemektedir.

Grafik 52. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat İngiltere'ye yapılmıştır (%11). Fransa, Almanya, Irak ve İtalya en fazla ihracat yapılan ilk beş ülke

içinde yer almaktadır. İhracatın %37'si ilk beş ülkeye yapılmaktadır.

Grafik 53. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.4.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 632 milyon ABD Dolarıdır. 2009 yılında ise ithalat 439,9 milyon ABD Dolarına gerilemiştir. Son kriz yılı hariç ithalat

2003-2008 yılları arasında sürekli olarak artmıştır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 3,3 kat daha fazla gerçekleşmiştir.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8415	113.9	140.7	147.9	184.6	272.6	335.5	230.2
8418	78.7	112.8	123.5	167.7	226.6	296.7	209.7
TOPLAM	192.5	253.4	271.4	352.3	499.3	632.2	439.9

Tablo 22. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Klima Cihazları-Vantilatörlü, Isı, Nem Değiştirme Tertibatlı (8415) grubunun ithalatı Buzdolapları, Dondurucular, Soğutucular, Isı

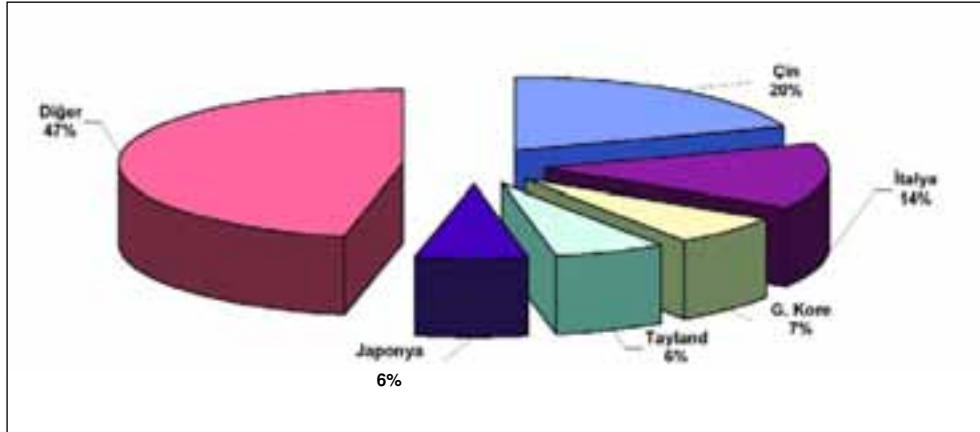
Pompaları (8418) grubundan yüksektir ve her iki grubun ithalatı son yıla kadar sürekli artış eğilimi göstermiştir.

Grafik 54. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat Çin'den yapılmıştır (%20). Bu ülkeyi İtalya, G. Kore, Tayland ve Japonya izlemektedir. İlk beş ülkeden yapılan

ithalat toplam ithalatın %53'ünü oluşturmaktadır.

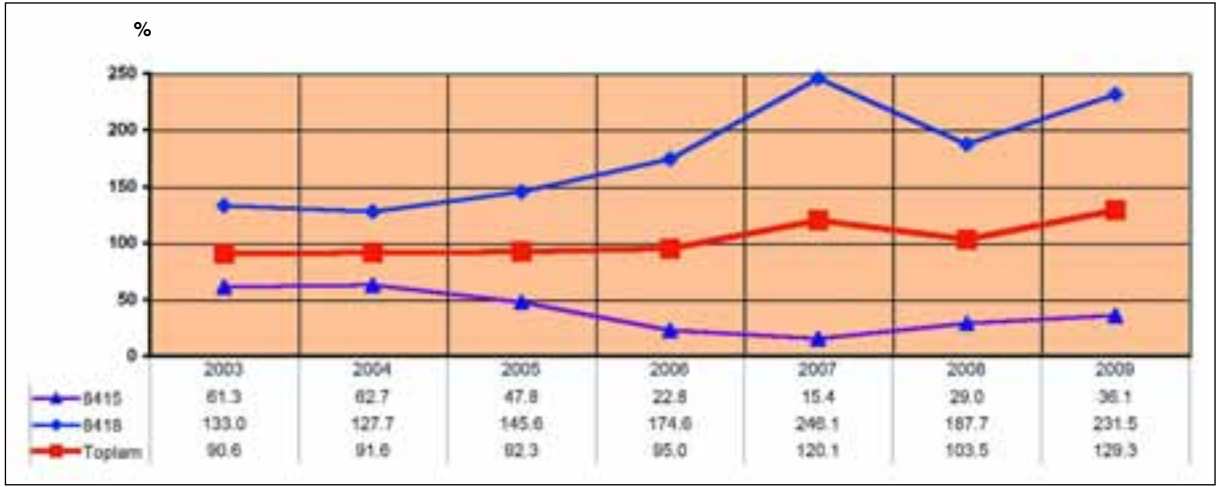

Grafik 55. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.4.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %90,6'dan 2008 yılında %103,5'e ve 2009 yılında ise %129,3'e yükselmiştir. Buzdolapları, Dondurucular, Soğutucular, Isı Pompalarında (8418) 2008

yılında %187,7 olan oran, Klima Cihazları-Vantilatörlü, Isı, Nem Değiştirme Tertibatlı (8415) makinelerde %29'dur. Diğer bir ifade ile Türkiye 8418 grubunda net ihracatçı, 8415 grubunda ise net ithalatçı konumundadır.

Grafik 56. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.4.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 25 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 45,3 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 1,8 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye ihracatı

2003 yılında 174,5 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 654 milyon ABD Dolarına yükselerek 3,7 kat artış göstermiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8415	11983.6	69.9	0.58	19404.6	97.2	0.50
8418	12973.1	104.6	0.81	25848.1	556.8	2.15
TOPLAM	24956.7	174.5	0.70	45252.7	654.0	1.45

* 841510, 841520, ** 841821, 841829, 841850, 841891 hariç

Tablo 23. Dünya Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin durumu
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı % 0,7'den, 2008 yılında % 1,4'e yükselmiştir. Buzdolapları, Dondurucular,

Soğutucular, Isı Pompaları (8418) grubunun payı 2008 yılında % 2,15 gibi önemli bir değerdir.

* 841510, 841520, ** 841821, 841829, 841850, 841891 hariç

Grafik 57. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.5. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri

Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, 2008 yılı verilerine göre 1,23 milyar ABD Doları dış ticaret hacmine sahiptir. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri gruplarının GTİP numaraları yanda verilmiştir.

Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı 825,4 milyon ABD Dolarıdır. Bu açık, ekonomik krize bağlı olarak durma noktasına gelen yatırımlar nedeniyle çok önemli ölçüde düşerek 2009 yılında 261 milyon ABD Doları düzeyine inmiştir.

GTİP	Açıklama
8444	Dokuma Maddelerinden Lif İmal Eden, Dokuyan, Kesen Makineler
8445	Dokuma Maddelerinden Lif İmal Eden, Dokuyan, Kesen Makineler
8446	Dokuma Tezgahları (Makineleri)
8447	Örgü Tezgahları, Gipür, Tül, Dantela, File İmal Makine, Cihazları
8448	Yardımcı Tekstil Makine, Cihazları Ve Aksam-Parçalar
8449	Keçe, Dokusuz Mensucat İmaline, Finişajına Mahsus Makineler
8451	Dokuma Maddelerini Yıkama, Kurutma, Ütipleme Makina ve Cihazları
8452	Dikiş Makineleri, Mobilyaları, İğneleri, Aksam ve Parçaları

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

Grafik 58. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.5.1. İhracat

2008 yılı ihracatı 200 milyon ABD Dolarıdır. 2009 yılında da krize karşın fazla değişmemiş

ve 198,7 milyon ABD Doları düzeyinde kalma başarısını göstermiştir.

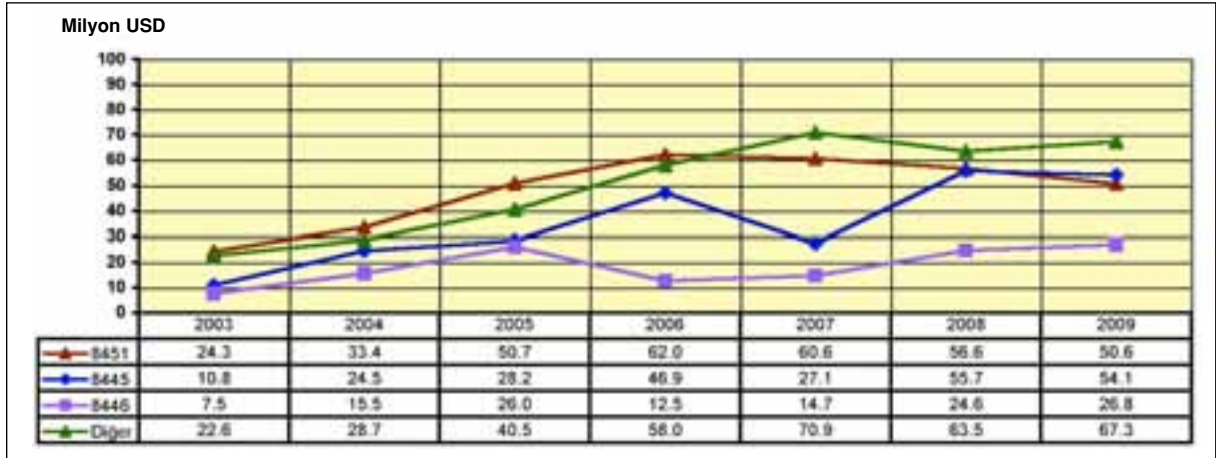
GİTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8444	0.02	2.6	1.1	3.7	4.4	2.2	3.9
8445	10.8	24.5	28.2	46.9	27.1	55.7	54.1
8446	7.5	15.5	26.0	12.5	14.7	24.6	26.8
8447	9.1	7.3	15.2	23.8	25.2	18.7	26.8
8448	6.2	8.7	10.7	14.2	21.5	21.6	23.0
8449	0.1	0.1	3.8	0.1	0.3	4.2	0.2
8451	24.3	33.4	50.7	62.0	60.6	56.6	50.6
8452	7.2	10.0	9.6	16.2	19.4	16.8	13.3
TOPLAM	65.2	102.0	145.4	179.4	173.3	200.4	198.7

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

Tablo 24. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dokuma Maddelerini Yıkama, Kurutma, Ütüleme Makina ve Cihazları (8451) ve Dokuma Maddelerinden Lif İmal Eden, Dokuyan, Kesen Makineler (8445) toplam ihracatın %56'sını oluşturmaktadır.

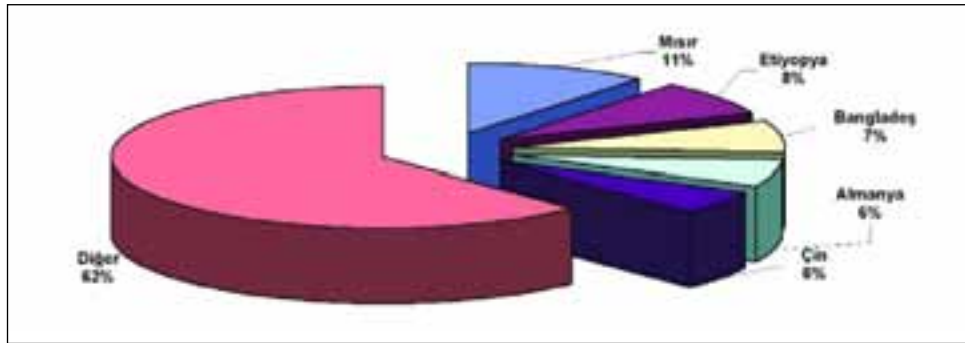
Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Grafik 59. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Mısır'a yapılmıştır (%11). Etiyopya, Bangladeş, Almanya ve Çin en fazla ihracat yapılan ilk beş ülke içinde yer

almaktadır. İhracatın %38'i ilk beş ülkeye yapılmaktadır.

Grafik 60. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Dokuma Maddelerinden Lif imal Eden, Dokuyan, Kesen Makinelerin (8444) ve Dokuma Tezgahlarının (8446) Mısır pazarının önemi son yıllarda artmıştır. Mısır'a yapılan ihracatta Türk yatırımcıların Mısır'a yönelmeleri de önemli rol oynamıştır. Dokuma Tezgahlarında (8446) Hindistan en fazla ihracat yapılan ülkedir. Yıkama,

ağartma/boyama makinelerinde ise (845140) Bangladeş son altı yılda en fazla ihracat yapılan ülkedir.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8444	Serbest B	Serbest B	İran	Özbekistan	Özbekistan	Suriye
Dokuma Maddelerinden Lif İmal Eden, Dokuyan, Kesen Makineler	Türkmenistan	Fas	Hindistan	Litvanya	Mısır	Mısır
	S. Arabistan	Bulgaristan	Japonya	Mısır	Almanya	Brezilya
	Romanya	Romanya	Mısır	İran	Azerbaycan	Sırbistan
	Rusya Fed.	Özbekistan	Almanya	Serbest B	Kenya	Hindistan
8445	Suriye	Serbest B	Suriye	Hindistan	Mısır	Etiyopya
Dokuma Maddelerinden Lif İmal Eden, Dokuyan, Kesen Makineler	İran	Suriye	Hindistan	Mısır	Hindistan	Özbekistan
	Mısır	İran	İran	Serbest B	Özbekistan	Mısır
	Serbest B	Mısır	Serbest B	İran	Azerbaycan	Çin
	Türkmenistan	Özbekistan	Azerbaycan	Singapur	Suriye	İran
8446	İran	Hindistan	Hindistan	Hindistan	Hindistan	Çin
Dokuma Tezgaahları (Makineleri)	Bulgaristan	Serbest B	Pakistan	Pakistan	Özbekistan	Hindistan
	Serbest B	Pakistan	Banglades	Mısır	Mısır	Mısır
	Hindistan	Banglades	Özbekistan	Özbekistan	İran	Özbekistan
	G. Kore	Özbekistan	G. Afrika	İran	Bulgaristan	Banglades
8447	İran	Serbest B	Hindistan	Hindistan	Almanya	Almanya
Organ Tezgaahları, Gıyur, Tül, Dantela, File İmal Makine, Cihazları	Almanya	İran	Serbest B	Hong Kong	Hindistan	İrak
	Serbest B	Cezayir	Hong Kong	İtalya	Mısır	Rusya Fed.
	Özbekistan	İtalya	Özbekistan	Serbest B	Hong Kong	Hindistan
	G. Kore	Almanya	İtalya	Çin	Serbest B	Mısır
8448	İran	Serbest B	A.B.D	Almanya	Özbekistan	Almanya
Yardımcı Tekstil Makine, Cihazları Ve Aksam-Parçaları	Türkmenistan	Almanya	Almanya	A.B.D	Belçika	Belçika
	A.B.D	İsviçre	Türkmenistan	Özbekistan	Almanya	Türkmenistan
	Serbest B	A.B.D	Serbest B	Mısır	A.B.D	A.B.D
	Almanya	Türkmenistan	Hindistan	Belçika	Türkmenistan	Mısır
8449	İran	Fransa	Fransa	Lübnan	Romanya	Almanya
Keçe, Dokusuz Mensucat İmaline, Finisajına Mahsus Makineler	Rusya Fed.	İtalya	Diğer Asya	Gürcistan	Bulgaristan	Özbekistan
	Türkmenistan	Kazakistan	Suriye	A.B.D	Hindistan	İtalya
	S. Arabistan	Lübnan	Almanya	Almanya	İtalya	Rusya Fed.
	Fransa	Şili	Hindistan	Kazakistan	Serbest B	Serbest B
845140	Banglades	Banglades	Banglades	Banglades	Banglades	Banglades
Yıkama, ajartma/boyama makinelere	Serbest B	Özbekistan	Hindistan	Hindistan	Hindistan	Hindistan
	İngiltere	Suriye	Özbekistan	Özbekistan	Mısır	Mısır
	Hindistan	Serbest B	Serbest B	Türkmenistan	Suriye	Özbekistan
	Peru	Hindistan	Mısır	Serbest B	İran	Suriye
	Serbest B	Serbest B	Serbest B	Serbest B	Banglades	Mısır
Mensucatı top halinde sarma, açma, katlama, kesmeye mahsus makinelere	Bulgaristan	Polonya	İran	Hindistan	Serbest B	Banglades
	İran	İran	Almanya	Banglades	Mısır	İran
	Almanya	Almanya	Rusya Fed.	Özbekistan	Rusya Fed.	Rusya Fed.
	Rusya Fed.	Suriye	Hindistan	Romanya	Türkmenistan	Özbekistan
845180	Serbest B	Serbest B	Serbest B	Banglades	Serbest B	Banglades
Lineum vb. malzeme mensucat vb. pasta kaplama, çizme, fırça ve mensucat için diğer makineler	İran	İran	Pakistan	Serbest B	Banglades	Mısır
	Türkmenistan	Pakistan	Özbekistan	Özbekistan	İran	Suriye
	Suriye	Suriye	Banglades	Hindistan	Özbekistan	Rusya Fed.
	Pakistan	Mısır	Mısır	Suriye	Mısır	Özbekistan
845190	İsviçre	İsviçre	İsviçre	İngiltere	İsviçre	İsviçre
Dokumaları yıkama, kurutma, ütölme makinelere aksam parçası	Serbest B	A.B.D	Almanya	A.B.D	A.B.D	Türkmenistan
	A.B.D	Serbest B	A.B.D	İsviçre	İngiltere	İngiltere
	Almanya	Almanya	Özbekistan	Almanya	İtalya	G. Afrika
	Türkmenistan	Türkmenistan	Serbest B	Serbest B	Serbest B	A.B.D
8452	Serbest B	Serbest B	Serbest B	Serbest B	Serbest B	Serbest B
Diğer Makineler, Mobilyaları, İğneleri, Aksam ve Parçaları	Türkmenistan	Romanya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Hindistan	Rusya Fed.
	Romanya	Almanya	Romanya	Hindistan	Rusya Fed.	Mısır
	Bulgaristan	Bulgaristan	İsrail	Romanya	Mısır	Libya
	Almanya		Ürdün	Almanya	Bulgaristan	İtalya

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 25. Türkiye İhracatında ilk beş ülke, Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.5.2. İthalat

Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri ithalatı düşüş eğilimi göstermektedir. 2003 yılında 2,32 milyar ABD Doları olan ithalat takip eden yıllarda 2 milyar ABD Dolarının altına

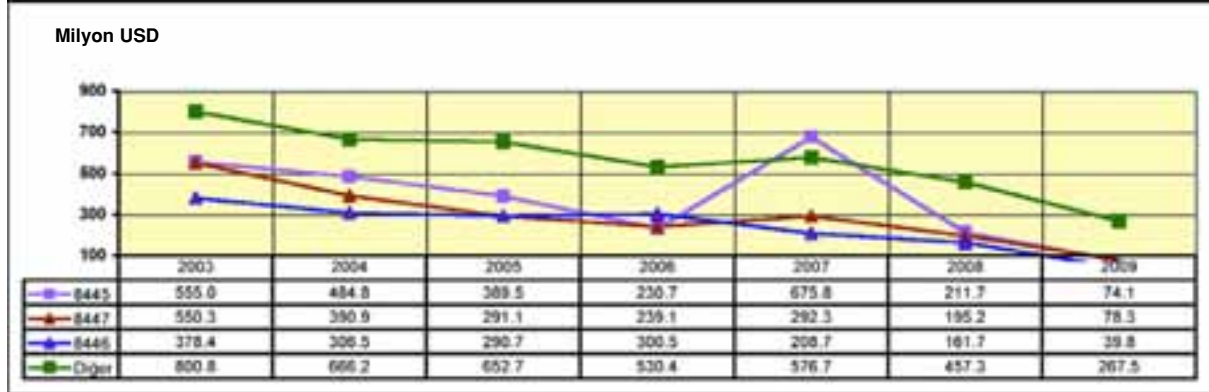
gerilemiş ve 2008 yılında 1,03 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2009 yılında ise ekonomik krizle birlikte 459,7 milyon ABD Dolarına düşmüştür.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8444	76.1	39.1	23.7	20.3	54.5	42.8	22.0
8445	555.0	484.8	389.5	230.7	675.8	211.7	74.1
8446	378.4	306.5	290.7	300.5	208.7	161.7	39.8
8447	550.3	390.9	291.1	239.1	292.3	195.2	78.3
8448	221.0	226.0	192.0	181.4	212.7	155.4	107.7
8449	33.7	21.5	35.1	6.3	4.5	26.4	15.5
8451	268.8	238.9	264.1	194.9	157.0	124.0	63.5
8452	201.3	140.7	137.8	127.4	147.9	108.6	58.7
TOPLAM	2284.5	1848.5	1624.1	1300.8	1753.5	1025.8	459.7

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

Tablo 26. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

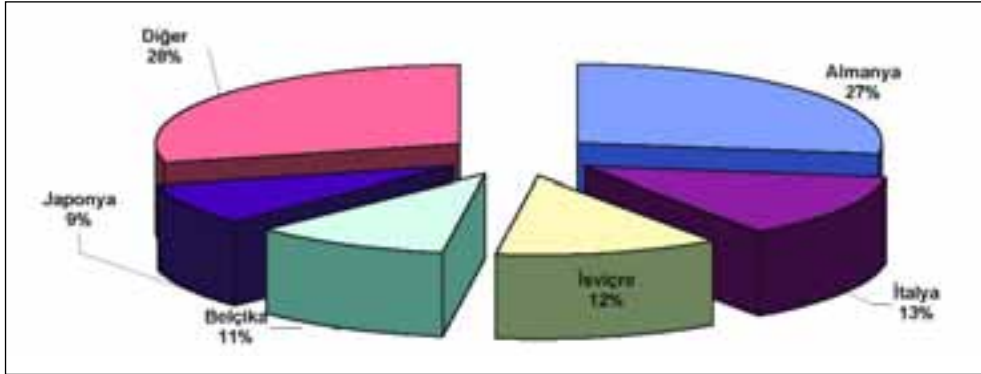
2008 yılında, Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri ithalatının %56'sı Dokuma Maddelerinden Lif imal Eden, Dokuyan, Kesen Makineler (8445), Örgü Tezgahları, Gipür, Tül, Dantela, File imali Makine, Cihazları (8447) ve Dokuma Tezgahları-Makineleri (8446) tarafından gerçekleştirilmiştir.

Grafik 61. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat Almanya'dan yapılmıştır (%27). Almanya'yı İtalya, İsviçre, Belçika ve Japonya izlemektedir. İlk beş

ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %72'sini oluşturmaktadır.

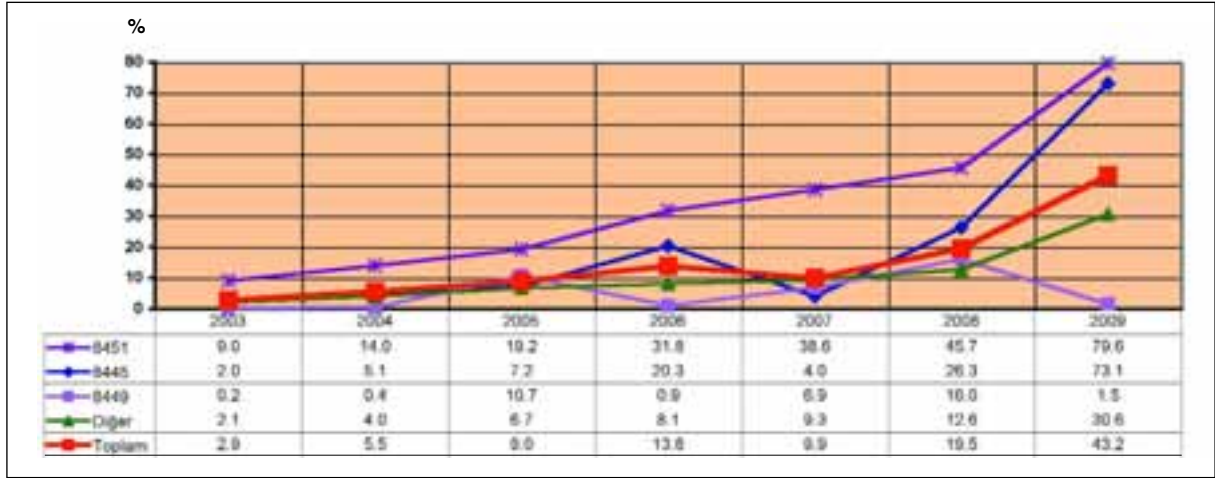
Grafik 62. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.5.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %2,9'dan 2008 yılında %19,5'e yükselmiştir. Dokuma Maddelerini Yıkama, Kurutma, Ütüleme Makina ve Cihazları (8451) ihracatın ithalatı karşılama oranının en yüksek olduğu gruptur. Bu oran 2008 yılında %46 olmuştur ve sürekli artış eğilimi göstermektedir. 2009 yılında ihracatta fazla

daralma yaşanmamasına karşın ithalattaki hızlı düşüş, sektörün ihracatının ithalatını karşılama oranını %43,2'ye yükseltmiştir.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

Grafik 63. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, ihracatın ithalat karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.5.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 19,15 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı yaklaşık 25 milyon ABD Doları artarak 2008 yılında 19,17 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. 2003-2008 döneminde diğer gruplarda 2-3 kat artış olarak gerçekleşen Dünya İthalatı artışının bu grupta sınırlı kalması dikkat çekicidir. Aynı dönemde

Dünya pazarlarına yapılan Türkiye ihracatı 2003 yılında 65,2 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 200,4 milyon ABD Dolarına yükselerek 3,1 kat artış göstermiştir. 2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,34'den, 2008 yılında %1,05'e yükselmiştir.

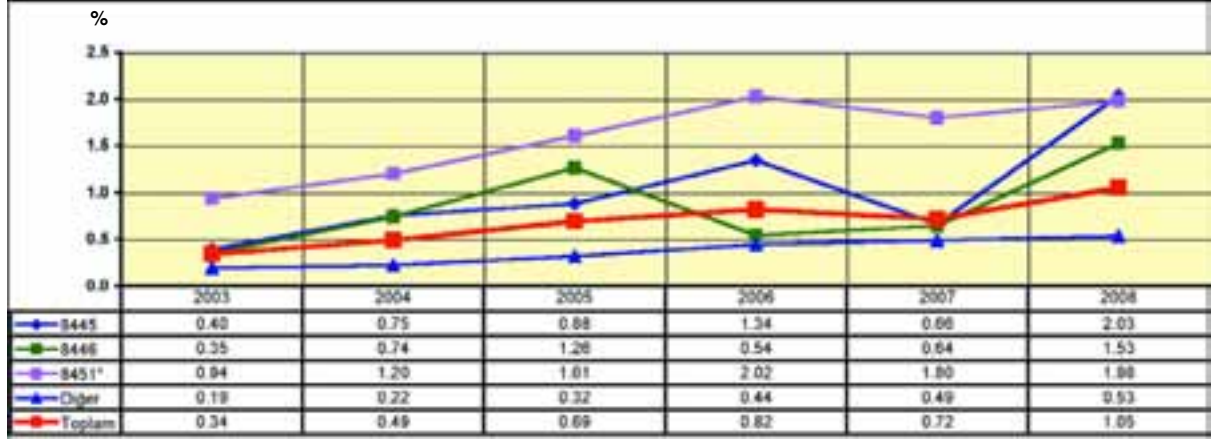
GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8444	993.0	0.0	0.00	732.1	2.2	0.31
8445	2739.6	10.8	0.40	2737.4	55.7	2.04
8446	2143.6	7.5	0.35	1615.3	24.6	1.52
8447	2936.6	9.1	0.31	3130.1	18.7	0.60
8448	3645.2	6.2	0.17	3812.3	21.6	0.57
8449	347.8	0.1	0.02	592.7	4.2	0.71
8451 *	2595.8	24.3	0.94	2861.0	56.6	1.98
8452	3744.7	7.2	0.28	3690.5	16.8	0.45
TOPLAM	19146.3	65.2	0.34	19171.5	200.4	1.05

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

Tablo 27. Dünya Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri İthalatı ve Türkiye'nin İhracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye'den yapılan ihracatta Dokuma Maddelerinden Lif imal Eden, Dokuyan, Kesen Makinelerin (8445) ve Dokuma Maddelerini Yıkama, Kurutma, Ütüleme Makine ve

Cihazlarının (8451) Dünya Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri İthalatı içindeki payı 2008 yılında yaklaşık %2 olarak gerçekleşmiştir.

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

Grafik 64. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

2008 yılında Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %52'sini

gerçekleştirmektedir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,3'ünü Türkiye'den karşılamışlardır.

8444				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	370.1	50.5	0.00	0.00
A.B.D	78.8	10.8	0.00	0.00
Hindistan	49.5	6.8	0.05	0.09
Türkiye	42.8	5.8	0.00	0.00
Rusya Fed.	29.1	4.0	0.00	0.00
Diğer	161.8	22.1	2.19	1.35
Dünya Toplam	732.1	100.0	2.24	0.31
8445				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	747.4	27.3	4.42	0.59
Hindistan	542.7	19.8	0.00	0.00
Türkiye	211.7	7.7	-	-
Pakistan	130.2	4.8	0.31	0.24
Brezilya	105.5	3.9	0.71	0.67
Diğer	999.9	36.5	50.30	5.03
Dünya Toplam	2737.4	100.0	55.73	2.04
8446				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	613.4	38.0	6.88	1.12
Hindistan	229.9	14.2	3.91	1.70
Türkiye	161.7	10.0	-	-
Pakistan	66.7	4.1	0.19	0.28
Brezilya	66.2	4.1	0.00	0.00
Diğer	477.5	29.6	13.60	2.85
Dünya Toplam	1615.3	100.0	24.59	1.52
8447				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	1057.6	33.8	0.15	0.01
Hindistan	332.5	10.6	2.06	0.62
Hong Kong	316.2	10.1	0.27	0.08
Türkiye	195.2	6.2	-	-
A.B.D	142.7	4.6	0.02	0.02
Diğer	1086.0	34.7	16.18	1.49
Dünya Toplam	3130.1	100.0	18.68	0.60
8448				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Almanya	466.4	12.2	3.18	0.68
Çin	425.6	11.2	0.14	0.03
A.B.D	254.5	6.7	2.00	0.78
İtalya	252.4	6.6	0.53	0.21
Japonya	232.8	6.1	0.04	0.02
Diğer	2180.6	57.2	15.67	0.72
Dünya Toplam	3812.3	100.0	21.56	0.57

8449				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	98.4	16.6	0.000	0.00
Rusya Fed.	75.9	12.8	0.001	0.00
Brezilya	65.7	11.1	0.000	0.00
Çin	64.6	10.9	0.000	0.00
Meksika	42.2	7.1	0.000	0.00
Diğer	246.0	41.5	4.232	1.72
Dünya Toplam	592.7	100.0	4.233	0.71
8451				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	490.0	17.1	0.17	0.03
Hindistan	214.8	7.5	3.49	1.62
A.B.D	122.2	4.3	0.65	0.53
Fransa	95.3	3.3	0.34	0.36
Polonya	93.5	3.3	0.33	0.35
Diğer	1845.3	64.5	51.62	2.80
Dünya Toplam	2861.0	100.0	56.60	1.98
8452				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	510.66	13.8	0.00	0.00
Singapur	267.13	7.2	0.00	0.00
Hong Kong	249.82	6.8	0.00	0.00
Çin	234.08	6.3	0.28	0.12
Almanya	211.42	5.7	0.62	0.29
Diğer	2217.37	60.1	15.85	0.71
Dünya Toplam	3690.5	100.0	16.76	0.45
Toplam (8444+8445+8446+8447+8448+8449+8451+8452)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	9957.1	51.9	30.8	0.31
Diğer	9214.4	48.1	169.6	1.84
Dünya Toplam	19171.5	100.0	200.4	1.05

Tablo 28. Dünya Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.6. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler

Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler dış ticareti 2008 yılı verilerine göre 1,19 milyar ABD Dolarıdır. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makinelerin GTİP numaraları yanda verilmiştir.

GTİP	Açıklama
8439	Kağıt Hamuru, Kağıt, Karton imaline Mahsus Makine ve Cihazlar
8440	Cilt Makinaları, Forma, Yaprak Dikme Makineleri
8441	Kağıt Hamuru, Kağıt İşleme, Kesme Makine ve Cihazları
8442	Matbaa Harfi, Klşe vb Malzeme Hazırlayıcı Makine ve Cihazlar
8443	Matbaacılığa Mahsus Baskı Makineleri, Yardımcı Makineler

Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. Makine İmalat Sanayi içinde en fazla dış ticaret açığı veren gruplardandır. Dış

ticaret açığı 2008 yılında 1.04 milyar ABD Doları olurken, ekonomik kriz ile birlikte 2009 yılında 640,6 milyon ABD Doları'na düşmüştür.

Grafik 65. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.6.1. İhracat

2008 yılı ihracatı 77,9 milyon ABD Doları'dır ve Makine İmalat Sanayi içinde en az ihracat yapan gruplardandır. Buna karşın, 2008 yılı

ihracatı 2003 yılına göre 4,4 kat artmıştır. İhracat, 2009 yılında 64,9 milyon ABD Doları olmuştur.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8439	2.5	2.9	4.1	4.1	4.7	10.2	5.4
8440	0.5	0.7	0.8	0.6	3.8	1.9	1.9
8441	6.4	7.5	12.0	9.6	21.3	24.0	14.2
8442	2.0	2.4	3.7	4.5	6.8	8.2	7.7
8443	6.3	7.9	15.4	16.0	30.5	33.6	35.7
TOPLAM	17.7	21.3	36.0	34.8	67.0	77.9	64.9

Tablo 29. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Matbaacılığa Mahsus Baskı Makineleri, Yardımcı Makineler (8443) ve Kağıt Hamuru, Kağıt İşleme, Kesme Makine ve Cihazları

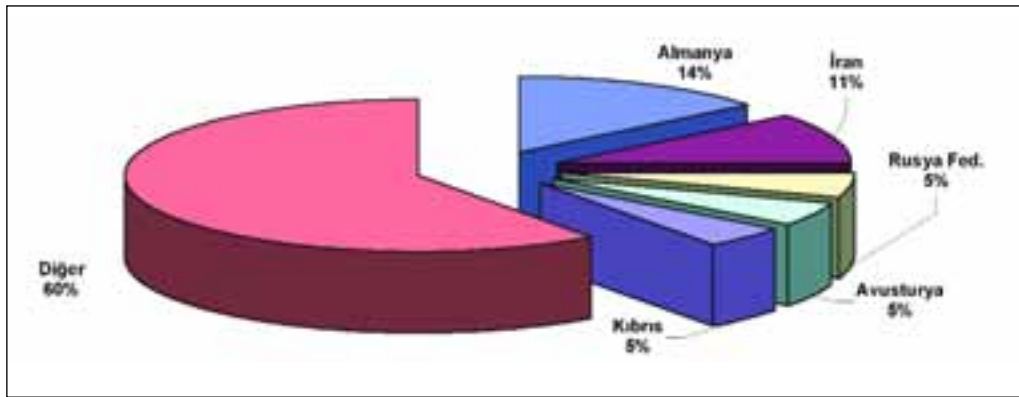
(8441) 2008 yılında grup ihracatının %73,9'unu gerçekleştirmiştir.

Grafik 66. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Almanya'ya yapılmıştır (%14). İran, Rusya Federasyonu, Avusturya ve Kıbrıs en fazla ihracat yapılan ilk

beş ülke içinde yer almaktadır. İhracatın %40'ı ilk beş ülkeye yapılmıştır.

Grafik 67. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Matbaa harfi, klişe vb malzeme hazırlayıcı makine ve cihazlarda (8442) İran son altı yılda en fazla ihracat yapılan ülkedir. Matbaacılığa

mahsus baskı makineleri, yardımcı makinelerinde (8443) Almanya ön plana çıkmaktadır.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8439	Suriye	İtalya	Kazakistan	Avusturya	Avusturya	Avusturya
Kağıt Hamuru, Kağıt, Karton imaline Mahsus Makine ve Cihazlar	Rusya Fed.	Fransa	Avusturya	Gürcistan	Irak	Rusya Fed.
	Fransa	Suriye	Suriye	Kazakistan	İsrail	İran
	Kıbrıs	Avusturya	Fransa	Azerbaycan	Polonya	Almanya
	Almanya	Bulgaristan	Rusya Fed.	Irak	Almanya	Çek Cumh.
8440	Fas	Yunanistan	Yunanistan	A.B.D	Almanya	Bulgaristan
Cilt Makineleri, Forma, Yaprak Dikme Makineleri	Romanya	Romanya	Romanya	Romanya	Ukrayna	Mısır
	Yunanistan	Bulgaristan	Almanya	Gana	Bulgaristan	Kuveyt
	Rusya Fed.	Kazakistan	Çek Cumh.	Hong Kong	Türkmenistan	Rusya Fed.
	G. Afrika	İrlanda	Sudan	Kazakistan	Rusya Fed.	Serbest B.
8441	Rusya Fed.	Romanya	Romanya	Almanya	İran	Almanya
Kağıt Hamuru, Kağıt İşleme, Kesme Makine ve Cihazları	Bulgaristan	Yunanistan	A.B.D	Serbest B	Almanya	Rusya Fed.
	Suriye	Serbest B	Rusya Fed.	İngiltere	İtalya	Çek Cumh.
	Cezayir	Almanya	Çek Cumh.	İsrail	Mısır	İran
	Türkmenistan	Bulgaristan	Serbest B.	A.B.D	İngiltere	İsveç
8442	İran	İran	İran	İran	İran	İran
Matbas Harfi, Kişer vb Matzeme Hazırlayıcı Makine ve Cihazlar	Kazakistan	Almanya	Avusturya	Avusturya	Avusturya	Almanya
	Rusya Fed.	Kazakistan	A.B.D	Hong Kong	Almanya	Avusturya
	Almanya	Avusturya	Rusya Fed.	Romanya	Romanya	Romanya
	Romanya	Rusya Fed.	Romanya	Kazakistan	Kazakistan	İngiltere
8443	İran	Romanya	Romanya	Almanya	Almanya	Almanya
Matbaacılığa Mahsus Baskı Makineleri, Yardımcı Makineler	Rusya Fed.	Suriye	Rusya Fed.	İtalya	Serbest B.	Kıbrıs
	Romanya	Almanya	Almanya	Serbest B.	Kıbrıs	Fransa
	Almanya	Kazakistan	Azerbaycan	Bulgaristan	Hong Kong	İran
	İtalya	Rusya Fed.	Serbest B.	İran	İran	Serbest B.

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 30. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.6.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 1,11 milyar ABD Dolarıdır ve Makine İmalat Sanayi içinde en fazla ithalat yapılan gruplardan biridir. İthalat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 3,7 kat daha fazla gerçekleşmiştir.

Yatırımların 2009 yılında ekonomik kriz nedeniyle kesintiye uğraması sonucu ithalat bir önceki yıla göre %37 düşerek 705,5 milyon ABD Doları olmuştur.

GtİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8439	38.8	28.8	38.0	86.0	143.9	81.2	45.4
8440	14.7	24.1	28.2	60.8	54.3	18.4	9.7
8441	56.7	63.8	130.5	99.9	133.4	182.6	85.8
8442	15.3	18.8	14.8	19.2	34.6	55.1	35.4
8443	178.6	261.0	315.2	321.5	811.1	777.2	529.2
TOPLAM	304.1	396.5	526.7	587.3	1177.3	1114.5	705.5

Tablo 31. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

2008 yılında, Matbaacılığa Mahsus Baskı Makineleri, Yardımcı Makinelerin ithalatı (8443) tüm grubun %70'ini oluşturmaktadır.

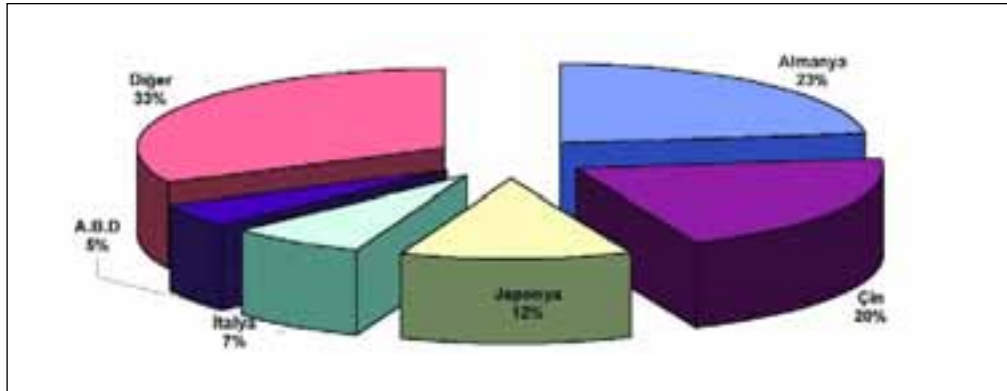
Kağıt Hamuru, Kağıt İşleme, Kesme Makine ve Cihazları (8441) ithalatta ikinci sırada yer almaktadır.

Grafik 68. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat Almanya'dan yapılmıştır (%23). Almanya'yı Çin, Japonya, İtalya ve A.B.D izlemektedir. İlk beş ülkeden

yapılan ithalat toplam ithalatın %67'sini oluşturmaktadır.

Grafik 69. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.6.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %5,8'den 2008 yılında %7'e yükselmiştir. Kağıt Hamuru, Kağıt, Karton imaline Mahsus Makine ve Cihazlarında (8439), Kağıt Hamuru, Kağıt İşleme, Kesme Makine ve Cihazlarında (8441)

ve Matbaa Harfi, Klişe vb Malzeme Hazırlayıcı Makine ve Cihazlarında (8442) ihracatın ithalatı karşılama oranı %12,6 ile %15 arasında değişmektedir. 2009 yılında Kağıt Hamuru, Kağıt, Karton imaline Mahsus Makine ve Cihazlarında (8439) hariç tüm gruplarda ihracatın ithalatı karşılama oranı yükselmiştir.

Grafik 70. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.6.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 21 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 125 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 5,95 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye ihracatı

2003 yılında 17,7 milyon ABD Dolar'dan, 2008 yılında 77,9 milyon ABD Dolarına yükselerek 4,4 kat artış göstermiştir.

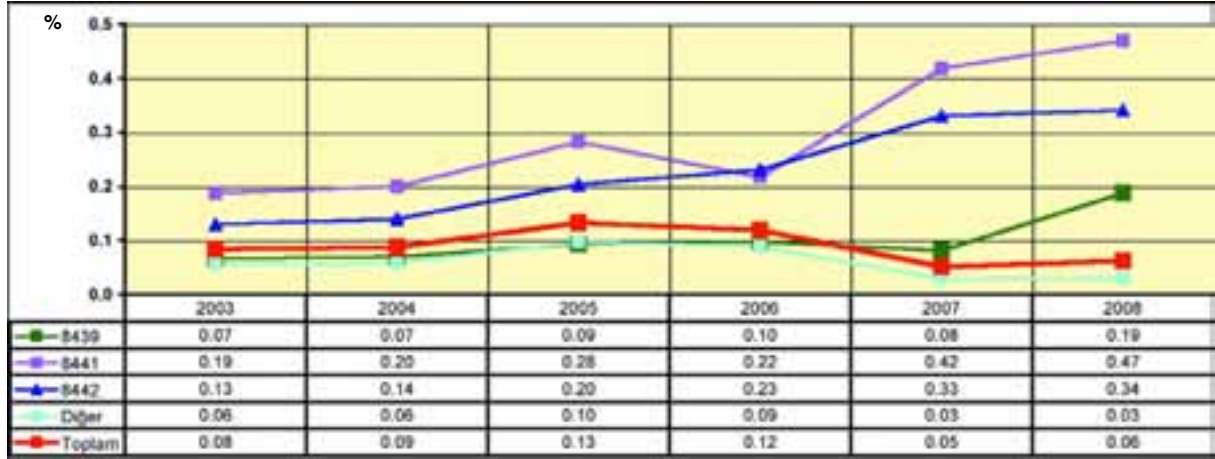
GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8439	3790.5	2.5	0.07	5447.3	10.2	0.19
8440	951.5	0.5	0.06	1797.1	1.9	0.10
8441	3399.0	6.4	0.19	5106.7	24.0	0.47
8442	1522.9	2.0	0.13	2389.9	8.2	0.34
8443	11331.7	6.3	0.06	110241.2	33.6	0.03
TOPLAM	20995.6	17.7	0.08	124982.1	77.9	0.06

Tablo 32. Dünya Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,08'den, 2008 yılında %0,06'ya gerilemiştir. 2008 yılında Türkiye'den yapılan ihracatta Kağıt Hamuru, Kağıt İşleme, Kesme

Makine ve Cihazlarının (8441) Dünya ithalatı içindeki payı %0,47'dir. Bu grubu %0,34 ile Matbaa Harfi, Klşe vb Malzeme Hazırlayıcı Makine ve Cihazlar (8442) izlemektedir.

Grafik 71. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler Dünya İthalatı içinde ilk beşe giren ülkeler, toplam Dünya ithalatının %52,6'sını yapmaktadırlar. Dünya ithalatında ilk beşe giren ülkeler ithalatlarının %0,03'ünü Türkiye'den yapmaktadırlar.

8439				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	1305.5	24.0	0.00	0.00
A.B.D	452.8	8.3	0.20	0.04
Almanya	360.8	6.6	0.69	0.19
Japonya	278.1	5.1	0.00	0.00
Rusya Fed.	218.9	4.0	1.33	0.61
Diğer	2831.2	52.0	7.99	0.28
Dünya Toplam	5447.3	100.0	10.21	0.19
8440				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	211.3	11.8	0.00	0.00
Almanya	201.5	11.2	0.07	0.04
İngiltere	121.5	6.8	0.06	0.05
Fransa	88.1	4.9	0.00	0.00
İtalya	86.7	4.8	0.00	0.00
Diğer	1088.0	60.5	1.75	0.16
Dünya Toplam	1797.1	100.0	1.88	0.10
8441				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	707.3	13.9	0.36	0.05
Almanya	414.0	8.1	4.19	1.01
Fransa	324.2	6.3	0.58	0.18
Çin	289.3	5.7	0.00	0.00
İngiltere	220.0	4.3	0.31	0.14
Diğer	3152.0	61.7	18.56	0.59
Dünya Toplam	5106.7	100.0	23.99	0.47
8442				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Belçika	356.9	14.9	0.00	0.00
Almanya	218.1	9.1	1.23	0.56
A.B.D	173.2	7.2	0.00	0.00
Fransa	131.3	5.5	0.00	0.00
İsviçre	125.0	5.2	0.00	0.00
Diğer	1385.3	58.0	7.00	0.51
Dünya Toplam	2389.9	100.0	8.24	0.34
8443				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	21058.6	19.1	0.03	0.00
Almanya	13513.1	12.3	4.95	0.04
Hollanda	11903.3	10.8	1.29	0.01
Çin	7251.3	6.6	0.20	0.00
Fransa	5700.5	5.2	2.89	0.05
Diğer	50814.4	46.1	24.20	0.05
Dünya Toplam	110241.2	100.0	33.56	0.03
Toplam (8439+8440+8441+8442+8443)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	65711.2	52.6	18.4	0.03
Diğer	59270.9	47.4	59.5	0.10
Dünya Toplam	124982.1	100	77.9	0.06

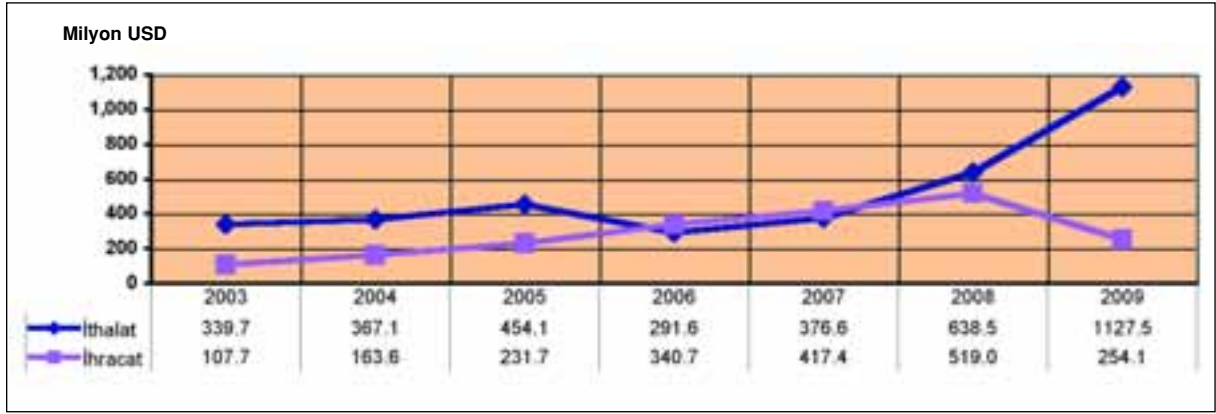
Tablo 33. Dünya Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler İthalatında İlk Beş Ülke ve Türkiye'nin Durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.7. Türbinler ve Turbojetler

Türbinler ve Turbojetler grubunun toplam dış ticareti 1,15 milyar ABD Dolarıdır. Türbinler ve Turbojetler grubuna ait GTİP numaraları yanda verilmiştir.

GTİP	Açıklama
8406	Buhar Türbinleri
8410	Su Türbinleri, Çarklar ve Bunlar için Regülatörler
8411	Turbojetler, Diğer Gaz Türbinleri
8412	Diğer Motorlar ve Kuvvet Hasıl Eden Makineler

Türbinler ve Turbojetler grubu 2008 yılı dış ticaret açığı 119,5 milyon ABD Dolarıdır. 2009 yılında ithalatta yaşanan yüksek oranlı artış ve ihracattaki daralma, dış ticaret açığını 873,4 milyon ABD Dolarına çıkarmıştır.

Grafik 72. Türbinler ve Turbojetler, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.7.1. İhracat

2008 yılı ihracatı 519 milyon ABD Dolarıdır. İhracat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 4,8 kat artmıştır. 2009

yılında ise hızlı bir düşüşle 254,1 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8406	1.0	1.7	6.0	0.7	1.1	10.6	0.0
8410	0.2	1.0	3.1	1.5	4.0	6.3	4.2
8411	81.1	148.4	202.0	309.5	362.5	446.2	200.7
8412	25.5	12.5	20.7	29.0	49.9	56.0	49.3
TOPLAM	107.7	163.6	231.7	340.7	417.4	519.0	254.1

Tablo 34. Türbinler ve Turbojetler, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

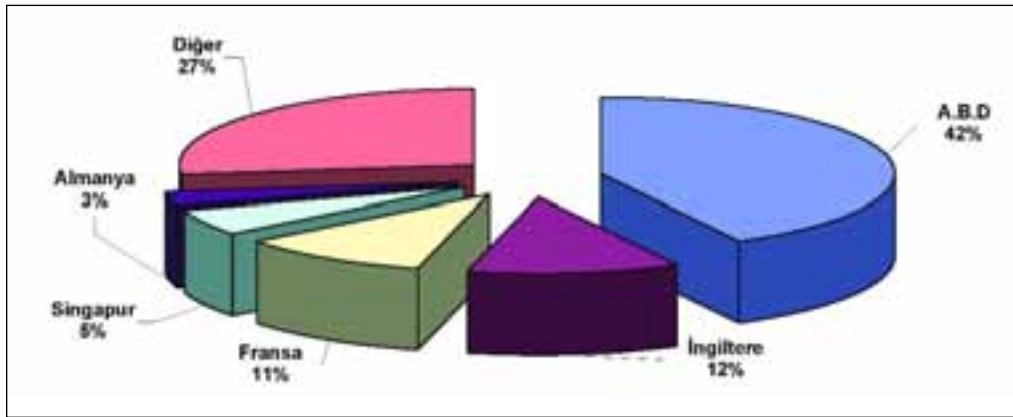
2008 yılında, Turbojetler, diğer gaz türbinleri (8411) tüm grup ihracatının % 86'sını yapmıştır.

Grafik 73. Türbinler ve Turbojetler, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat A.B.D.'ye yapılmıştır (%42). İngiltere, Fransa, Singapur ve Almanya en fazla ihracat yapılan ilk beş

ülke içinde yer almaktadır. İhracatın %73'ü ilk beş ülkeye yapılmıştır.

Grafik 74. Türbinler ve Turbojetler, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Turbojetler, diğer gaz türbinlerinde (8411) A.B.D en fazla ihracat yapılan ülkedir. İngiltere, Fransa ve Hollanda son altı yılda en

fazla ihracat yapılan ilk beş ülke arasında sürekli yer alan pazarlardır. Diğer gruplarda Almanya önemli bir pazar durumundadır. Diğer motorlar ve kuvvet hasıl eden makineler (8412) grubunda Avusturya ve Almanya en fazla ihracat yapılan ülkelerdir.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8406	A.B.D	Almanya	Çin	Almanya	Almanya	İngiltere
Buhar Türbinleri	Almanya	Kıbrıs	Macaristan	Kazakistan	Kazakistan	İsveç
	Cezayir	Rusya Fed.	A.B.D	Belçika	Rusya Fed.	Almanya
	Singapur	Cezayir	Almanya	Sırbistan	Fransa	Mısır
	Sırbistan	Sırbistan	Sırbistan	İngiltere	Mısır	İsviçre
8410	Bulgaristan	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Hollanda
Su Türbinleri, Çarklar ve Bunlar için Regülatörler	İtalya	Avusturya	İrak	Norveç	Japonya	İngiltere
	S. Arabistan	İtalya	Azerbaycan	İrak	Özbekistan	Serbest B.
	Litvanya	Türkmenistan	İtalya	Mısır	İrak	Almanya
	Polonya	Libya	Ürdün	Azerbaycan	Serbest B.	Japonya
8411	A.B.D	A.B.D	İngiltere	A.B.D	A.B.D	A.B.D
Turbojetler, Diğer Gaz Türbinleri	İngiltere	Almanya	A.B.D	İngiltere	Fransa	İngiltere
	İsveç	İngiltere	İsveç	Hollanda	İngiltere	Fransa
	Serbest B.	Fransa	Fransa	Fransa	Almanya	Singapur
	Fransa	Hollanda	Hollanda	İspanya	Hollanda	Hollanda
8412	Almanya	Avusturya	Avusturya	Avusturya	Avusturya	Avusturya
Diğer Motorlar ve Kuvvet Hasıl Eden Makineler	Avusturya	Almanya	İran	İran	Almanya	Fransa
	İran	İran	Almanya	Almanya	Fransa	İran
	S. Arabistan	Serbest B.	Serbest B.	Fransa	S. Arabistan	Almanya
	Bulgaristan	Pakistan	S. Arabistan	S. Arabistan	İran	S. Arabistan

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 35. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Türbinler ve Turbojetler
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.7.2. İthalat

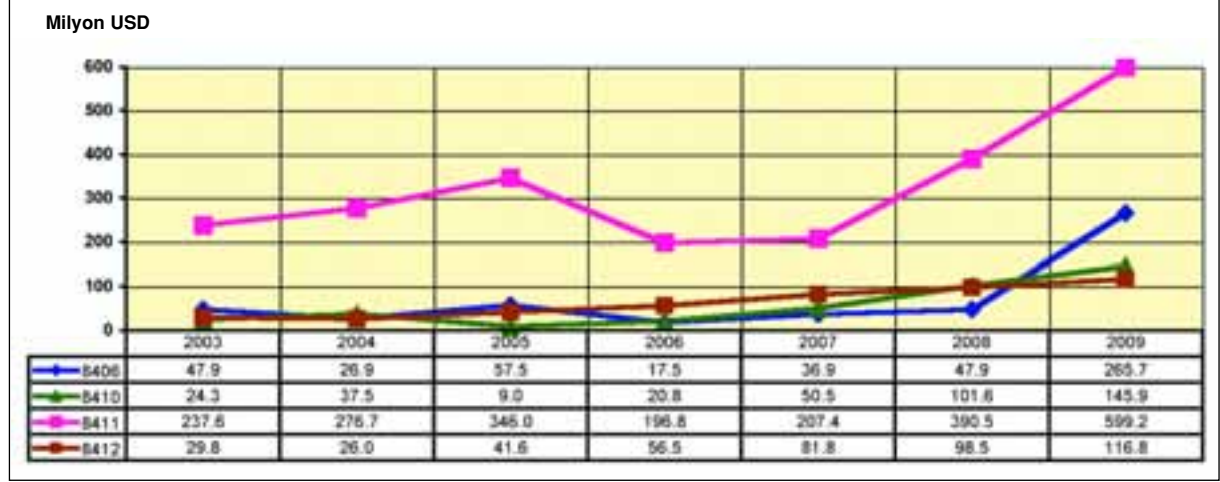
2008 yılı ithalatı 638 milyon ABD Dolarıdır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 1,9 kat daha fazla gerçekleşmiştir. 2009 yılı ile birlikte

yaşanan krize karşın ithalat, yaklaşık 1.13 milyar ABD Doları düzeyine çıkmıştır.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8406	47.9	26.9	57.5	17.5	36.9	47.9	265.7
8410	24.3	37.5	9.0	20.8	50.5	101.6	145.9
8411	237.6	276.7	346.0	196.8	207.4	390.5	599.2
8412	29.8	26.0	41.6	56.5	81.8	98.5	116.8
TOPLAM	339.7	367.1	454.1	291.6	376.6	638.5	1127.5

Tablo 36. Türbinler ve Turbojetler, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

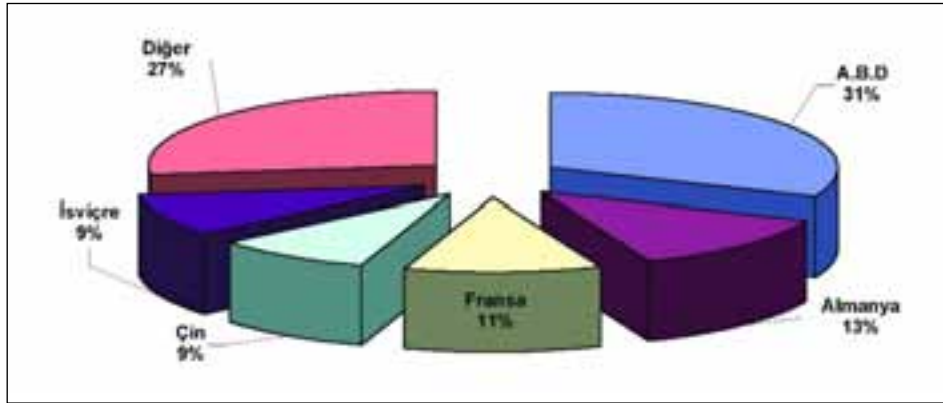
2008 yılında, Turbojetler, diğer gaz türbinleri (8411) tüm grup ithalatının %61'ini gerçekleştirmiştir.

Grafik 75. Türbinler ve Turbojetler, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat A.B.D.'den yapılmıştır (%31). Almanya, Fransa, Çin ve İsviçre en fazla ithalat yapılan ilk beş ülke

inde yer almaktadır. İlk beş ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %73'ünü oluşturmaktadır.

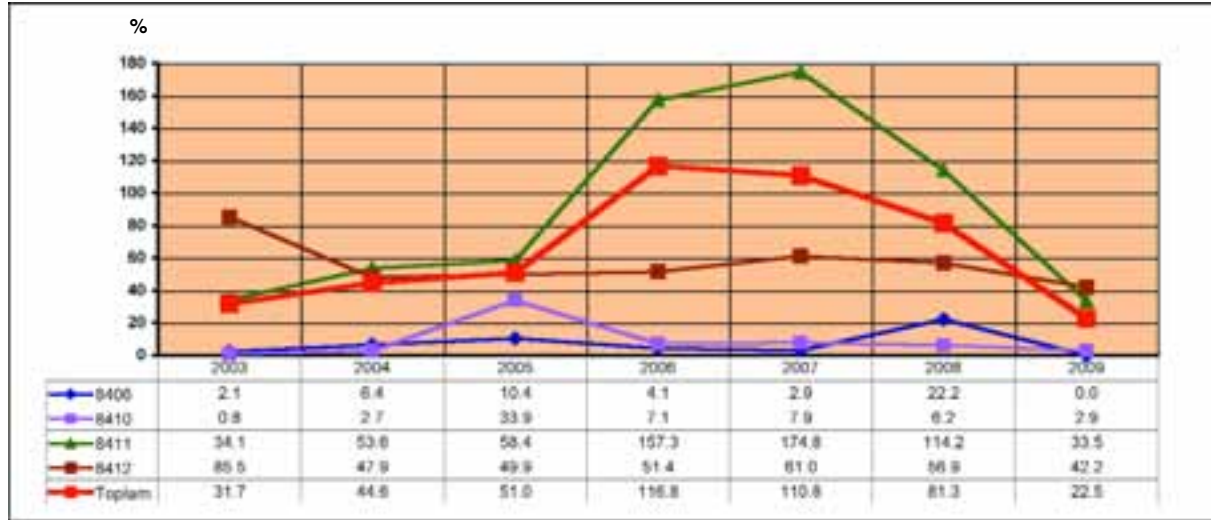

Grafik 76. Türbinler ve Turbojetler, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.7.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Türbinler ve Turbojetler grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında % 31,7'den 2008 yılında % 81,3'e yükselmiştir. 2008 yılında, Turbojetler, diğer gaz türbinlerinde (8411) ihracatın ithalatı karşılama

oranı %114,2'dir. Bu grubu %56,9'la Diğer Motorlar ve Kuvvet Hasıl Eden Makineler (8412) izlemektedir. 2009 yılında tüm diğer alt sektörlerin tersine bu grupta ihracatın ithalatı karşılama oranı önemli ölçüde gerilemiştir.

Grafik 77. Türbinler ve Turbojetler, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.7.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 54,7 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 102,4 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 1,9 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye

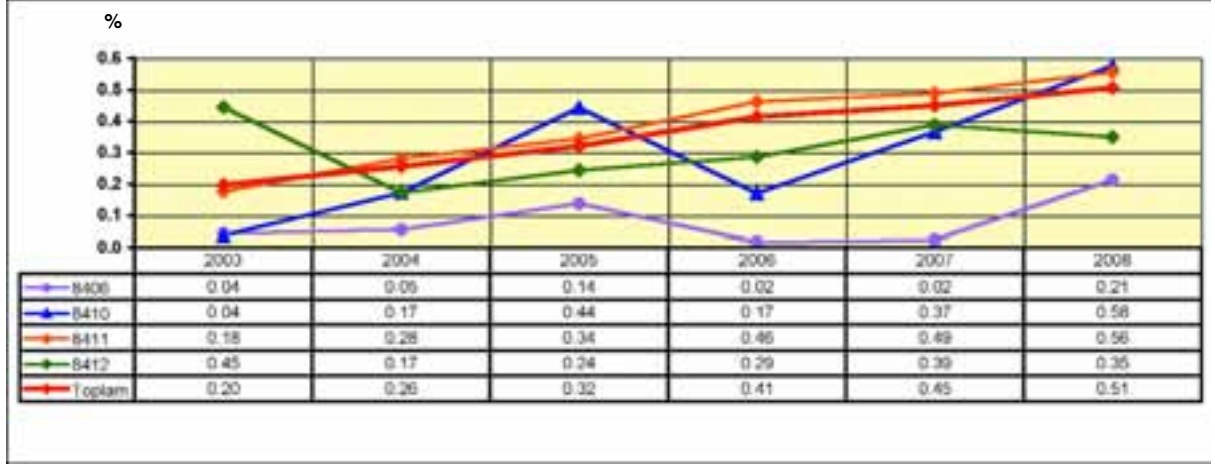
ihracatı 2003 yılında 107,7 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 519 milyon ABD Dolarına yükselerek 4,8 kat artış göstermiştir.

GİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8406	2365.3	1.0	0.04	4989.2	10.6	0.21
8410	506.8	0.2	0.04	1085.7	6.3	0.58
8411	46079.1	81.1	0.18	80317.4	446.2	0.56
8412	5728.5	25.5	0.45	16013.6	56.0	0.35
TOPLAM	54679.7	107.7	0.20	102406.0	519.0	0.51

Tablo 37. Dünya Türbinler ve Turbojetler ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,2'den, 2008 yılında %0,51'e yükselmiştir. Bu oran Su Türbinleri, Çarklar ve

Bunlar için Regülatörler (8418) için %0,58, Turbojetler, diğer gaz türbinleri (8411) için %0,56'dır.

Grafik 78. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Türbinler ve Turbojetler
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

2008 yılında Türbinler ve Turbojetler grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %56,8'ini gerçekleştirmektedir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,38'ini Türkiye'den karşılamışlardır. Turbojetler, Diğer Gaz Türbinleri (8411) grubunda Türkiye ihracatının ABD ithalatı içindeki payı %1,34 düzeyine çıkmaktadır. Bu sektörde yüksek ithalat yapan gelişmiş ülke pazarları Türkiye'nin de en fazla ihracat yaptığı ülkeler arasında yer almaktadır. Söz konusu pazarlara yapılan ihracatta son yıllarda sürekliliğin yakalandığı göz önüne alındığında Türk ürünlerinin bu pazarlarda kendisini kabul ettirdiği anlaşılmaktadır. Bu olumlu gelişme, sektörün söz konusu pazarlara odaklanması durumunda ihracatına ivme kazandırma olasılığını yükseltmektedir.

8406				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	531.8	10.7	0.000	0.000
Çin	510.2	10.2	0.000	0.000
Almanya	453.1	9.1	0.621	0.137
Hindistan	265.5	5.3	0.003	0.001
Singapur	237.2	4.8	0.002	0.001
Diğer	2991.4	60.0	9.984	0.334
Dünya Toplam	4989.2	100.0	10.6	0.21
8410				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	131.0	12.1	0.0	0.00
Türkiye	101.6	9.4	-	-
İngiltere	51.7	4.8	1.7	3.30
A.B.D	48.6	4.5	0.024	0.05
Fransa	44.0	4.0	0.0	0.00
Diğer	708.8	65.3	4.5	0.64
Dünya Toplam	1085.7	100.0	6.3	0.58
8411				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	16297.5	20.3	218.6	1.34
İngiltere	11064.2	13.8	50.9	0.46
Fransa	7792.7	9.7	48.3	0.62
Almanya	6727.1	8.4	10.3	0.15
Japonya	4828.7	6.0	0.0	0.00
Diğer	33607.2	41.8	118.1	0.35
Dünya Toplam	80317.4	100.0	446.2	0.56
8412				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	3522.4	22.0	1.10	0.03
Çin	2544.2	15.9	0.56	0.02
Rusya Fed.	1796.4	11.2	0.74	0.04
Almanya	650.8	4.1	5.73	0.88
İngiltere	519.3	3.2	0.71	0.14
Diğer	6980.5	43.6	47.14	0.68
Dünya Toplam	16013.6	100.0	55.98	0.35
Toplam (8406+8410+8411+8412)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	58118.1	56.8	223.0	0.38
Diğer	44287.9	43.2	179.8	0.41
Dünya Toplam	102406.0	100	519.0	0.51

Tablo 38. Dünya Türbinler ve Turbojetler ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.8. Gıda Sanayi Makineleri

Gıda Sanayi Makinelerine ait GTİP numaraları yanda verilmiştir.

Gıda Sanayi Makineleri dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı 335 milyon ABD Dolarıdır. 2009 yılında ise açık kriz ile birlikte 197,8 milyon ABD Doları düzeyine gerilemiştir.

GTİP	Açıklama
8421*	Santrifüje çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları
8434	Sütçülükte kullanılan makine ve cihazlar
8435	Şarap, meyva suları vb için kullanılan presler, fulvarlar vb
8437	Tohumları temizleme, ayırma, öğütme, işleme makine ve cihazları
8438	Yiyecek ve içecek sanayiinde kullanılan makina ve cihazlar

* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

Grafik 79. Gıda Sanayi Makineleri, dış ticaret (milyon USD)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.8.1. İhracat

2008 yılı Gıda Sanayi Makineleri ihracatı 384,2 milyon ABD Doları'dır. İhracat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre

4,9 kat artmıştır. Krize karşın sektör ihracatında 2009 yılında önemli bir gerileme yaşanmamıştır.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8421*	22.7	40.2	41.3	56.9	87.5	131.9	128.5
8434	3.0	4.9	9.9	14.1	10.4	21.0	17.0
8435	0.2	0.9	0.7	0.3	0.7	0.9	0.9
8437	36.3	56.4	81.9	74.6	114.4	160.2	156.1
8438	17.1	22.1	29.2	41.7	52.9	70.2	63.8
TOPLAM	79.2	124.5	163.0	187.7	265.9	384.2	366.3

* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

Tablo 39. Gıda Sanayi Makineleri, ihracat (milyon USD)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları (8421) ve Tohumları Temizleme,

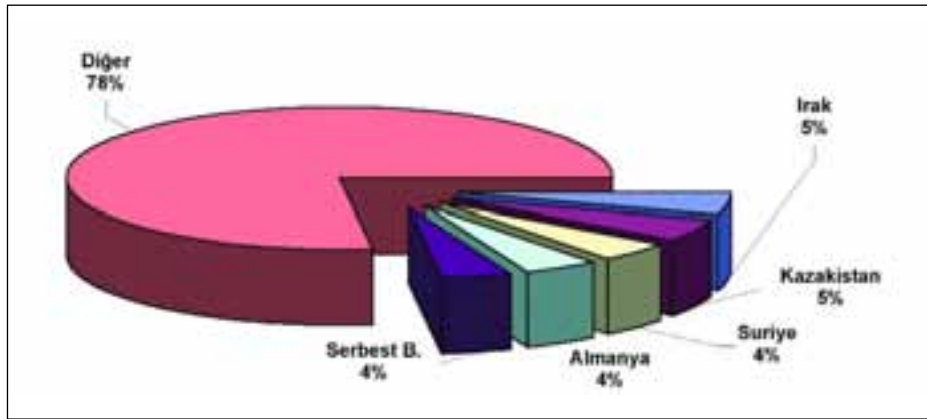
Ayırma, Öğütme, İşleme Makine ve Cihazları (8437) en fazla ihracat yapılan gruplardır.

Grafik 80. Gıda Sanayi Makineleri, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Irak ve Kazakistan'a yapılmıştır. Suriye ve Almanya en fazla ihracat yapılan ilk beş ülke içinde yer

almaktadır. İhracatın %22'si ilk beş ülkeye yapılmaktadır.

Grafik 81. Gıda Sanayi Makineleri, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Krema ayırıcılarında (ekremözler) (842111) Suriye, Suyun filtre edilmesi/arıtılmasına mahsus cihazlarda (842121) Irak en fazla ihracat

yapılan ülkelerdir. Sütçülükte kullanılan makine ve cihazlarda (8434) Fas son iki yılda en fazla ihracat yapılan ülkedir. Gıda Sanayi Makineleri içinde ihracatı en yüksek olan grup tohumları temizleme, ayırma, öğütme, işleme makine ve cihazlarında (8437) Kazakistan, Irak ve Rusya Federasyonu en önemli pazardır.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
842111	İran	Suriye	Suriye	Suriye	Suriye	Suriye
Krema ayırıcılar (ekremözler)	Suriye	İran	Mısır	Kazakistan	İran	Afganistan
	A.B.D.	El Salvador	El Salvador	Kıbrıs	Fransa	Lübnan
	El Salvador	Kıbrıs	Yunanistan	Etiyopya	Kıbrıs	Gürcistan
	Serbest B.	A.B.D.	A.B.D.	İrak	S.Arabistan	İran
842121	Serbest B.	İrak	İrak	İrak	İrak	İrak
Suyun filtre edilmesi/ arıtılmasına mahsus cihazlar	Kazakistan	Serbest B.	Kıbrıs	Kıbrıs	Azerbaycan	Macaristan
	Kuveyt	Kuveyt	Romanya	Bulgaristan	Kıbrıs	Azerbaycan
	Türkmenistan	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Serbest B.	Kazakistan	Rusya Fed.
	Azerbaycan	Ürdün	Bulgaristan	Türkmenistan	Serbest B.	Romanya
842122	Kazakistan	Çin	Özbekistan	Özbekistan	Azerbaycan	Almanya
İçeceklerin (su hariç) filtre edilmesi/ arıtılması için cihazlar	Serbest B.	Ukrayna	Afganistan	Almanya	Çek Cumh.	Rusya Fed.
	İrak	Serbest B.	Almanya	Serbest B.	Yunanistan	B.A.E
	Rusya Fed.	İran	Cezayir	İrak	Suriye	Kıbrıs
	Norveç	Rusya Fed.	Kıbrıs	Azerbaycan	Tunus	S. Arabistan
842191	B.A.E	Sudan	İtalya	İtalya	Ürdün	Hollanda
Santrifüjli cihazların aksam-parçaları	Slovenya	Almanya	İspanya	Belçika	B.A.E	A.B.D
	Almanya	Türkmenistan	İrak	Umman	Hollanda	Almanya
	Türkmenistan	Çin	Arnavutluk	B.A.E	İrak	Cezayir
	Suriye	Mısır	Kıbrıs	Avustralya	Polonya	Japonya
842199	İtalya	Serbest B.	Almanya	Mısır	Avusturya	Katar
Filtre, arıtma cihazlarının aksam, parçaları	Mısır	Cezayir	Mısır	İrak	İtalya	B.A.E
	Almanya	İspanya	Cezayir	Serbest B.	Romanya	Romanya
	Serbest B.	İrak	Serbest B.	S. Arabistan	Mısır	İtalya
	Hong Kong	Mısır	Belçika	Romanya	Serbest B.	İran
8434	Suriye	Fas	Romanya	Romanya	Fas	Fas
Sütçüfekte kullanılan makine ve cihazlar	Fas	Suriye	Azerbaycan	İran	İran	Azerbaycan
	Kıbrıs	İran	Suriye	Suriye	Suriye	Suriye
	İran	Cezayir	Fas	Fas	Tunus	İran
	Tunus	Kıbrıs	Cezayir	Azerbaycan	Azerbaycan	Polonya
8435	Kıbrıs	Çin	Suriye	Yunanistan	Azerbaycan	Kıbrıs
Şarap, meyva suları vb için kullanılan presler, fularlar vb	İrak	Suriye	İrak	İrak	Sudan	İrak
	Serbest B.	Hollanda	Serbest B.	İtalya	Rusya Fed.	Libya
	Ukrayna	Serbest B.	İtalya	Kırgızistan	Serbest B.	Kazakistan
	Özbekistan	Türkmenistan	Fransa	Kazakistan	İrak	Fas
8437	Kazakistan	Serbest B.	S. Arabistan	Kazakistan	Kazakistan	Serbest B.
Tohumları temizleme, ayırma, öğütme, işleme makine ve cihazları	Rusya Fed.	İrak	Kazakistan	İrak	İran	Kazakistan
	Cezayir	İran	Serbest B.	Mısır	Serbest B.	Rusya Fed.
	İran	Mısır	İrak	Azerbaycan	Romanya	Suriye
	Mısır	Kazakistan	Rusya Fed.	İran	Rusya Fed.	İrak
8438	Kazakistan	Suriye	Rusya Fed.	Romanya	Rusya Fed.	Hollanda
Yiyecek ve içecek sanayinde kullanılan makine ve cihazlar	Romanya	Rusya Fed.	Romanya	Cezayir	Hollanda	Mauritius
	Rusya Fed.	Romanya	Azerbaycan	Kazakistan	Bulgaristan	İran
	Cezayir	İran	Sudan	Rusya Fed.	Romanya	Romanya
	İran	Azerbaycan	İrak	Almanya	Almanya	Kazakistan

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 40. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Gıda Sanayi Makineleri

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.8.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 719 milyon ABD Dolarıdır. İthalat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 3 kat daha fazla

gerçekleşmiştir. 2009 yılında ithalatta önemli daralma yaşanmış ve ithalat 564,1 milyon ABD Dolarına inmiştir.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8421*	160.9	181.1	176.7	288.3	403.5	441.1	409.2
8434	6.1	9.6	14.3	11.2	24.6	21.5	11.3
8435	1.3	2.7	6.3	11.1	10.1	4.1	3.0
8437	10.5	12.4	17.6	23.5	15.9	23.2	19.2
8438	62.8	117.0	94.8	214.1	185.0	229.2	121.3
TOPLAM	241.6	322.8	309.7	548.2	639.1	719.0	564.1

* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

Tablo 41. Gıda Sanayi Makineleri, ithalat (milyon USD)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Santrifüjle çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları (8421) 2008 yılında 441 milyon ABD Doları ile en fazla ithalat yapılan gruptur ve sürekli artış eğilimi göstermektedir. Aynı yıl

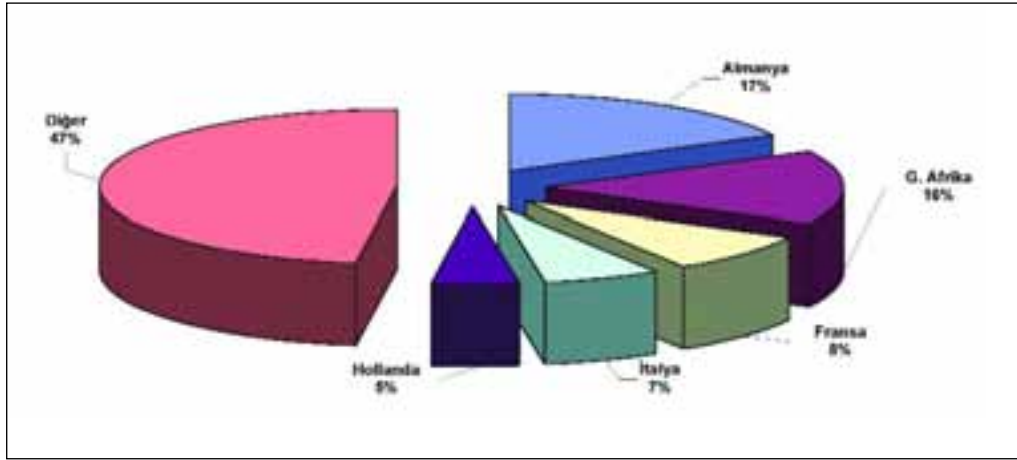
ithalatta ikinci sırayı 229 milyon ABD Doları ile yiyecek ve içecek sanayinde kullanılan makine ve cihazlar (8438) almıştır.

Grafik 82. Gıda Sanayi Makineleri, ithalat (milyon USD)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat Almanya'dan yapılmıştır (%17). Almanya'yı G. Afrika, Fransa, İtalya ve Hollanda izlemektedir. İlk beş ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %53'ünü oluşturmaktadır.

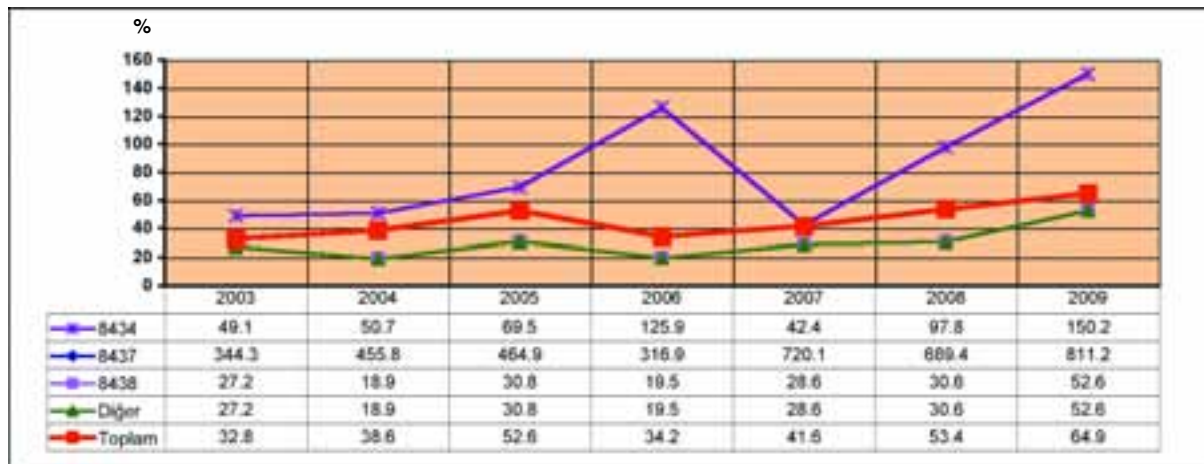

Grafik 83. Gıda Sanayi Makineleri, ithalatta ilk beş ülke (2008 %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.8.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Gıda Sanayi Makineleri grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %32,8'den 2008 yılında %53,4'e yükselmiştir. Tohumları temizleme, ayırma, öğütme, işleme makine ve cihazları (8437) ihracatın ithalatı karşılama oranında 2008 yılında %689 gibi

yüksek bir orandır. Sütçülükte kullanılan makine ve cihazlarında (8434) ihracatın ithalatı karşılama oranı %97,8'dir. 2009 yılında tüm gruplarda ihracatın ithalatı karşılama oranı önemli ölçüde yükselmiştir.

Grafik 84. Gıda Sanayi Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.8.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 21,3 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 41,9 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 2 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye

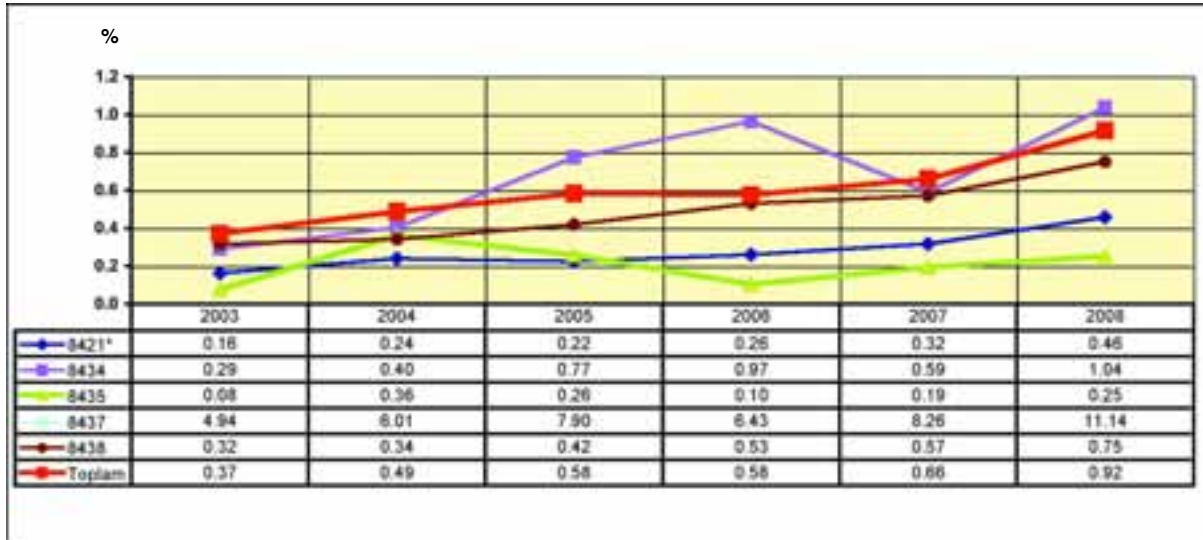
ihracatı 2003 yılında 79,2 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 384,2 milyon ABD Dolarına yükselerek 4,9 kat artış göstermiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8421*	13898.7	22.7	0.16	28746.4	131.9	0.46
8434	1035.7	3.0	0.29	2018.8	21.0	1.04
8435	229.4	0.2	0.08	375.0	0.9	0.25
8437	735.1	36.3	4.94	1437.6	160.2	11.14
8438	5357.1	17.1	0.32	9336.2	70.2	0.75
TOPLAM	21256.0	79.2	0.37	41914.0	384.2	0.92

Tablo 42. Dünya Gıda Sanayi Makineleri İthalatı ve Türkiye'nin İhracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,37'den, 2008 yılında %0,92'e yükselmiştir. Tohumları temizleme, ayırma,

öğütme, işleme makine ve cihazları (8437) kaleminin payının 2008 yılında %11'e yükselmesi dikkat çekicidir.

Grafik 85. Dünya İthalatı İçinde Türkiye'den Yapılan İhracatın Payı (%), Gıda Sanayi Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya’da en fazla ithalat yapan ülkeler A.B.D, Almanya, Fransa gibi ülkelerdir. Gıda Sanayi Makineleri grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %35,6 sını gerçekleştirmiştir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,3’ünü Türkiye’den karşılamışlardır.

8421*				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	4449.6	15.5	2.17	0.05
Almanya	2678.8	9.3	19.31	0.72
Çin	1619.9	5.6	0.10	0.01
Kanada	1101.0	3.8	0.03	0.00
Fransa	1049.3	3.7	0.69	0.07
Diğer	17847.9	62.1	109.58	0.61
Dünya Toplam	28746.4	100.0	131.9	0.46
8434				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Fransa	178.1	8.8	0.11	0.06
Danimarka	167.4	8.3	0.00	0.00
Almanya	133.9	6.6	0.08	0.06
Hollanda	127.2	6.3	0.06	0.05
Rusya Fed.	123.9	6.1	0.06	0.05
Diğer	1288.1	63.8	20.67	1.60
Dünya Toplam	2018.8	100.0	21.0	1.04
8435				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Almanya	36.7	9.8	0.001	0.00
A.B.D	34.1	9.1	0.003	0.01
Çin	33.3	8.9	0.000	0.00
B.A.E	18.8	5.0	0.000	0.00
Fransa	17.4	4.6	0.000	0.00
Diğer	234.7	62.6	0.94	0.40
Dünya Toplam	375.0	100.0	0.9	0.25
8437				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Nijerya	114.4	8.0	0.07	0.06
Hindistan	87.0	6.1	0.85	0.98
A.B.D	83.0	5.8	0.91	1.09
Almanya	73.1	5.1	1.15	1.57
Rusya Fed.	73.1	5.1	12.84	17.57
Diğer	1007.0	70.0	144.36	14.34
Dünya Toplam	1437.6	100.0	160.18	11.14
8438				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	763.2	8.2	0.29	0.04
Rusya Fed.	622.9	6.7	2.15	0.34
Fransa	469.0	5.0	0.37	0.08
Almanya	466.1	5.0	2.75	0.59
Meksika	395.9	4.2	0.01	0.00
Diğer	6619.1	70.9	64.67	0.98
Dünya Toplam	9336.2	100.0	70.23	0.75
Toplam (8421+8434+8435+8437+8438)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	14917.1	35.6	44.0	0.3
Diğer	26996.8	64.4	340.2	1.3
Dünya Toplam	41914.0	100	384.2	0.9

* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

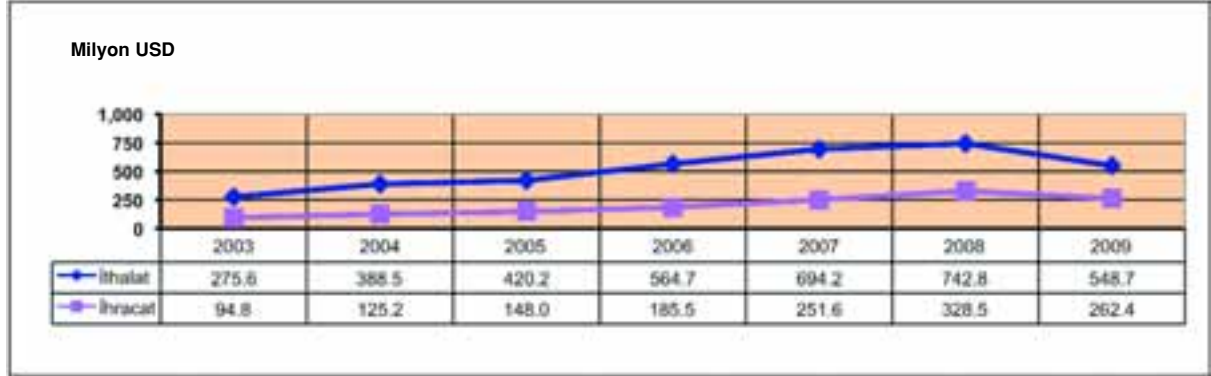
Tablo 43. Dünya Gıda Sanayi Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin Durumu (2008)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.9. Vanalar

2008 yılında Vanalar dış ticareti 1,1 milyar ABD Dolarıdır. Vanalar grubunun GTİP numarası 8481'dir. Vanalar dış ticareti sürekli

olarak açık vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı 414,3 milyon ABD Dolarıdır. Açık 2009 yılında 286,3 ABD doları olmuştur.

Grafik 86. Vanalar, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.9.1. İhracat

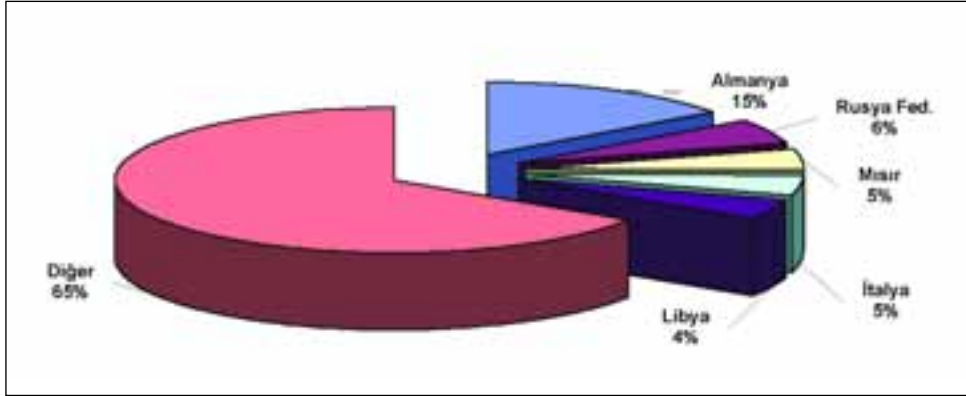
2008 yılı ihracatı 328,5 milyon ABD Dolarıdır. İhracat sürekli artış eğilimindedir. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 3,5 kat artmıştır. 2009

yılında ihracat 262,4 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8481	94.8	125.2	148.0	185.5	251.6	328.5	262.4

Tablo 44. Vanalar, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Almanya'ya yapılmıştır (%15). Rusya Federasyonu, Mısır, İtalya ve Libya en fazla ihracat yapılan ilk beş ülke içinde yer almaktadır. İhracatın %35'i ilk beş ülkeye yapılmıştır.

Grafik 87. Vanalar, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda verilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Almanya,

İngiltere, İtalya ve A.B.D önemli pazarlardır. Son iki yılda Rusya Federasyonu en fazla ihracat yapılan ikinci ülke konumuna yükselmiştir.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8481	ABD	ABD	ABD	Almanya	Almanya	Almanya
Muslukçu, borucu eşyası-basınç düşürücü, termostatik valf dahil	Almanya	Almanya	Almanya	A.B.D	Rusya Fed.	Rusya Fed.
	İngiltere	İngiltere	İngiltere	İngiltere	İngiltere	Mısır
	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	A.B.D	İtalya
	Serbest B.	Serbest B.	Mısır	Rusya Fed.	İtalya	Libya

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 45. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Vanalar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.9.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 742,8 milyon ABD Dolarıdır. İthalat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 2,7 kat daha fazla

gerçekleşmiştir. Krizle birlikte 2009 yılı ithalatı 548,7 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

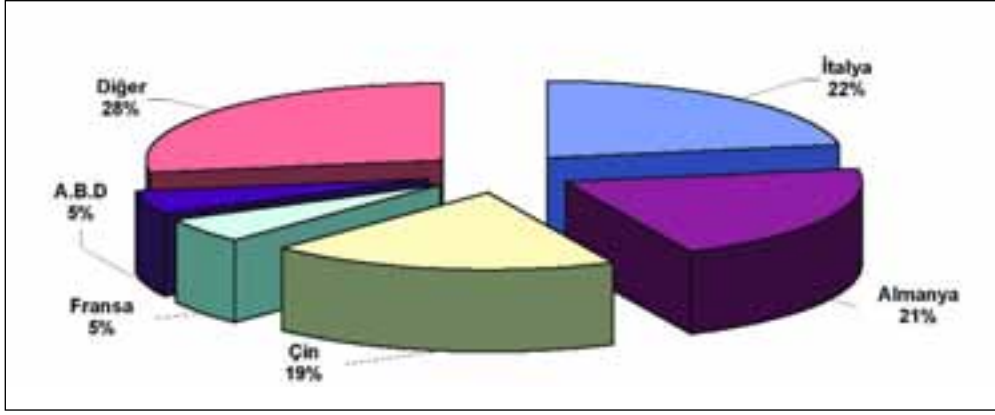
GİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8481	275.6	388.5	420.2	564.7	694.2	742.8	548.7

Tablo 46. Vanalar, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

2008 yılında en fazla ithalat İtalya'dan yapılmıştır (%22). İtalya'yı Almanya, Çin, Fransa ve A.B.D izlemektedir. İlk beş ülkeden

yapılan ithalat toplam ithalatın %72'sini oluşturmaktadır.

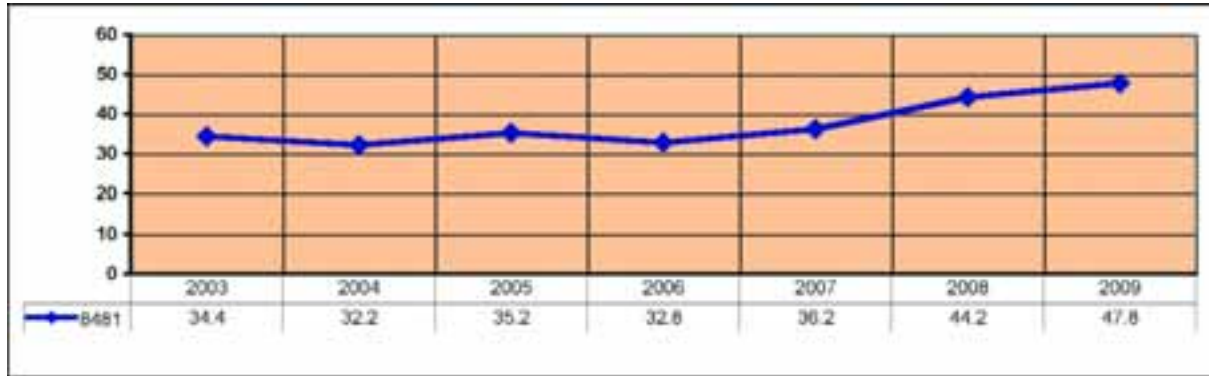

Grafik 88. Vanalar, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.9.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Vanalar grubunda ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %34,4'den 2008 yılında

%44,2'ye yükselmiştir. 2009 yılında bu oran %47,8 olmuştur.

Grafik 89. Vanalar, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.9.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 30,2 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 64,9 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 2,2 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye ihracatı 2003 yılında 94,8 milyar ABD

Dolarından, 2008 yılında 328,5 milyar ABD Dolarına yükselerek 3,5 kat artış göstermiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8481	30222.3	94.8	0.31	64896.5	328.5	0.51

Tablo 47. Dünya Vanalar ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,31'den, 2008 yılında %0,51'e yükselmiştir.

Grafik 90. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%) Vanalar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya'da en fazla ithalat yapan ülkeler A.B.D, Almanya, Çin, Fransa ve İngiltere'dir. Vanalar grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %42,5'ini gerçekleştirmiştir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,31'ini Türkiye'den karşılamışlardır.

İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	10087.2	15.5	9.7	0.10
Almanya	5828.8	9.0	49.1	0.84
Çin	5124.1	7.9	3.5	0.07
Fransa	3296.2	5.1	11.6	0.35
İngiltere	3274.0	5.0	10.8	0.33
Diğer	37286.2	57.5	243.7	0.65
Dünya Toplam	64896.5	100.0	328.5	0.51

Tablo 48. Dünya Vanalar ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.10. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri

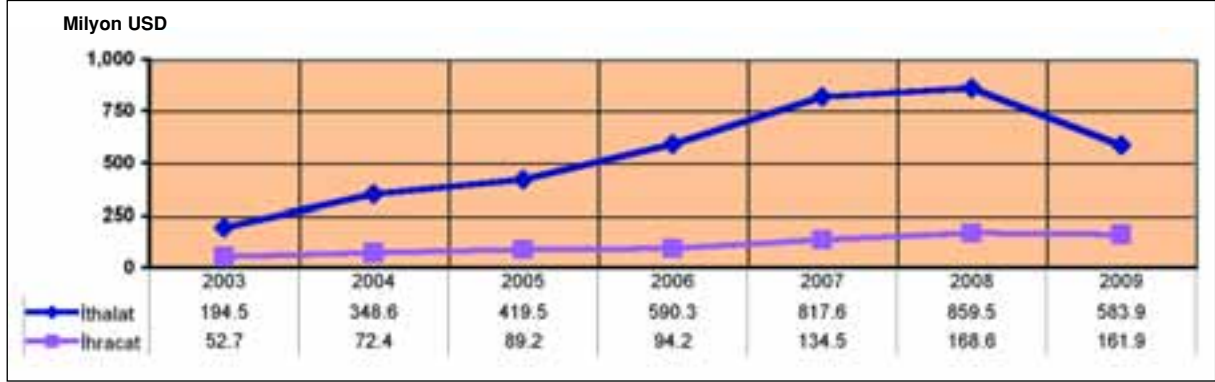
2008 yılında Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri dış ticareti 1,03 milyar ABD Dolarıdır. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri GTİP numaraları yanda verilmiştir.

GTİP	Açıklama
8425	Palanga, Vinç (Basamaklı Hariç), Bucurgat, İrgat, Krikolar
8426	Gemi Vinçleri, Maçunalar, Halatlı Vinçler, Döner Köprüler
8427	Forkliftler; Kaldırma, İstifleme Tertibatlı fiyoryolar
8428	Kaldırma, İstifleme, Yükleme, Boşaltma Makina ve Cihazları

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. Dış ticaret açığı 2008 yılında 690 milyon ABD

Doları olurken 2009 yılında 422 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

Grafik 91. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.10.1. İhracat

2008 yılı ihracatı 168,6 ABD Dolarıdır. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 3,2 kat artmıştır.

İhracat 2009 yılında yaklaşık aynı düzeyde kalmıştır.

GİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8425	4.4	9.2	9.4	15.3	20.6	22.2	23.5
8426	13.4	17.9	18.1	22.5	32.6	44.7	53.3
8427	2.1	2.9	3.4	4.4	7.6	10.7	8.1
8428	32.9	42.5	58.4	51.9	73.6	91.0	77.0
TOPLAM	52.7	72.4	89.2	94.2	134.5	168.6	161.9

Tablo 49. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

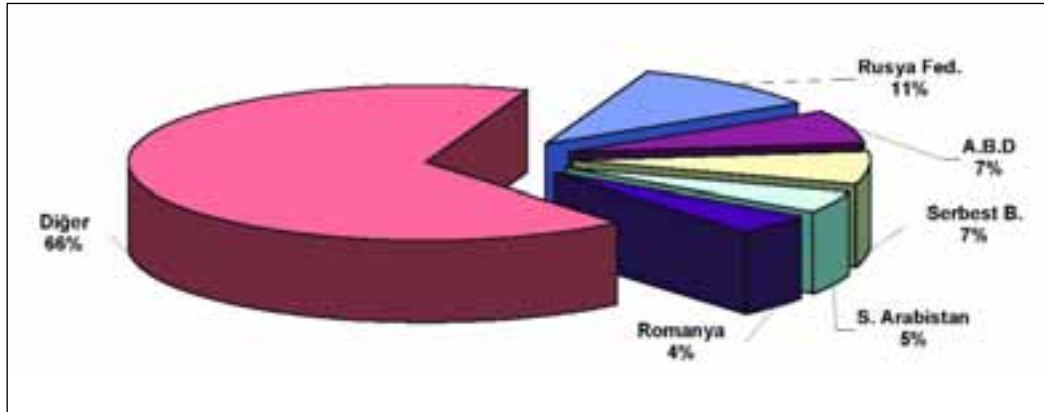
İhracatta Kaldırma, İstifleme, Yükleme, Boşaltma Makine ve Cihazları (8428) diğer gruplara göre ön plana çıkmaktadır. 2008 yılında, bu grubun ihracatı tüm grubun %54'üdür.

Grafik 92. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Rusya Federasyonu'na yapılmıştır (%11). A.B.D, Serbest Bölgeler, S. Arabistan ve Romanya en

fazla ihracat yapılan ilk beş ülke içinde yer almaktadır. İhracatın % 34'ü ilk beş ülkeye yapılmıştır.

Grafik 93. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Palanga, vinç (basamaklı hariç), bocurgat, ırgat, krikolar (8425) grubunda Çin en fazla ihracat yapılan ülkedir. Kaldırma, istifleme, yükleme, boşaltma makine ve cihazlarında (8428) ise A.B.D ve Rusya Federasyonu son dört yılda ilk iki sırayı paylaşmaktadırlar.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8425	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin	Çin
Palanga, Vinç (Basamaklı Hariç), Bucurgat, İlgat, Krikolar	S. Arabistan	Kuveyt	Almanya	Almanya	Fransa	İran
	Meksika	Almanya	İran	Fransa	Almanya	Almanya
	İran	Cezayir	İspanya	İran	İran	B. A. E
	Ürdün	S. Arabistan	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.
8426	Suriye	S. Arabistan	Rusya Fed.	Serbest B.	Kuveyt	Serbest B.
Gemi Vinçleri, Maçunalar, Halatlı Vinçler, Döner Köprüler	Almanya	İsrail	S. Arabistan	Rusya Fed.	Serbest B.	Rusya Fed.
	B. A. E	Kazakistan	Serbest B.	Kazakistan	Cezayir	Cezayir
	Rusya Fed.	İrak	Afganistan	Ürdün	Kazakistan	Romanya
	A.B.D	Hollanda	B. A. E	S. Arabistan	İrak	S. Arabistan
8427	Serbest B.	İrak	Serbest B.	Serbest B.	Fransa	Fransa
Forkliftler; Kaldırma, İstifleme Tertibatlı İnşaatlar	Türkmenista	Serbest B.	İrak	İrak	Serbest B.	Ozbekistan
	G. Kore	İran	Kıbrıs	Fransa	İrak	İrak
	Rusya Fed.	Kıbrıs	Gürcistan	Gürcistan	Bulgaristan	Serbest B.
	Fransa	Fransa	B. A. E	Azerbaycan	Azerbaycan	Rusya Fed.
8428	A.B.D	A.B.D	A.B.D	A.B.D	A.B.D	Rusya Fed.
Kaldırma, İstifleme, Yükleme, Boşaltma Makine ve Cihazları	Almanya	Almanya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	A.B.D
	Fransa	Rusya Fed.	Meksika	Meksika	Romanya	Romanya
	Rusya Fed.	Meksika	Romanya	İrak	Kazakistan	Serbest B.
	Meksika	Kıbrıs	Azerbaycan	Serbest B.	Serbest B.	S. Arabistan

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 50. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.10.2. İthalat

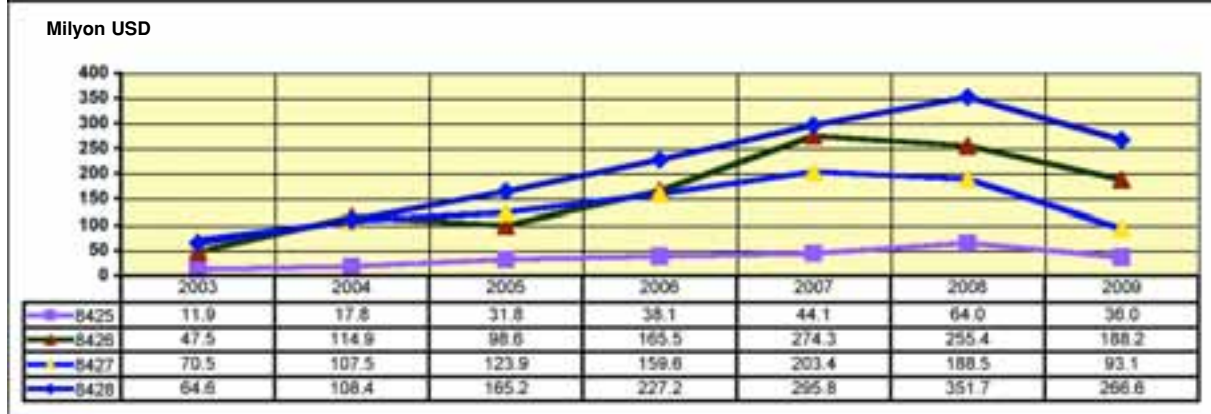
2008 yılı ithalatı 859,5 milyon ABD Dolarıdır. İthalat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 4,4 kat daha fazla

gerçekleşmiştir. İthalattaki artış 2009 yılında kesintiye uğramış ve 583,9 milyon ABD Dolarına düşmüştür.

GİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8425	11.9	17.8	31.8	38.1	44.1	64.0	36.0
8426	47.5	114.9	98.6	165.5	274.3	255.4	188.2
8427	70.5	107.5	123.9	159.6	203.4	188.5	93.1
8428	64.6	108.4	165.2	227.2	295.8	351.7	266.6
TOPLAM	194.5	348.6	419.5	590.3	817.6	859.5	583.9

Tablo 51. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

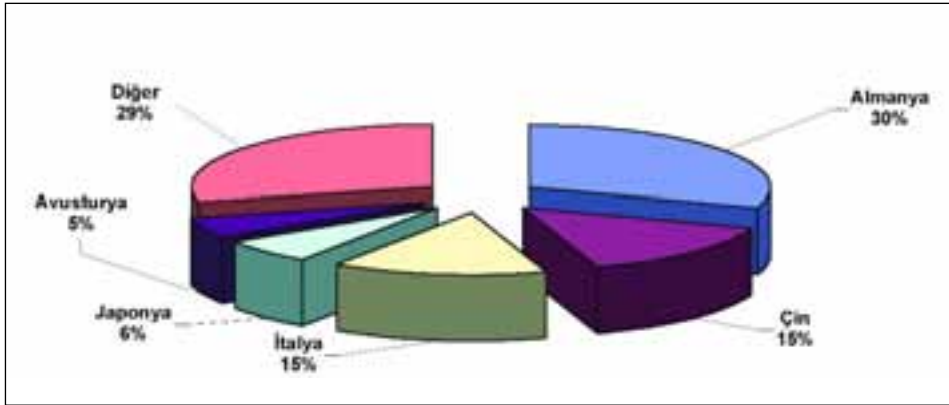
Gemi Vinçleri, Maçunalar, Halatlı Vinçler, Döner Köprüler (8426) ve Kaldırma, İstifleme, Yükleme, Boşaltma Makine ve Cihazları (8428) gruplarının 2008 yılı ithalatları tüm grup ithalatının %71'idir.

Grafik 94. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat Almanya'dan yapılmıştır (%30). Almanya'yı Çin, İtalya, Japonya ve Avusturya izlemektedir. İlk beş

ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %71'ini oluşturmaktadır.

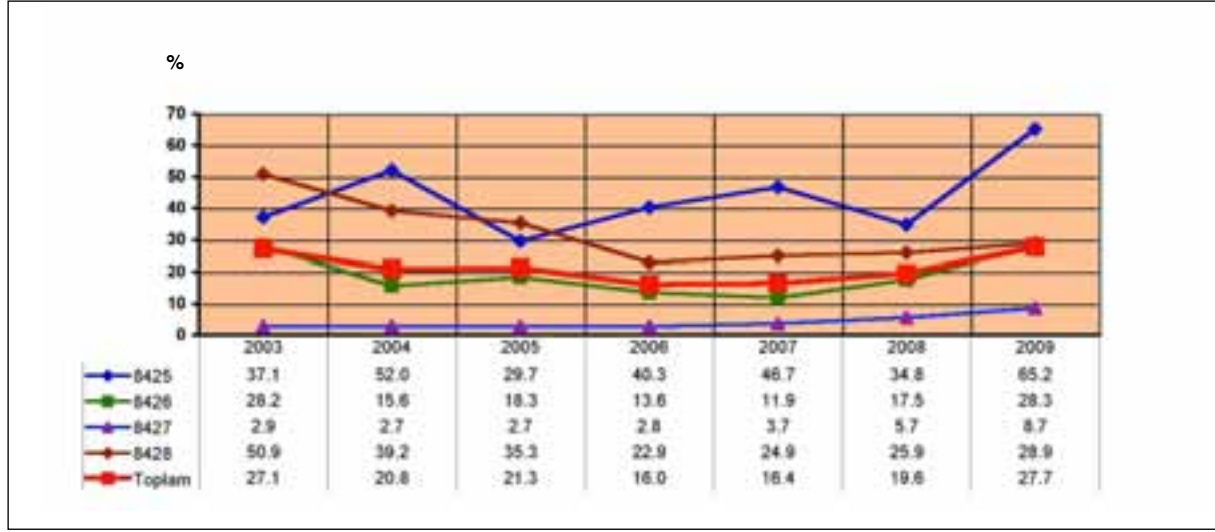
Grafik 95. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.10.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %27,1'den 2008 yılında %19,6'a gerilemiştir. Palanga, Vinç-Basamaklı Hariç-, Bocurgat, Irgat, Krikolar (8425) ve Kaldırma, İstifleme, Yükleme, Boşaltma Makine ve Cihazları (8428)

gruplarında ihracatın ithalatı karşılama oranı sırasıyla %34,8 ve %25,9'dur. Forkliftler; Kaldırma, İstifleme Tertibatlı Fiaryolarda (8427) ise oran %5,7'dir. Ekonomik krizle birlikte 2009 yılında %27,7 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı yeniden 2003 yılı düzeylerine çıkmıştır.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Grafik 96. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, ihracatın ithalat karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.10.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 22,6 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 57,4 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 2,5 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye

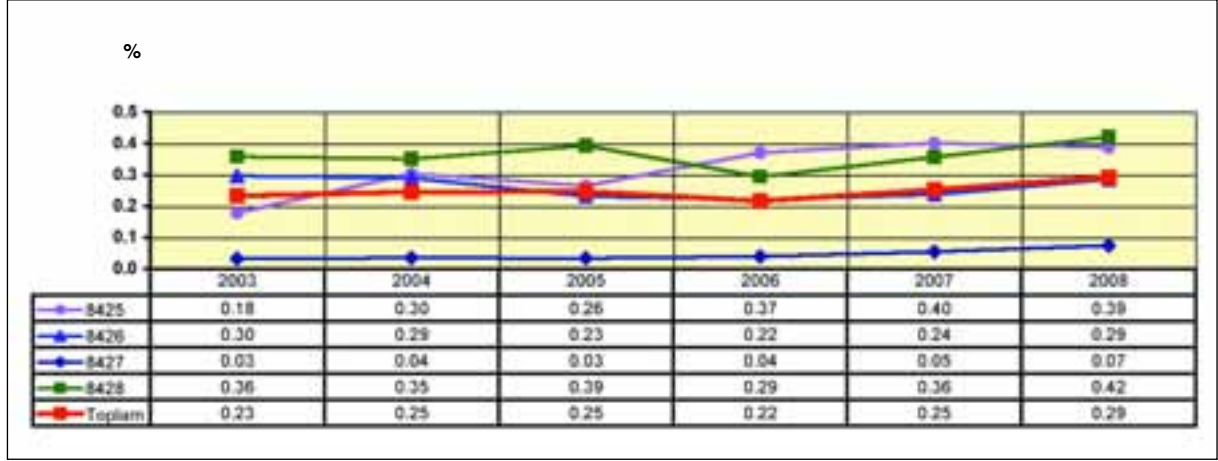
ihracatı 2003 yılında 52,7 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 168,6 milyon ABD Dolarına yükselerek 3,2 kat artış göstermiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8425	2478.6	4.4	0.18	5782.1	22.2	0.38
8426	4513.5	13.4	0.30	15658.1	44.7	0.29
8427	6449.5	2.1	0.03	14564.8	10.7	0.07
8428	9196.6	32.9	0.36	21448.6	91.0	0.42
TOPLAM	22638.1	52.7	0.23	57453.6	168.6	0.29

Tablo 52. Dünya Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,23'den, 2008 yılında %0,29'a yükselmiştir. 2008 yılında Türkiye'den yapılan ihracatın Dünya ithalatı içindeki payı

Kaldırma, İstifleme, Yükleme, Boşaltma Makine ve Cihazları (8428) için %0,42 ve Palanga, Vinç- Basamaklı Hariç-, Bocurgat, Irgat, Krikolar (8425) için %0,39'dur.

Grafik 97. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

2008 yılında, Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %35,2'sini gerçekleştirmektedir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke, 2008 yılında ihtiyaçlarının %0,23'ünü Türkiye'den karşılamışlardır.

8425				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	974.4	16.9	0.3	0.03
Çin	600.7	10.4	5.2	0.87
Almanya	350.1	6.1	1.5	0.42
Fransa	346.9	6.0	0.3	0.09
Kanada	258.5	4.5	0.1	0.03
Diğer	3251.5	56.2	14.9	0.46
Dünya Toplam	5782.1	100.0	22.2	0.38
8426				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	1260.2	8.0	0.2	0.02
Arap Emirlikleri	1121.0	7.2	1.9	0.17
Rusya Fed.	1026.8	6.6	3.7	0.36
Singapur	914.8	5.8	0.0	0.00
Çin	677.5	4.3	0.5	0.08
Diğer	10657.7	68.1	38.4	0.36
Dünya Toplam	15658.1	100.0	44.7	0.29
8427				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Fransa	1280.7	8.8	1.2	0.09
A.B.D	1231.4	8.5	0.3	0.03
Almanya	895.3	6.1	0.5	0.05
İngiltere	810.7	5.6	0.1	0.01
Rusya Fed.	735.1	5.0	0.7	0.10
Diğer	9611.5	66.0	7.9	0.08
Dünya Toplam	14564.8	100.0	10.7	0.07
8428				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	2762.0	12.9	11.608819	0.42
Çin	1532.4	7.1	1.294833	0.08
Rusya Fed.	1526.2	7.1	12.659514	0.83
Almanya	1010.2	4.7	2.340463	0.23
İngiltere	937.1	4.4	1.302519	0.14
Diğer	13680.7	63.8	61.780914	0.45
Dünya Toplam	21448.6	100.0	90.987062	0.42
Toplam (8425+8426+8427+8428)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	20252.1	35.2	45.6	0.23
Diğer	37201.5	64.8	123.0	0.33
Dünya Toplam	57453.6	100	168.6	0.29

Tablo 53. Dünya Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri İthalatında İlk Beş Ülke ve Türkiye'nin Durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

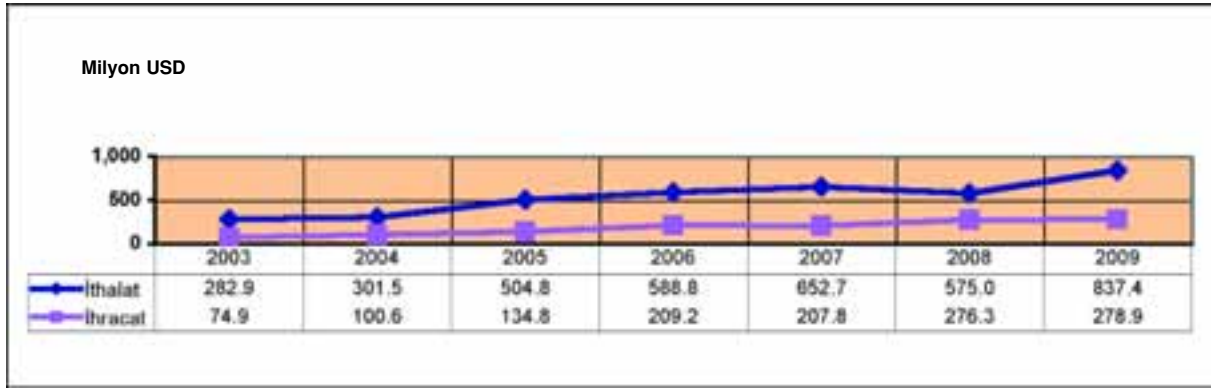
3.11. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar

Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar grubunun 2008 yılı toplam dış ticareti 850 milyon ABD Dolarıdır. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar grubu GTİP numaraları yanda verilmiştir.

GTİP	Açıklama
8420	Kalender, Hadde Makinesi, Silindirleri-Metal, Cam İşleyen Hariç
8454	Tav Ocakları, Döküm Potaları, Külçe Kalıpları, Döküm Makineleri
8455	Metalleri Haddelme Makineleri, Bunların Silindirleri
8480	Metal Dökümü için Kasalar, Plakalar, Kalıp Modelleri

Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar grubu dış ticaret sürekli olarak açık vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı yaklaşık 300 milyon

ABD Dolarıdır. Açık 2009 yılında ekonomik krize karşın büyüme ve 558,5 milyon ABD Dolarına çıkmıştır.

Grafik 98. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.11.1. İhracat

2008 yılı ihracatı 276,3 milyon ABD Dolarıdır. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 3,7 kat artmıştır. 2009 yılında, grubun ihracatı çok az

da olsa artarak 278,9 milyon ABD Doları olmuştur.

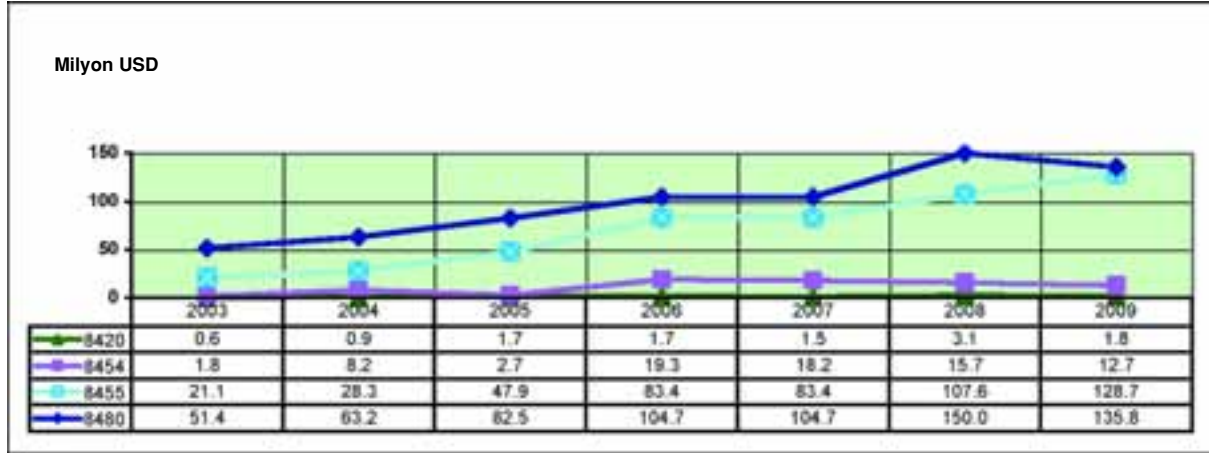
GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8420	0.6	0.9	1.7	1.7	1.5	3.1	1.8
8454	1.8	8.2	2.7	19.3	18.2	15.7	12.7
8455	21.1	28.3	47.9	83.4	83.4	107.6	128.7
8480	51.4	63.2	82.5	104.7	104.7	150.0	135.8
TOPLAM	74.9	100.6	134.8	209.2	207.8	276.3	278.9

Tablo 54. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Metalleri Haddelme Makineleri, bunların Silindirleri (8455) ve Metal Dökümü için Kasalar, Plakalar, Kalıp Modelleri (8480)

tüm grup ihracatının %93'ünü gerçekleştirmiştir.

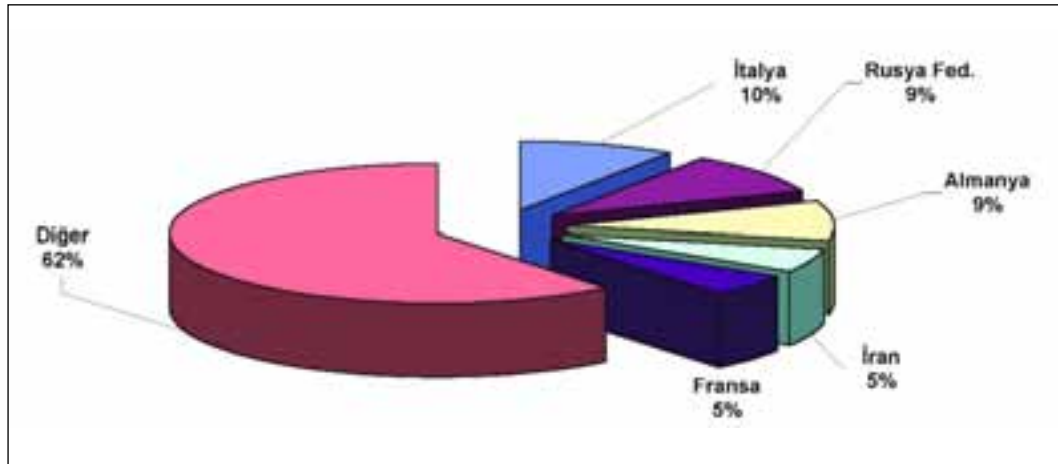
Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Grafik 99. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat İtalya'ya yapılmıştır (%10). Rusya Federasyonu, Almanya, İran ve Fransa en fazla ihracat

yapılan ilk beş ülke içinde yer almaktadır. İhracatın %38'i ilk beş ülkeye yapılmaktadır.

Grafik 100. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Metal dökümü için kasalar, plakalar, kalıp modelleri (8480) grubunda Almanya, İtalya ve Rusya

Federasyonu son üç yıldır ilk üç sırayı paylaşmaktadırlar. Diğer üç grupta İran'ın önemli bir Pazar olduğu görülmektedir. Metalleri haddeleme makineleri, bunların silindirleri (8455) grubunda Fas'ın son iki yılda ilk sıraya yükselmesi dikkat çekicidir.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8420	İtalya	Rusya Fed.	Irak	İran	İtalya	Almanya
Kalender, Hadde Makinesi, Silindirleri-Metal, Cam İşleyen Haric	Yunanistan	İtalya	İtalya	Mısır	Kuveyt	Mısır
	Danimarka	İran	Hollanda	Pakistan	Hindistan	İran
	Moldova	Almanya	Hindistan	İtalya	Rusya Fed.	Irak
	İran	Fas	Rusya Fed.	Rusya Fed.	İran	İtalya
8454	A.B.D	İran	Mısır	Türkmenistan	Türkmenistan	İran
Tav Ocakları, Döküm Potaları, Külçe Kalıpları, Döküm Makineleri	Irak	Irak	Serbest B.	İran	Fas	Fransa
	Serbest B.	G. Kore	Tayland	Rusya Fed.	Amavutluk	Amavutluk
	Amavutluk	Kazakistan	Amavutluk	İspanya	Nijerya	Rusya Fed.
	İspanya	Serbest B.	Almanya	Norveç	S. Arabistan	Norveç
8455	İran	İran	İsveç	Türkmenistan	Fas	Fas
Metalleri Haddeleme Makineleri, Bunların Silindirleri	Almanya	S. Arabistan	Suriye	S. Arabistan	İran	Mısır
	A.B.D	A.B.D	S. Arabistan	İngiltere	S. Arabistan	İran
	Mısır	İngiltere	A.B.D	A.B.D	İspanya	S. Arabistan
	S. Arabistan	Sudan	İran	Sudan	Mısır	İtalya
	İtalya	İtalya	İtalya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Almanya
8480	İtalya	İtalya	İtalya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Almanya
Metal Dökümü için Kasalar, Plakalar, Kalıp Modelleri	İngiltere	Serbest	Rusya Fed.	Almanya	Almanya	Rusya Fed.
	Rusya Fed.	Fransa	İngiltere	İtalya	İtalya	İtalya
	Fransa	Rusya Fed.	İran	Fransa	Fransa	Fransa
	Serbest	Almanya	Romanya	Çin	Romanya	Bulgaristan

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 55. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.11.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 575 milyon ABD Dolarıdır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 2 kat daha fazla gerçekleşmiştir. 2009 yılında ise ithalatta

çok önemli bir yükseliş yaşanmış ve ithalat 837,4 milyon ABD Dolarına erişmiştir.

GİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8420	14.0	11.1	13.5	12.8	13.3	12.7	8.0
8454	43.8	29.8	118.3	154.9	58.9	92.7	91.8
8455	35.9	76.0	85.3	142.0	302.0	156.0	461.9
8480	189.2	184.7	287.7	279.1	278.5	313.6	275.6
TOPLAM	282.9	301.5	504.8	588.8	652.7	575.0	837.4

Tablo 56. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

2008 yılında Metalleri Haddelme Makineleri, bunların Silindirleri (8455) ithalatı tüm grup

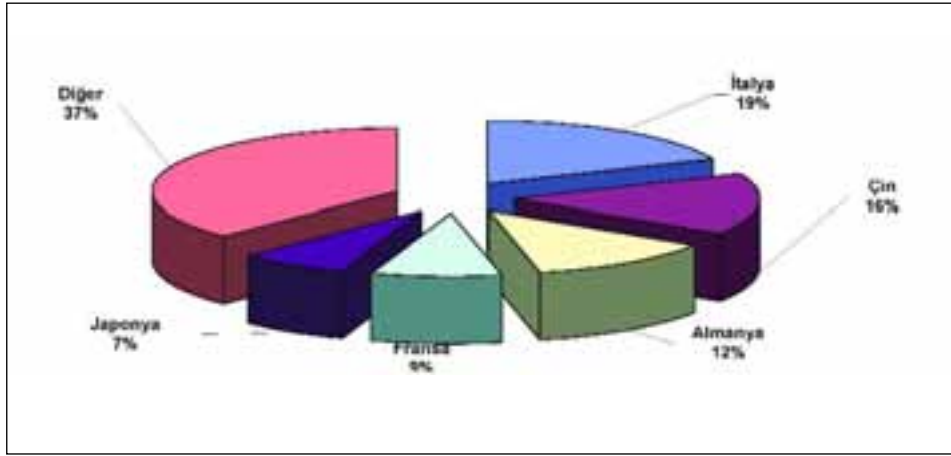
ithalatının %50'sidir.

Grafik 101. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat İtalya'dan yapılmıştır (%19). İtalya'yı Çin, Almanya, Fransa ve Japonya izlemektedir. İlk beş

ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %63'ünü oluşturmaktadır.

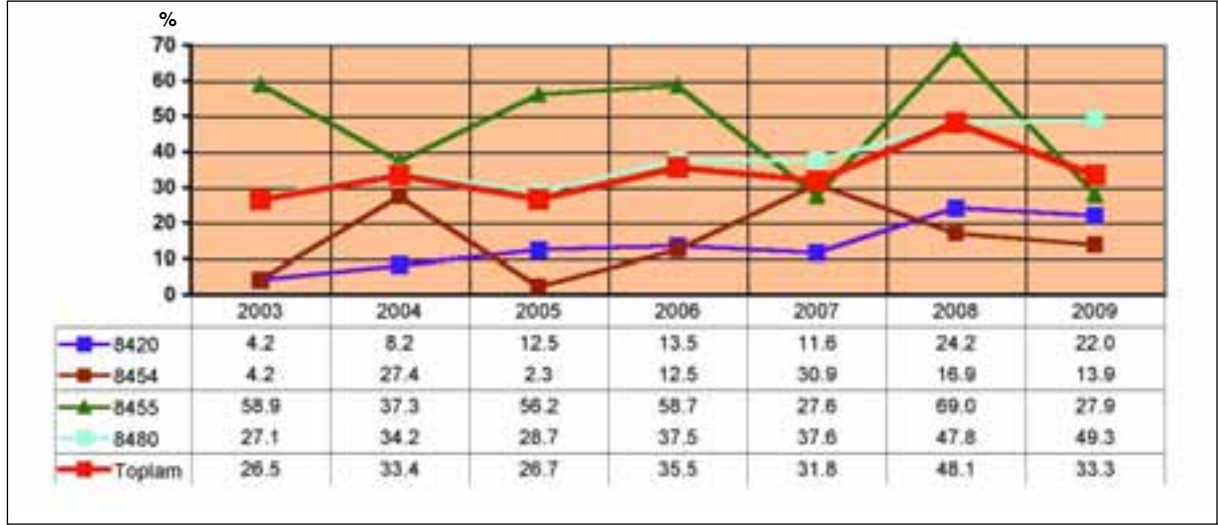

Grafik 102. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.11.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %26,5'den 2008 yılında %48,1'e yükselmiştir. 2008 yılında, Metalleri Haddelme Makineleri, Bunların Silindirleri (8455) ve Metal Dökümü için Kasalar, Plakalar, Kalıp Modellerinde (8480)

ihracatın ithalatı karşılama oranları sırasıyla %69 ve %47,8'dir. 2009 yılında ise grup ihracatının ithalatını karşılama oranı %33,3 düzeyine gerilemiştir.

Grafik 103. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.11.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 14,2 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 24,4 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 1,7 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye

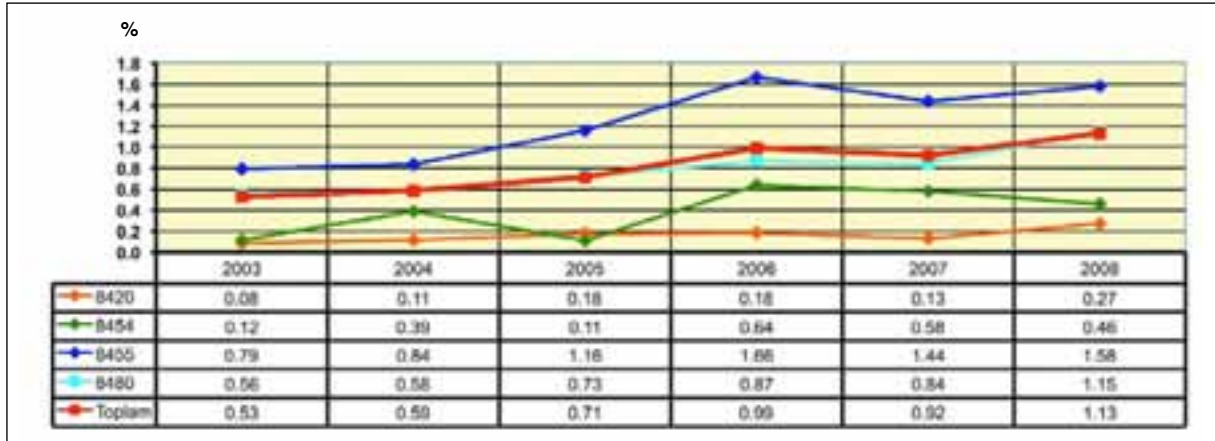
ihracatı 2003 yılında 74,9 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 276,3 milyon ABD Dolarına yükselerek 3,7 kat artış göstermiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8420	693.7	0.6	0.08	1139.0	3.1	0.27
8454	1601.7	1.8	0.12	3414.5	15.7	0.46
8455	2662.2	21.1	0.79	6814.9	107.6	1.58
8480	9252.0	51.4	0.56	13013.7	150.0	1.15
TOPLAM	14209.6	74.9	0.53	24382.2	276.3	1.13

Tablo 57. Dünya Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,53'den, 2008 yılında %1,13'e yükselmiştir. Türkiye'den yapılan ihracatın Dünya ithalatı içindeki payı Metalleri Haddeleme Makineleri, Bunların Silindirleri (8455) grubunda %1,58'dir.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Grafik 104. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %46,7'sini gerçekleştirmektedir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,4'ünü Türkiye'den karşılamışlardır. Metal Dökümü için Kasalar, Plakalar, Kalıp Modelleri (8480) grubunda Türkiye dünyadaki ilk beş ithalatçı ülke arasında yer alan Almanya'da %2,96 pazar payına sahiptir. Aynı grupta en büyük ithalatçı diğer ülkelerde ise Türkiye'nin pazar payı çok düşüktür.

8420				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	161.8	14.2	0.000	0.000
A.B.D	130.7	11.5	0.000	0.000
Almanya	87.3	7.7	0.405	0.464
Japonya	71.0	6.2	0.000	0.000
Rusya Fed.	65.2	5.7	0.044	0.068
Diğer	622.9	54.7	2.638	0.423
Dünya Toplam	1139.0	100.0	3.1	0.27

8454				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	506.8	14.8	0.0	0.00
Rusya Fed.	421.8	12.4	1.4	-
A.B.D	303.8	8.9	0.0002	0.00
Hindistan	224.9	6.6	0.0	0.00
B. A. Emirlikleri	192.6	5.6	0.2	0.13
Diğer	1764.7	51.7	14.1	0.80
Dünya Toplam	3414.5	100.0	15.7	0.46

8455				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	1259.6	18.5	4.1	0.32
Rusya Fed.	820.2	12.0	2.3	0.28
Hindistan	539.8	7.9	0.0	0.00
A.B.D	503.5	7.4	2.6	0.51
Almanya	337.7	5.0	3.5	1.04
Diğer	3354.0	49.2	95.1	2.84
Dünya Toplam	6814.9	100.0	107.6	1.58

8480				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	1533.2	11.8	2.82	0.18
Çin	1443.1	11.1	0.44	0.03
Meksika	1211.6	9.3	0.07	0.01
Almanya	840.9	6.5	24.86	2.96
Japonya	723.8	5.6	0.18	0.02
Diğer	7261.1	55.8	121.60	1.67
Dünya Toplam	13013.7	100.0	149.98	1.15

Toplam (8420+8454+8455+8480)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Diğer	13002.7	53.3	233.5	1.8
Dünya Toplam	24382.2	100	276.3	1.1

Tablo 58. Dünya Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

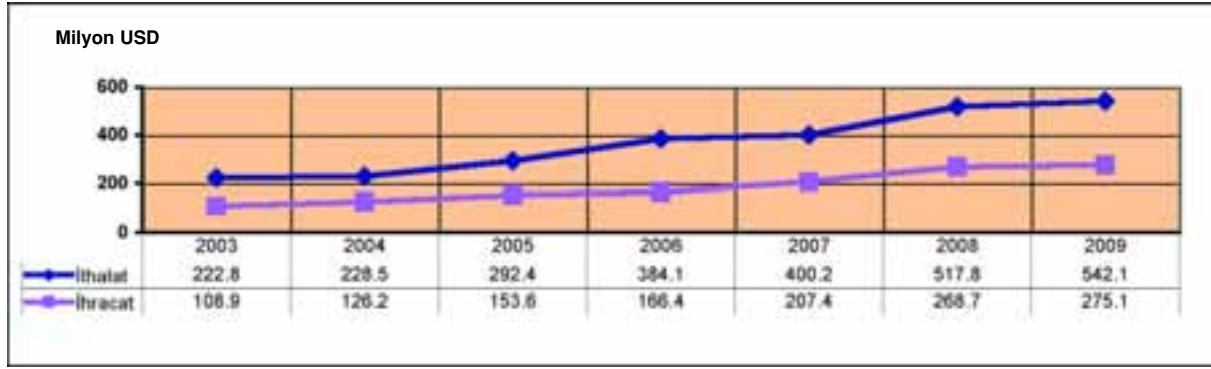
3.12. Reaktörler ve Kazanlar

2008 yılında Reaktörler ve Kazanlar grubunun dış ticareti 786,5 milyon ABD Dolarıdır. Reaktörler ve Kazanların GTİP numaraları yanda verilmiştir.

GTİP	Açıklama
8402	Buhar Jeneratörleri, Kızgın Su Hasıl Eden Kazanlar
8403	Buhar Kazanları Dışında Kalan Merkezi Isıtma Kazanları
8404	Buhar Kazanları, Isıtma Kazanları için Yardımcı Cihazlar
8405	Gazojenler, Su ile İşleyen Gaz Jeneratörleri Aksam, Parçaları

Reaktörler ve Kazanlar grubu dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. Dış ticaret açığı 2008 yılında 249 milyon ABD Doları

olurken 2009 yılında az da olsa artarak 267 milyon ABD Dolarına çıkmıştır.

Grafik 105. Reaktörler ve Kazanlar, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.12.1. İhracat

2008 yılı ihracatı 268,7 milyon ABD Dolarıdır. İhracat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 2,5 kat artmıştır.

İhracattaki artış 2009 yılında da devam etmiş ve ihracat 275,1 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8402	12.9	17.2	23.6	20.7	35.5	43.8	49.0
8403	86.2	106.9	125.2	142.3	163.2	213.0	216.4
8404	1.6	1.1	4.0	2.2	5.2	9.9	8.4
8405	8.2	1.0	0.8	1.2	3.4	1.9	1.2
TOPLAM	108.9	126.2	153.6	166.4	207.4	268.7	275.1

Tablo 59. Reaktörler ve Kazanlar, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Buhar kazanları dışında kalan merkezi ısıtma kazanları (8403) tüm grup ihracatının %79'unu yapmıştır.

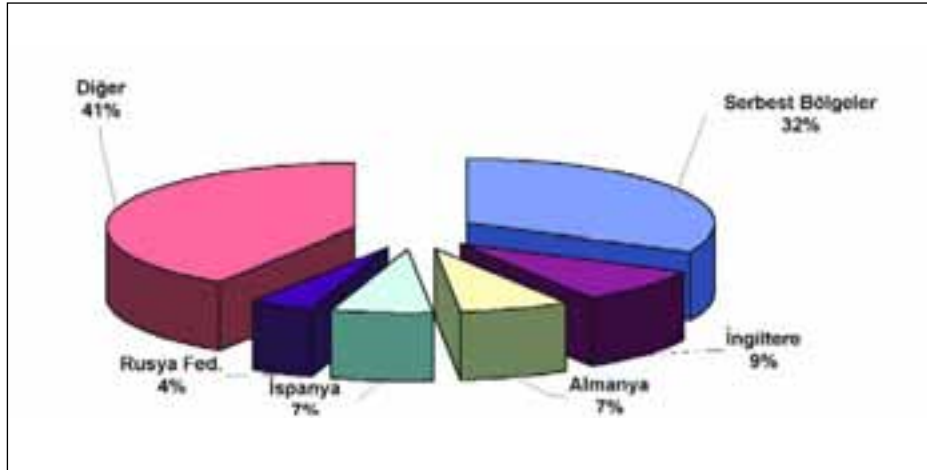
Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Grafik 106. Reaktörler ve Kazanlar, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Serbest Bölgelere yapılmıştır (%32). İngiltere, Almanya, İspanya ve Rusya Federasyonu en fazla ihracat yapılan

ilk beş ülke içinde yer almaktadır. İhracatın %59'u ilk beş ülkeye yapılmaktadır.

Grafik 107. Reaktörler ve Kazanlar, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibarıyla aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Buhar jeneratörleri, kızgın su hasıl eden kazanlar (8402) ve Buhar kazanları dışında kalan merkezi ısıtma kazanları (8403) gruplarında Almanya en fazla ihracat yapılan ülkedir. Bu grubun önemli ihracat pazarları arasında İspanya, İtalya ve İngiltere gibi AB ülkeleri ilk sıraları paylaşmaktadır. Buhar kazanları, ısıtma

kazanları için yardımcı cihazlarda (8404) Rusya Federasyonu ve Azerbaycan ihracat yapılan önemli ülkelerdir.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8402	Fazlasıyan	Umman	İtalya	Almanya	Almanya	Almanya
Buhar Jeneratörleri, Kızgın Su Hasıl Eden Kazanlar	Türkmenistan	Kazakistan	Almanya	İtalya	Suriye	Yunanistan
	İtalya	İspanya	Belçika	Umman	İspanya	Kazakistan
	Hollanda	Hollanda	Serbest B.	Ukrayna	Serbest B.	İsrail
	Avustralya	Çin	Peru	Rusya Fed.	S. Arabistan	Rusya Fed.
8403	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Serbest B.
Buhar Kazanları, Dışında Kalan Merkezi Isıtma Kazanları	İspanya	İspanya	İngiltere	İtalya	Serbest B.	İngiltere
	İtalya	İtalya	İspanya	İspanya	İngiltere	İspanya
	Yunanistan	İngiltere	İtalya	İngiltere	İtalya	Azerbaycan
	Fransa	Romanya	Romanya	Romanya	İspanya	Almanya
8404	Türkmenistan	Azerbaycan	Serbest B.	Kıbrıs	Rusya Fed.	Almanya
Buhar Kazanları, Isıtma Kazanları için Yardımcı Cihazlar	Rusya Fed.	A.B.D.	Azerbaycan	İtalya	Suriye	Rusya Fed.
	Azerbaycan	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Sırbistan	Azerbaycan	Azerbaycan
	Gürcistan	Kıbrıs	Irak	Azerbaycan	Irak	İtalya
	Afganistan	Ukrayna	Kıbrıs	Yeni Zelanda	Gürcistan	Fransa
8405	İngiltere	Irak	Kıbrıs	Rusya Fed.	A.B.D.	Hollanda
Gazojenler, Su ile İşleyen Gaz Jeneratörleri Aksam, Parçaları	Türkmenistan	Japonya	Kazakistan	Kıbrıs	Hollanda	Almanya
	Fransa	B. A. E.	Irak	Kazakistan	Azerbaycan	Kazakistan
	S. Arabistan	Cezayir	Yunanistan	Irak	Serbest B.	Azerbaycan
	Japonya	Afganistan	Romanya	İtalya	İtalya	İtalya

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 60. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Reaktörler ve Kazanlar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.12.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 517,8 milyon ABD Dolarıdır. İthalat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 2,3 kat daha fazla

gerçekleşmiştir. 2009 yılında ihracatta olduğu gibi ithalatta da artış eğilimi devam etmiştir.

GİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8402	69.0	30.7	34.6	52.7	91.6	175.4	341.6
8403	121.0	169.3	213.6	296.1	251.8	271.0	157.5
8404	29.7	15.9	27.3	24.7	34.8	29.7	28.4
8405	3.0	12.5	16.9	10.7	22.0	41.7	14.6
TOPLAM	222.8	228.5	292.4	384.1	400.2	517.8	542.1

Tablo 61. Reaktörler ve Kazanlar, İthalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Buhar jeneratörleri, kızgın su hasıl eden kazanlar (8402) ve Buhar kazanları dışında kalan merkezi ısıtma kazanları (8403) ithalatı tüm grup ithalatının %86'sını oluşturmuştur.

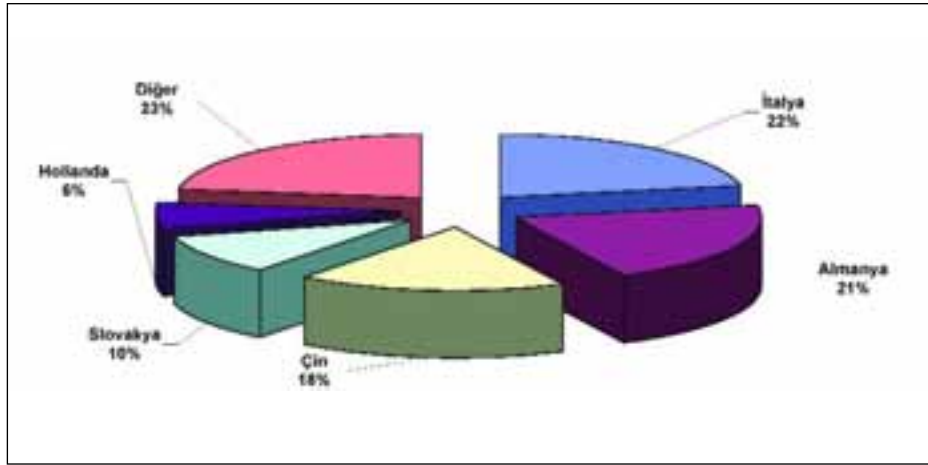
Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Grafik 108. Reaktörler ve Kazanlar, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat İtalya'dan yapılmıştır (%22). İtalya'yı Almanya, Çin, Slovakya ve Hollanda izlemektedir. İlk beş

ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %77'sini oluşturmaktadır.

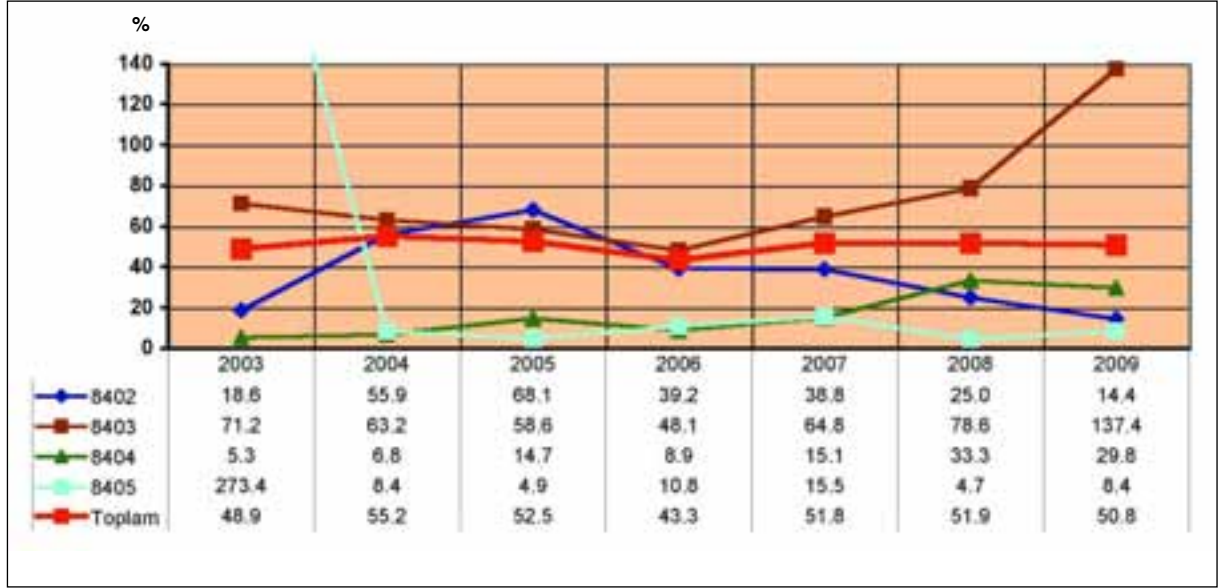

Grafik 109. Reaktörler ve Kazanlar, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.12.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Reaktörler ve Kazanlar grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %48,9'dan 2008 yılında %51,9'a yükselmiştir. Toplamda önemli bir gelişme sağlanamamıştır. 2008 yılında, Buhar kazanları dışında kalan

merkezi ısıtma kazanları (8403) ihracatının ithalatı karşılama oranı %78,6'dır. 2009 yılında grup ihracatının ithalatını karşılama oranı bir önceki yıl ile yaklaşık aynı düzeyde kalmıştır.

Grafik 110. Reaktörler ve Kazanlar, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.12.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 6,2 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 14,1 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 2,3 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye

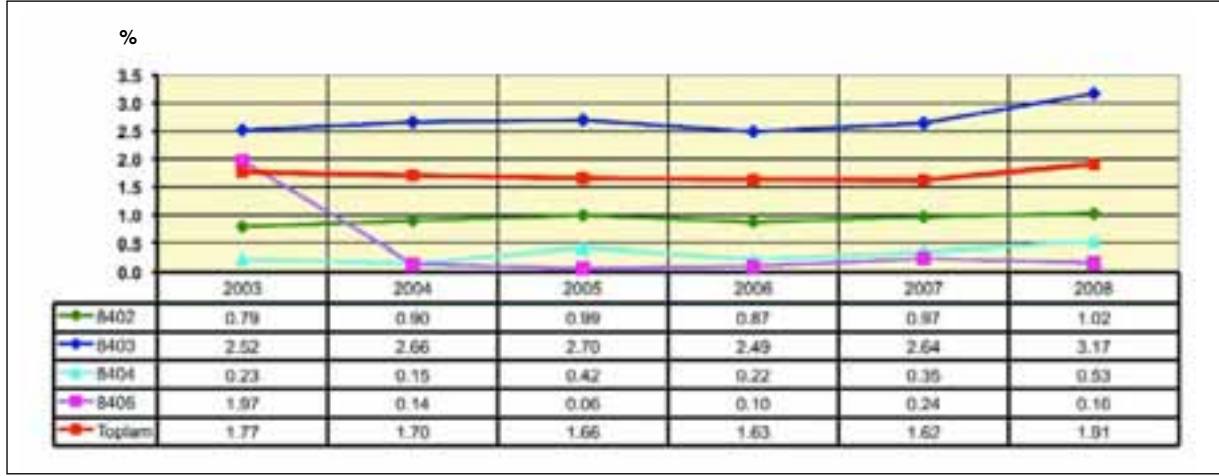
ihracatı 2003 yılında 108,9 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 268,7 milyon ABD Dolarına yükselerek 2,5 kat artış göstermiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8402	1629.6	12.9	0.79	4281.3	43.8	1.02
8403	3421.6	86.2	2.52	6717.7	213.0	3.17
8404	688.6	1.6	0.23	1862.3	9.9	0.53
8405	418.8	8.2	1.97	1185.6	1.9	0.16
TOPLAM	6158.7	108.9	1.77	14046.9	268.7	1.91

Tablo 62. Dünya Reaktörler ve Kazanlar ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %1,77'den, 2008 yılında %1,91'e yükselmiştir. Türkiye'den yapılan ihracatın Dünya İthalatı içindeki payı Buhar kazanları dışında kalan merkezi ısıtma kazanlarında (8403) % 3,17'dir.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Grafik 111. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Reaktörler ve Kazanlar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında, Reaktörler ve Kazanlar grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %43,3'ünü gerçekleştirmiştir.

En fazla ithalat yapan ilk beş ülkeyi ihtiyaçlarının %0,72'sini Türkiye'den karşılamışlardır.

8402				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	584.9	13.7	0.00	0.00
Hindistan	270.0	6.3	0.00	0.00
İngiltere	201.6	4.7	0.14	0.07
Türkiye	175.4	4.1	-	-
Belçika	175.2	4.1	0.59	0.34
Diğer	2874.3	67.1	43.05	1.50
Dünya Toplam	4281.3	100.0	43.8	1.02

8403				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
İngiltere	966.6	14.4	23.91	2.47
Almanya	860.8	12.8	7.96	-
Fransa	718.6	10.7	7.17	1.00
İtalya	531.5	7.9	3.95	0.74
Belçika	324.4	4.8	0.11	0.03
Diğer	3315.7	49.4	169.96	5.13
Dünya Toplam	6717.7	100.0	213.0	3.17

8404				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	266.5	14.3	0.00	0.00
Meksika	154.5	8.3	0.00	0.00
Avustralya	119.0	6.4	0.00	0.00
Hindistan	111.6	6.0	0.03	0.02
Çin	102.3	5.5	0.00	0.00
Diğer	1108.3	59.5	9.87	0.89
Dünya Toplam	1862.3	100.0	9.9	0.53

8405				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Nijerya	181.0	15.3	0.02	0.01
Çin	124.6	10.5	0.00	0.00
Katar	76.3	6.4	0.00	0.00
Singapur	71.6	6.0	0.00	0.00
İtalya	66.3	5.6	0.08	0.12
Diğer	665.8	56.2	1.84	0.28
Dünya Toplam	1185.6	100.0	1.94	0.16

Toplam (8402+8403+8404+8405)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
	6082.7	43.3	43.9	0.72
Diğer	7964.2	56.7	224.7	2.82
Dünya Toplam	14046.9	100.0	268.7	1.91

Tablo 63. Dünya Reaktörler ve Kazanlar ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

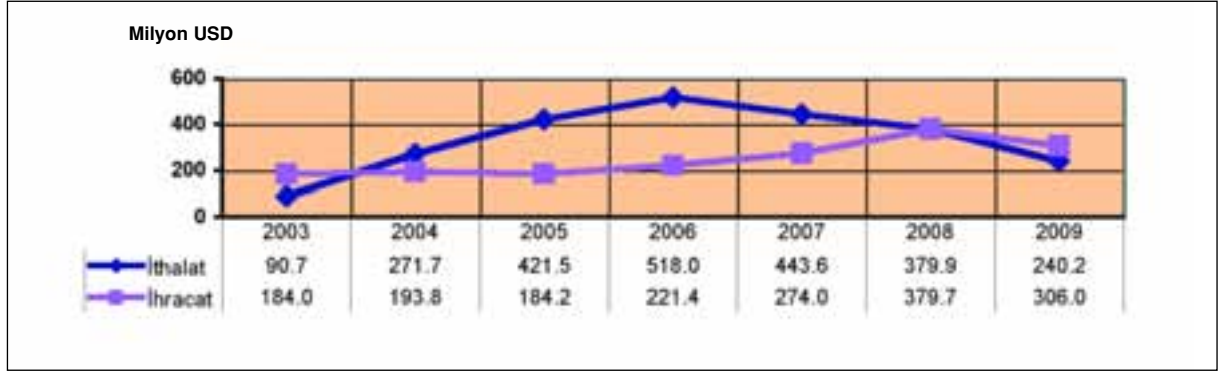
3.13. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler

Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makinelere ait GTİP numaraları yanda verilmiştir.

2003 yılı sonrası 2004-2007 yılları arasında sürekli olarak açık veren Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler grubu dış ticareti 2008 yılında dengelenmiştir. 2009 yılında ise grup 65,8 milyon ABD Doları dış ticaret fazlası vermiştir.

GTİP	Açıklama
842481	Tarla/bahçe ziraatine mahsus pülverizatörler
8432	Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlar
8433	Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları
8436	Tarım, ormancılık, kümes hayvancılığına mahsus makine, cihazlar
8478	Tütünün hazırlanması, işlenmesine mahsus makine ve cihazlar
8701*	Traktörler
871620	Tarımda kullanılan yüklemeli/ boşaltmalı römork, yarı römorklar

* 870120, 870130 hariç

Grafik 112. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.13.1. İhracat

2008 yılı ihracatı 380 milyon ABD Doları'dır ve ihracat artış eğilimi göstermektedir. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 2,1 kat artmıştır. 2009

yılı ekonomik kriz döneminde ihracat 306 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
842481	1.9	2.5	4.5	5.4	5.3	6.8	7.3
8432	10.1	21.3	18.7	28.7	45.8	52.4	34.9
8433	7.9	14.7	16.6	21.8	29.6	51.7	44.5
8436	6.2	6.6	16.3	13.0	25.6	31.3	33.7
8478	0.6	0.4	0.3	0.4	0.8	9.9	2.4
8701*	156.7	147.8	126.7	150.6	162.3	224.6	181.2
871620	0.5	0.5	1.1	1.5	4.6	2.8	1.8
TOPLAM	184.0	193.8	184.2	221.4	274.0	379.7	306.0

* 870120, 870130 hariç

Tablo 64. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Genel olarak, Traktörler (8701) en fazla ihracat yapılan gruptur. Bu grubu Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine,

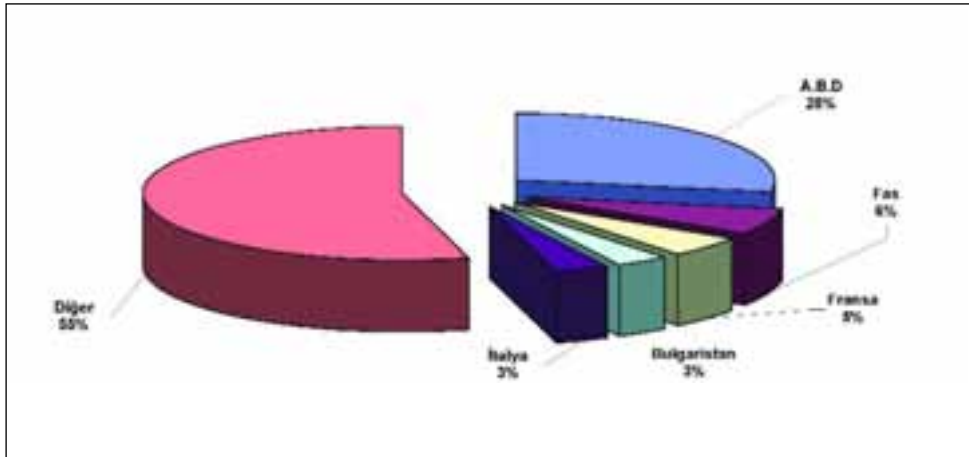
cihazlar (8432) ve Hasat, harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları (8433) izlemektedir.

Grafik 113. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat A.B.D.'ye yapılmıştır (%28). Fas, Fransa, Bulgaristan ve İtalya en fazla ihracat yapılan ilk beş ülke

içinde yer almaktadır. İhracatın %45'i ilk beş ülkeye yapılmaktadır.

Grafik 114. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ihracatta ilk beş ülke (2008 %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Tarla/bahçe ziraatına mahsus pülverizatörler

(842481) ve Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlarda (8432) Bulgaristan önemli bir pazardır. Motokültörlerde (870110) ise İtalya en fazla ihracat yapılan ülkedir.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
842481	Mısır	Bulgaristan	Irak	Özbekistan	Bulgaristan	Sudan
Tarla/bahçe ziraatine mahsus pülverizatörler	Romanya	Cezayir	Bulgaristan	Bulgaristan	Irak	Bulgaristan
	Fas	Romanya	Fransa	Fransa	Azerbeycan	Azerbeycan
	Sudan	Türkmenistan	Kıbrıs	Sudan	Mısır	Irak
	Bulgaristan	Fas	Romanya	Türkmenistan	Fas	Fas
8432	Fransa	Türkmenistan	Bulgaristan	Özbekistan	Türkmenistan	Bulgaristan
Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlar	Yunanistan	Fransa	Fransa	Sudan	Bulgaristan	Sudan
	Bulgaristan	Bulgaristan	Irak	Fransa	Fransa	Fransa
	Suriye	Yunanistan	Azerbeycan	Bulgaristan	Sudan	Rusya Fed.
	A.B.D.	Sudan	Kıbrıs	Irak	Irak	Azerbeycan
8433	Fas	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	İtalya
Hasat, harman, biçme, ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazlar	Fransa	Fas	İtalya	İtalya	İtalya	Fransa
	Türkmenistan	İtalya	Fas	Sudan	Fas	Özbekistan
	Sudan	Sudan	Sudan	Fas	İran	Fas
	İtalya	Sudan	Sudan	Azerbeycan	Yemen	İtalya
8436	Azerbeycan	Romanya	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Mısır	Romanya
Tarım, ormancılık, kümes hayvanlığına mahsus makine, cihazlar	Romanya	Suriye	Azerbeycan	Romanya	Azerbeycan	İran
	Mısır	Azerbeycan	Romanya	Azerbeycan	Rusya Fed.	B.A.E
	Libya	Gürcistan	Angola	Mısır	Gürcistan	Rusya Fed.
	Hollanda	Bulgaristan	Ukrayna	Kazakistan	İran	Bulgaristan
870110		İtalya	İtalya	İtalya	İtalya	İtalya
Motokültörler		Portekiz	İspanya	Suriye	Suriye	Suriye
		Suriye	İspanya	Suriye	Suriye	Suriye
		Belçika	Suriye	Belçika	Bosna- Hersek	İspanya
		İspanya	Belçika	İspanya	Belçika	Belçika
870190	İtalya	A.B.D.	A.B.D.	A.B.D.	A.B.D.	A.B.D.
Traktör, diğer	A.B.D.	İtalya	Serbest B.	Serbest B.	Fas	Fas
	Belçika	Avustralya	Avustralya	Sudan	G. Afrika	G. Afrika
	Avustralya	G. Afrika	Romanya	Fas	Avustralya	Meksika
	G. Afrika	G. Kore	G. Afrika	Avustralya	Serbest B.	Avustralya

*870110 Motokültörler 870190 Traktör, diğer

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 65. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.13.2. İthalat

2008 yılı ithalatı yaklaşık 380 milyon ABD Dolarıdır ve ithalatta azalma eğilimi görülmektedir. 2008 yılı ithalatı 2004 ithalatına göre 1,4 kat daha fazla yüksektir, ancak 2005-2007 arasında yapılan yıllık ithalatlardan daha

düşüktür. 2009 yılında krizin etkisiyle ithalatta önemli bir kırılma görülmüş ve grup ithalatı 240,2 milyon ABD Doları düzeyine gerilemiştir.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

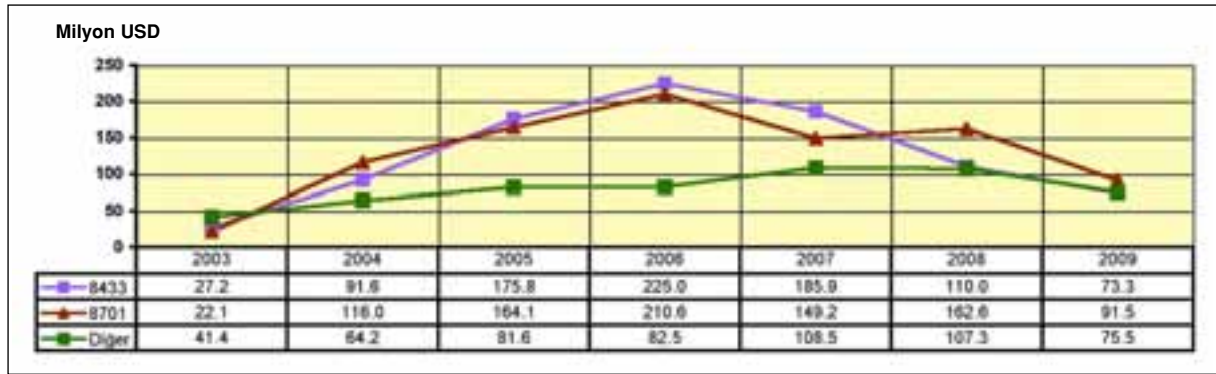
GİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
842481	7.8	11.8	16.3	20.8	32.3	42.9	16.1
8432	3.9	6.0	9.5	15.0	17.3	26.9	16.8
8433	27.2	91.6	175.8	225.0	185.9	110.0	73.3
8436	6.2	9.6	10.8	11.1	18.0	20.6	18.6
8478	23.6	36.8	45.0	35.5	40.9	16.6	23.9
8701*	22.1	116.0	164.1	210.6	149.2	162.6	91.5
871620	0.2	0.1	0.2	0.2	0.0	0.3	0.0
TOPLAM	90.7	271.7	421.5	518.0	443.6	379.9	240.2

* 870120, 870130 hariç

Tablo 66. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında 8701 (Traktörler) nolu grup en fazla ithalat yapılan gruptur. Bu grubu Hasat,

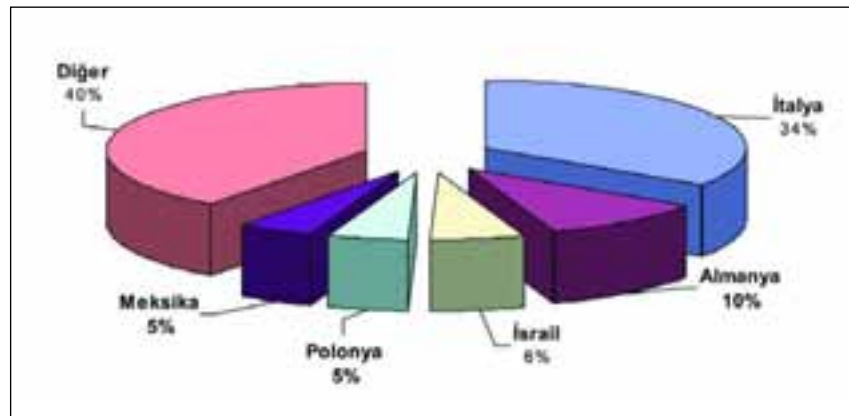
harman, biçme; ürünleri ayırma, temizleme makine, cihazları (8433) grubu izlemektedir.

Grafik 115. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat İtalya'dan yapılmıştır (%34). İtalya'yı Almanya, İsrail, Polonya ve Meksika izlemektedir. İlk beş

ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %60'ını oluşturmaktadır.

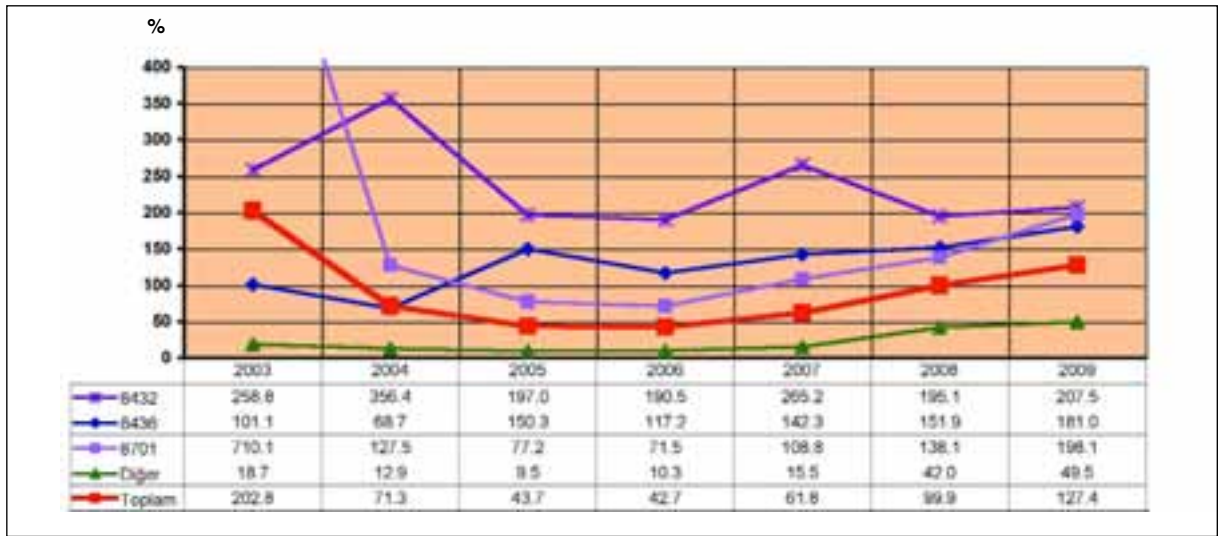

Grafik 116. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.13.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2004 yılında % 71,3'den 2008 yılında % 100'e yükselmiştir. 2008 yılında Tarla, bahçe tarımında, ormancılıkta kullanılan makine, cihazlar (8432), Tarım, ormancılık, kümes hayvancılığına mahsus makine,

cihazlar (8436) ve Traktörler (8701) gruplarında ihracatın ithalatı karşılama oranı % 100'ün üzerindedir. 2009 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı tüm alt gruplarda yükselmiştir. Bu gelişmede ithalattaki hızlı düşüş önemli rol oynamıştır.

Grafik 117. Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.13.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 24 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 53,6 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 2,2 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye ihracatı 2003 yılında 184 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 380 milyon ABD Dolarına yükselerek 2,1 kat artış göstermiştir.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
842481	1039	1.9	0.18	2377	6.8	0.29
8432	2464	10.1	0.41	7068	52.4	0.74
8433	8098	7.9	0.10	18100	51.7	0.29
8436	2145	6.2	0.29	4781	31.3	0.66
8478	952	0.6	0.06	1347	9.9	0.74
8701*	9175	156.7	1.71	19417	224.6	1.16
871620	166	0.5	0.30	556	2.8	0.50
TOPLAM	24039	184	0.77	53648	379.7	0.71

* 870120, 870130 hariç

Tablo 67. Dünya Tarım ve Ormancılık Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,77'den, 2008 yılında %0,71'e düşmüştür. Bu düşüşte Traktörler (8701)

grubundaki azalmanın etkili olduğu aşağıdaki grafikte görülmektedir.

Grafik 118. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %40,6'sını gerçekleştirmiştir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,6'sını Türkiye'den karşılamışlardır.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

842481				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Meksika	190.5	8.0	0.00	0.00
Fransa	178.2	7.5	0.06	0.03
Kanada	167.5	7.0	0.00	0.00
A.B.D	142.9	6.0	0.00	0.00
Rusya Fed.	116.9	4.9	0.01	0.01
Diğer	1580.9	66.5	6.78	0.43
Dünya Toplam	2376.9	100.0	6.8	0.29
8432				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Fransa	740.6	10.5	9.04	1.22
Rusya Fed.	713.1	10.1	2.87	0.40
A.B.D	661.1	9.4	0.14	0.02
Almanya	435.4	6.2	0.19	0.04
İngiltere	409.3	5.8	0.12	0.03
Diğer	4108.7	58.1	40.07	0.98
Dünya Toplam	7068.1	100.0	52.4	0.74
8433				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Fransa	1804.0	10.0	9.72	0.54
Almanya	1686.7	9.3	0.78	0.05
A.B.D	1667.7	9.2	0.66	0.04
Kanada	1202.4	6.6	0.00	0.00
Rusya Fed.	1125.5	6.2	0.18	0.02
Diğer	10614.2	58.6	40.38	0.38
Dünya Toplam	18100.4	100.0	51.7	0.29
8436				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Rusya Fed.	720.8	15.1	2.12	0.29
A.B.D	534.6	11.2	0.00	0.00
Almanya	279.8	5.9	0.19	0.07
Kanada	222.5	4.7	0.00	0.00
İngiltere	200.2	4.2	0.54	0.27
Diğer	2823.5	59.1	28.48	1.01
Dünya Toplam	4781.4	100.0	31.34	0.66

8478				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	158.0	11.7	0.00	0.00
Almanya	147.0	10.9	0.30	0.20
Hollanda	107.1	8.0	0.00	0.00
Çin	83.3	6.2	0.00	0.00
Rusya Fed.	70.9	5.3	0.01	0.02
Diğer	780.7	58.0	9.60	1.23
Dünya Toplam	1347.1	100.0	9.91	0.74
8701*				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	2610.4	13.4	105.36	4.04
Fransa	1619.9	8.3	0.13	0.01
Almanya	1368.6	7.0	0.69	0.05
İngiltere	1125.7	5.8	0.41	0.04
Kanada	1119.5	5.8	0.33	0.03
Diğer	11573.4	59.6	117.70	1.02
Dünya Toplam	19417.5	100.0	224.62	1.16
871620*				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Rusya Fed.	52.8	9.5	0.70	1.33
İtalya	37.1	6.7	0.00	0.00
Almanya	33.1	6.0	0.00	0.00
Belçika	32.5	5.9	0.00	0.00
Kanada	27.2	4.9	0.00	0.00
Diğer	373.4	67.1	2.10	0.56
Dünya Toplam	556.1	100.0	2.80	0.50
Toplam (842481+8432+8433+8436+8478+8701+871620)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
İlk Beş Ülke	21792.7	40.6	134.6	0.6
Diğer	31854.9	59.4	245.1	0.8
Dünya Toplam	53647.5	100	379.7	0.7

*870120, 870130 hariç

Tablo 68. Dünya Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

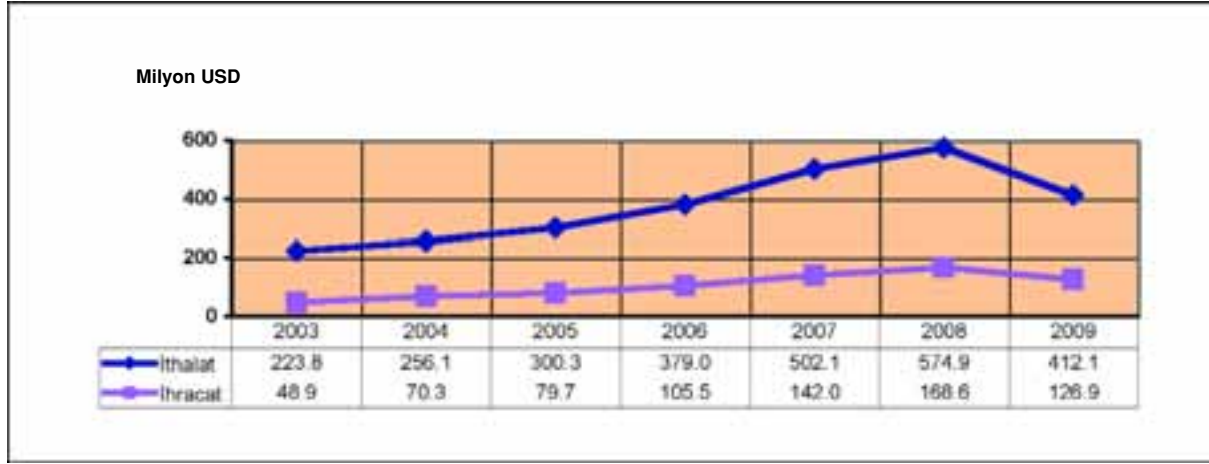
3.14. Isıtıcılar ve Fırınlara

Isıtıcılar ve Fırınlara ait GTİP numaraları yanda verilmiştir.

Isıtıcılar ve Fırınlara dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı 410,7 milyon ABD Dolarıdır. 2009 yılında ithalatın ihracata göre daha yüksek oranda daralması sonucu açık 285,2 milyon ABD Dolarına düşmüştür.

GTİP	Açıklama
8416	Ocakların beslenmesi için brülörler, otomatik ocaklar
8417	Sanayi ve laboratuvarlara mahsus elektrikli olmayan fırın ve ocaklar
8419*	Isı değişikliği yoluyla maddelerin işlenmesi için makineler ve tesis-laboratuvar cihazları, elektrikli olmayan şofbenler ve diğer su ısıtıcıları

*841911, 841919, 841920 hariç

Grafik 119. Isıtıcılar ve Fırınlara, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.14.1. İhracat

2008 yılı ihracatı 168,6 milyon ABD Dolarıdır ve ihracat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 3,4 kat artmıştır. 2009

yılı ihracattaki olumlu gelişmenin kesintiye uğradığı dönem olmuş ve ihracat 126,9 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

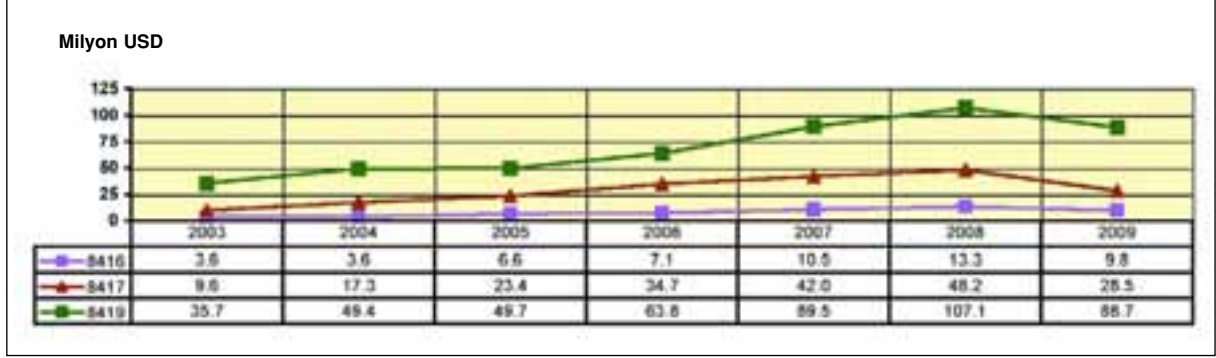
GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8416	3.6	3.6	6.6	7.1	10.5	13.3	9.8
8417	9.6	17.3	23.4	34.7	42.0	48.2	28.5
8419*	35.7	49.4	49.7	63.8	89.5	107.1	88.7
TOPLAM	48.9	70.3	79.7	105.5	142.0	168.6	126.9

* 841911, 841919, 841920 hariç

Tablo 69. Isıtıcılar ve Fırınlara, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Isı değişikliği yoluyla maddelerin işlenmesi için makineler ve tesis-laboratuvar cihazları, elektrikli olmayan şofbenler ve diğer su

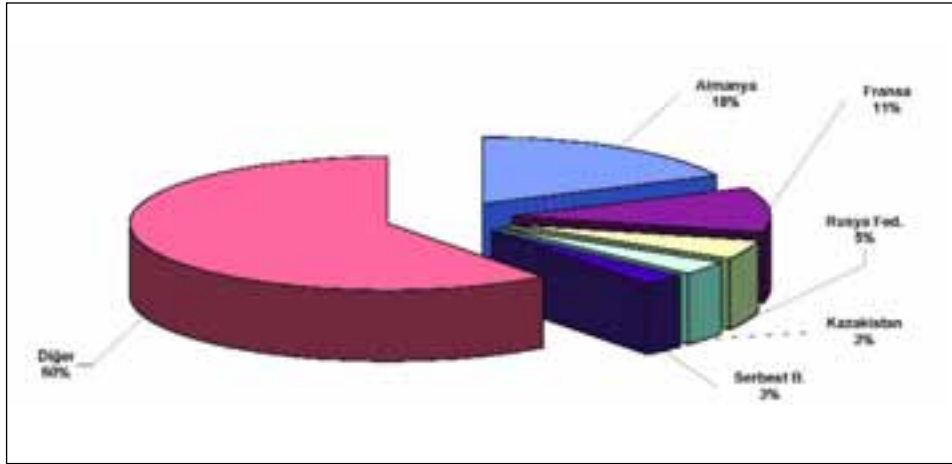
ısıtıcıları (8419) grubu en fazla ihracat yapılan gruptur. Bu grubun ihracatı 2008 yılında 107,1 milyon ABD Dolarıdır.

Grafik 120. Isıtıcılar ve Fırınlar, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Almanya'ya yapılmıştır (%18). Fransa, Rusya Federasyonu, Kazakistan ve Serbest Bölgeler en fazla ihracat

yapılan ilk beş pazar içinde yer almaktadır. İhracatın %40'ı ilk beş ülkeye yapılmaktadır.

Grafik 121. Isıtıcılar ve Fırınlar, ihracatta ilk beş ülke (2008 %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Ocakların beslenmesi için brülörler, otomatik ocaklar (8416) ve Sanayi ve laboratuvarlara mahsus elektrikli olmayan fırın ve ocaklar

(8417) gruplarında Almanya son altı yılda en fazla ihracat yapılan ülkedir. Isı değiştiriciler (eşanjörler) (841950) grubunda Fransa birinci, Almanya ikinci sıradadır.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8416	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya
Ocakların beslenmesi için brülörler, otomatik ocaklar	Katar	Azerbeycan	Serbest B.	Azerbeycan	Azerbeycan	Hollanda
	Kazakistan	Senegal	Azerbeycan	Serbest B.	Serbest B.	Azerbeycan
	Senegal	Romanya	Iran	Kazakistan	Kazakistan	Serbest B.
	Fransa	Kazakistan	Kazakistan	Irak	Gürcistan	Rusya Fed.
8417	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya
Sanayi ve laboratuvarlara mahsus elektrikli olmayan fırın ve ocaklar	Romanya	Rusya Fed.	Saudi Arabia	Özbekistan	Fransa	Fransa
	Romanya	Azerbeycan	Irak	Libya	Ukrayna	
	İsrail		Romanya	Ukrayna	Irak	Rusya Fed.
	İngiltere	Slovenya	İtalya	Romanya	Sudan	İsviçre
841932	Bulgaristan	Rusya Fed.	Bosna- Hersek	İtalya	Ukrayna	Rusya Fed.
Ağaç, kağıt hamuru, kağıt/kartonlar için kurutucular	Rusya Fed.	Bulgaristan	İspanya	Rusya Fed.	Kıbrıs	İtalya
	Fildişi Sahilleri	Gürcistan	Romanya	Ukrayna	Yunanistan	Gana
	Romanya	Romanya	Polonya	Romanya	Kanada	Azerbeycan
	Makedonya	Ukrayna	Gürcistan	Gürcistan	G. Kore	Sırbistan
841939	Belçika	Serbest B.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	S. Arabistan	Rusya Fed.
Seramik ve diğer eşyaya mahsus kurutucular	A.B.D.	İngiltere	Belçika	Belçika	Rusya Fed.	Almanya
	Bulgaristan	Macaristan	Mısır	Mısır	Bosna- Hersek	Belçika
	Almanya	Belçika	A.B.D.	Kıbrıs	Almanya	Bulgaristan
	Rusya Fed.	A.B.D.	Bulgaristan	Iran	Mısır	Iran
841940	G. Afrika	Çin	Irak	S. Arabistan	Bulgaristan	A.B.D.
Damıtma/ rektifiye tesisleri	Hollanda	Cezayir	İsrail	Afganistan	Kanada	Bosna- Hersek
	Kanada	Özbekistan	Kırgızistan	Serbest B.	Azerbeycan	Suriye
	Romanya	Kırgızistan	Fransa	Kıbrıs	Ukrayna	Afganistan
	Fransa	Türkmenistan	Almanya	Singapur	Kıbrıs	Kıbrıs
841950	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa	Fransa
Isı değiştiriciler (eşanjörler)	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya
	İngiltere	Serbest B.	Rusya Fed.	Polonya	Suriye	Polonya
	Serbest B.	İngiltere	Serbest B.	Rusya Fed.	Polonya	Serbest B.
	Iran	Rusya Fed.	Polonya	İtalya	Rusya Fed.	Serbest B.
841960	Kazakistan	Hollanda	Kıbrıs	Serbest B.	Özbekistan	Rusya Fed.
Hava/ diğer gazları sıvılaştırmaya mahsus makineler		Irak	Pakistan	Pakistan		Nijerya
		Türkmenistan	Tunus	Türkmenistan		Kıbrıs
			Türkmenistan	Kıbrıs		Pakistan
				B.A.E.		Romanya
841981	Romanya	Almanya	Almanya	Almanya	Irak	Ürdün
Kahve ve diğer sıcak içecekleri yapmaya mahsus makine, tesis ve diğer cihazlar	A.B.D.	Azerbeycan	Romanya	Romanya	Romanya	Azerbeycan
	Avustralya	Irak	Kazakistan	Fransa	Yunanistan	Almanya
	Kıbrıs	Romanya	Kıbrıs	Kıbrıs	Azerbeycan	İtalya
	Azerbeycan	Fransa	Irak	A.B.D.	Kazakistan	Avustralya
841989	Rusya Fed.	İsrail	Bulgaristan	Kazakistan	Bulgaristan	Kazakistan
Su döşeyimi vasıtasıyla doğrudan soğutan soğutma kuleleri, diğer makine tesis ve cihazlar	Çek Cumh.	Ukrayna	Rusya Fed.	Afganistan	Afganistan	İsrail
	Afganistan	Iran	Iran	Rusya Fed.	Romanya	Suriye
		Çin	Kıbrıs	Almanya	Irak	Küba
	Ukrayna	Hollanda	Suriye	Romanya	Almanya	Rusya Fed.
841990	Fransa	İtalya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya
Isı değişikliği yöntemi ile maddeleri işleyen cihazların aksesuar ve parçası	Almanya	Fransa	İtalya	İtalya	İtalya	İspanya
	Rusya Fed.	Almanya	Fransa	İspanya	Bosna- Hersek	İtalya
	Mısır	Mısır	İspanya	Fransa	İspanya	Fransa
	İtalya	Romanya	Rusya Fed.	Tunus	Fransa	İngiltere

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 70. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, İsticlar ve Fırınlar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.14.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 575 milyon ABD Dolarıdır ve ithalat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 2,6 kat daha fazla

gerçekleşmiştir. İthalat 2009 yılında %28,3 oranında gerileyerek 412,1 milyon ABD Dolarına düşmüştür.

GİTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8416	32.2	28.3	34.8	41.5	45.7	52.8	33.5
8417	50.4	49.2	70.4	112.1	163.6	152.5	98.0
8419*	141.2	178.6	195.1	225.4	292.7	369.5	280.6
TOPLAM	223.8	256.1	300.3	379.0	502.1	574.9	412.1

* 841911, 841919, 841920 hariç

Tablo 71. Isıtıcılar ve Fınlılar, ithalat (milyon USD)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Isı değişikliği yoluyla maddelerin işlenmesi için makineler ve tesis-laboratuvar cihazları, elektrikli olmayan şofbenler ve diğer su

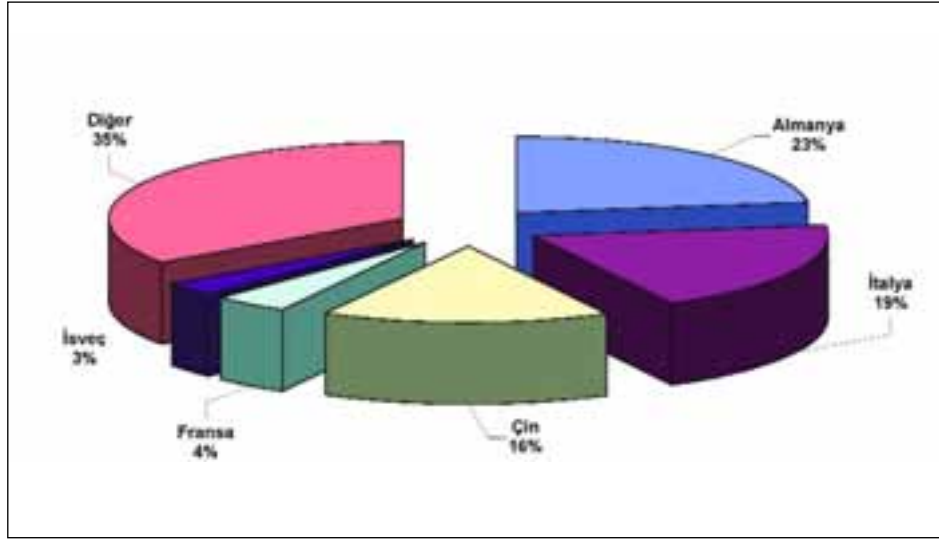
ısıtıcıları (8419) en fazla ithalat yapılan gruptur. 2008 yılında bu grubun ithalat tutarı 369,5 milyon ABD Dolarıdır.

Grafik 122. Isıtıcılar ve Fınlılar, ithalat (milyon USD)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat Almanya'dan yapılmıştır (%23). Almanya'yı İtalya, Çin, Fransa ve İsveç izlemektedir. İlk beş ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %65'ini oluşturmaktadır.

Grafik 123. Isıtıcılar ve Fırınlr, ithalatta ilk beş ülke, (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.14.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Isıtıcılar ve Fırınlr grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %21,9'dan 2008 yılında %29,3'e yükselmiştir. Sanayi ve laboratuarlara mahsus elektrikli olmayan fırın ve ocakların (8417), ihracatının

ithalatı karşılama oranı diğerlerine göre biraz daha yüksektir (%31,6). 2009 yılında toplamda ihracatın ithalatı karşılama oranında 1,5 puanlık bir artış gözlenmiştir.

Grafik 124. Isıtıcılar ve Fırınlr, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.14.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

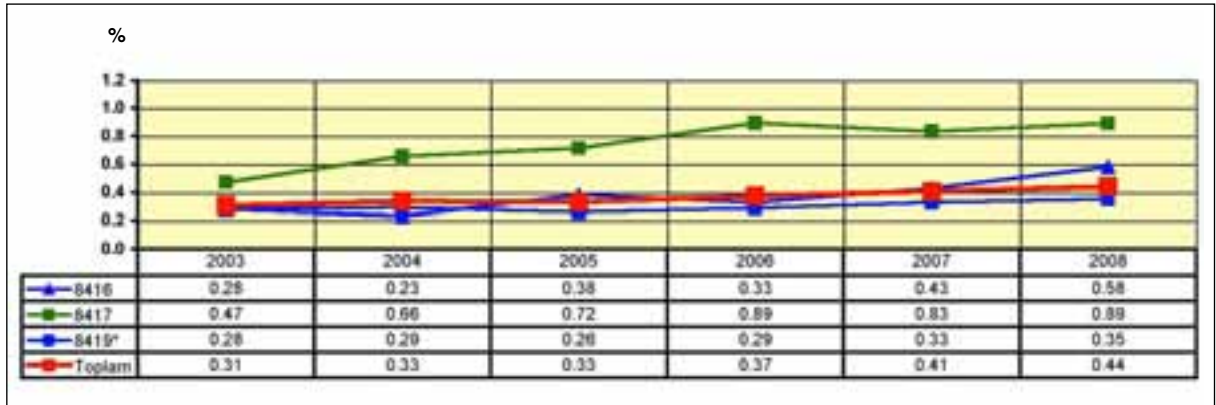
2003 yılında 16 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 38,8 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 2,4 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye ihracatı

2003 yılında 48,9 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 168,6 milyon ABD Dolarına yükselerek 3,4 kat artış göstermiştir.

GİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8416	1277.6	3.6	0.28	2285.7	13.3	0.58
8417	2043.2	9.6	0.47	5414.7	48.2	0.89
8419*	12705.0	35.7	0.28	30604.9	107.1	0.35
TOPLAM	16025.8	48.9	0.31	38305.3	168.6	0.44

Tablo 72. Dünya İstihacılar ve Firmalar İthalatı ve Türkiye'nin İhracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,31'den, 2008 yılında %0,44'e yükselmiştir.

Grafik 125. Dünya İthalatı İçinde Türkiye'den Yapılan İhracatın Payı (%), İstihacılar ve Firmalar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Isıtıcılar ve Fırınlr grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke 2008 yılında Dünya toplam ithalatının %37,3 ünü gerçekleştirmiştir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,1'ini Türkiye'den karşılamışlardır.

8416				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	284.0	12.4	0.00	0.00
Almanya	177.7	7.8	3.81	2.14
A.B.D	167.5	7.3	0.00	0.00
Fransa	133.8	5.9	0.07	0.05
Kanada	99.1	4.3	0.00	0.00
Diğer	1423.5	62.3	9.39	0.66
Dünya Toplam	2285.7	100.0	13.3	0.58
8417				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	621.7	11.5	0.03	0.01
Rusya Fed.	385.2	7.1	2.70	0.70
Hindistan	277.8	5.1	0.04	0.01
A.B.D	268.1	5.0	0.23	0.09
Diğer Asya	260.5	4.8	0.00	0.00
Diğer	3601.4	66.5	45.23	1.26
Dünya Toplam	5414.7	100.0	48.2	0.89
8419				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	2980.8	9.7	0.10	0.00
Çin	2615.6	8.5	0.00	0.00
Rusya Fed.	1665.8	5.4	1.09	0.07
Almanya	1651.7	5.4	3.25	0.20
Diğer Asya	1274.5	4.2	0.00	0.00
Diğer	20416.5	66.7	102.68	0.50
Dünya Toplam	30604.9	100.0	107.1	0.35
Toplam (8416+8417+8419)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Diğer	24017.9	62.7	147.9	0.6
Dünya Toplam	38305.3	100	168.6	0.44

* 841911, 841919, 84192 hariç

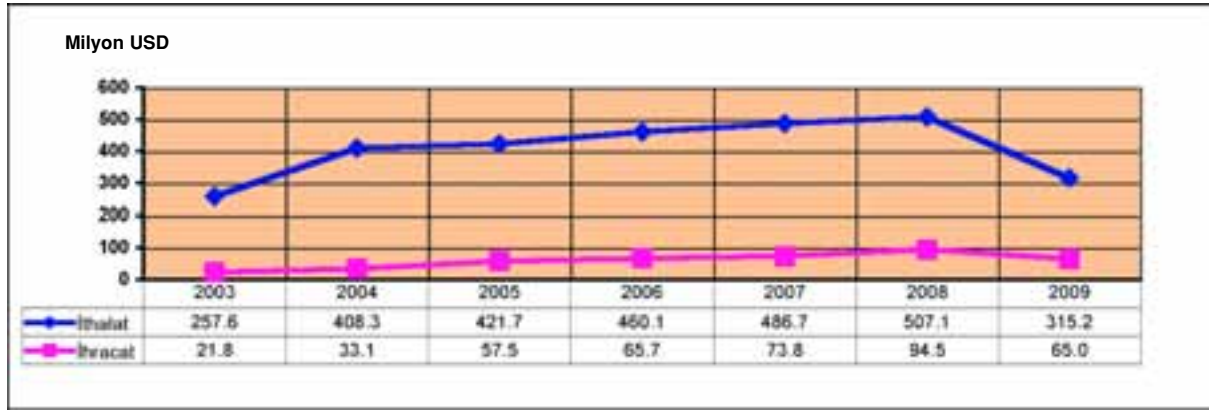
Tablo 73. Dünya Isıtıcılar ve Fırınlr ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.15. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri

2008 yılı ithalatı yaklaşık 380 milyon ABD Dolarıdır ve ithalatta azalma eğilimi görülmektedir. 2008 yılı ithalatı 2004 ithalatına göre 1,4 kat daha fazla yüksektir, ancak 2005-2007 arasında yapılan yıllık ithalatlardan daha

düşüktür. 2009 yılında krizin etkisiyle ithalatta önemli bir kırılma görülmüş ve grup ithalatı 240,2 milyon ABD Doları düzeyine gerilemiştir.

Grafik 126. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.15.1. İhracat

2008 yılı ihracatı 94,5 milyon ABD Dolarıdır. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 4,3 kat

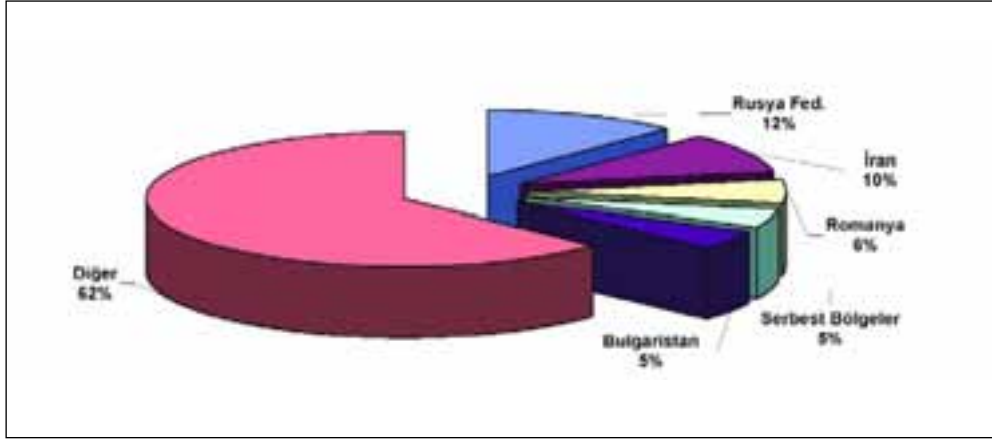
artmıştır. 2009 yılı ihracatı ise 65 milyon ABD Doları olmuştur.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8477	21.8	33.1	57.5	65.7	73.8	94.5	65.0

Tablo 74. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Rusya Federasyonuna yapılmıştır (%12). İran, Romanya, Serbest Bölgeler ve Bulgaristan en fazla ihracat yapılan ilk beş ülke içinde yer almaktadır. İhracatın %38'i ilk beş ülkeye yapılmaktadır.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Grafik 127. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Rusya

Federasyonu dönem içinde en çok ihracat yapılan ülke olarak sürekli (2005 yılı hariç) ilk sırada yer almıştır.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8477	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Serbest B.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.
	İran	Romanya	İran	Romanya	İran	İran
	Romanya	Serbest B.	Romanya	Ukrayna	Serbest B.	Romanya
Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri	Kazakistan	Ukrayna	Rusya Fed.	İran	Romanya	Serbest B.
	Serbest B.	İran	Almanya	Kazakistan	Kazakistan	Bulgaristan

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 75. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.15.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 0,51 milyar ABD Dolarıdır. İthalat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 2 kat daha fazla

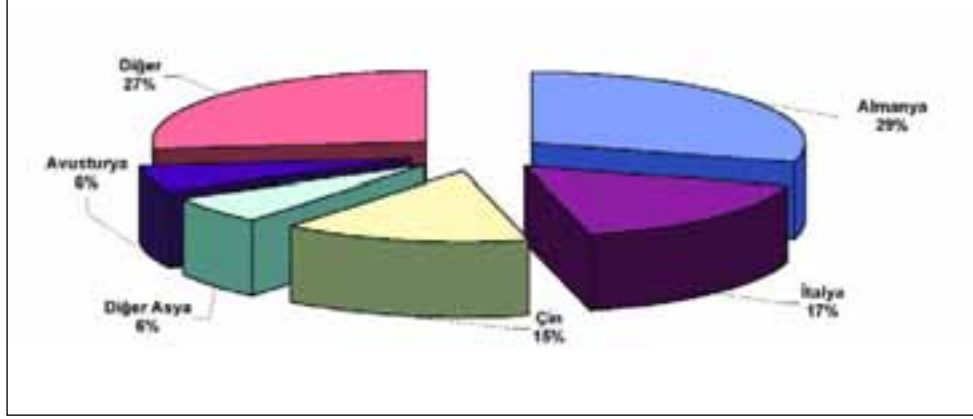
gerçekleşmiştir. İthalattaki artış ekonomik kriz ile birlikte düşüşe geçmiş ve 2009 yılında 315,2 milyon ABD Doları olmuştur.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8477	257.6	408.3	421.7	460.1	486.7	507.1	315.2

Tablo 76. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat Almanya'dan yapılmıştır (%29). Almanya'yı İtalya, Çin, Diğer Asya ve Avusturya izlemektedir. İlk beş

ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %73'ünü oluşturmaktadır.

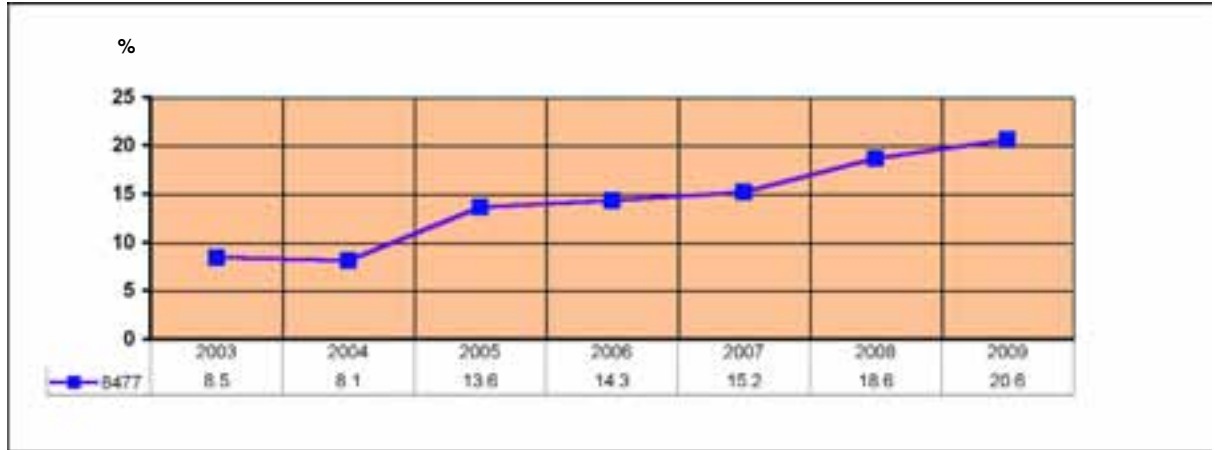

Grafik 128. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.15.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri grubunda ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %8,5'den 2008

yılında %18,6'a ve 2009 yılında %20,6'a yükselmiştir.

Grafik 129. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.15.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

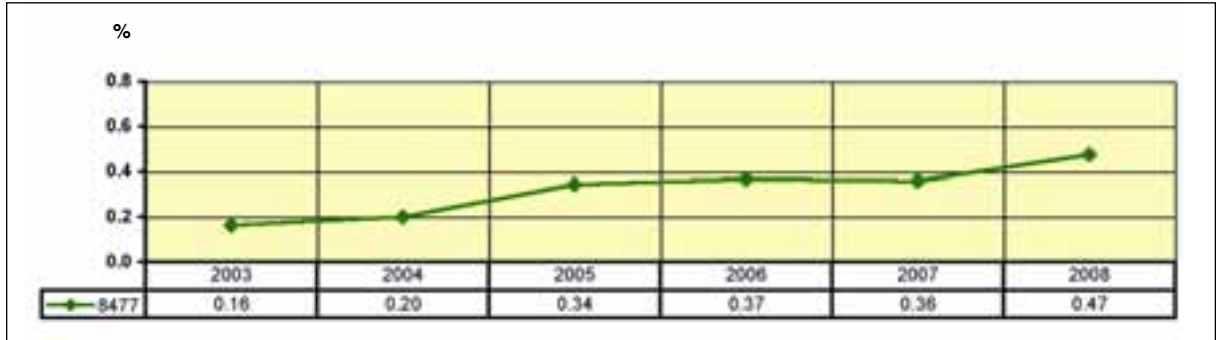
2003 yılında 13,3 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı, 2008 yılında 20,1 milyar ABD Doları'na yükselmiş ve 1,5 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye

ihracatı 2003 yılında 21,8 milyon ABD Dolar'ından, 2008 yılında 94,5 milyon ABD Dolar'ına yükselerek 4,3 kat artış göstermiştir.

GTP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8477	13312.9	21.8	0.16	20088.4	94.5	0.47

Tablo 77. Dünya Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri İthalatı ve Türkiye'nin İhracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,16'dan, 2008 yılında %0,47'e yükselmiştir.

Grafik 130. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya'da en fazla ithalat yapan ülkeler Çin, A.B.D, Almanya, Rusya Federasyonu ve Meksika'dır. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %39,4 ünü gerçekleştirmektedir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,21'ini Türkiye'den karşılamışlardır.

İlk Beş Ülke	8477		Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	2877.9	14.3	0.79	0.03		
A.B.D	2079.6	10.4	0.32	0.02		
Almanya	1246.7	6.2	3.78	0.30		
Rusya Fed.	897.3	4.5	11.65	-		
Meksika	814.5	4.1	0.21	0.03		
Diğer	12172.2	60.6	77.80	0.64		
Dünya Toplam	20088.4	100.0	94.5	0.47		

Tablo 78. Dünya Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri İthalatında İlk Beş Ülke ve Türkiye'nin Durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.16. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri

Endüstriyel Yıkama ve Kurutma Makinelerine ait GTİP numaraları yanda verilmiştir.

Bazı çalışmalarda tekstil makineleri alt grubunda incelenen Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı 262,5 milyon ABD Dolarıdır. Bu

GTİP	Açıklama
8422*	Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. işler için makine ve cihazlar
8451**	Dokuma maddelerini yıkama, kurutma makine ve cihazları

*842211, 842219 hariç, **845140, 845150, 845180, 845190 hariç

açık 2009 yılında 160,4 milyon ABD Doları düzeyine gerilemiştir.

Grafik 131. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri, dış ticaret (milyon USD)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.16.1. İhracat

2008 yılı ihracatı 164,1 milyon ABD Dolarıdır ve ihracat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 5,5 kat artmıştır. İhracatta son yıllarda sağlanan artış, 2009

yılında kesintiye uğramış ve bir önceki yıla göre gerileyerek 134,9 milyon ABD Doları olmuştur.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8422*	22.5	23.1	30.7	39.2	53.2	93.6	70.1
8451**	7.5	11.2	17.4	45.2	65.3	70.5	64.9
TOPLAM	30.0	34.3	48.1	84.4	118.5	164.1	134.9

*842211, 842219 hariç, **845140, 845150, 845180, 845190 hariç

Tablo 79. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri, ihracat (milyon USD)

Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. işler için makine ve cihazlar (8422) ve Dokuma maddelerini yıkama, kurutma makine ve cihazları (8451) yıllar itibariyle

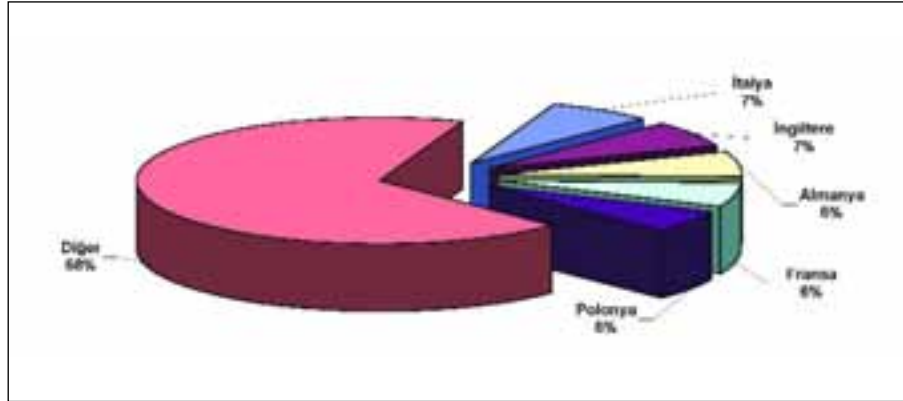
ihracat değerleri birbirine yakın bir seyir izlemektedir. 2008 yılındaki ihracat değerleri sırasıyla 93,6 ve 70,5 milyon ABD Dolarıdır.

Grafik 132. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat İtalya'ya yapılmıştır (%7). İngiltere, Almanya, Fransa, Polonya, en fazla ihracat yapılan ilk beş ülke

içinde yer almaktadır. İhracatın %32'si ilk beş ülkeye yapılmaktadır.

Grafik 133. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda verilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Şişeleri/diğer kapları temizleme/kurutma makineleri (842220) grubunda 2005-2007 yılları arasında Ukrayna pazarında görülen

yükselmenin 2008 yılında devam edemediği görülmektedir. Diğer kurutma makineleri, kuru çamaşır kap.>10 kg. (845129) ürün grubunda Bangladeş, Elektrikli/ Elektriksiz ütü ve pres makineleri (845130) grubunda ise İran en fazla ihracat yapılan ülkelerdir.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
842220	Kazakistan	Almanya	Uganda	Irak	İngiltere	Yunanistan
Şişeler/diğer kapları temizleme/kurutma makineleri	Mısır	İran	Romanya	Ukrayna	Ukrayna	Rusya Fed.
	Estonya	Özbekistan	Ukrayna	B.A.E	B.A.E	İran
	İsrail	Kazakistan	Tunus	Bulgaristan	Bulgaristan	İngiltere
	Azerbeycan	S. Arabistan	S. Arabistan	Romanya	Yunanistan	Bulgaristan
842230	Romanya	İrak	İrak	İrak	B.A.E	Almanya
Şişe, kutu vb. doldurma, kapsülleme, içecekleri gazlandırma makineleri	Bulgaristan	Serbes B.	İrak	İran	Mısır	Polonya
	İran	İtalya	Almanya	İtalya	Libya	Pakistan
	S. Arabistan	Suriye	Azerbeycan	Suriye	Kıbrıs	Yunanistan
	Mısır	İtalya	Cezayir	Romanya	İtalya	Avusturya
842240	İran	Serbest B.	İran	Romanya	Rusya Fed.	Polonya
Diğer paketleme/ambalajlama makineleri	Portekiz	İran	İtalya	Cezayir	Romanya	Azerbeycan
	Kazakistan	İtalya	Romanya	Azerbeycan	İran	Romanya
	Serbest B.	Bulgaristan	Serbest B.	Rusya Fed.	Almanya	İran
	Romanya	Romanya	Almanya	İtalya	Azerbeycan	Suriye
842290	İtalya	İtalya	Almanya	İtalya	İtalya	İtalya
Bulaşık yıkama makinelerine ait aksesuar, parçalar	Portekiz	Ürdün	İtalya	Almanya	Almanya	Serbest B.
	Almanya	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Polonya
	İran	Romanya	Kıbrıs	Fransa	Ürdün	Almanya
	İsviçre	Almanya	İrak	Kıbrıs	Kıbrıs	Fransa
845110	Rusya Fed.	Almanya	İrak	Rusya Fed.	Pakistan	Rusya Fed.
Kuru temizleme makineleri	Mısır	Özbekistan	Kıbrıs	Azerbeycan	Özbekistan	Azerbeycan
	İrak	Serbest B.	Bangladeş	İrak	İran	Almanya
	Özbekistan	Azerbeycan	Azerbeycan	Kıbrıs	Kıbrıs	Özbekistan
	Libya	Cezayir	İran	Özbekistan	Azerbeycan	Ukrayna
845121	İngiltere	Danimarka	Danimarka	Almanya	Almanya	İngiltere
Kurutma makineleri	İrak	Avusturya	Almanya	Fransa	Fransa	Fransa
	Serbest B.	Almanya	Avusturya	İspanya	İngiltere	Almanya
	Azerbeycan	Dominik	İsviçre	İngiltere	İspanya	İspanya
	Kıbrıs	Belçika	Belçika	Belçika	Belçika	Belçika
845129	Bangladeş	Bangladeş	Özbekistan	Bangladeş	Bangladeş	Bangladeş
Diğer kurutma makineleri>kuru çamaşır kap.>10 kg.	Mısır	Özbekistan	Hindistan	Hindistan	Yunanistan	Hindistan
	Serbest B.	Pakistan	Bangladeş	Serbest B.	Mısır	Mısır
	Yunanistan	Serbest B.	Serbest B.	Mısır	Suriye	Pakistan
	İran	Mısır	İran	Ozbekistan	Fas	Ozbekistan
845130	İran	İran	İran	İran	İran	İran
Elektrikli/ Elektriksiz ütü ve pres makineleri.	İngiltere	İngiltere	Serbes B.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Azerbeycan
	B.A.E	Özbekistan	İngiltere	Mısır	B.A.E	Ukrayna
	Yunanistan	Montenegro	Rusya Fed.	Ukrayna	Mısır	Mısır
	Özbekistan	Rusya Fed.	Ukrayna	İngiltere	Ukrayna	Rusya Fed.

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 80. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.16.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 427 milyon ABD Dolarıdır ve ithalat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 1,9 kat daha fazla

gerçekleşmiştir. 2009 yılı ithalatı ise 295,3 milyon ABD Dolarına düşmüştür.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

GİTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8422*	162.6	195.6	249.2	344.4	352.2	400.8	276.1
8451**	58.5	33.5	34.7	23.5	42.3	25.8	19.2
TOPLAM	221.2	229.1	284.0	367.9	394.6	426.6	295.3

* : 842211, 842219 hariç ** : 845140, 845150, 845180, 845190 hariç

Tablo 81. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. işler için makine ve cihazlar (8422) grubunun ithalatı Dokuma maddelerini yıkama, kurutma makine ve cihazlarının (8451) ithalatından çok daha fazladır. Yıkama, temizleme, kurutma,

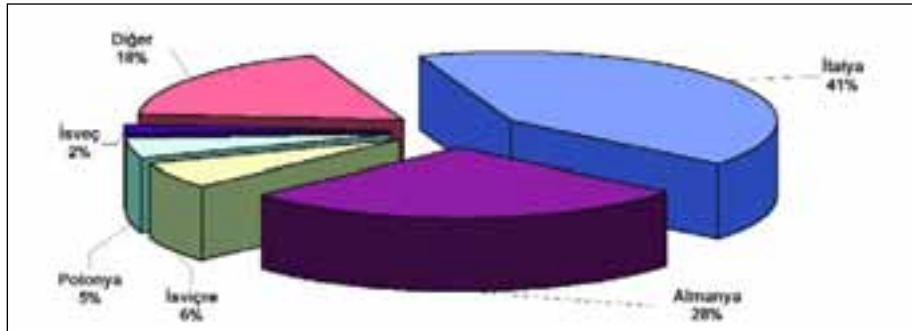
doldurma vb. işler için makine ve cihazlar grubunun ithalatı artma eğilimi gösterirken, diğer grubun ithalatı istikrarsız bir eğilim göstermekte ve düşmektedir.

Grafik 134. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat İtalya'dan yapılmıştır (%41). İtalya'yı Almanya, İsviçre, Polonya ve İsveç izlemiştir. İlk beş ülkeden

yapılan ithalat toplam ithalatın %82'sini oluşturmaktadır.

Grafik 135. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.16.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %13,6'dan 2008 yılında %38,5'e yükselmiştir. Dokuma maddelerini yıkama, kurutma makine ve

cihazları (8451) ihracatının ithalatı karşılama oranı 2008 yılında %273,1'dir. Grubun ihracatının ithalatını karşılama oranı 2009 yılında %45,7'ye yükselmiştir.

Grafik 136. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.16.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 12,3 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 20,8 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 1,7 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye

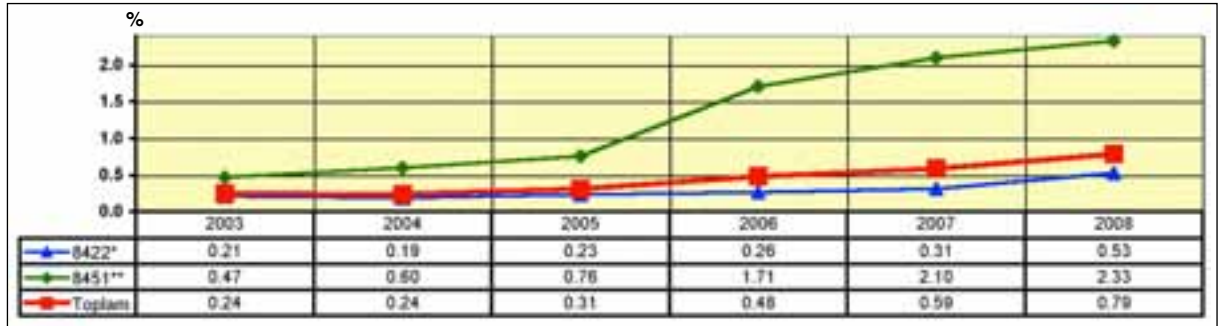
ihracatı 2003 yılında 30 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 164,1 milyon ABD Dolarına yükselerek 5,5 kat artış göstermiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8422*	10699.4	22.5	0.21	17775.2	93.6	0.53
8451**	1601.8	7.5	0.47	3027.9	70.5	2.33
TOPLAM	12301.2	30.0	0.24	20803.0	164.1	0.79

* 842211, 842219 hariç ** 845140, 845150, 845180, 845190 hariç

Tablo 82. Dünya Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,24'den, 2008 yılında %0,79 a yükselmiştir.

Grafik 137. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

2008 yılında Dünya’da en fazla ithalat yapan ülkeler A.B.D, Fransa, Almanya gibi sanayileşmiş ülkelerdir. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %37,8 ini gerçekleştirmiştir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,1’ini Türkiye’den karşılamışlardır.

8422*				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	2424.6	13.6	0.13	0.01
Fransa	1073.2	6.0	1.13	0.11
Çin	977.6	5.5	0.06	0.01
Almanya	913.3	5.1	5.01	0.55
Rusya Fed.	867.4	4.9	3.05	0.35
Diğer	11519.2	64.8	84.24	0.73
Dünya Toplam	17775.2	100.0	93.6	0.53

8451*				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	724.8	23.9	0.65	0.09
Almanya	347.3	11.5	0.51	0.15
Kanada	224.4	7.4	0.00	0.00
Fransa	197.0	6.5	0.34	0.17
Hollanda	115.8	3.8	0.16	0.14
Diğer	1418.4	46.8	68.86	4.85
Dünya Toplam	3027.9	100.0	70.5	2.33

Toplam (8422+ 8451)				
İlk Beş Ülke	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
İlk Beş Ülke	7865.4	37.8	11.0	0.1
Diğer	12937.6	62.2	153.1	1.2
Dünya Toplam	20803.0	100	164.1	0.79

Tablo 83. Dünya Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

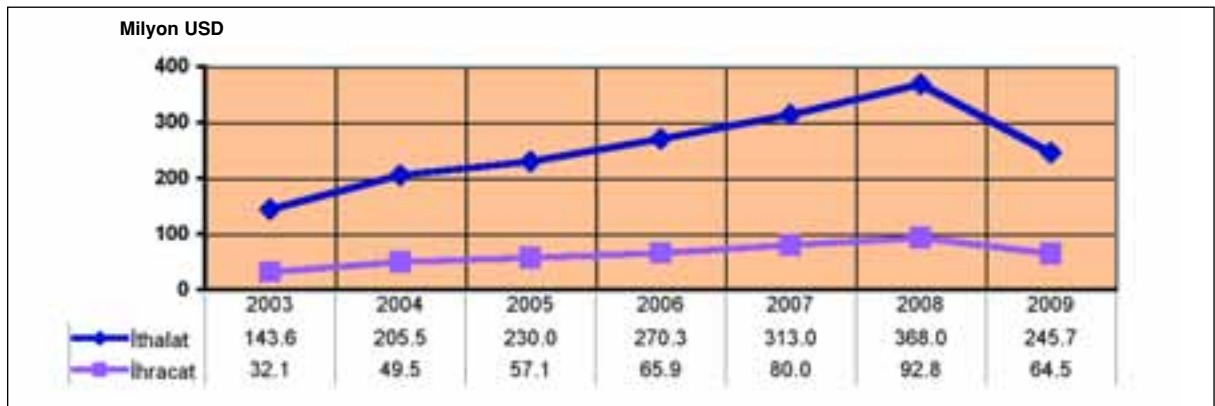
3.17. Rulmanlar

Rulmanlara ait GTİP numarası yanda verilmiştir.

GTİP	Açıklama
8482	Her nevi rulmanlar

Rulmanlar dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı 275,2

milyon ABD Dolarıdır. Bu açık 2009 yılında 181,2 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

Grafik 138. Rulmanlar, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.17.1. İhracat

2008 yılı rulman ihracatı 92,8 milyon ABD Doları'dır. 2003 yılından bu yana ihracat 2,9

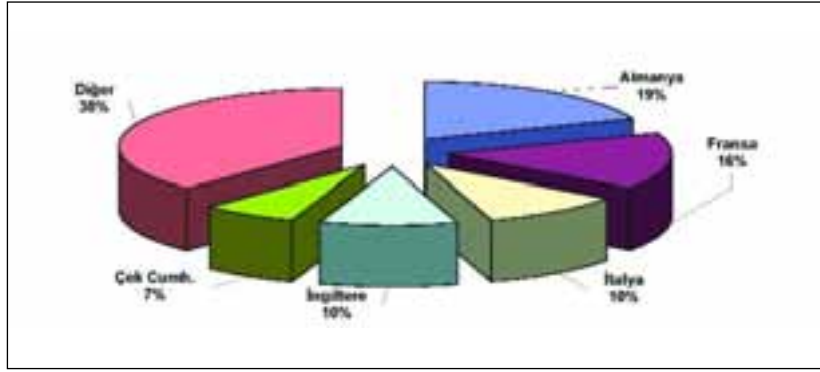
kat artmıştır. 2009 yılında artış eğilimi kesintiye uğramıştır.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8482	32.1	49.5	57.1	65.9	80.0	92.8	64.5

Tablo 84. Rulmanlar, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Almanya (%19) ve Fransa'ya (%16) yapılmıştır. İtalya, İngiltere ve Çek Cumhuriyeti ihracatta diğer önemli

ülkelerdir. İhracatın %62'si ilk beş ülkeye yapılmıştır.

Grafik 139. Rulmanlar, ihracatta ilk beş ülke, (2008 %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda verilmiştir. Almanya

son üç yılda en fazla ihracat yapılan ülkedir. Fransa, İtalya, İngiltere önemli pazarlardır.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8482	İtalya	Fransa	Fransa	Almanya	Almanya	Almanya
	Fransa	Almanya	Almanya	Fransa	İngiltere	Fransa
	Almanya	İtalya	İtalya	İtalya	Fransa	İtalya
	A.B.D.	A.B.D.	İngiltere	A.B.D.	İtalya	İngiltere
Hier Çeşit Rulmanlar	Çek Cumh.	İngiltere	A.B.D.	İngiltere	Avusturya	Çek Cumh.

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 85. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Rulmanlar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.17.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 368 milyon ABD Dolarıdır. 2003 yılından buyana ithalat 2,6 kat artmıştır.

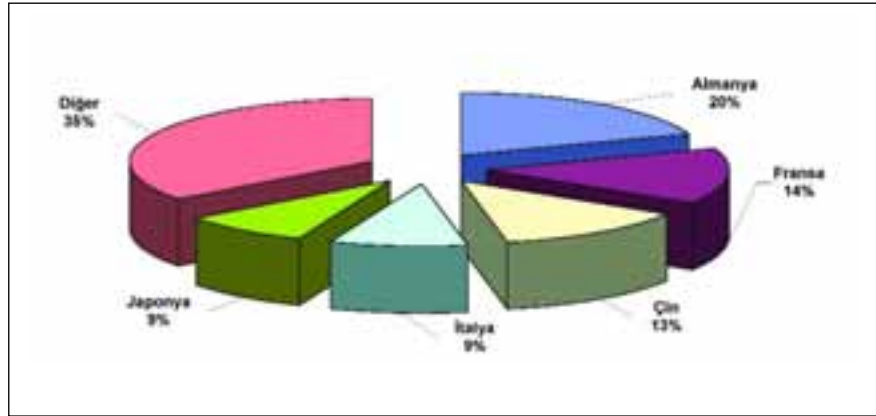
İthalat 2009 yılında ise 245,7 milyon ABD Dolarında kalmıştır.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8482	143.6	205.5	230.0	270.3	313.0	368.0	245.7

Tablo 86. Rulmanlar, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında ithalatın %20'si Almanya'dan, %14'ü Fransa'dan yapılmıştır. Çin, İtalya ve Japonya en fazla ithalat yapılan diğer

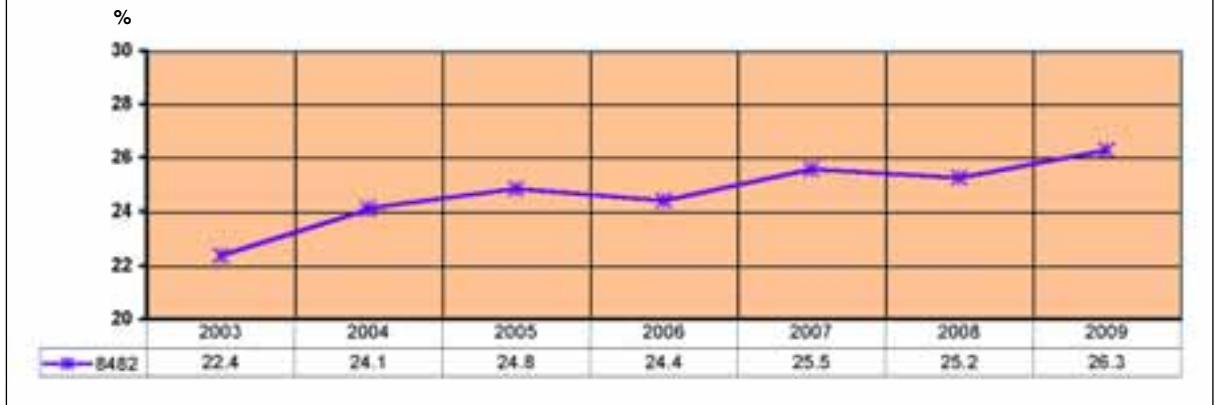
ülkelerdir. İlk beş ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %65'ini oluşturmaktadır.

Grafik 140. Rulmanlar, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.17.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Rulmanlarda ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %22,4'den 2008 yılında %25,2'e yükselmiştir. 2009 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranında 1,1 puanlık artış görülmüştür.

Grafik 141. Rulmanlar, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.17.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 14,8 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 29,2 milyar ABD dolarına yükselerek iki kat artış göstermiştir. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan

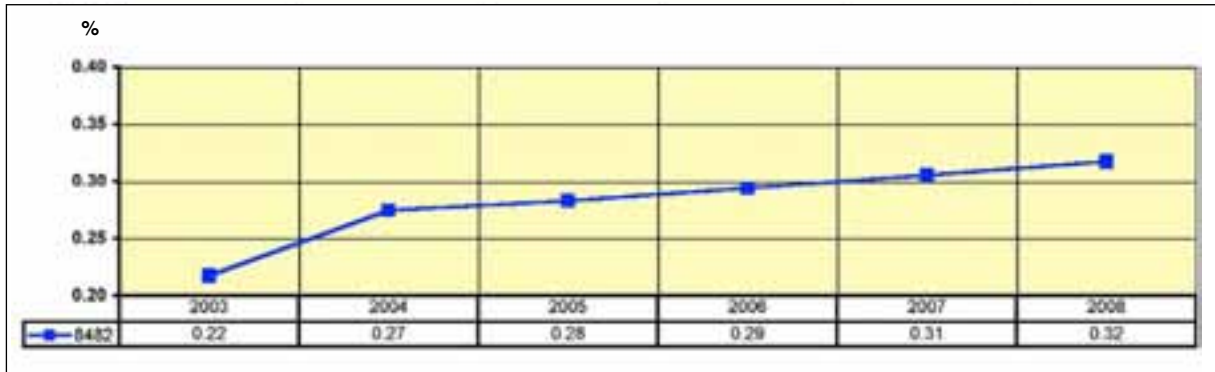
Türkiye ihracatı 2003 yılında 32,1 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 92,8 milyon ABD Dolarına yükselmiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8482	14799.5	32.1	0.22	29264.8	92.8	0.32

Tablo 87. Dünya Rulmanlar İthalatı ve Türkiye'nin İhracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,22'den, 2008 yılında %0,32'e

yükselmiştir.

Grafik 142. Dünya İthalatı İçinde Türkiye'den Yapılan İhracatın Payı (%), Rulmanlar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

2008 yılında Dünya’da en fazla ithalat yapan ülkeler Almanya, Çin, A.B.D, Fransa ve İtalya’dır. Rulmanlarda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %43,1 ini gerçekleştirmektedir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,37’sini Türkiye’den karşılamışlardır.

İlk Beş Ülke	8482			
	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Almanya	4229.1	14.5	17.74	0.42
Çin	2632.1	9.0	0.11	0.00
A.B.D	2388.3	8.2	5.24	0.22
Fransa	1818.7	6.2	14.83	0.82
İtalya	1553.8	5.3	9.57	0.62
Diğer	16642.7	56.9	45.37	0.27
Dünya Toplam	29264.8	100.0	92.8	0.32

Tablo 88. Dünya Rulmanlar ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.18. Kaynak Makineleri

Kaynak makinelerine ait GTİP numarası yanda verilmiştir.

GTİP	Açıklama
8515	Elektrik, lazer, ultrasonik vb. çalışan lehim, kaynak cihazları

Kaynak makineleri dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı 99,2

milyon ABD Dolarıdır. 2009 yılı dış ticaret açığı ise 38,8 milyon ABD Doları olmuştur.

Grafik 143. Kaynak Makineleri, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.18.1. İhracat

2008 yılı Kaynak Makineleri ihracatı 53,6 milyon ABD Dolarıdır. 2003 yılından bu yana ihracat 5,6 kat artmıştır. İhracattaki artış eğilimi

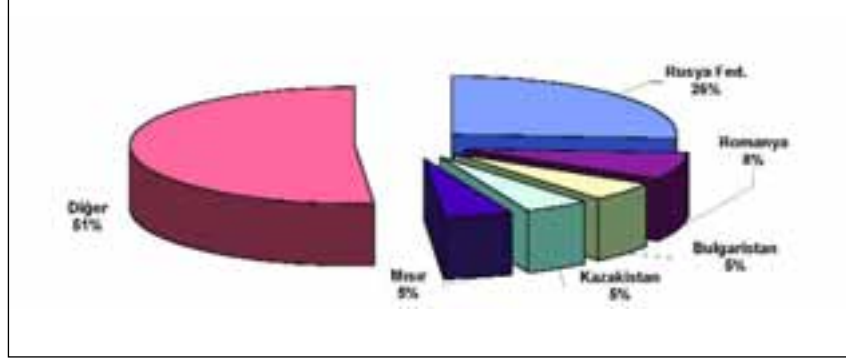
krizle birlikte durmuş ve 2009 yılı ihracatı 31,8 milyon ABD Dolarına düşmüştür.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8515	9.5	17.2	20.3	32.4	44.7	53.6	31.8

Tablo 89. Kaynak Makineleri, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Rusya Federasyonu'na yapılmıştır (%26). Rusya Federasyonu'nu, Romanya, Bulgaristan,

Kazakistan ve Mısır izlemektedir. İhracatın %49'u ilk beş ülkeye yapılmıştır.

Grafik 144. Kaynak Makineleri, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. Rusya Federasyonu en fazla ihracat yapılan ülkedir.

Romanya ve Bulgaristan ikinci ve üçüncü sıraları paylaşmaktadırlar.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8515	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.
	Bulgaristan	İngiltere	Romanya	Romanya	Romanya	Romanya
	Romanya	Irak	Bulgaristan	Bulgaristan	Bulgaristan	Bulgaristan
Elektrik, lazer, ultrasonik vb. çalışan lehim, kaynak cihazları	A.B.D	Bulgaristan	Ukrayna	Ukrayna	Ukrayna	Kazakistan
	Ukrayna	Romanya	Kazakistan	Serbest B.	Kazakistan	Mısır

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 90. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Kaynak Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.18.2. İthalat

2008 yılı ithalatı 152,8 milyon ABD Dolarıdır. 2003 yılından buyana ithalat 2,4 kat artmıştır. Ekonomide yaşanan daralmaya bağlı olarak

ithalat 2009 yılında 70,6 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

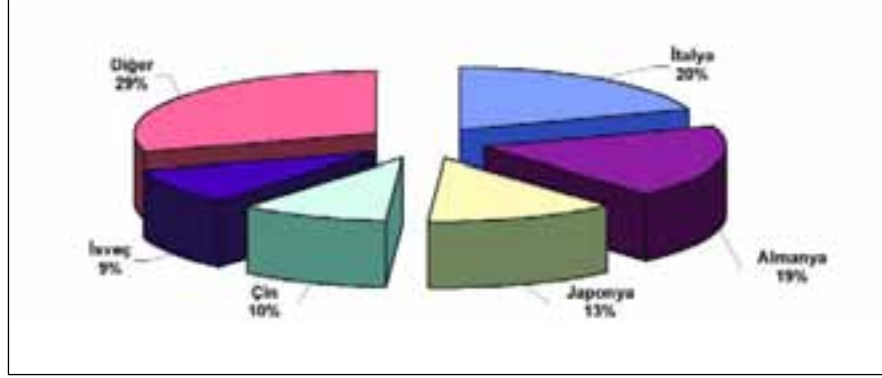
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8515	62.5	133.6	104.7	174.3	137.7	152.8	70.6

Tablo 91. Kaynak Makineleri, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

2008 yılında ithalatın %20'si İtalya'dan, %19'u Almanya'dan yapılmıştır. Japonya, Çin ve İsveç en fazla ithalat yapılan diğer ülkelerdir. İlk beş

ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %71'ini oluşturmaktadır.

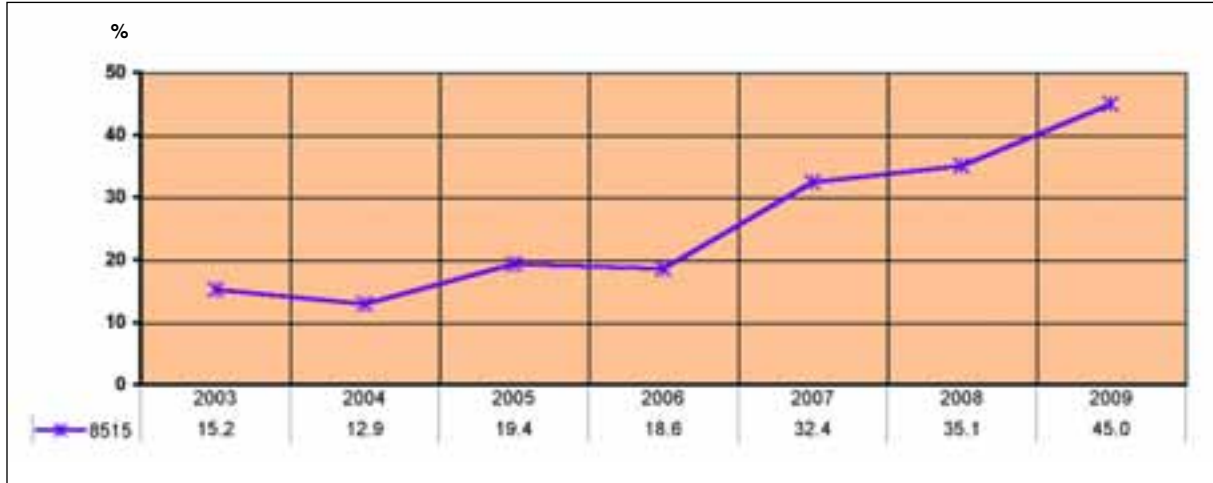

Grafik 145. Kaynak Makineleri, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.18.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Kaynak Makineleri ihracatının ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %15,2'den 2008 yılında %35,1'e yükselmiştir. İthalatta yaşanan

hızlı düşüşe bağlı olarak ihracatın ithalatı karşılama oranı artarak %45'e çıkmıştır.

Grafik 146. Kaynak Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

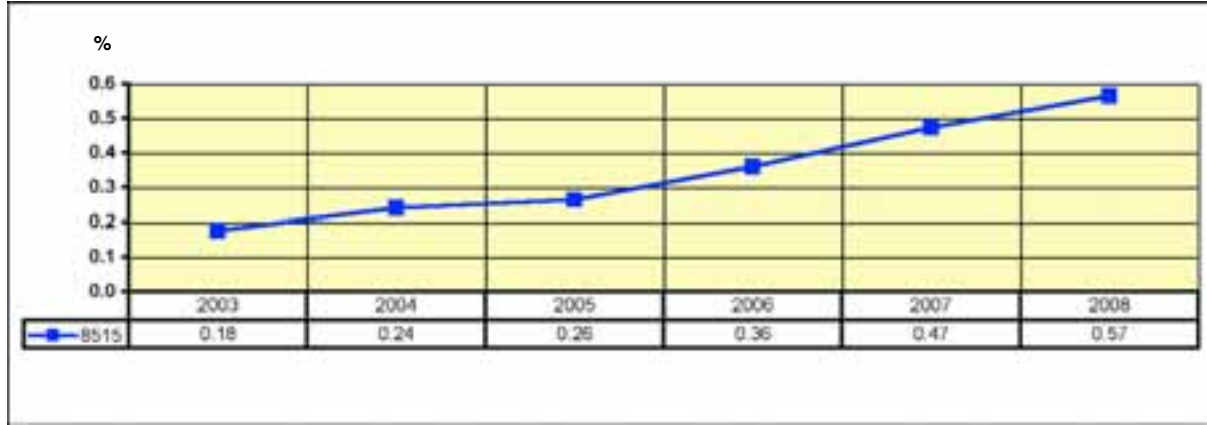
3.18.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

2003 yılında 5,4 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 9,5 milyar ABD Dolarına yükselerek 1,8 kat artış göstermiştir. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan

Türkiye ihracatı 2003 yılında 9,5 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 53,6 milyon ABD Dolarına yükselmiştir.

GTİP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8515	5393	9.5	0.18	9474	53.6	0.57

Tablo 92. Dünya Kaynak Makineleri İthalatı ve Türkiye'nin İhracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Grafik 147. Dünya İthalatı İçinde Türkiye'den Yapılan İhracatın Payı (%), Kaynak Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya'da en fazla ithalat yapan ülkeler Çin, A.B.D, Rusya Federasyonu, Almanya ve Hong Kong'dur. Kaynak makineleri grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %38,4 ünü gerçekleştirmektedir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,41'ini Türkiye'den karşılamışlardır.

İlk Beş Ülke	8515			
	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	1044.2	11.0	0.01	0.00
A.B.D	959.5	10.1	0.06	0.01
Rusya Fed.	628.6	6.6	14.03	2.23
Almanya	550.0	5.8	1.00	0.18
Hong Kong	451.3	4.8	0.01	0.00
Diğer	5840.8	61.6	38.49	0.66
Dünya Toplam	9474.3	100.0	53.6	0.57

Tablo 93. Dünya Kaynak Makineleri İthalatında İlk Beş Ülke ve Türkiye'nin Durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

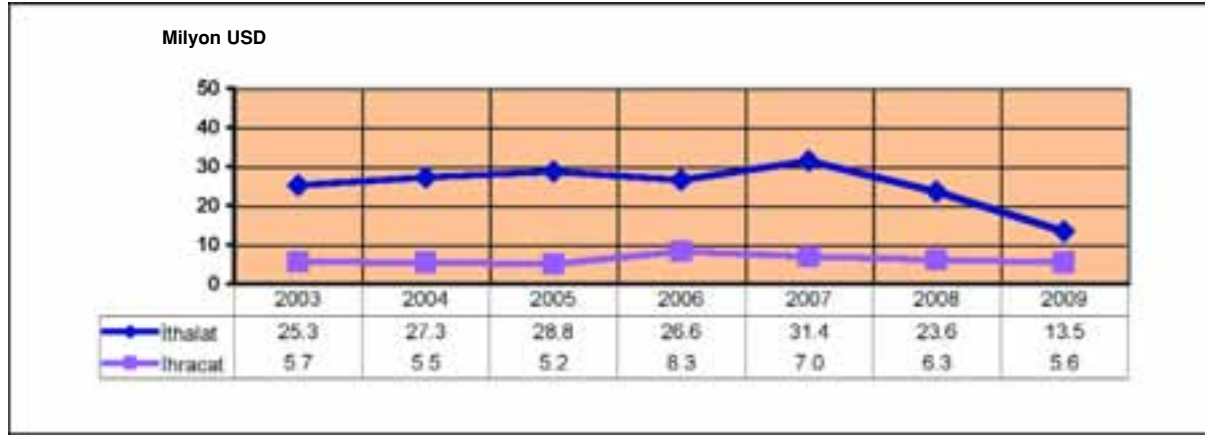
3.19. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri

Deri işleme ve imalatı makinelerine ait GTİP numarası yanda verilmiştir.

GTİP	Açıklama
8453	Deri işleme ve imalatı makineleri

Deri işleme ve imalatı makineleri dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı 17,3 milyon ABD Dolarıdır. Bu

açık 2009 yılında 7,9 milyon ABD Doları olmuştur.

Grafik 148. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.19.1. İhracat

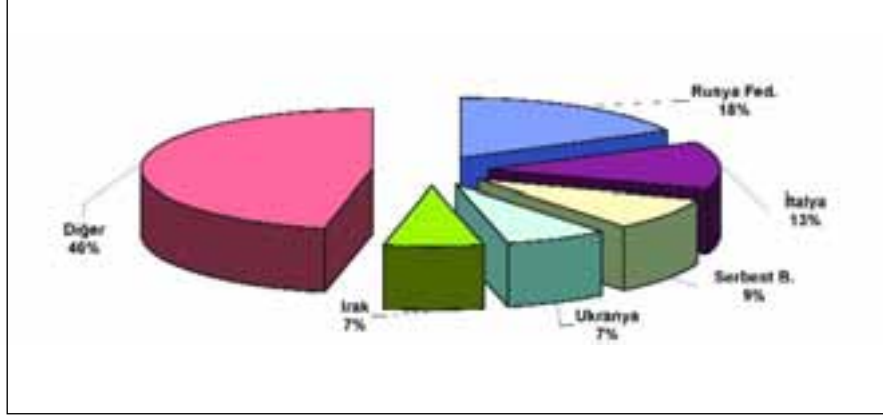
2008 yılı ihracatı 6,3 milyon ABD Dolarıdır. 2003 yılından bu yana ihracatta önemli bir artış görülmemektedir. 2009 yılında da sektör

ihracatı 5,6 milyon ABD Doları gibi çok düşük bir değerde kalmıştır.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8453	5.7	5.5	5.2	8.3	7.0	6.3	5.6

Tablo 94. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Rusya Federasyonuna yapılmıştır (%18). Rusya Federasyonunu, İtalya, Serbest Bölgeler, Ukrayna ve Irak izlemektedir. İhracatın %54'ü ilk beş ülkeye yapılmıştır.

Grafik 149. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibariyle aşağıda gösterilmiştir. İtalya ve

Rusya Federasyonu en fazla ihracat yapılan ülkelerdir.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8453	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Rusya Fed.	Rusya Fed.
	Ukrayna	Çin	İtalya	Rusya Fed.	Serbest B.	İtalya
	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Rusya Fed.	İtalya	İtalya	Serbest B.
Deri işleme ve imalatı makineleri	İtalya	Suriye	İran	Azerbeycan	S. Arabistan	Ukrayna
	Hindistan	İtalya	Hindistan	Çin	Çin	İrak

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 95. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Deri İşleme ve İmalatı Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.19.2. İthalat

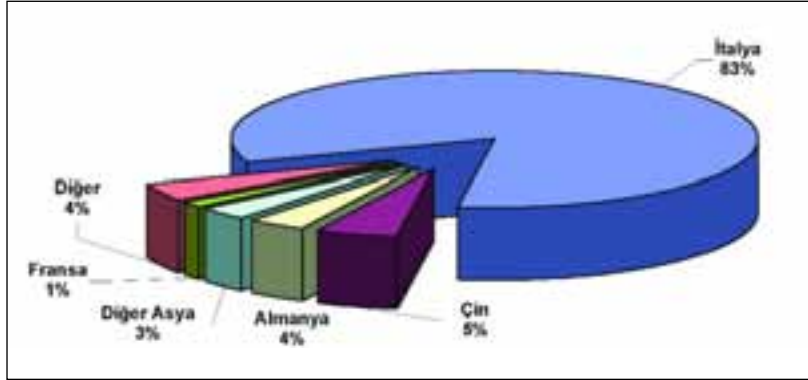
2008 yılı ithalatı 23,6 milyon ABD Dolarıdır. Son altı yılda ithalatta önemli bir değişim görülmemektedir. 2009 yılında ise ekonomik

krizin etkisiyle ithalatta önemli bir düşüş yaşanmıştır.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8453	25.3	27.3	28.8	26.6	31.4	23.6	13.5

Tablo 96. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında ithalatın %83'ü İtalya'dan yapılmıştır. Çin, Almanya, Diğer Asya ve Fransa ithalat yapılan diğer ülkelerdir. İlk beş ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %96'sını oluşturmaktadır.

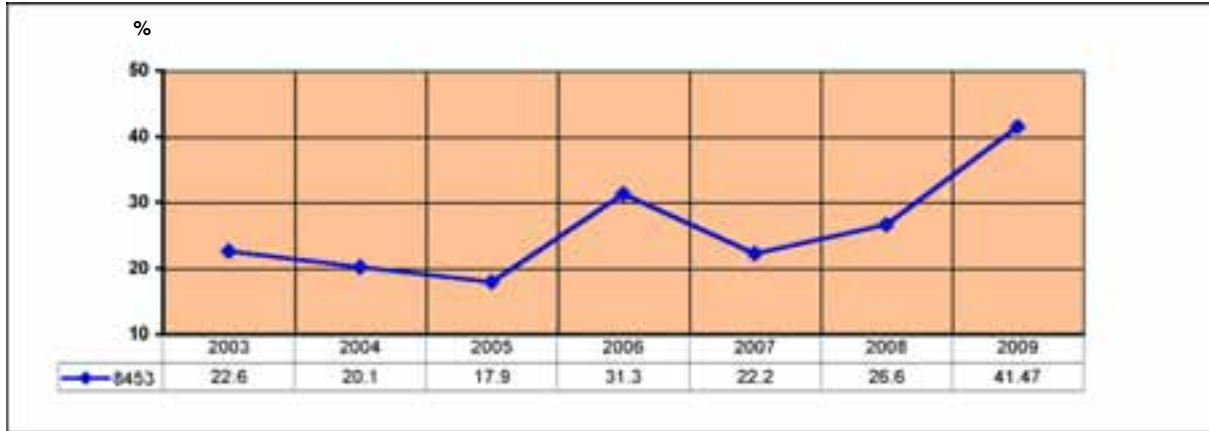

Grafik 150. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.19.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Deri İşleme ve İmalatı Makineleri grubunda ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %22,6'dan 2008 yılında %26,6'a yükselmiştir. İhracata göre ithalatta yaşanan daha yüksek

oranlı düşüş sonucu 2009 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranı artarak %41,5'e çıkmıştır.

Grafik 151. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.19.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

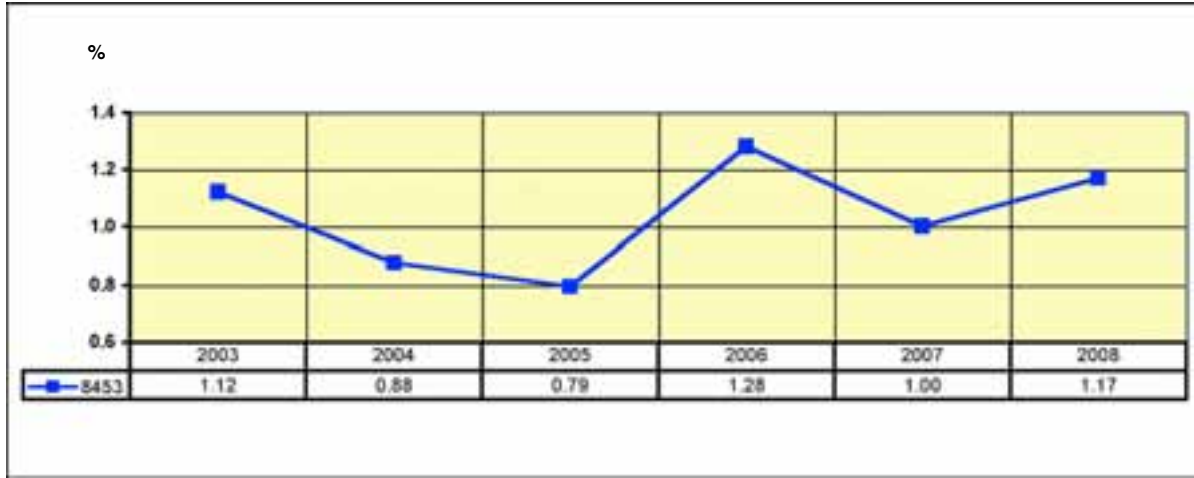
2003 yılında 509 milyon ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 536 milyon ABD Dolarına yükselerek %5,3 oranında önemsiz bir artış göstermiştir. Aynı dönemde Dünya

pazarlarına yapılan Türkiye ihracatı 2003 yılında 5,7 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 6,3 milyon ABD Dolarına yükselmiştir.

GİTP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8515	509	5.7	1.12	536	6.3	1.17

Tablo 97. Dünya Deri İşleme ve İmalatı Makineleri ithalatı ve Türkiye'nin ihracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %1,12'den, 2008 yılında %1,17'e yükselmiştir.

Grafik 152. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Deri İşleme ve İmalatı Makineleri
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya'da en fazla ithalat yapan ülkeler Çin, Hindistan, İtalya, Türkiye ve Brezilya'dır. Deri İşleme ve İmalatı Makineler grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %34,9 unu gerçekleştirmektedir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %0,64'ünü Türkiye'den karşılamışlardır.

İlk Beş Ülke	8515			
	Dünya'dan		Türkiye'den	
	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Çin	53.6	10.0	0.25	0.47
Hindistan	53.5	10.0	0.14	0.27
İtalya	33.3	6.2	0.79	2.37
Türkiye	23.6	4.4	0.00	0.00
Brezilya	22.8	4.3	0.00	0.00
Diğer	349.1	65.1	5.09	1.46
Dünya Toplam	535.9	100.0	6.3	1.17

Tablo 98. Dünya Deri İşleme ve İmalatı Makineleri ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.20. Motorlar

Motorlar, Makine İmalat Sanayi içinde, 2008 yılı verilerine göre 5,4 milyar ABD Doları ile en fazla dış ticaret hacmine sahip olan gruptur. Motorlara ait GTİP numaraları yanda verilmiştir.

GTİP	Açıklama
8407	Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar
8408	Dizel, yan dizel motorlar (Hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam ve parçaları

Motorlar grubu dış ticareti sürekli olarak açık vermektedir. Makine İmalat sanayi içinde en fazla dış ticaret açığı veren gruptur. 2008 yılı

dış ticaret açığı 2,4 milyar ABD Dolarıdır. Bu açık ekonomik daralmanın etkisiyle azalarak 2009 yılında yaklaşık 1,4 milyar ABD Dolarına inmiştir.

Grafik 153. Motorlar, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.20.1. İhracat

Motorlar grubunun 2008 yılı ihracatı 1,48 milyar ABD Dolarıdır ve Makine İmalat Sanayi içinde en fazla ihracat yapan gruptur. İhracat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ihracatı 2003 yılına göre 2,7 kat artmıştır. Dünyada

yaşanan ekonomik kriz sektör ihracatında önemli daralmaya yol açmış ve 2009 yılı ihracatı yaklaşık 1,06 milyar ABD Doları düzeyinde kalmıştır.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8407	9.4	10.8	12.3	19.9	59.0	57.7	34.2
8408	12.5	13.2	14.8	15.6	35.7	70.9	166.4
8409	526.8	710.8	848.4	991.8	1335.0	1350.5	858.8
TOPLAM	548.7	734.8	875.5	1027.2	1429.7	1479.0	1059.4

Tablo 99. Motorlar, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

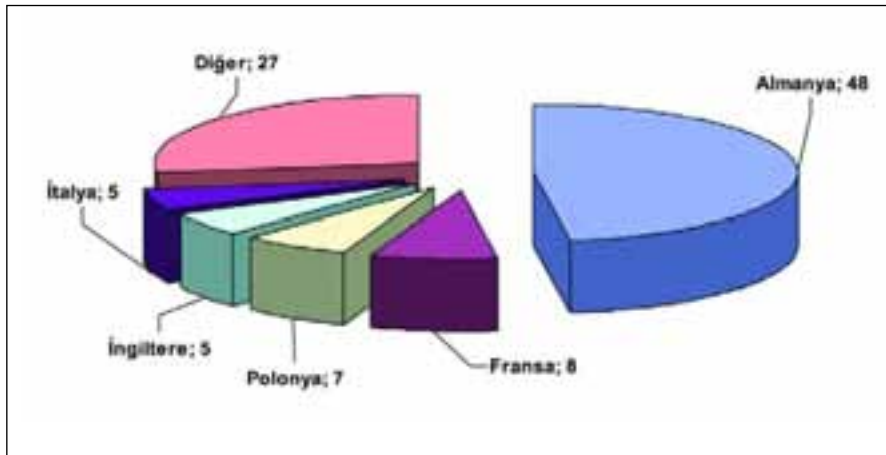
İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam ve parçaları (8409) 2008 yılında ihracatın %91'ini oluşturmuştur.

Grafik 154. Motorlar, ihracatı (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ihracat Almanya'ya yapılmıştır (%48). Fransa, Polonya, İngiltere ve İtalya en fazla ihracat yapılan ilk beş ülke

içinde yer almaktadır. İhracatın %73'ü ilk beş ülkeye yapılmıştır.

Grafik 155. Motorlar, ihracatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Türkiye ihracatında ilk beşte yer alan ülkeler yıllar itibarıyla aşağıda gösterilmiştir. 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar (8407) grubunda Fransa ve

Rusya Federasyonu önemli pazarlardır, ancak son iki yılda Romanya en fazla ihracat yapılan ülke konumuna yükselmiştir. İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam ve parçalarında (8409) Almanya son altı yılda en fazla ihracat yapılan ülkedir.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
8407	Fransa	Fransa	Fransa	Rusya Fed.	Romanya	Romanya
Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar	Rusya Fed.	Rusya Fed.	Özbekistan	Fransa	Rusya Fed.	Rusya Fed.
	Slovenya	Fas	Hollanda	Malta	Fransa	Fransa
	İspanya	Slovenya	Fas	Yunanistan	İtalya	İspanya
	İtalya	İtalya	İsrail	İtalya	İspanya	İngiltere
8408	Almanya	İtalya	Almanya	Almanya	İrak	Romanya
Dizel, yarı dizel motorlar (Hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)	İtalya	İngiltere	Kıbrıs	İrak	Serbest B.	Polonya
	Gürcistan	Almanya	İtalya	İtalya	Almanya	Almanya
	İsviçre	Kıbrıs	Ürdün	İngiltere	İtalya	Ürdün
	İngiltere	Gürcistan	Finlandiya	Cezayir	İngiltere	Fransa
	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya	Almanya
8409	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	Serbest B.	İtalya	Fransa
İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam ve parçaları	Polonya	İtalya	İtalya	İtalya	Polonya	Polonya
	Polonya	Polonya	Polonya	Polonya	İngiltere	İngiltere
	İngiltere	Fransa	İngiltere	İngiltere	Fransa	İtalya

Not: 2003-2008 yılları arasında en az üç kere ilk beşte yer alan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir.

Tablo 100. Türkiye ihracatında ilk beş ülke, Motorlar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.20.2. İthalat

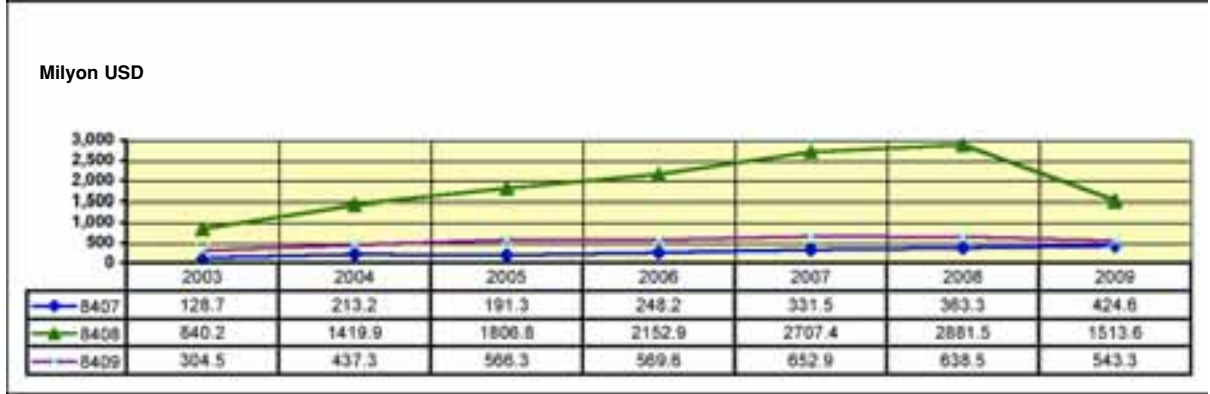
2008 yılı ithalatı 3,88 milyar ABD Dolarıdır ve Makine İmalat Sanayi içinde en fazla ithalat yapılan gruptur. İthalat sürekli olarak artmaktadır. 2008 yılı ithalatı 2003 yılına göre 3,1 kat daha fazla gerçekleşmiştir. İhracatta

olduğu gibi sektör ithalatında da önemli daralma yaşanmış ve 2009 yılında grubun toplam ithalatı 2,5 milyar ABD Doları düzeyinde kalmıştır.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8407	128.7	213.2	191.3	248.2	331.5	363.3	424.6
8408	840.2	1419.9	1806.8	2152.9	2707.4	2881.5	1513.6
8409	304.5	437.3	566.3	569.6	652.9	638.5	543.3
TOPLAM	1273.3	2070.4	2564.4	2970.7	3691.8	3883.4	2481.5

Tablo 101. Motorlar, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

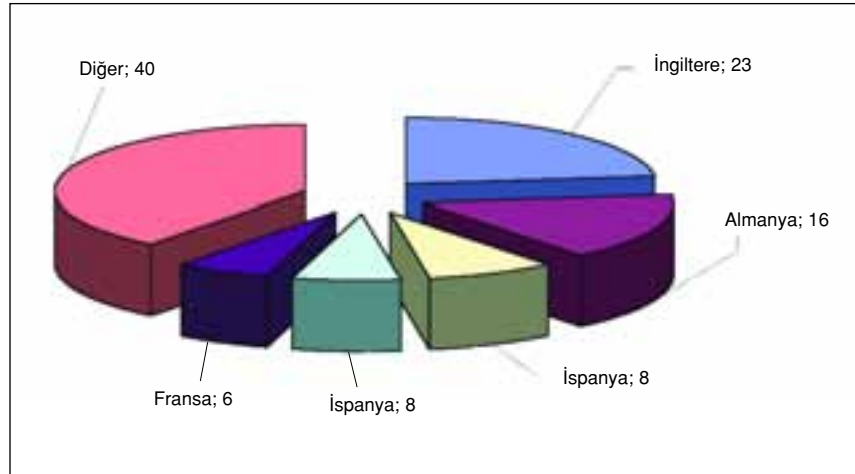
Dizel, yarı dizel motorlar-Hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu (8408) ürünler 2008 yılı ithalatının %74'ünü oluşturmaktadır.

Grafik 156. Motorlar, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında en fazla ithalat İngiltere'den yapılmıştır (%23). İngiltere'yi Almanya, İspanya, Polonya ve Fransa izlemektedir. İlk

beş ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatın %60'ını oluşturmaktadır.

Grafik 157. Motorlar, ithalatta ilk beş ülke (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.20.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Motorlar grubunun toplamında ihracatın ithalatı karşılama oranı 2003 yılında %43,1'den 2008 yılında %38,1'e gerilemiştir. İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam ve parçalarında (8409) ihracatın ithalatı karşılama oranı %212'dir. Dizel, yarı dizel motorlar- Hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu (8408)

ürünlerde bu oran %2,5'de kalmaktadır. Grubun ihracatının ithalatını karşılama oranında 2009 yılında 4,6 puan artış yaşanmıştır.

Bölüm 3. Alt Sektörler ve Dış Ticaretteki Gelişmeler

Grafik 158. Motorlar, ihracatın ithalat karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.20.4. Dünya Ticareti ve Türkiye'nin Durumu

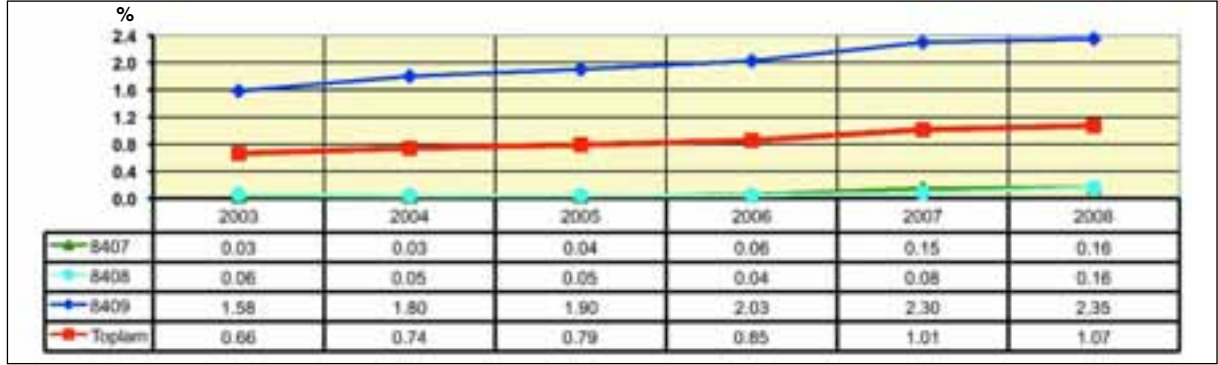
2003 yılında 82,6 milyar ABD Doları olan Dünya ithalatı 2008 yılında 138 milyar ABD Dolarına yükselmiş ve 1,7 kat artmıştır. Aynı dönemde Dünya pazarlarına yapılan Türkiye

ihracatı 2003 yılında 548,7 milyon ABD Dolarından, 2008 yılında 1,5 milyar ABD Dolarına yükselerek 2,7 kat artış göstermiştir.

GTP	2003			2008		
	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)	Dünya İthalatı (Milyon USD)	Türkiye İhracatı (Milyon USD)	Türkiye'nin Payı (%)
8407	28091	9.40	0.03	35776	57.68	0.16
8408	21276	12.52	0.06	44621	70.86	0.16
8409	33264	526.82	1.58	57422	1350.46	2.35
TOPLAM	82632	548.74	0.66	137819	1478.99	1.07

Tablo 102. Dünya Motorlar İthalatı ve Türkiye'nin İhracatı
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2003 yılında Türkiye ihracatının Dünya ithalatı içindeki payı %0,66'dan, 2008 yılında %1,07'ye yükselmiştir.

Grafik 159. Dünya ithalatı içinde Türkiye'den yapılan ihracatın payı (%), Motorlar
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya'da en fazla ithalat yapan ülkeler A.B.D, Almanya, İngiltere, Fransa gibi sanayileşmiş ülkelerdir. Motorlar grubunda en fazla ithalat yapan ilk beş ülke Dünya toplam ithalatının %48,6'sını gerçekleştirmektedir. En fazla ithalat yapan ilk beş ülke ihtiyaçlarının %1,4'ünü Türkiye'den karşılamışlardır.

	8407			
	Dünya'dan		Türkiye'den	
İlk Beş Ülke	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	7704	21.5	0.2	0.00
Almanya	5156	14.4	0.9	0.02
Kanada	5006	14.0	0.0	0.00
Meksika	1647	4.6	0.0	0.00
Çin	1535	4.3	1.0	0.07
Diğer	14727	41.2	55.6	0.38
Dünya Toplam	35776	100.0	57.7	0.16
	8408			
	Dünya'dan		Türkiye'den	
İlk Beş Ülke	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Almanya	6865	15.4	3.6	0.05
Çin	4177	9.4	0.0	0.00
A.B.D	3749	8.4	0.3	0.01
Türkiye	2881	6.5	0.0	0.00
İngiltere	2573	5.8	0.7	0.03
Diğer	24374	54.6	66.2	0.27
Dünya Toplam	44621.1	100.0	70.9	0.16
	8409			
	Dünya'dan		Türkiye'den	
İlk Beş Ülke	Milyon USD	%	Milyon USD	%
A.B.D	8032	14.0	15.4	0.19
Almanya	6012	10.5	704.7	11.72
Fransa	4220	7.3	105.0	2.49
İngiltere	3910	6.8	79.2	2.03
Macaristan	3468	6.0	0.8	0.02
Diğer	31780	55.3	445.4	1.40
Dünya Toplam	57421.8	100.0	1350.5	2.35
	Toplam (8407+8408+8409)			
	Dünya'dan		Türkiye'den	
İlk Beş Ülke	Milyon USD	%	Milyon USD	%
Diğer	70881.5	51.4	567.2	0.8
Dünya Toplam	137818.6	100	1479.0	1.07

Tablo 103. Dünya Motorlar ithalatında ilk beş ülke ve Türkiye'nin durumu (2008)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

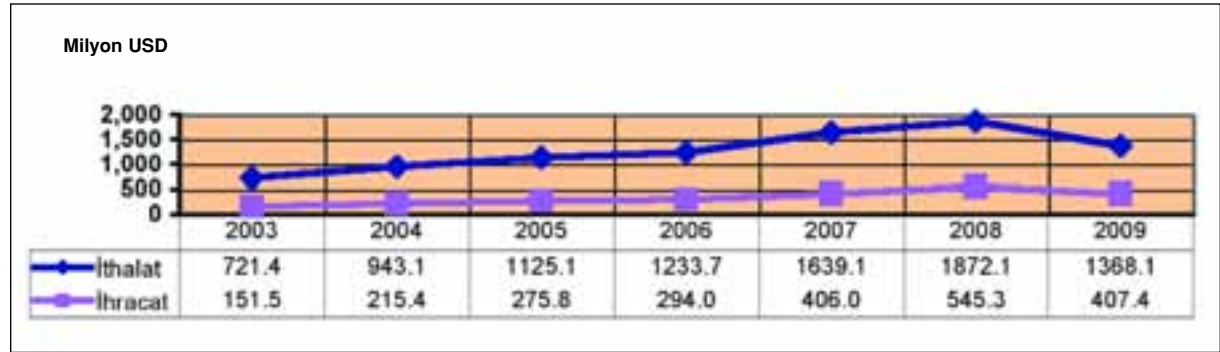
3.21. Diğer Makineler

Makine İmalat Sanayi içinde yer alan 20 grubun dışında kalan diğer makinelere ait GTİP numaraları yanda verilmiştir.

Diğer Makineler grubu dış ticaret hacmi 2,4 milyar ABD Dolarıdır. Diğer Makineler grubu dış ticareti sürekli olarak ve giderek artan bir şekilde dış ticaret açığı vermektedir. 2008 yılı dış ticaret açığı 1,32 milyar ABD Dolarıdır. Bu açık 2009 yılında 960,7 milyon ABD Dolarına gerilemiştir.

GTİP	Açıklama
8423	Tartı ve tartı aletleri
8424*	Sıvı tozları püskürtmeye, dağıtmaya mahsus mekanik cihazlar
8475	Elektrik/ elektronik ampul, tüp, valf montaj makineleri
8476	Otomatik satış makineleri
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar
8484	Metal tabaklı contalar, conta takım ve grupları
8505	Mıknatıslar, mıknatıslı platolar, kavrayıcı, tutucu tertibat
9508	Fuar ve panayır için çeşitli makine ve aksesuarları.
960350	Araç ve cihazlara ait süpürge, fırçalar

* 842481 hariç

Grafik 160. Diğer Makineler, dış ticaret (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.21.1. İhracat

2003 yılında 151,5 milyon ABD Doları olan ihracat 2008 yılında 545,3 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiş ve 3,6 kat artmıştır. İhracatta Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar (8479) ve Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar (8483) grupları öne çıkmakta ve 2008 yılında bu gruptaki ihracatın %83'ünü gerçekleştirmişlerdir. 2009 yılında grup ihracatı düşmüş ve 407,4 milyon ABD Doları olmuştur.

GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8423	3.0	5.5	7.4	6.5	9.8	10.5	9.5
8424*	21.6	26.7	18.5	21.2	21.9	33.0	27.3
8475	3.9	10.5	23.1	11.9	12.7	15.9	10.5
8476	0.0	0.1	0.2	0.0	0.3	0.2	0.7
8479	46.2	66.3	98.4	108.4	161.3	221.6	175.7
8483	66.2	93.7	114.9	129.2	175.1	230.7	151.4
8484	4.4	5.9	8.4	9.4	11.8	13.6	13.5
8505	3.8	3.5	1.1	0.9	2.8	4.1	5.5
9508	1.4	2.2	2.7	5.2	8.7	14.0	11.9
960350	1.0	1.0	1.0	1.2	1.6	1.6	1.4
TOPLAM	151.5	215.4	275.8	294.0	406.0	545.3	407.4

Tablo 104. Diğer Makineler, ihracat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.21.2. İthalat

Diğer Makineler grubu Motorlar grubundan sonra en fazla ithalat yapılan ikinci grubu oluşturmaktadır. 2008 yılı ithalatı 1,87 milyar ABD Dolarıdır ve 2003 yılına göre 2,6 kat artış göstermiştir. İthalatta ilk üç sırayı alan Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar (8479), Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları,

dişliler, çarklar (8483) ve Sıvı tozları püskürtmeye, dağıtmaya mahsus mekanik cihazlar (8424) ithalatın %85'ini gerçekleştirmiştir. 2009 yılında grubun toplam ithalatında 2008 yılına göre %27 düşüş yaşanmış ve grup ithalatı yaklaşık 1,37 milyar ABD Doları olmuştur.

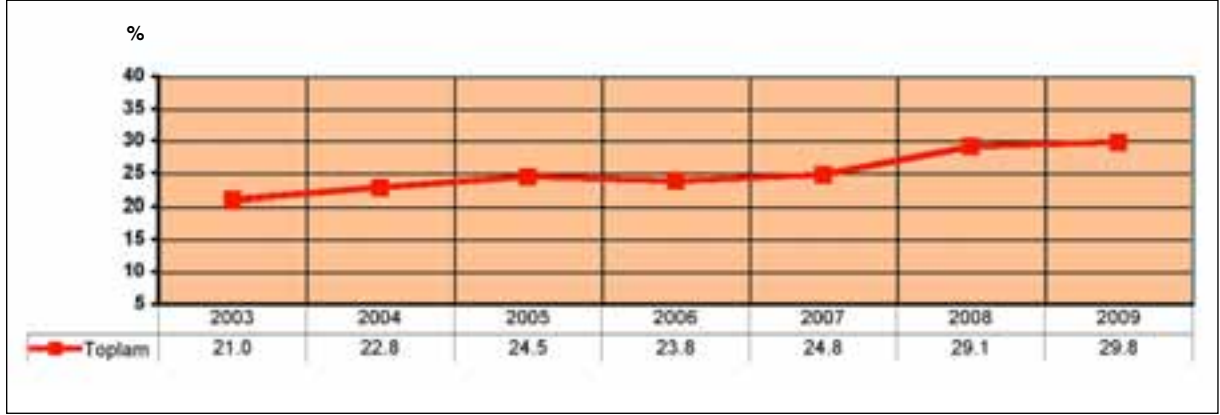
GTİP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
8423	14.7	24.8	27.8	39.9	42.4	40.9	24.7
8424*	48.9	63.1	79.5	91.1	111.1	132.5	98.6
8475	18.2	23.0	36.3	32.3	52.8	64.6	14.2
8476	1.2	4.2	6.5	6.4	11.6	14.6	8.3
8479	427.8	538.7	624.7	649.8	897.4	921.6	672.5
8483	155.7	218.7	257.3	319.6	406.4	541.1	452.7
8484	24.4	29.2	32.5	36.7	43.2	51.1	41.3
8505	23.6	35.9	46.1	49.1	58.8	58.5	36.6
9508	3.7	1.4	10.0	3.6	8.0	39.5	13.2
960350	3.2	4.1	4.5	5.1	7.3	7.6	6.0
TOPLAM	721.4	943.1	1125.1	1233.7	1639.1	1872.1	1368.1

Tablo 105. Diğer Makineler, ithalat (milyon USD)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

3.21.3. İhracatın İthalatı Karşılama Oranı

Diğer Makineler grubunda 2003 yılında %21 olan ihracatın ithalatı karşılama oranı, artarak 2008 yılında %29,1'e ulaşmıştır. 2009 yılında

ihracatın ithalatı karşılama oranı 2008 yılı düzeyinde kalmıştır.

Grafik 161. Diğer Makineler, ihracatın ithalatı karşılama oranı (%)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

4.

SEKTÖRDE TEKNOLOJİ ve ARGE'DEKİ GELİŞMELER

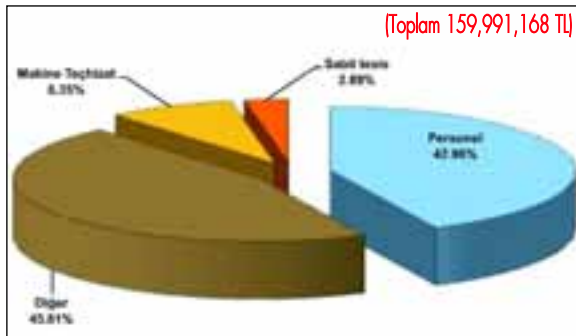
Makine İmalat Sanayi; makine, elektronik, yazılım ve servis sektörleriyle birlikte mal ve hizmet üretim sistemlerinin etkinliğini sağlayan bir sektördür. Sahip olduğu ve geliştirdiği teknolojiler ile girdi sağladığı tüm sektörlerin ürünlerinin fonksiyonlarını belirler ve imalatını sağlar. Bu nedenle sektörün kendi ve girdi sağladığı sektörlerin rekabet gücünü artırabilmesi için ARGE çabalarına odaklanması gereklidir.

Pazarın talep ettiği daha iyi fiyat ve kalitede herhangi bir ürünün üretilebilmesi, makine imalat sanayinin üretim teknolojilerinde yaratacağı değişime bağlıdır. Bir başka anlatımla, makine imalat sanayi sürekli yenilik aramak ve sunduğu ara ve yatırım mallarına ilişkin teknolojileri geliştirmek zorundadır. Makine imalat sanayi bu yapıyla bir ölçüde tüm sektörlerdeki verimliliği de belirleyen bir özelliğe sahiptir. Bu açıdan ARGE çabalarının düzeyi sektörün genel durumunu ortaya koyan

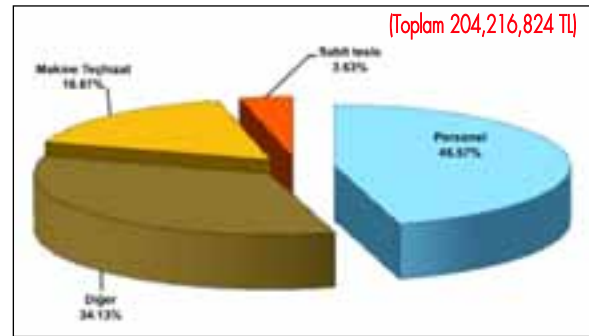
önemli göstergelerden birisidir.

Çalışmanın diğer bölümlerinde Makine İmalat Sanayi kapsamı dışında bırakılan 296; Silah ve Mühimmat İmalatı ve 297; Başka Yerde Sınıflandırılmamış Ev Aletleri İmalatına ilişkin ARGE ve teknoloji verileri bu bölümde zorunlu olarak kapsam içine alınmıştır. İstatistiklerde alt sektörlerle ilişkin veri bulunamamıştır.

Veriler Türk Makine İmalat Sanayinde ARGE harcamalarının 2006 yılına göre 2007 yılında %27,6 artarak 204,2 milyon YTL düzeyine eriştiğini göstermektedir. Bu harcamalar içinde makine teçhizat, sabit tesis ve personel harcamalarının payı önemli ölçüde artmıştır. Söz konusu bulgu sektörde ARGE harcamalarına verilen önemin arttığını göstermektedir. Ancak bu artışa karşın özellikle motorlu kara taşıtları imalatındaki ARGE harcamalarındaki yüksek artış nedeniyle sektörün imalat sanayi ARGE harcamaları içindeki payı ise gerilemiştir.

Grafik 162. Makine İmalat Sanayi ARGE harcamaları dağılımı, 2006 (Nace 29)
Kaynak: TÜİK; Türkiye İstatistik Yıllığı, 2008.

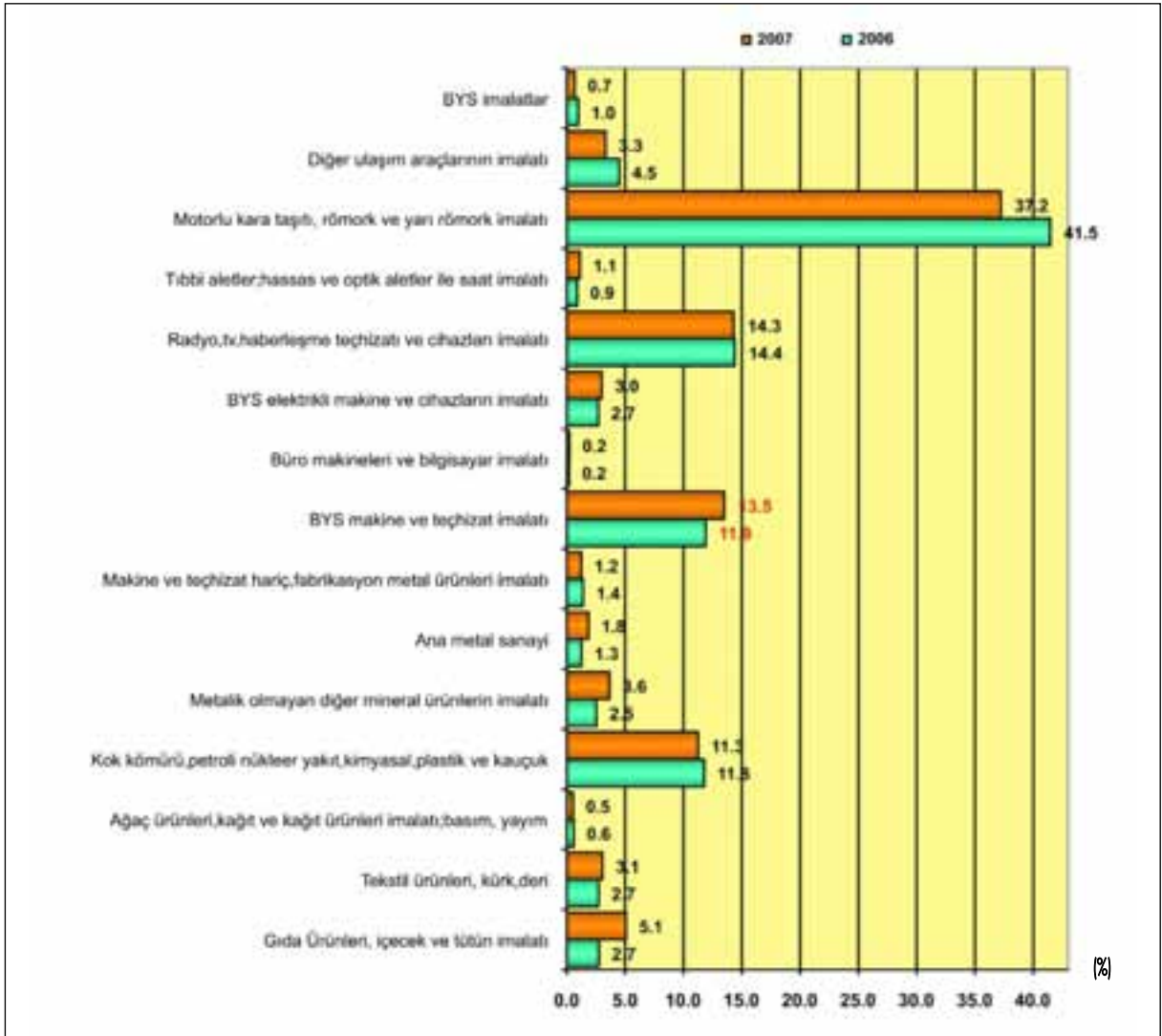
Grafik 163. Makine İmalat Sanayi ARGE harcamaları dağılımı, 2007 (Nace 29)
Kaynak: TÜİK; Türkiye İstatistik Yıllığı, 2008.

İmalat sanayi toplam ARGE harcamaları içinde makine imalat sanayinin payı 2006 yılında %13,5 düzeyindedir. Sektör bu oranla imalat sanayi içinde 2006 yılında üçüncü sırada yer almıştır. 2007 yılında ise sektörün imalat sanayi toplam ARGE harcamaları içindeki payı %11,9 düzeyine gerilese de sıralamadaki yerini korumuştur.

Dikkat çeken bir nokta, sektörün toplam imalat sanayi ARGE harcamaları içindeki payının, üretimdeki ya da katma değerdeki payından çok daha yüksek oluşudur. Bu

bulgu sektörün ARGE ağırlıklı bir yapıya sahip olduğunu ve bu açıdan koşulsuz desteklenmesi gereğini ortaya koymaktadır.

ARGE harcamalarının toplam imalat sanayi ARGE harcamalarına oranı açısından 2006 ve 2007 yıllarında ilk sırayı motorlu kara taşıtları, ikinci sırayı radyo, tv, haberleşme teçhizatı sektörü almıştır. Makine imalat sanayinin ARGE harcamaları açısından ileri teknoloji gerektiren bu sektörlerin ardından üçüncü sırada gelmesi, sektörün teknolojik gelişmeye bağımlılığını da ortaya koymaktadır.

Grafik 164. Toplam İmalat Sanayi ARGE harcamalarının iktisadi faaliyet kollarna göre dağılımı (%)

Kaynak: TÜİK; Türkiye İstatistik Yıllığı, 2008.

Bölüm 4. Sektörde Teknoloji ve ARGE'deki Gelişmeler

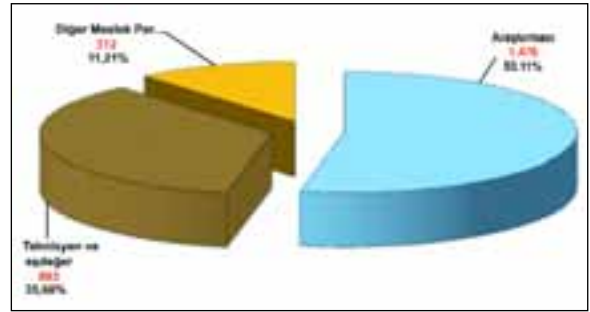
Yeterli finans kaynağı sağlansa da ARGE ile atılım yapabilen sektörlerin nitelikli insan kaynağına gereksinimi bulunmaktadır. Makine imalat sanayi nitelikli insan kaynakları istihdamı açısından da ilk sıralarda yer almaktadır.

Makine İmalat Sanayinde 2006 ile 2007 yılı arasında araştırmacı sayısı yaklaşık %30

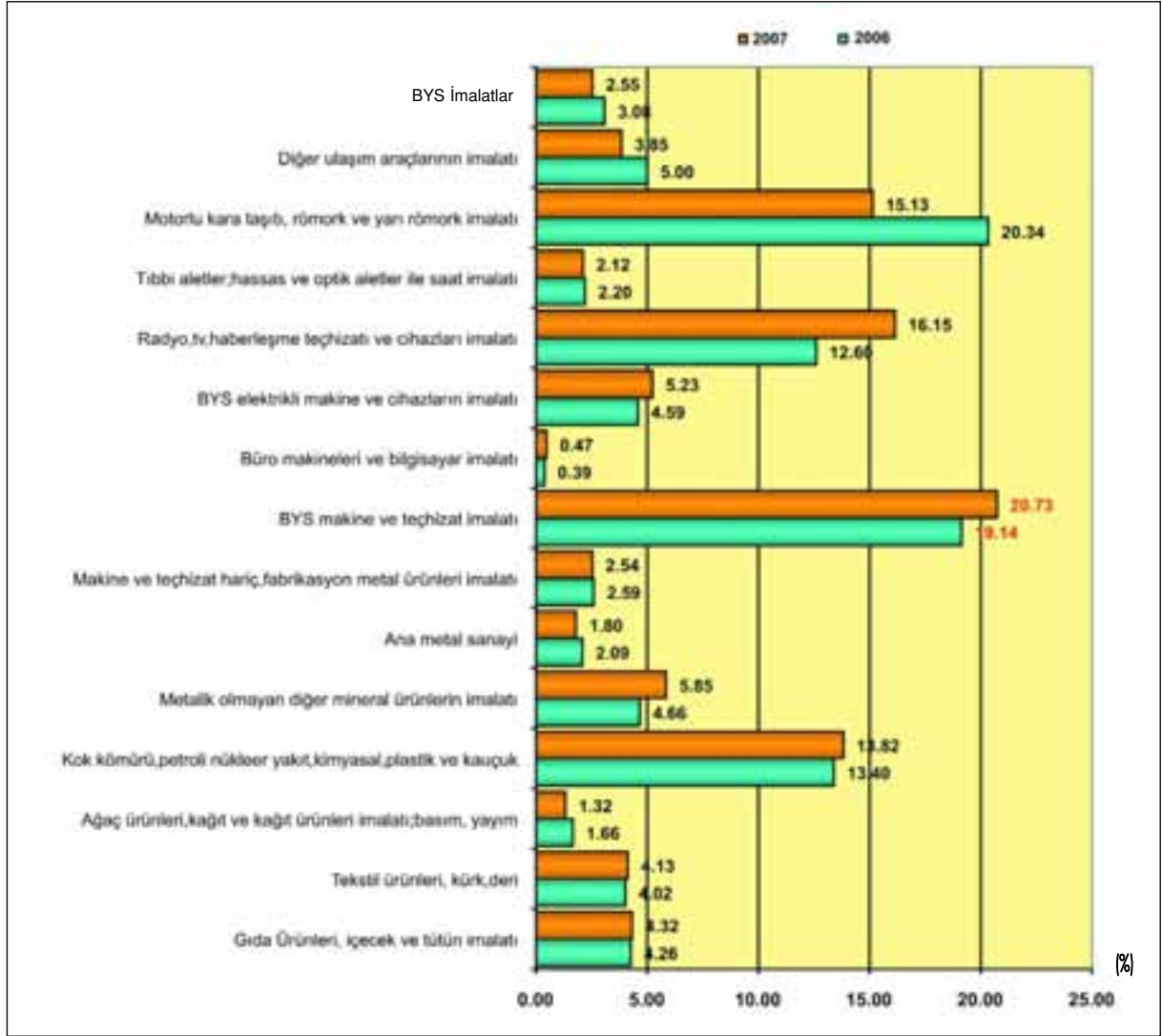
Grafik 165. Makine İmalat Sanayi ARGE insan gücünün tam zaman eşdeğer olarak dağılımı, 2006 (Nace 29)
Kaynak: TÜİK, Türkiye İstatistik Yıllığı, 2008.

artarak 1478 düzeyine erişirken, teknisyen ve eşdeğer meslek sahibi olanların sayısı da aynı oranda artışla 993 kişiye çıkmıştır. Kısaca sektörde nitelikli personel sayısında önemli bir artış görülmüştür. Bu bulgular, sektörün bir yıl içinde yüksek oranda artan nitelikli personel ihtiyacını karşılayabildiğini göstermesi açısından da önemlidir.

Grafik 166. Makine İmalat Sanayi ARGE insan gücünün tam zaman eşdeğer olarak dağılımı, 2007 (Nace 29)
Kaynak: TÜİK, Türkiye İstatistik Yıllığı, 2008.

İmalat sanayi ARGE insan gücünün 2006 yılında tam zamanlı eşdeğer olarak sektörler göre dağılımına bakıldığında makine imalat sanayi %20,73 ile ilk sırada yer almıştır. Bu veri daha önce de vurgulandığı gibi makine imalat sanayinin ekonomide nitelikli işgücü istihdamında önemli yere sahip olduğunu göstermektedir. 2006 yılında 2,270 kişi olan ARGE insan gücü sayısı artarak 2007 yılında 2,783 kişiye çıkmış olmasına karşın, imalat sanayi içinde sektörün söz konusu personel açısından payı %19,14'e gerilemiştir.

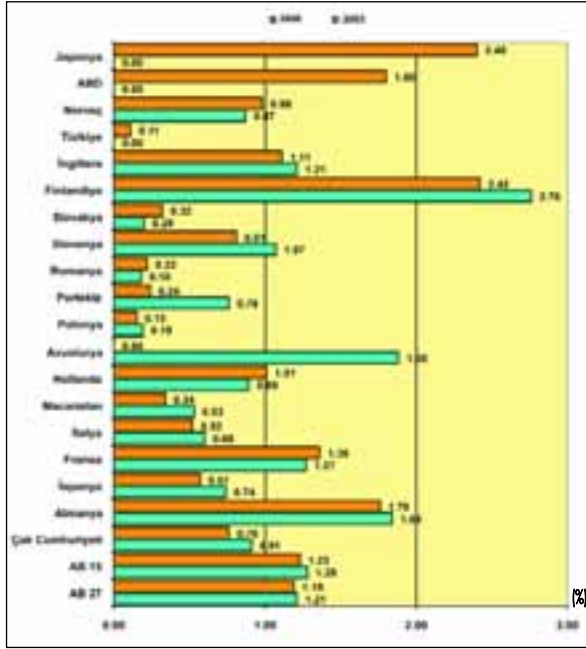
Grafik 167. Toplam İmalat Sanayi ARGE insan gücünün tam zaman eşdeğer olarak iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımı (%)
Kaynak: TÜİK; Türkiye İstatistik Yıllığı, 2008.

Türkiye’de ARGE harcamalarının makine imalat sanayi yanında tüm sektörlerde de desteklenmesi gereği ise, seçilmiş bazı ülkelerde bu harcamaların GSYİH’ya oranına bakıldığında açıkça görülmektedir. Türkiye’nin ARGE harcamalarının GSYİH’ya oranı AB ülkeleri, Japonya ve ABD gibi gelişmiş ülkelere göre çok düşük düzeylerde kalmaktadır.

Bu oran, Eurostat verilerin göre 2006 yılında %0,11 düzeyindedir ve tüm AB ülkelerinin

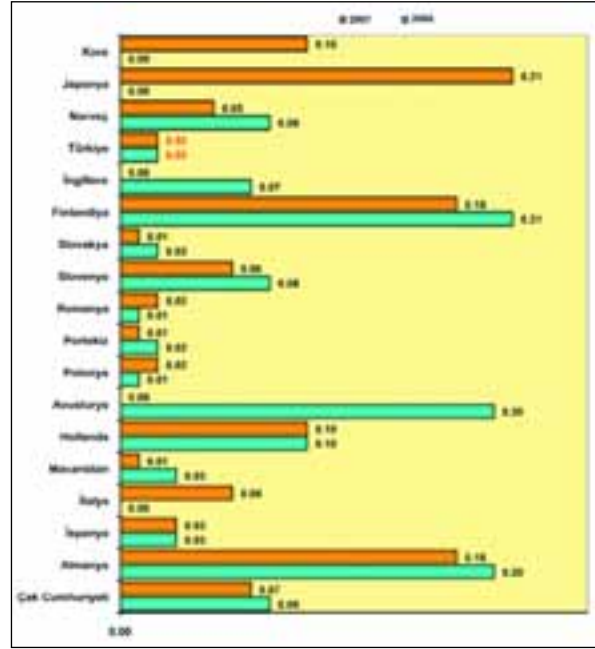
gerisindedir. Oranın AB’ye yeni katılan tüm Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin de gerisinde olması oldukça düşündürücüdür. ARGE harcamalarının GSYİH’ya oranı, 2006 yılında AB (27) ortalaması %1,19 ve 2007 yılında ise %1,21 düzeyindedir. Söz konusu bulgular Türkiye’nin ARGE’ye çok daha fazla kaynak ayırması gereğini açıkça ortaya koymaktadır. ARGE’ye ayrılacak kaynaklar makine imalat sanayinin gelişmesine de önemli katkı sağlayacaktır.

Bölüm 4. Sektörde Teknoloji ve ARGE'deki Gelişmeler

Grafik 168. Sanayide ARGE harcamalarının GSYİH'ya oranı (%)
Kaynak: Eurostat; Science, Technology and Innovation Statistics.

Not: Grafikte "0" değerler veri yok anlamındadır.

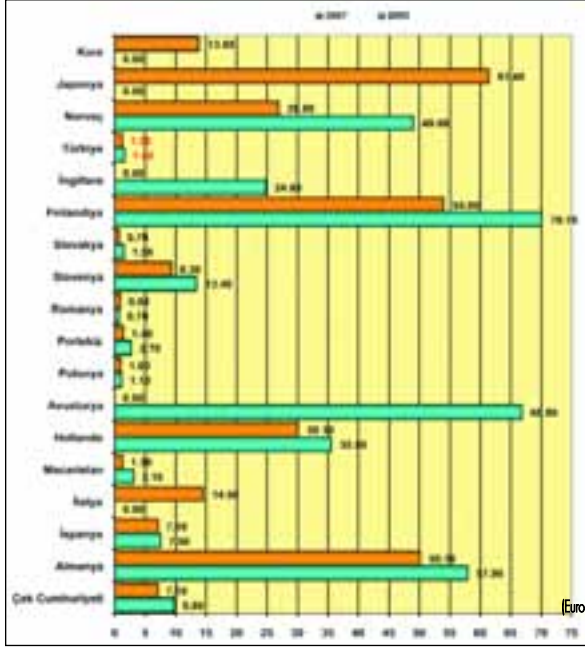
Grafik 169. Makine İmalat Sanayi ARGE harcamalarının GSYİH'ya oranı (%)
Kaynak: Eurostat; Science, Technology and Innovation Statistics.

Not: Grafikte "0" değerler veri yok anlamındadır.

Toplam ARGE harcamalarında olduğu gibi, makine imalat sanayi ARGE harcamalarının GSYİH'ya oranı açısından da Türkiye oldukça geridedir. Makine imalat sanayi ARGE harcamalarının payı Türkiye için %0,02 olurken aynı oran 2006 yılı için Kore de %0,1 Japonya da %0,21 ve Almanya da %0,2 olmuştur. Makine imalat sanayi ARGE harcamalarının GSYİH'ya oranı açısından 2007 yılında Polonya ve Romanya Türkiye'nin gerisinde kalmıştır. Bu oran açısından sektör, Türkiye toplamına göre daha iyi konumdadır. Ancak harcamanın düzeyi çok yetersizdir. Uluslararası alanda yarışabilmek için Makine imalat sanayinin ARGE'ye daha fazla kaynak ayırması ve ortak projelerle finans gücünü birleştirmesi gereklidir.

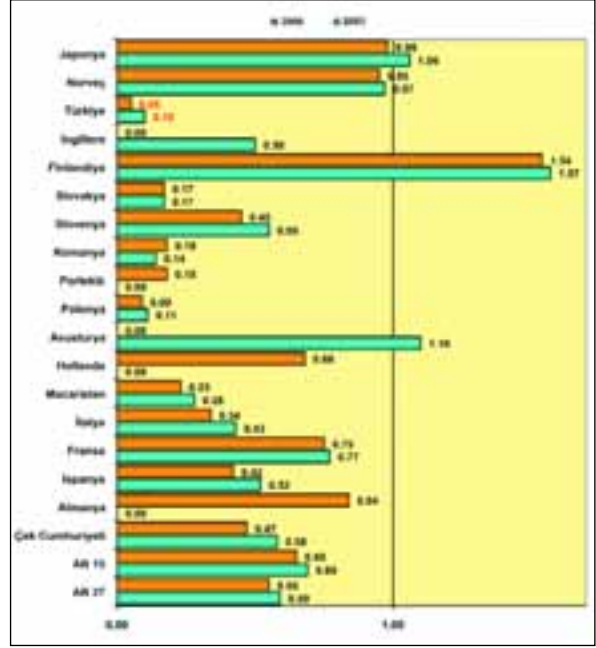
Kişi başı ARGE harcaması, ülkelerin ARGE'ye ayırdıkları kaynağın boyutunu gösteren önemli bir göstergedir. 2006 yılında Makine imalat sanayi kişi başı ARGE harcaması Japonya'da

61,4 Euro olurken, aynı değer Finlandiya için 54 Euro, Almanya için 50,1 Euro, Kore için 13,8 Euro, İtalya için 14,5 Euro ve Türkiye için 1,2 Euro olmuştur. Türkiye 2006 yılında Polonya, Slovakya ve Romanya gibi yeni Avrupa Birliği ülkelerinden daha iyi konumdadır. Ancak harcama düzeyi çok düşüktür. 2007 yılında makine imalat sanayi kişi başı ARGE harcaması Türkiye de 1,6 Euro'ya yükselmiştir. 2007 yılında kişi başı değerler düşük olsa da AB'ye yeni katılan Macaristan ve Çek Cumhuriyeti gibi ülkelerin makine imalat sanayi ARGE harcamalarında önemli artışlar dikkat çekmektedir. Türk makine imalat sanayinin orta ve ileri teknoloji pazarından pay alabilmesi için ARGE çabalarına ağırlık vermesi gereklidir. Mevcut harcama düzeyinin yetersiz olduğu açıktır.

Grafik 170. Nüfus başına Makine İmalat Sanayi ARGE harcamaları (Euro)
Kaynak: Eurostat; Science, Technology and Innovation Statistics.

Not: Grafikte "0" değerler veri yok anlamındadır.

Grafik 171. Sanayide ARGE personelinin işgücü içindeki payı (%)
Kaynak: Eurostat; Science, Technology and Innovation Statistics.

Not: Grafikte "0" değerler veri yok anlamındadır.

Türkiye'de sanayide son yıllarda sağlanan en önemli gelişmelerden birisi ARGE personeli sayısındaki gelişmedir. Ancak sektörde önemli yeri olan ülkelerle karşılaştırıldığında sayısal olarak erişilen noktanın çok yetersiz olduğu ortaya çıkmaktadır. 2003 yılında toplam işgücü içinde ARGE personelinin payı Türkiye'de sadece %0,05 düzeyindedir. Bu oran aynı yılda AB (15) için %0,6 ve AB (27) için %0,55 düzeyindedir.

Karşılaştırılan ülkeler arasında 2003 yılında ARGE personelinin işgücü içindeki payı açısından en yüksek oran, %1,64 ile Finlandiya'ya aittir. Japonya, Fransa, Almanya ve Norveç oranının yüksek olduğu diğer ülkelerdir. Türkiye karşılaştırılan ülkeler arasında son sırada yer almaktadır. 2006 yılında Türkiye'nin sanayide çalışan ARGE personelinin toplam işgücü içindeki payı %0,1 düzeyine erişmesine karşın bu oran açısından

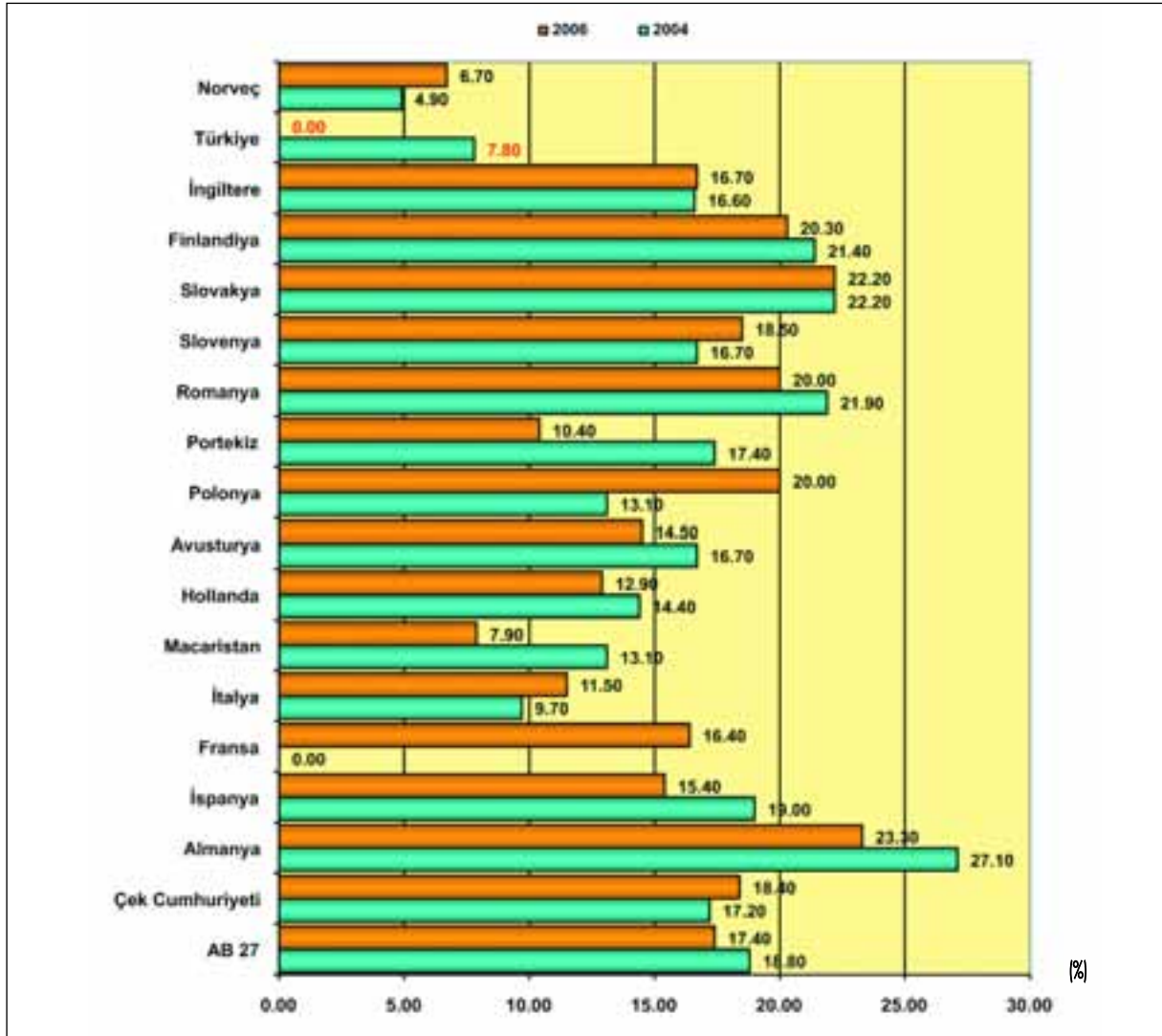
yine son sıradan kurtulamamıştır. Romanya hariç tüm ülkelerde ARGE personelinin toplam işgücüne oranı 2006 yılında 2003 yılına göre artmıştır.

Türkiye'nin ve Makine İmalat Sanayinin inovasyon konusunda atılım yapma gereği bulunmaktadır. Sürekli ve hızlı biçimde yenilik yapan işletmeler pazarda rekabet güçlerini artırmaktadır. Kısaca inovasyon rekabet gücünü belirleyen temel faktörlerden birisi konumuna gelmiştir. Innovasyondan satış gelirlerinin toplam satış gelirleri içindeki payı giderek yükselmektedir. Bu eğilim de işletmelerin ayakta kalabilmeleri için yenilik yapma gereğini ortaya koymaktadır. Seçilmiş bazı ülkelerde inovasyondan satış gelirlerine bakıldığında gelişmenin boyutu açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu oran açısından Almanya %32,30 ile 2004 yılında ilk sırayı almıştır. Almanya yı %22,2 ile Slovakya ve %20,30 ile

Bölüm 4. Sektörde Teknoloji ve ARGE'deki Gelişmeler

Finlandiya izlemiştir. Aynı yıl Türkiye'nin verisi elde edilememiştir. 2006 yılında karşılaştırma yapılan ülkelerin büyük çoğunluğunda innovasyondan satış gelirlerinin toplam satış gelirleri içindeki payı yükselmiştir. Türkiye için bu oran 2006 yılında %7,8 olmuştur. Norveç dışında tüm ülkelerden daha düşük bir orandır. Aynı yıl bu oran, Almanya'da %27,1

Slovakya'da %22,2 ve Romanya'da %21,9 olmuştur. AB (27) ortalaması ise %18,8 dir. Bu gösterge Türkiye'nin bu alanda çok daha fazla çaba göstermesini ve adım atması gereğini ortaya koymaktadır. Tüm diğer sektörler yanında özellikle makine imalat sanayi için innovasyon vazgeçilmez öneme sahiptir.

Grafik 172. Sanayide innovasyon satış gelirlerinin toplam satış hasılasındaki payı (%)
Kaynak: Eurostat; Science, Technology and Innovation Statistics.

Not: Grafikte "0" değerler veri yok anlamındadır.

5.

DÜNYA MAKİNE İMALAT SANAYİNDE GELİŞMELER

Makine imalat sanayi son yıllarda birçok sektörde olduğu gibi bir göç hareketi yaşamaktadır. Uzakdoğu ülkeleri, Çin, Hindistan, Brezilya gibi ülkelerin sektördeki atılımı AB, ABD gibi gelişmiş ülkelerde artan işgücü maliyeti ve çevre faktörü, sektörün üretim merkezlerinin yer değiştirmesine neden olmaktadır. Gelişmiş ülkeler düşük, orta teknoloji alanında giderek rekabet güçlerini kaybetmekte ve ileri teknolojilere odaklanmaktadır. Tüm diğer sektörlerde olduğu gibi Çin, yığın üretime uygun ürünlerde pazardan önemli bir paylar almaktadır. Birçok ülke gelişmiş ülkelerin kaybettiği düşük, orta teknoloji alanında pazardan pay kapmaya çalışmaktadır. Bu ülkeler arasında Türkiye'de katılmıştır.

İhracat ve ithalat verilerinden yararlanılarak hesaplanan RCA (görünen karşılaştırmalı üstünlük), CEP (karşılaştırmalı ihracat performansı) ve ihracat uzmanlaşma endeksi gibi göstergeler dünya pazarlarındaki gelişmeleri açıklamada önemli rol oynamaktadır. Bu göstergelerden birisi olan ihracat uzmanlaşma endeksi konusunda, makine imalat sanayinde önemli yeri olan 43 ülkenin verilerinden yararlanılarak AB de yapılan çalışmanın sonuçları söz konusu gelişmeleri ortaya koymaktadır.

Türkiye makine imalat sanayinde rakipleri konumunda olan ya da olabilecek ülkelere göre ihracat uzmanlaşma endeksi açısından oldukça zayıf durumundadır. Ancak konumunu 2001 yılından 2006 yılına kadar önemli ölçüde değiştirmiş ve ihracat uzmanlaşma endeksinde yüksek bir artış sağlamıştır.

Örneğin 2001 yılında Türkiye'nin endeks değeri Taiwan'dan önemli ölçüde düşükken 2006 yılında 0,73 endeks değeri ile Taiwan'ı geçmiştir. Bu dönemde ihracat uzmanlaşma endeks değerini en hızlı artıran ülkelerin başında Hindistan gelmektedir. 2006 yılında Hindistan Çin'i endeks değeri açısından geçerek 1,23 ile çalışmamızda karşılaştırma için seçilen ülkeler arasında İtalya'dan sonra ikinci sıraya yerleşmiştir. Dikkat çeken bir bulgu son yıllarda BRIC olarak adlandırılan ve öne çıkan Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'in makine imalat sanayi ihracat uzmanlaşma endeksinin yüksek olmasıdır.

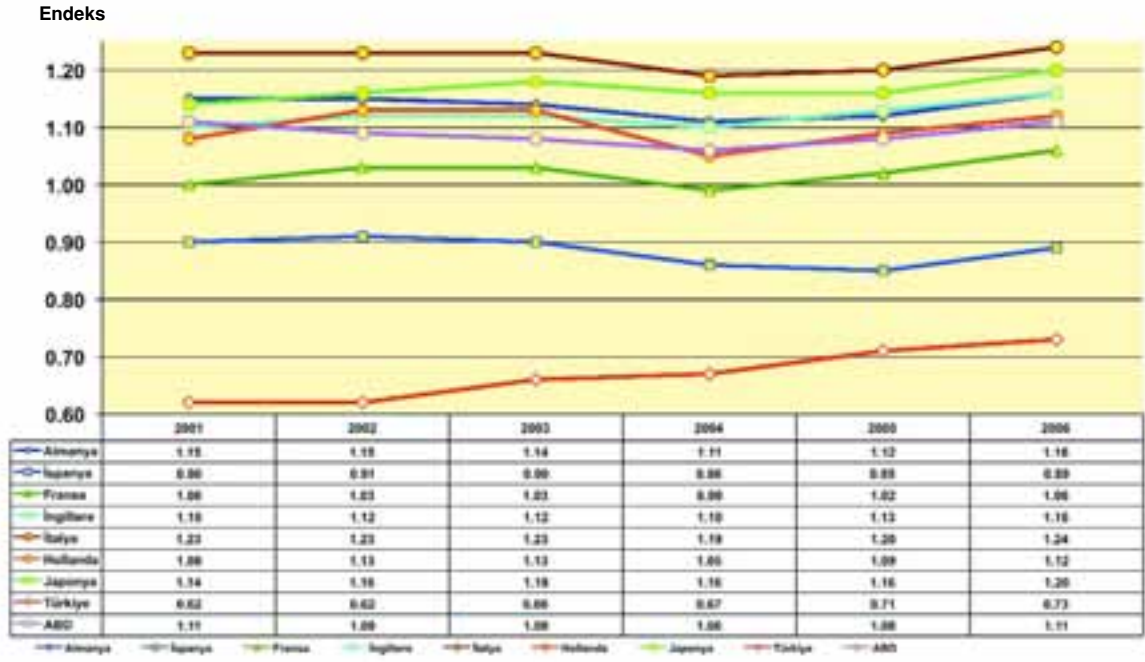

Grafik 173. Seçilmiş bazı ülkeler ve Türk Makine Sanayi ihracat uzmanlaşma endeksi
Kaynak: EU; Mechanical Engineering Database, vdma.

İhracat uzmanlaşma endeksi en yüksek ülke 2006 yılında İtalya'dır. İtalya'yı 1,23 ile Hindistan, 1,21 ile Çin, 1,20 ile Japonya, 1,17 ile Brezilya 1,16 ile Almanya ve İngiltere izlemektedir. Bulgular Türkiye'nin hızla rakipleri ile arasındaki farkı kapattığını göstermektedir. Bu olumlu gelişmenin sürdürülmesi durumunda, Türk makine imalat sanayi uluslar arası alanda önemli oyuncuların birisi olacaktır. Türkiye'nin 2001 ile 2006 yılları arasında istikrarlı bir biçimde endeks değerini artırması diğer olumlu gelişmelerden birisidir. Bu dönemde, 2004 yılında Brezilya, Türkiye ve Hindistan hariç tüm ülkelerin ihracat uzmanlaşma endeksi gerilemiştir.

AB'ye yeni üye 12 ülkenin ortalama ihracat uzmanlaşma endeks değeri de artış eğilimi göstermektedir. Endeks değeri açısından Türkiye bu ülkelerle ve İspanya ile arasındaki farkı giderek kapatmaktadır. Bu gelişme ulus-

lararası pazarlarda Türkiye'nin makine imalat sanayide önemli rakiplerinden bazılarına karşı rekabet gücünü artırdığını ortaya koymaktadır.

Grafik 174. Seçilmiş bazı ülkeler ve Türk Makine İmalat Sanayi ihracat uzmanlaşma endeksi
Kaynak: EU; Mechanical Engineering Database.

İhracat uzmanlaşma endeksi alt sektörler göre incelendiğinde Türkiye'nin birçok alt sektörde genele göre daha iyi konumda olduğu ortaya çıkmaktadır. 2006 ihracat uzmanlaşma endeksi değerleri açısından tarımsal traktörler 2,72 endeks değeri ile alt sektörler arasında ilk sırada yer almaktadır. Bu alt sektörün endeks değeri İngiltere ve Finlandiya hariç İtalya, Almanya, İspanya, Fransa, Çin, Japonya ve ABD'nin aynı sektörleri için hesaplanan endeks değerinden daha yüksektir. Türkiye makine imalat sanayi endeks değeri açısından ikinci sırada gelen alt sektör 2,31 ile Gıda, içecek ve tütün işleme makine sanayidir. Bu sektör endeks değeri açısından Türkiye karşılaştırılan ülkeler arasında Hollanda'dan sonra ikincidir. Alt sektörlerden Deri, Tekstil ve Giyim sanayi makineleri endeks değeri açısından üçüncü, metalürji makineleri ise dördüncü sırada yer almaktadır. Endeks değeri en düşük bir başka deyişle uluslararası pazarlarda en çok zorlanan

sektörün ise kağıt ve baskı sanayi makineleri sektörü olduğu görülmektedir.

Alt Sektörler	Almanya	İngiltere	İtalya	Danimarka	Finlandiya	İspanya	Fransa	Çin	Japonya	A.B.D.	Türkiye
Motorlar ve Türbünler	0.70	2.22	0.69	0.17	0.72	0.37	0.84	0.40	1.42	1.83	0.75
Pompalar ve Kompresörler	1.05	0.99	0.93	1.61	0.49	0.78	1.31	0.86	0.84	0.98	0.85
Yataklar,Pistonlar ve Dişliler	1.27	0.65	0.80	0.29	0.60	1.16	1.28	1.02	1.23	0.66	0.95
Valfler	0.86	1.05	1.46	1.87	0.72	1.72	1.02	1.95	0.54	0.86	0.88
Sanayi Kazanları ve Isıtıcılar	1.09	0.85	1.29	1.12	0.68	1.32	0.98	0.81	0.67	1.20	1.06
Taşıma ve Kaldırma Makinaları	0.88	1.23	0.85	1.29	2.03	1.64	1.40	1.23	0.73	0.90	0.70
Soğutma ve Havalandırma Makinaları	0.67	0.73	1.02	1.45	0.71	1.40	1.16	2.10	0.55	0.92	1.60
Diğer Genel Amaçlı Makinalar	1.38	1.06	1.30	1.28	0.68	1.30	1.04	0.73	0.59	0.96	0.69
Tarımsal Traktörler	1.12	2.68	1.30	0.32	3.12	0.11	1.65	0.26	1.03	0.92	2.72
Diğer Tarımsal Makinalar	0.98	0.60	1.11	2.10	1.57	1.14	1.30	0.51	0.14	1.38	0.91
Ağaç İşleme,Makine Aletleri ve Diğerleri	1.00	0.56	0.94	0.38	0.61	0.96	0.44	1.19	1.42	0.89	0.96
Metalurji Makinaları	1.84	0.74	2.50	0.05	0.39	1.11	0.67	1.32	1.02	0.52	1.82
Madencilik ve Bayındırlık Makinaları	0.65	1.70	0.63	0.67	1.71	0.49	1.06	0.86	1.10	1.55	1.10
Gıda,İçecek ve Tütün İşleme Makinaları	1.13	0.91	1.85	4.43	0.28	1.75	1.22	0.36	0.12	0.60	2.31
Deri,Tekstil ve Giyim Sanayi Makinaları	1.20	0.29	1.44	0.50	0.07	0.90	0.84	1.54	1.09	0.43	2.02
Kağıt ve Baskı Sanayi Makinaları	1.27	0.78	1.29	0.61	8.99	1.64	1.17	0.45	0.19	0.51	0.47
Diğer Özel Amaçlı Makinalar	1.20	0.60	0.85	0.63	0.66	0.59	0.67	0.52	1.62	0.87	0.66

Tablo 107. İhracat uzmanlaşma endeksi (2006)
Kaynak: EU; Mechanical Engineering Database.

Türk makine imalat sanayinin uluslar arası pazarlardan gün geçtikçe istikrarlı bir biçimde pay alması önemli bir gelişmedir. Ancak sek-

törün dünya pazarlarından aldığı payların çok düşük olduğu da gözardı edilmemelidir.

5.1. Dünya Makine İmalat Sanayi Dış Ticareti

Dünya Makine İmalat Sanayi ithalatı 2008 yılında 1,25 trilyon ABD Dolarıdır ve Dünya ithalatı içindeki payı %8,1'dir. Dünya Makine İmalat Sanayi ithalatında AB-27 ihracatının payı %26'dır. A.B.D'nin payı %12,4 Japonya'nın payı %11,4'dür. Önümüzdeki yıllarda önemli atak yapması beklenen Hindistan'ın payı % 0,6 ile yaklaşık Türkiye ile aynıdır. Aşağıdaki tabloda seçilmiş beş ülke içinde en fazla paya sahip olan ve Dünya ihracatındaki payı % 15'in üzerinde olan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Tabloda AB-27'nin bariz üstünlüğü görülmektedir. Çin'in daha fazla paya sahip olduğu "Kağıt imaline ve matbaacılığa mahsus makineler" ile "Endüstriyel klimalar ve soğutma makineleri" dışındaki tüm gruplarda AB-27'nin payı tüm ülkelere göre daha fazladır. Seçilmiş beş ülke (Türkiye hariç) 2008 yılında Dünya Makine İmalat Sanayi ithalatı

içindeki ihracatın %59,5'ini yapmıştır.

Bölüm 5. Dünya Makine İmalat Sanayinde Gelişmeler

Grup Adı	Seçilmiş Ülkelerin Dünya İthalatındaki İhracatlarının Payı- 2008, (%)								Dünya İthalat (Milyon USD)
	AB-27	Çin	Hindistan	A.B.D	Japonya	Türkiye	Diğer	Toplam	
Diğer Makineler	25.7	6.1	0.5	12.2	17.6	0.3	37.5	100.0	172247.9
Motorlar	18.8	3.4	0.7	11.9	12.9	1.1	51.2	100.0	137818.6
Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler	14.4	16.5	0.1	6.7	14.6	0.1	47.6	100.0	124982.1
Pompalar ve Kompresörler	24.1	9.3	0.8	12.0	9.3	0.6	44.0	100.0	104338.5
Türbinler ve Turbojetler	35.6	2.9	0.3	32.0	5.5	0.5	23.2	100.0	102406.0
Takım Tezgahları	23.4	10.0	0.4	7.5	14.6	0.7	43.2	100.0	96169.9
İnşaat Makineleri	29.3	9.6	0.6	14.7	17.0	0.6	28.2	100.0	76353.5
Vanalar	27.3	15.1	1.0	10.9	5.8	0.5	39.4	100.0	64896.5
Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri	28.6	14.8	0.2	10.3	10.5	0.3	35.3	100.0	57453.6
Tarım ve Ormanlık Makineleri	39.2	4.7	0.9	16.8	4.4	0.7	33.2	100.0	53647.5
Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri	13.1	17.3	0.3	9.8	6.2	1.4	51.9	100.0	45252.7
Gıda Sanayi Makineleri	33.9	5.2	0.6	13.8	4.1	0.9	41.5	100.0	41914.0
End. Isıtıcı ve Fırınlar	39.2	7.0	1.2	10.6	6.1	0.4	35.4	100.0	38305.3
Rulmanlar	15.9	9.8	1.0	6.7	13.3	0.3	53.0	100.0	29264.8
Hodde ve Döküm Mak., Kalıplar	28.3	15.6	1.3	7.5	12.8	1.1	33.4	100.0	24382.2
End. Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri	54.3	3.2	0.5	6.4	2.7	0.8	32.2	100.0	20803.0
Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalat Makineleri	38.1	9.5	0.9	7.0	12.4	0.5	31.6	100.0	20088.4
Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri	21.4	13.7	0.9	4.9	14.6	1.0	43.4	100.0	19171.5
Reaktörler ve Kazanlar İthalatı	28.0	19.5	1.6	4.9	5.4	1.9	38.7	100.0	14046.9
Kaynak ve Lehim Makineleri	26.6	6.2	0.2	11.9	14.2	0.6	40.4	100.0	9474.3
Deri İşleme ve İmalat Makineleri	68.5	13.4	0.8	2.8	0.1	1.2	13.2	100.0	535.9
Toplam	26.0	9.1	0.6	12.4	11.4	0.61	39.9	100.0	1253553.2

Tablo 108. Seçilmiş ülkelerin Dünya ithalatındaki ihracatlarının payı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

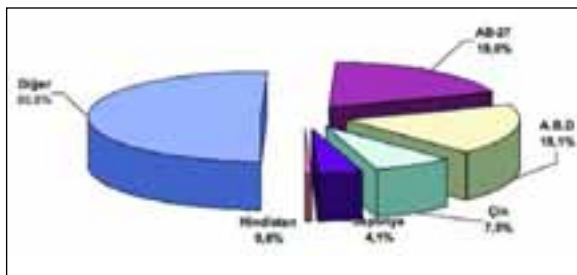
Seçilmiş ülkeler içinde A.B.D. dünya ithalatı içindeki payı en yüksek olan ülkedir (%13,2). A.B.D.'yi AB(27) %12,3 ile izlemektedir. Aşağıdaki tabloda seçilmiş ülkeler içinde en yüksek ithalat payına sahip olan ve Dünya ithalatındaki payı %10'dan fazla olan ülkeler renkli olarak gösterilmiştir. Seçilmiş beş ülke (Türkiye hariç) 2008 yılında Dünya Makine İmalat Sanayi ithalatının %38'ini yapmıştır.

Grup Adı	Seçilmiş Ülkelerin Dünya İthalatındaki İhracatlarının Payı- 2008, (%)								Dünya İthalatı (Milyon USD)
	AB-27	Çin	Hindistan	A.B.D	Japonya	Türkiye	Diğer	Toplam	
Diğer Makineler	9.3	12.1	1.6	11.0	4.1	1.1	60.7	100.0	172247.9
Motorlar	9.3	6.0	1.1	14.1	2.3	2.8	64.3	100.0	137818.6
Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler	19.0	7.5	0.6	18.1	4.1	0.9	49.7	100.0	124982.1
Pompalar ve Kompresörler	10.3	7.8	1.8	13.7	2.9	1.6	61.8	100.0	104338.5
Türbinler ve Turbojetler	26.7	4.3	0.8	19.9	5.3	0.6	42.4	100.0	102406.0
Takım Tezgahları	15.3	10.7	2.9	13.1	2.0	1.7	54.3	100.0	96169.9
İnşaat Makineleri	8.2	4.7	3.1	8.0	0.3	1.4	74.3	100.0	76353.5
Vanalar	12.4	7.9	1.3	15.5	2.8	1.1	59.0	100.0	64896.5
Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri	7.6	5.4	2.0	10.8	0.8	1.5	71.9	100.0	57453.6
Tarım ve Ormanlık Makineleri	9.5	0.8	0.2	10.8	0.8	0.7	77.2	100.0	53647.5
Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri	12.5	4.0	0.9	15.5	4.9	1.4	60.8	100.0	45252.7
Gıda Sanayi Makineleri	13.5	4.8	1.3	12.9	2.5	1.7	63.2	100.0	41914.0
End. Isıtıcı ve Fırınlar	7.1	9.5	2.3	8.9	3.0	1.5	67.6	100.0	38305.3
Rulmanlar	11.0	9.0	2.1	8.2	2.4	1.3	66.0	100.0	29264.8
Hadde ve Döküm Mak., Kalıplar	9.7	13.8	4.5	10.1	4.0	2.4	55.5	100.0	24382.2
End. Yıkama, Kurutma ve Ütipleme Makineleri	6.9	5.4	1.6	15.1	1.6	2.1	67.4	100.0	20803.0
Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalat Makineleri	9.8	14.1	3.2	10.4	2.8	2.5	57.2	100.0	20088.4
Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri	1.6	20.9	9.3	7.2	2.7	5.4	53.0	100.0	19171.5
Reaktörler ve Kazanlar İthalatı	7.2	3.4	2.9	8.2	1.0	3.7	73.5	100.0	14046.9
Kaynak ve Lehim Makineleri	10.1	11.0	2.5	10.1	2.1	1.6	62.6	100.0	9474.3
Deri İşleme ve İmalatı Makineleri	7.8	10.0	10.0	3.3	1.5	4.4	63.1	100.0	535.9
Toplam	12.3	7.5	1.8	13.2	2.9	1.55	60.5	100.0	1253553.2

Tablo 109. Seçilmiş ülkelerin Dünya ithalatındaki payı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

5.1.1. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler

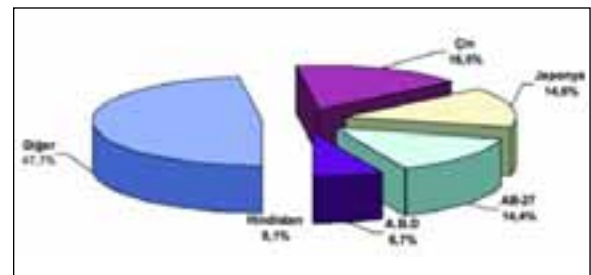
Dünya Makine İmalat Sanayi içinde en yüksek ticaret hacmine sahip üçüncü gruptur. 2008 yılında Dünya kağıt imaline ve matbaacılığa mahsus makineler ithalatının %19'u AB(27),

Grafik 175. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, Dünya İthalatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya kağıt imaline ve matbaacılığa mahsus makineler ithalatı içindeki ihracatın %16,5'i Çin, %14,6'sı Japonya tarafından yapılmıştır. Seçilmiş beş ülke

%18'i A.B.D tarafından yapılmıştır. Seçilmiş beş ülke toplam ithalatın %49,4'ünü gerçekleştirmiştir.

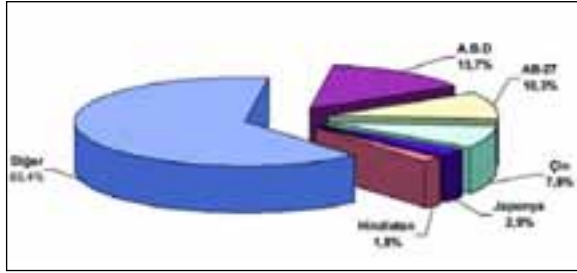
Grafik 176. Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler, Dünya İhracatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

toplam ihracatın %52,3'ünü gerçekleştirmiştir. Bu sektörde aynı yıl Türkiye nin toplam ithalat içindeki payı %0,9 ve ihracat içindeki payı ise %0,1 düzeyindedir.

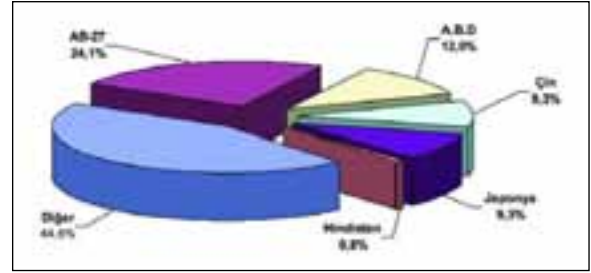
5.1.2. Pompalar ve Kompresörler

Dünya Makine İmalat Sanayi içinde pompa ve kompresörler ticaret hacmi açısından dördüncü sırada gelmektedir. 2008 yılında Dünya pompalar ve kompresörler ithalatının %13,7'si A.B.D, %10,3'ü AB(27) tarafından

gerçekleştirilmiştir. Seçilmiş beş ülke Dünya ithalatının %36,6'sını yapmıştır. Diğer ülkeler içine bulunan Türkiye'nin toplam ithalattaki payı %1,6 dır.

Grafik 177. Pompalar ve Kompresörler, Dünya ithalatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Grafik 178. Pompalar ve Kompresörler, Dünya ihracatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

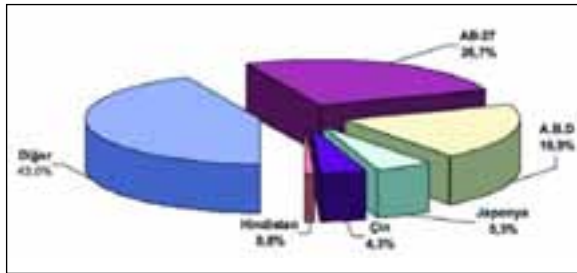
Aynı yıl Dünya pompalar ve kompresörler ithalatı içindeki ihracatın %24,1'i AB(27) tarafından gerçekleştirilmiştir. Seçilmiş beş

ülke Dünya ihracatının %55,4'ünü yapmıştır. Türkiye ise ihracatta %0,6'lık bir paya sahiptir.

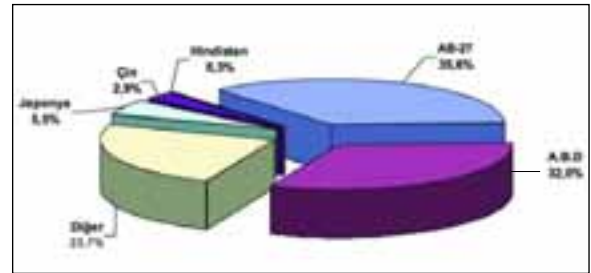
5.1.3. Türbinler ve Turbojetler

Dünya Makine İmalat Sanayi içinde en yüksek ticaret hacmine sahip beşinci gruptur. 2008 yılında Dünya türbinler ve turbojetler ithalatının %26,7'si AB(27), %19,9'u A.B.D

tarafından yapılmıştır. Seçilmiş beş ülke toplam ithalatın %57'sini gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin payı ise %0,6'dır.

Grafik 179. Türbinler ve Turbojetler, Dünya ithalatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

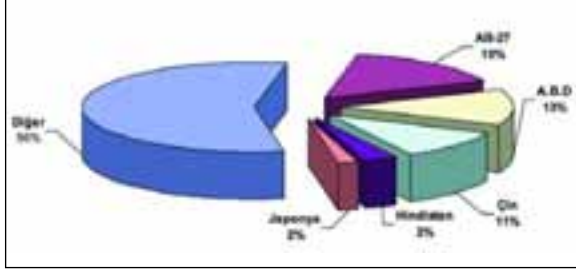
Grafik 180. Türbinler ve Turbojetler, Dünya ihracatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

AB(27) ihracatının 2008 yılında toplam dünya türbinler ve turbojetler ithalatına oranı %35,6 olmuştur. A.B.D.'nin payı ise %32 olarak gerçekleşmiştir. Seçilmiş beş ülkenin ihracatta-

ki payı %76,3'dür. Toplam ihracatta Türkiye ise %0,5 pay almaktadır.

5.1.4. Takım Tezgahları

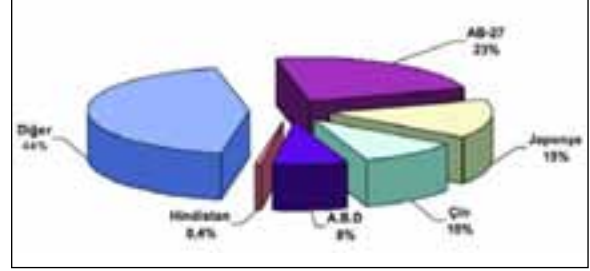
Dünya Makine İmalat Sanayi içinde en yüksek ticaret hacmine sahip altıncı gruptur. Dünya takım tezgahları ithalatında AB(27) 'nin payı %15, A.B.D.'nin payı %13'dür. Seçilmiş beş

Grafik 181. Takım Tezgahları, Dünya ithalatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya takım tezgahları ihracatında AB(27)'nin payı %23, Japonya'nın payı %15'dir. Seçilmiş beş ülke Dünya ihra-

ülke 2008 yılında Dünya takım tezgahları ithalatının %44'ünü gerçekleştirmiştir. Türkiye toplam dünya ithalatından %1,7 pay almıştır.

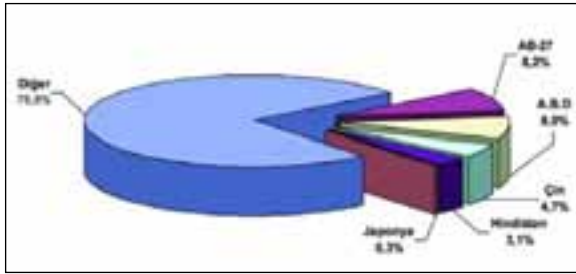

Grafik 182. Takım Tezgahları, Dünya ihracatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

catının %56'sını gerçekleştirmiştir. Türkiye ihracatta %0,7'lik bir paya sahiptir.

5.1.5. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineleri

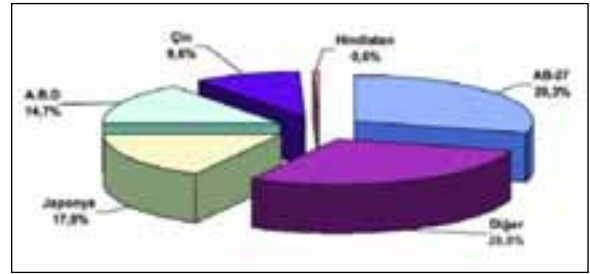
Dünya Makine İmalat Sanayi içinde en yüksek ticaret hacmine sahip yedinci gruptur. 2008 yılında seçilmiş beş ülke Dünya inşaat

Grafik 183. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, Dünya ithalatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya inşaat makineleri ithalatı içindeki ihracatın %29,3'ü AB(27), %17'si Japonya tarafından yapılmıştır. Seçilmiş beş ülkenin toplam ihracattaki payı %71'2 gibi çok

makineleri ithalatının %24,2'sini gerçekleştirmiştir. Bu ülkeler ağırlıklı olarak ihracatçı konumundadır.

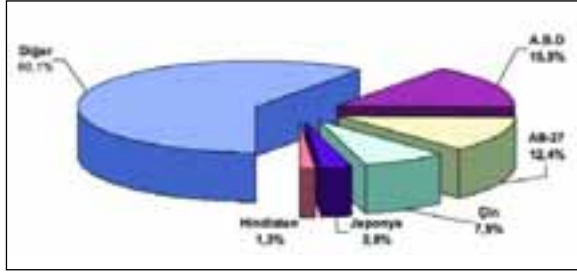

Grafik 184. İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler, Dünya ihracatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

yüksek düzeylere erişmektedir. Aynı yıl Türkiye'nin inşaat makineleri alt sektöründeki payları ithalatta %1,4 ve ihracatta %0,6 olmuştur.

5.1.6. Vanalar

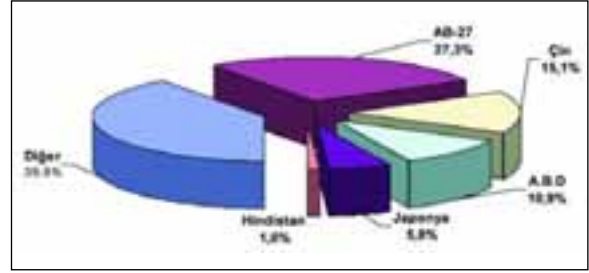
Dünya Makine İmalat Sanayi içinde ticaret hacmi açısından sekizinci gruptur. 2008 yılında dünya vanalar ithalatının %15,5'i

Grafik 185. Vanalar, Dünya ithalatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya vanalar ithalatı içinde AB(27) ihracatının payı %27,3, Çin'in payı %15,1'dir. Seçilmiş beş ülkenin toplam ihracat-

A.B.D, %12,4'ü AB(27) tarafından yapılmıştır. Seçilmiş beş ülkenin payı %39,9'dur. Türkiye ise bu sektör ithalatında %1,1 pay almıştır.

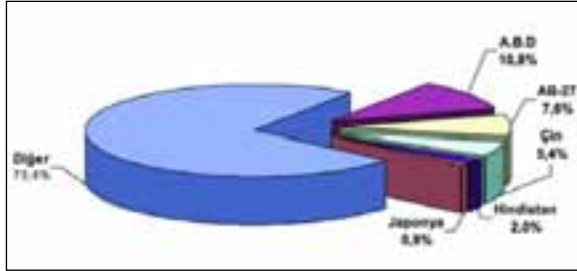

Grafik 186. Vanalar, Dünya ihracatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

taki payı %60,1'dir. Türkiye'nin payı aynı yıl %0,5 olmuştur.

5.1.7. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri

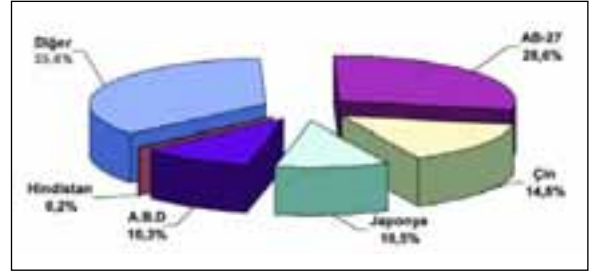
Ticaret hacmi açısından dünya Makine İmalat Sanayi içinde dokuzuncu sıradadır. 2008 yılında seçilmiş beş ülkenin Dünya yük kaldırma, taşıma ve istifleme makineleri itha-

Grafik 187. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, Dünya ithalatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında seçilmiş beş ülkenin Dünya yük kaldırma, taşıma ve istifleme makineleri ithalatı içindeki ihracatlarının payı %64,4'dür. AB(27) %28,6 ile en fazla ihracat yapan ülke

latı içindeki payı %26,6'dır. Bu ülkeler inşaat makinelerinde olduğu gibi daha çok ihracatçı ülkelerdir. Türkiye bu sektör ithalatında %1,5 pay ile Japonya'nın üzerindedir.

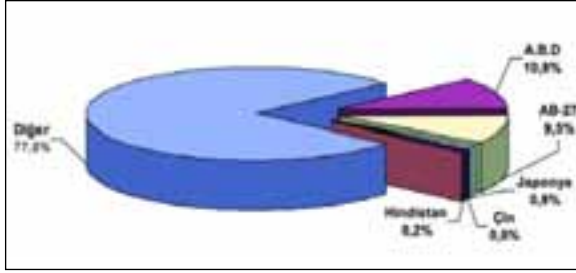

Grafik 188. Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri, Dünya ihracatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

konumundadır. AB(27)'i Çin ve Japonya izlemektedir. İhracatta Türkiye'nin payı %0,3 ile oldukça düşük düzeydedir.

5.1.8. Tarım ve Ormancılık Makineleri

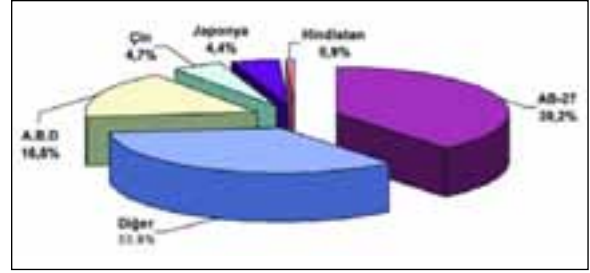
Dünya Makine İmalat Sanayi içinde en yüksek ticaret hacmine sahip onuncu gruptur. 2008 yılında Dünya tarım ve ormancılık makineleri

Grafik 189. Tarım ve Ormancılık Makineleri, Dünya ithalatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Aynı yıl dünya tarım ve ormancılık makineleri ithalatı içinde AB(27) ihracatının payı %39,2 ve A.B.D.'nin payı %16,8 dir. Seçilmiş beş ülke 2008 yılında ihracatın %66,1'ini

ithalatının %22,1'i seçilmiş beş ülke tarafından gerçekleştirilmiştir.

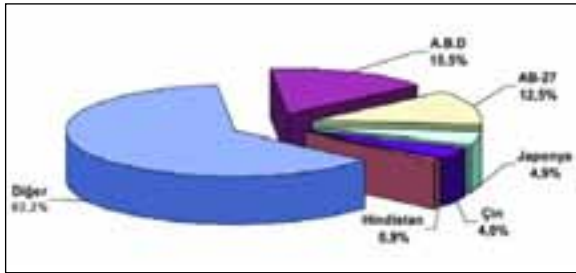
Grafik 190. Tarım ve Ormancılık Makineleri, Dünya ihracatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

gerçekleştirmiştir. Bu alt sektörde Türkiye'nin payı ithalat ve ihracatta %0,7 ile eşit düzeydedir.

5.1.9. Endüstriyel Klima ve Soğutma Makineleri

2008 yılında Dünya endüstriyel klimalar ve soğutma makineleri ithalatının %37,8'i seçilmiş

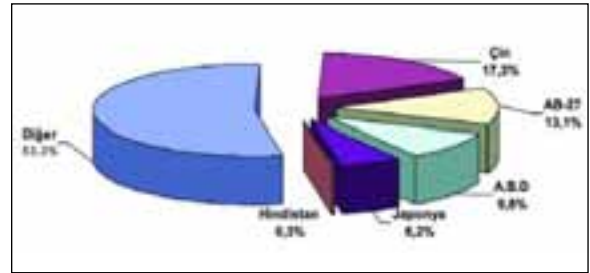
beş ülke tarafından yapılmıştır.

* 841510, 841520 hariç ** 841821, 841829, 841850, 841891 hariç

Grafik 191. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, Dünya ithalatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Dünya endüstriyel klimalar ve soğutma makineleri ithalatı içinde seçilmiş beş ülke ihracatının payı %46,7'dir. Çin %17,3 ile 2008 yılında beş ülke arasında ihracat payı en yüksek ülkedir.

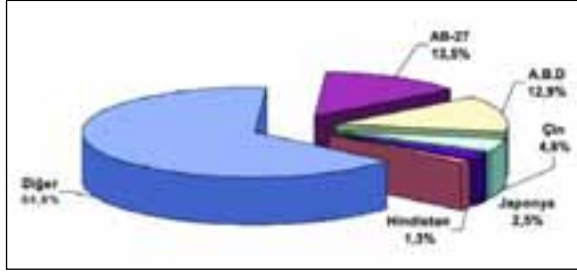
* 841510, 841520 hariç ** 841821, 841829, 841850, 841891 hariç

Grafik 192. Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri, Dünya ihracatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Sektörde Türkiye'nin dünya ithalatı ve ihracatı içindeki payı 2008 yılında %1,4 ile birbirine eşit olmuştur.

5.1.10. Gıda Sanayi Makineleri

2008 yılında Dünya gıda sanayi makineleri ithalatı içinde AB(27)'nin payı %13,5 ve A.B.D.'nin payı %12,9 dur. Beş ülkenin toplam

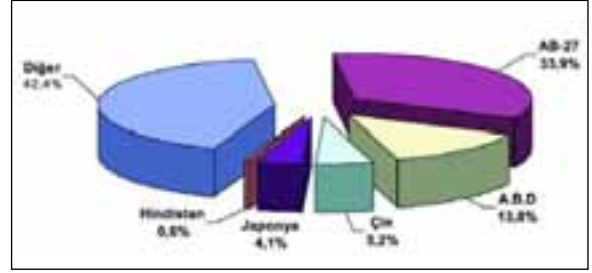

* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

Grafik 193. Gıda Sanayi Makineleri, Dünya ithalatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya gıda sanayi makineleri ithalatı içinde AB(27) ihracatının payı %33,9'dur, Seçilmiş beş ülke ihracatın

dünya ithalatı içindeki payı ise %35,1'e erişmektedir. Türkiye ise ithalatta %1,7'lik bir paya sahip olmuştur.

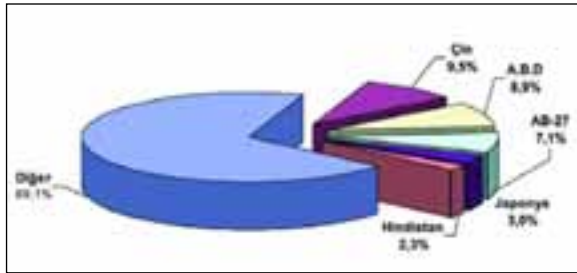
* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

Grafik 194. Gıda Sanayi Makineleri, Dünya ihracatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

%57,6'sını gerçekleştirmiştir. Türkiye'nin ihracat içindeki payı %0,9 düzeyinde kalmıştır.

5.1.11. Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar

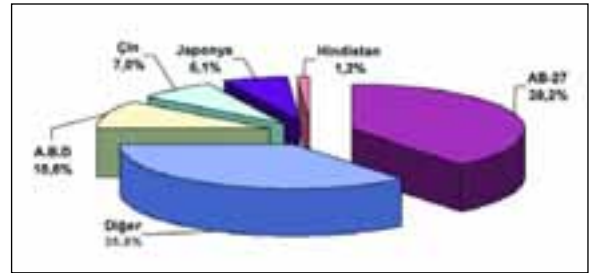
2008 yılında Dünya ısıtıcılar ve fırınlar ithalatının %30,9'u seçilmiş beş ülke tarafından

Grafik 195. Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar, Dünya ithalatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Dünya ısıtıcılar ve fırınlar ithalatı içinde AB(27) ihracatının payı %39,2'dir. Söz konusu beş ülkenin 2008 yılında dünya ithalatı içinde ihracatının payı %64,2'dir.

yapılmıştır.

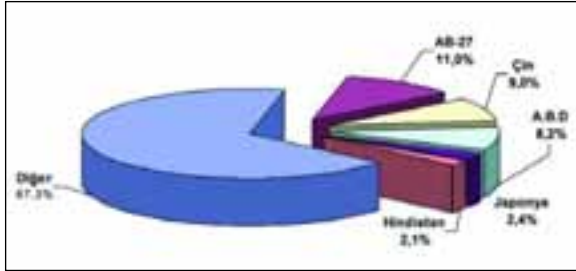
Grafik 196. Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar, Dünya ihracatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Isıtıcılar ve fırınlarda Türkiye'nin ithalattaki payı %1,5 ve ihracattaki payı ise %0,4 olmuştur.

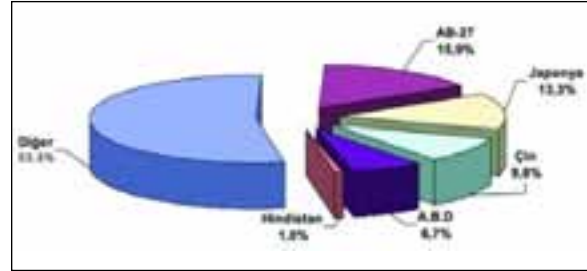
5.1.12. Rulmanlar

2008 yılında dünya rulmanlar ithalatının %11'i AB(27), %9'u Çin tarafından yapılmıştır. Seçilmiş beş ülkenin toplam ithalattaki payı

%32,7'dir. Türkiye'nin toplam dünya ithalatındaki payı %1,3 olmuştur.

Grafik 197. Rulmanlar, Dünya ithalatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Grafik 198. Rulmanlar, Dünya ihracatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

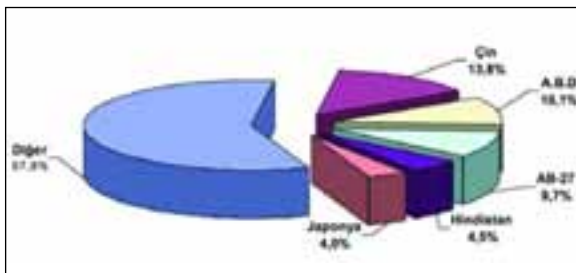
Dünya rulmanlar ithalatı içinde 2008 yılında beş ülkenin ihracatının payı %46,7 olmuştur. AB(27)'nin payı %15,9 ve Japonya'nın payı ise

%13,3 dür. Türkiye ise ihracatta %0,3 gibi düşük bir paya sahiptir.

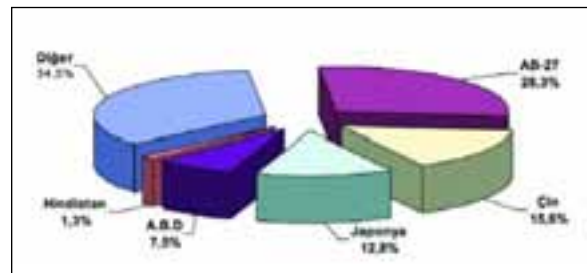
5.1.13. Hadde ve Döküm Makineleri Kalıplar

2008 yılında Dünya hadde ve döküm makineleri, kalıplar ithalatı içinde incelenen beş ülkenin payı %42,1'dir. Bu beş ülke içinde toplam dünya ithalatı içindeki payı açısından

Çin %13,8 ile ilk sırada gelmektedir. Aynı yıl Türkiye ise toplam dünya ithalatından %2,4 pay almıştır.

Grafik 199. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, Dünya ithalatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

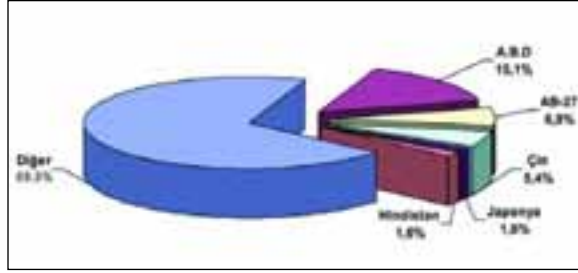
Grafik 200. Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar, Dünya ihracatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında dünya hadde ve döküm makineleri, kalıplar ithalatı içinde söz edilen beş ülke ihracatının payı %65,5'dir. AB(27)

%28,3 ile bu ülkeler arasında en fazla ihracat yapan ülkedir. Türkiye'nin ihracatının dünya ithalatı içindeki payı ise %1,1 olmuştur.

5.1.14. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütuleme Makineleri

2008 yılında Dünya endüstriyel yıkama, kurutma ve ütuleme makineleri ithalatının %30,5'i incelenen beş ülke tarafından yapılmıştır.

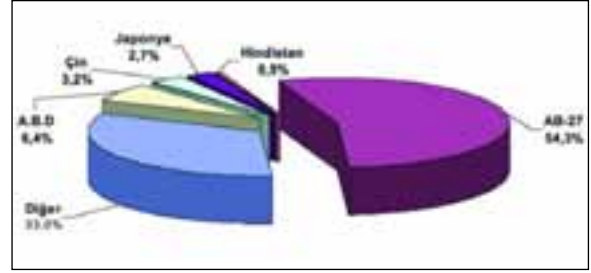

* 842211, 842219 hariç ** 845140, 845150, 845180, 845190 hariç

Grafik 201. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütuleme Makineleri, Dünya ithalatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya endüstriyel yıkama, kurutma ve ütuleme makineleri ithalatı içinde AB(27) ihracatının payı %54,3'dür. AB(27)'nin pazarda üstünlüğü bulunmaktadır. Seçilmiş beş ülke toplam ihracatın %67'sini

A.B.D bu beş ülke içinde en büyük ithalatçı konumundadır.

* 842211, 842219 hariç ** 845140, 845150, 845180, 845190 hariç

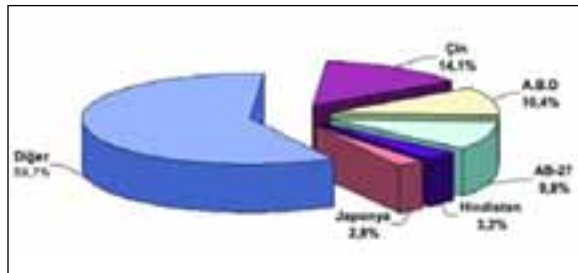
Grafik 202. Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütuleme Makineleri, Dünya ihracatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

gerçekleştirmiştir.

Sektörde Türkiye'nin dünya ithalatı içindeki payı %2,1 ve ihracattaki payı %0,8 olmuştur.

5.1.15. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri

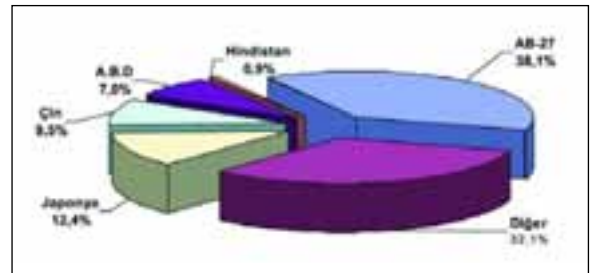
2008 yılında Dünya kauçuk, plastik, lastik işleme ve imalî makineleri ithalatının toplam %40,3'ü AB(27), Çin, A.B.D., Japonya ve

Grafik 203. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, Dünya ithalatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya kauçuk, plastik, lastik işleme ve imalî makineleri ithalatı içinde AB(27) ihracatının payı %38,1'dir. Seçilmiş beş ülke ihracatının payı %67,9'dur.

Hindistan tarafından gerçekleştirilmiştir. Çin en fazla ithalat yapan ülkedir(%14,1).

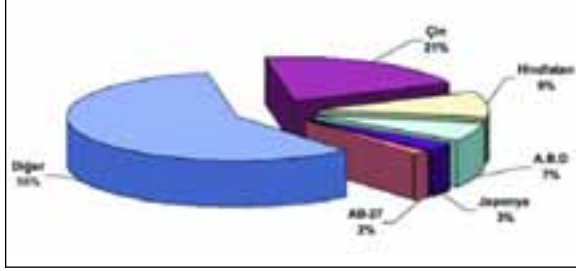
Grafik 204. Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri, Dünya ihracatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Türkiye aynı yıl ithalattan %2,5 ve ihracattan %0,5 pay almıştır.

5.1.16. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri

2008 yılında Dünya tekstil ve konfeksiyon makineleri ithalatının %21'i Çin tarafından gerçekleştirilmiştir. Hindistan %9 ile söz konusu beş ülke arasında ikinci sırada

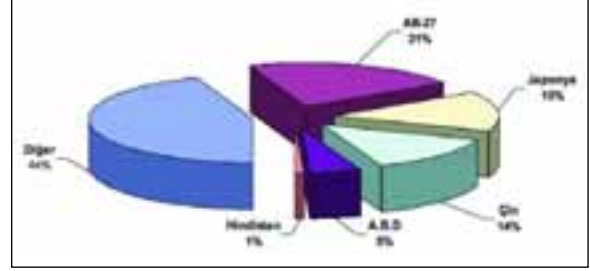
gelmektedir. Türkiye 2008 yılında bu alanda ithalatta %5,4 ile önemli bir paya sahip olmuştur.

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

Grafik 205. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, Dünya ithalatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında dünya tekstil ve konfeksiyon makineleri ithalatı içinde ihracatın %21'i AB(27) %15'i Japonya ve %14'ü Çin tarafından yapılmıştır. Seçilmiş beş ülke toplam ihracatın

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

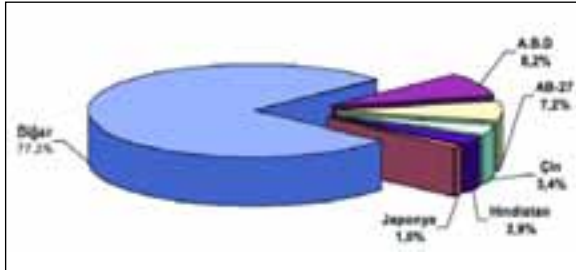
Grafik 206. Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri, Dünya ihracatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

%56'sını gerçekleştirmiştir. Dünya ithalatındaki payı yüksek olmasına karşın Türkiye, ihracattan %1,0 pay alabilmiştir.

5.1.17. Reaktörler ve Kazanlar

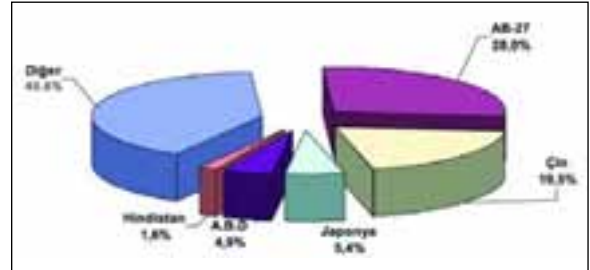
2008 yılında Dünya reaktörler ve kazanlar ithalatının %22,8'i seçilmiş beş ülke tarafından yapılmıştır. A.B.D. %8,2 ile bu ülkeler arasında

ilk sıradadır. Türkiye bu sektörde ithalattan %3,7 pay almıştır.

Grafik 207. Reaktörler ve Kazanlar, Dünya ithalatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya reaktörler ve kazanlar ithalatı içinde seçilmiş beş ülke ihracatının payı %59,4'dür. AB(27)'nin payı %28 ve Çin'in

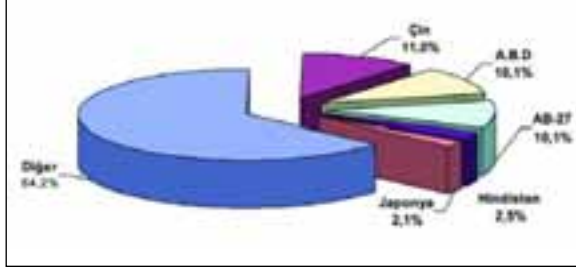
Grafik 208. Reaktörler ve Kazanlar, Dünya ihracatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

payı %19,5'dir. İhracatta Türkiye'nin payı ise %1,9 düzeyindedir.

5.1.18. Kaynak Makineleri

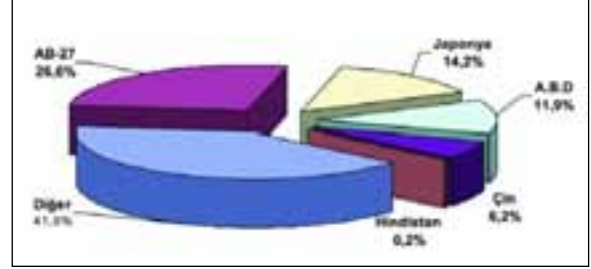
Dünya kaynak makineleri ithalatının %35,8'i 2008 yılında incelenen beş ülke tarafından

gerçekleştirilmiştir.

Grafik 209. Kaynak Makineleri, Dünya ithalatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya reaktörler ve kazanlar ithalatı içinde seçilmiş beş ülke ihracatının payı %59,4'dür. AB(27)'nin payı %28 ve Çin'in

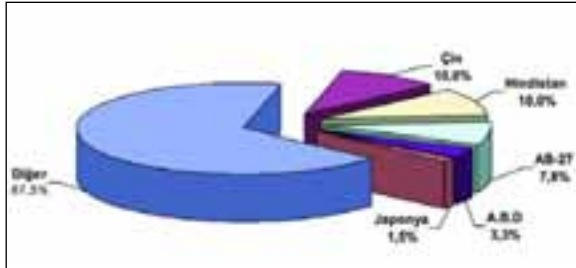
Grafik 210. Kaynak Makineleri, Dünya ihracatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

payı %19,5'dir. İhracatta Türkiye'nin payı ise %1,9 düzeyindedir.

5.1.19. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri

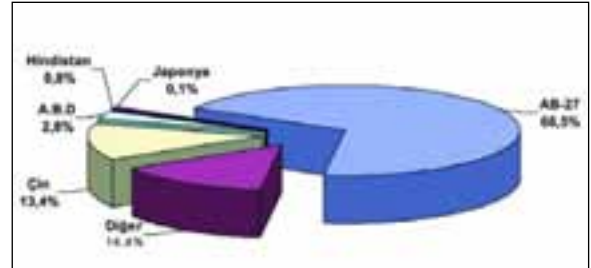
2008 yılında Dünya deri işleme ve imalatı makineleri ithalatında seçilmiş beş ülkenin payı %32,5'dir. Bu beş ülke dışında kalan diğer ülkelerin ithalatının dünya ithalatı için-

deki payı %67,5'e erişmektedir. Aynı yıl Türkiye'nin toplam ithalat içindeki payı %4,4 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Grafik 211. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, Dünya ithalatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya deri işleme ve imalatı makineleri ithalatı içinde AB(27) ihracatının payı %68,5'dir. Seçilmiş beş ülkenin payı

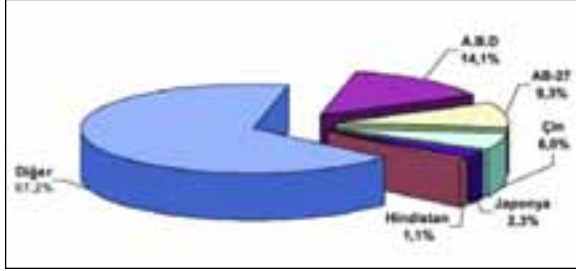
Grafik 212. Deri İşleme ve İmalatı Makineleri, Dünya ihracatı (2008, %) Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

%85,6'dır. Bu değerler özellikle AB(27)'nin baskın olduğunu göstermektedir. İhracatta Türkiye'nin payı ise %1,2 düzeyindedir.

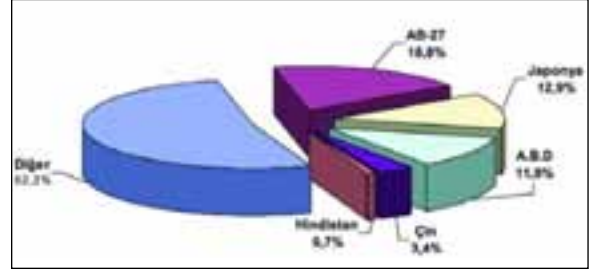
5.1.20. Motorlar

Dünya Makine İmalat Sanayi içinde en fazla ticaret hacmine sahip ikinci gruptur. 2008 yılında seçilmiş beş ülkenin Dünya motorlar

ithalatı içindeki payı %32,8'dir. Türkiye dünya ithalatından aynı yıl %2,8 pay almıştır.

Grafik 213. Motorlar, Dünya ithalatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

Grafik 214. Motorlar, Dünya ihracatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

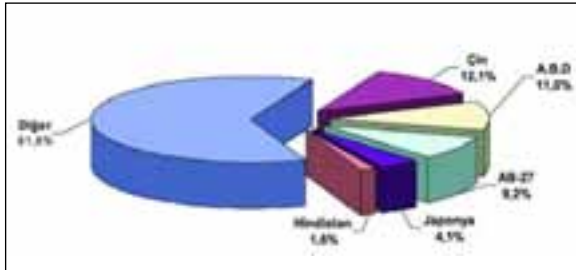
2008 yılında Dünya motorlar ithalatı içinde AB(27)'nin ihracatının payı %18,8'dir. Seçilmiş beş ülkenin toplam ihracattaki payı %47,8'dir.

Türkiye'nin ihracattaki payı %1,1 olarak gerçekleşmiştir.

5.1.21. Diğer Makineler

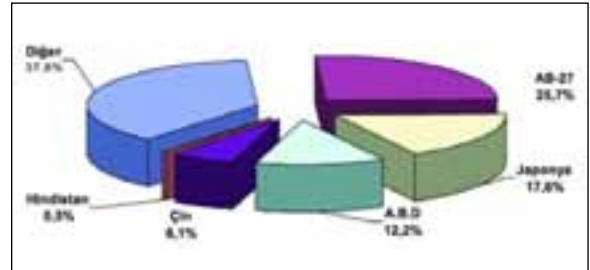
Dünya Makine İmalat Sanayi içinde en yüksek ticaret hacmine sahip gruptur. 2008 yılında Dünya diğer makineler ithalatının %38,2'si

seçilmiş beş ülke tarafından gerçekleştirilmiştir.

* 842481 hariç

Grafik 215. Diğer Makineler, Dünya ithalatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

* 842481 hariç

Grafik 216. Diğer Makineler, Dünya ihracatı (2008, %)
Kaynak: UNSTATS; Comtrade.

2008 yılında Dünya diğer makineler ithalatı içinde AB(27) ihracatının payı %25,7'dir. Seçilmiş beş ülke toplam ihracatın %62,2'sini gerçekleştirmiştir.

Bu grupta aynı yıl Türkiye'nin payları ithalatta %1,1 ve ihracatta %0,3 olmuştur.

6.

MAKİNE İMALAT SANAYİ REKABET GÜCÜ

Türk Makine İmalat Sanayi, imalat sanayi içinde vazgeçilmez sektörlerden birisidir. Yarattığı katma değer ile ekonomik büyümeye önemli katkıda bulunan sektörün rekabet gücünün artması, ekonomik kalkınmada öncü rol oynamasını sağlayacaktır. Sektörün rekabet gücünün artırılabilmesi için rakip ülkelere göre sektörün zayıf yönlerinin geliştirilmesi gereği açıktır.

Sektörün rakip ülkelere göre temel girdilerde önemli eksiklikleri bulunmaktadır. Enerji, hammadde ve yarı mamul gibi temel girdi maliyetleri rekabet gücünü olumsuz yönde etkilemektedir. Rakiplerin destek ve korumacı politikaları bu olumsuzluğun temel nedenleri arasında yer almaktadır. Girdilerde yerli mamul kalitesi, tedarikçi sayısı ve niteliği, dışa bağımlılık gibi faktörler de sektörün uluslararası pazarlardaki rekabetini güçleştirmektedir. Başta AB olmak üzere gelişmiş ülkelere göre işgücü maliyeti açısından daha avantajlı konumda olmasına karşın, aynı ürün gruplarında Çin ve benzeri ülkelere göre bu üstünlükten söz etmek olası değildir. Nitelikli işgücü bulunabilirliği ve işgücünün niteliği ise, Türk Makine İmalat Sanayinin rekabet gücünü artıran diğer bir faktördür. Ülkenin demografik yapısı göz önüne alındığında, eğitimin sektördeki işgücü ihtiyaçlarına uygun biçimde iyileştirilmesi sonucunda özellikle AB ve diğer gelişmiş ülkelere karşı bu faktörlerin sektör için rekabet gücünü artırmada ayırıcı üstünlük yaratması olasıdır.

İşbirliği yapma kabiliyeti, sektörde deneyim ve bilgi birikimiyle yeni teknolojileri kavrama ve

uygulama gücü rekabet gücünü artıran faktörler olarak görülmektedir. Ancak çalışma ve iş kültürünün geliştirilmesi, verimlilik ve kurumsallaşma konularında eksikliklerin giderilmesi gereği bulunmaktadır. Sermaye yetersizliği ve ölçek ekonomisinden uzak işletme büyüklükleri rekabet gücünü azaltan faktörler arasında yer almaktadır. Girişimcilerin birlikte iş yapma ve ortaklık kurma konularındaki eksikliklerinin giderilmesi ve kurumsallaşma çabalarına ağırlık verilmesi sektörün rekabet gücünü önemli ölçüde artırabilecektir. Bu gelişme sermaye verimliliğini ve sermaye darboğazını da bir ölçüde çözümlemeye yardımcı olacaktır.

İşletme sayısı ve kurulu kapasite sektörün güçlü yönlerinden birisidir. Son yıllarda atılım yapan lojistik hizmetleri ise, ülkenin coğrafi konumu nedeniyle alternatif taşıma, depolama ve elleçleme vb. olanakları sektörün rekabet gücünü olumlu yönde etkileyen altyapısal diğer faktörlerdir. Ancak enerji altyapısı ve kalitesi ile sanayi altyapısındaki yetersizlikler ve uluslar arası kurallara, düzenlemelere geç uyum (ya da uyumsuzluk) sektörü olumsuz yönde etkilemektedir.

Türk Makine İmalat Sanayinin bireyselleştirilmiş üretim kabiliyeti ve mevcut üretim çeşidi için sahip olduğu teknolojik yapısı sektörün başta Çin olmak üzere rakip ülkelere göre gücünü artıran faktörlerdir. Ancak sermaye yetersizliği nedeniyle yeni teknolojilere erişim, teknoloji yatırımı, ARGE yatırımı, yeni teknoloji üretim kabiliyeti gibi faktörlerde önemli eksikler bulunmaktadır. Gelecekte uluslararası

düzeyde rekabet gücü yüksek bir makine imalat sanayi için bu faktörlerde gelişme sağlanması gereği bulunmaktadır. Teknolojik altyapıda rekabet gücünü olumsuz yönde etkileyen diğer faktörleri üniversite sanayi işbirliğinin yetersizliği, sektöre özel ARGE merkezinin bulunmaması ve patent sayısının yetersiz olması biçiminde sıralamak olasıdır.

Sektörün rekabet gücünü olumsuz yönde etkileyen ana faktörler arasında ilk sıralarda yasal altyapı ve düzenleyici mekanizmalardaki eksiklikler önemli rol oynamaktadır. Kayıt dışı ekonominin yaratmış olduğu haksız rekabet, istihdam üzerindeki vergi ve sosyal güvence payları, mesleki standartlardaki eksiklikler, ara malı ithalatındaki vergi, resim ve harçlar, fikri mülkiyet haklarında uygulama eksiklikleri, bürokrasi ve girişimci ortamının yetersizliği bu faktörlerden bazılarıdır.

Sektörün pazarlama alanında da rekabet gücünü artırması kaçınılmazdır. Sektör ihracat konusunda yetkinliğe sahip olmasına karşın, rakiplerine göre dış pazar tanıtım, e-ticaret, markalaşma, servis, dağıtım ağı ve ülke imajı açısından daha zayıf konumdadır.

Finansman, sektörün rekabet gücünü olumsuz yönde etkileyen en önemli ana faktörlerden bir diğeridir. Finans kaynaklarına erişim, orta ve uzun vadeli ihracat kredileri (satıcı kredisi) eksikliği, işletmelerin sermaye yetersizliği ve son yıllarda düşüş eğilimine girse de kredi maliyetlerinin yüksekliği sektörün atılımını olumsuz yönde etkilemektedir.

Sektör; üretimin çeşitliliği, termine uyum, satış sonrası servis ve destek hizmetleri ve uluslararası standartlara uyum açısından ürün ve hizmet standartlarında önemli üstünlüklere sahiptir. Buna karşın sektörün güvenilirlik ve belgelendirme konusunda yol alması gerek-

mektedir.

ARGE ve ÜRGE teşviklerinin iyileştirilmesi, kamu ihalelerinde ülke içinde üretilen ürünün kullanımının özendirilmesi ve savunma sanayi ile işbirliğinin özendirilmesi konularına yönelik teşviklerdeki eksikliklerin ve iyileştirmelerin yapılması sektörün rekabet gücünü arttıracak araçlardan bazılarıdır.

İç pazar potansiyeli ve Türkiye'nin coğrafi konumu makine imalat sanayine rekabet gücü açısından rakiplerine karşı ayırıcı üstünlük yaratmaktadır. Sektörün bu faktörlerden en iyi biçimde yararlanması gerekmektedir. Son yıllarda ekonomik istikrarda önemli adımlar atılmış olmasına karşın, döviz kuru politikaları uluslararası alanda rekabette sektörü olumsuz yönde etkilemektedir. Diğer sektörlerle işbirliğindeki yetersizlikler, serbest ticaret anlaşmalarında sektöre yönelik önceliklerdeki eksiklikler ise, geliştirilmesi gereken zayıf yönler olarak ortaya çıkmaktadır.

Sektörün zayıf yönlerinin geliştirilmesi ve güçlü yönlerinin daha da iyileştirilmesi durumunda atılım yapması olasıdır. Uluslararası alandaki gelişmeler sektör için önemli fırsatlar sunmaktadır.

Avrupa Birliği'nin gerek çevre gerekse işgücü maliyetlerinin giderek yükselmesi nedeniyle başta düşük, orta ve orta yüksek teknoloji ürün imalatından uzaklaşma eğilimi, Türk makine imalat sanayi için yeni fırsatlar yaratmaktadır. AB ülke imalatçılarının çekildiği pazarlar sektörde Türk ürünlerine ve AB ülke imalatçılarının rekabet güçlerini kaybetmesi ise, ortaklık arayışındaki işletmeler için yeni fırsatlar yaratmaktadır.

Türkiye'nin otomotiv sanayinde uluslararası oyuncu olma eğilimi sektörün gelişmesine

Bölüm 6. Makine İmalat Sanayi Rekabet Gücü

önemli katkılar sağlayacak niteliktedir. Yakın pazarlardaki artan yatırım eğilimi ise sektör için önemli fırsatlar yaratmaktadır.

Çin ve Hindistan gibi ülkelerde korumacılık ve desteklerin gelecekte azalması olasılığının yaratacağı yeni fırsatlar yanında Türkiye'nin bölgesinde ve üyesi olduğu ticari bloklarda güç kazanma eğilimi sektörün başarısını olumlu yönde etkileyebilecek gelişmelerdir.

Tüm bu olumlu eğilimler yanında özellikle

ölçek ekonomisi nedeniyle sektördeki işletmelerin giderek kaybolması ya da rekabet güçlerini kaybetmeleri nedeniyle yok olmaları önemli bir tehdit olarak ortaya çıkmaktadır. İkinci el makine ithalatının kolaylaşması ve AB ile çıkar çatışması nedeniyle sektörün sorunlarla karşılaşması olasıdır. Ön plana çıkan ve sektörün gelişmesi önündeki tehditlerden birisi ise, siyasal gelişmeler sonucu blokların oluşması ve tüketimde giderek yaygınlaşan milliyetçi eğilimlerdir.

Güçlü Yönler		Zayıf Yönler
Temel Girdiler	<ul style="list-style-type: none"> ✓ İşgücü maliyetleri ✓ İşgücünün niteliği ✓ Nitelikli işgücü bulunabilirliği 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Enerji maliyetleri ✓ Hammadde maliyetleri ✓ Yerli hammadde ve yarı mamul kalitesi ✓ Yarı mamul maliyetleri ✓ Tedarikçi açının niteliği ve yeterliliği ✓ Yazılım / elektronik sektörü desteği / işbirliği ✓ Yan sanayi kullanma olanağı ✓ Dışa bağımlılık ✓ İşgücünün verimsiz kullanımı ✓ Mesleki ve teknik eğitimin yetersizliği
Kurumsal Yapı	<ul style="list-style-type: none"> ✓ İşbirliği yapma kabiliyeti ✓ Sektörde deneyim / bilgi birikimi ✓ Yeni teknolojileri kavrama ve uygulama becerisi ✓ Verimlilik (faktör) ✓ Esnek üretim becerisi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ İş yapış biçimleri (çalışma kültürü) ✓ Kurumsallaşma ✓ Verimlilik (faktör) ✓ Ölçek ekonomisi ✓ Sermaye yetersizliği
Fiziki Alt Yapı ve Kapasite	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kurulu kapasite ✓ Çalışabilir işletme sayısı, potansiyeli ✓ Takım tezgahı yatırımları yeterliliği / envanter ✓ Lojistik / altyapı 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Enerji altyapısı ve kalitesi ✓ Sanayi altyapısı; OSB, Teknopark vb
Teknolojik Altyapı	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sektörün teknolojik yapısı ✓ Bireyselleştirilmiş üretim kabiliyeti (tailor made) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ARGE Yatırımı ✓ Teknoloji yatırımı ✓ Yeni teknolojilere erişim ✓ Yeni teknoloji üretim kabiliyeti ✓ Patent sayısı ✓ Yeni teknoloji üretim becerisi ✓ Üniversite-sanayi işbirliği ✓ Sektöre özel ARGE kapasitesi/Merkezi
Yasal Altyapı ve Düzenleyici Mekanizmalar	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fikri mülkiyet hakları 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Girişimci Ortamı (Yerel yönetimlerle ilişkiler) ✓ Haksız rekabet (kayıt dışı ekonomi) ✓ Amortismanlar (Eski teknoloji makine parkı satışı) ✓ İstihdam üzerindeki vergi ve sosyal güvenlik ödentilerinin yüksekliği ✓ Bürokrasi ✓ Mesleki standartlar ✓ Fikri Mülkiyet Hakları mevzuatının uygulanması ✓ Ara malı ithalatında vergi, resim ve harç maliyetlerinin yüksekliği
Pazarlama	<ul style="list-style-type: none"> ✓ İhracat yetkinliği (etkin pazarlama) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Markalaşma ✓ Dış pazar tanıtım ✓ E-ticaret ✓ Şerhis ve dağıtım ağı ✓ Ülke imajı ✓ E-iş
Finansman		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Finansman olanakları ✓ Uzun vadeli ihracat kredileri (Eximbank) ✓ Kredi maliyetleri ✓ Sermaye yeterliliği, işletmelerin gücü

Devamı sonraki sayfada

Bölüm 6. Makine İmalat Sanayi Rekabet Gücü

Ürün / Hizmet Kalitesi	<ul style="list-style-type: none">✓ Satış Sonrası ve Destek Hizmetleri✓ Dünya ve AB standartlarına uyum✓ Termine uyum	<ul style="list-style-type: none">✓ Üretim çeşitliliği✓ Satış sonrası servis ve destek hizmetleri✓ Belgelendirme/Sertifikasyon✓ Üretimin güvenilirliği / güvenilirlik
Teşvikler		<ul style="list-style-type: none">✓ Kamu ihaleleri✓ Savunma sanayinde yerli üretim ile işbirliği✓ Yerli makine kullanımı özendirme✓ ARGE / ÜRGE vb teşvikleri✓ Desteklere erişim
Diğer	<ul style="list-style-type: none">✓ Coğrafi konum / Gelişmiş pazarlara yakınlık✓ İç pazar potansiyeli	<ul style="list-style-type: none">✓ Ekonomik istikrar✓ Sektörel veri kaynaklarına erişim✓ Serbest ticaret anlaşmaları✓ Diğer sektörlerle işbirliği / etkileşim
Fırsatlar		Tehditler
<ul style="list-style-type: none">✓ AB'nin çevresel etkiler ve rekabet nedeniyle makine imalat sektöründen uzaklaşma eğilimi✓ Türkiye'nin otomotiv ve yan sanayinde büyüme eğilimi✓ Türkiye de Malzeme Mühendisliği alanında gelişmeler✓ Özgün fikirlere ve kritik bilgiye sahip nitelikli insan kaynaklarının TR'ye yatırım ilgisi✓ Yakın pazarlardaki artan yatırım eğilimi✓ Dünya Ticaret Örgütü düzenlemelerinin Çin/Hindistan vb ülkelere yaptırımlarının uygulanma olasılığı✓ Bölge ve islam ülkeleri ile artan işbirliği olanakları		<ul style="list-style-type: none">✓ Ölçek ekonomisi nedeniyle rekabet gücünü kaybetme riski✓ Siyasal gelişmeler, tüketim tercihlerinde milliyetçi eğilimler✓ AB ile menfaat çatışması✓ İkinci el makine ithalatının kolaylaşması

Tablo 110. Makine İmalat Sanayi Sektörü SWOT analizi

7.

MAKİNE İMALAT SANAYİ STRATEJİLERİ

Ekonomik gelişme sürecinde tüm sektörlerle sağladığı girdilerle stratejik öneme sahip olan makine imalat sanayinin, orta ve yüksek teknolojiye dayalı ürünlerle uluslararası alanda yüksek rekabet gücüne sahip bir yapıya kavuşturulması temel amaç olmalıdır.

Özgün, kaliteli, katma değeri yüksek, uluslararası pazarlarda bilinen ve aranan makine

ve teçhizat üretimini gerçekleştirmek, ülkede istihdam yaratılmasına katkıda bulunmak, hızla gelişen teknolojilere sahip olmak ya da geliştirerek uluslararası düzeyde ARGE yapar duruma gelmek, güçlü güvenilir ekonomik ölçeği yakalamış makine ve teçhizat imalatçısı olmak temel amaç çerçevesindeki hedefleri oluşturmaktadır.

Makine İmalat Sanayi işletmeleri genel olarak küçük ve orta ölçekli aile işletmesi niteliğindedir. Bu nedenle sektörün gelişmesi için gerekli olan ARGE çabalarını karşılayabilecek sermaye gücünden yoksundur. Sektörün hızla değişen teknolojilere yatırım yapması ve ileri teknoloji ürünler geliştirebilmesi için yüksek sermaye gücüne gereksinimi giderek artmaktadır. Sektörde ölçek

büyütme ve ekonomik ölçeği yakalama ihtiyacı sektörün sorunları arasında ilk sıraya çıkmaktadır.

Makine İmalat Sanayinin belirlediği hedeflere ulaşabilmesi için insan kaynakları, pazarlama stratejileri, yasal altyapı ve teşvik uygulamaları gibi birçok alanda düzenlemeler ve iyileştirmeler yapılması gerekmektedir.

Sektör ihtiyaçlarına cevap veren insan kaynakları

Sektör ihtiyacını karşılamada nicelik olarak yeterli sayıda işgücü arzı olmasına karşın, nitelik açısından sorunlarla karşılaşmaktadır. İnsan kaynakları sektörde rekabet gücünü belirleyen en önemli faktördür. Türkiye'nin demografik yapısı ve teknik alanda eğitimin cazip olması önemli ayrıcalıklardan birisidir. Gelişmiş ülkelerde teknik alanda eğitime talep giderek azalmakta ve demografik yapı

nedeniyle de sektörde istihdam edilecek insan kaynağı sınırlı kalmaktadır. Bu gelişme sektörde Türkiye açısından gelecekte üstünlük yaratabilecek en önemli fırsatlardan birisi olarak ön plana çıkmaktadır. Sektör ihtiyaçlarına cevap veren insan kaynaklarının geliştirilebilmesi için hedefler aşağıda sıralanmıştır.

- Sektörde ve satış sonrası servis alanında ihtiyaç duyulan niteliklere sahip insan kaynağı için teknik eğitimin (çıraklık, meslek lisesi, yüksek okul, üniversite) meslekler, kapsam, içerik vb konularındaki, teknolojik (makine parkı, teçhizat vb) ve fiziki altyapısının gözden geçirilmesi ve iyileştirilmesi.
- Eğitimin sektörde girişimciliği özendirici yapıya kavuşturulması
- Akredite edilmiş teknik danışmanlık ihtiyacı konusunda adımların atılması, mesleki yeterliliklerin belirlenmesi
- Sanayi ve orta-yüksek eğitim kurumları arasında işbirliğinin geliştirilmesi. Üniversite öğretim üyelerinin belirli süreli, yarı zamanlı gibi sürelerle sektörde çalışabilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması, özendirilmesi
- Sektörde çalışanların geliştirilmesine yönelik olarak ortak eğitim çabalarının yaygınlaştırılması
- İşletmelerin çalışma ortamlarını iyileştirmesi, geliştirmesi ve sektörü nitelikli insan
- kaynakları açısından çekim merkezi konumuna getirmeleri.

Rekabetçi finansman olanakları

Uluslararası pazarlarda rekabet edebilmek için sektör güçlü finansal yapıyı ve rekabetçi finans kaynaklarını gerekli kılmaktadır. Başta gelişmiş ülkeler olmak üzere birçok ülkede ihracatın finansmanına yönelik faaliyet gösteren özel amaçlı bankalar (Eximbank)

makine imalat sanayi ihracatına özel destek sağlamaktadır. Bu bankalar yatırım malı makine ve teçhizat için uygun şartlarla kredi olanakları sunmaktadır. Rekabetçi finansman olanaklarının yaratılabilmesi için hedefler aşağıda sıralanmıştır.

- Rakip ülkelerin kendi ihracatçılarına sağladığı uzun vadeli ve düşük faizli satıcı kredileri nedeniyle Türk makine imalat sanayi gerek iç pazarda gerekse dış pazarlarda sorunlarla karşılaşmaktadır. Rekabetteki bu olumsuz faktörün ortadan kalkması için Türk Eximbank'ın proje kredileri ile tesis, yatırım malı makine ve teçhizat için en az rakip ülkelerin sunduğu şartlarda kredi açması.
- Yurtiçinde girişimcilerin proje, yatırım malı makine ve teçhizat alımlarında, rakip ülkelerin Türk pazarına yönelik sundukları kredi tekliflerine eşdeğer kredi olanaklarını Türk makine imalat sanayi için de yaratılması.
- Mevcut ve belirlenecek yeni hedef pazarlara yönelik tesis ve yatırım malı makine teçhizat ihracatının uygun kredi koşullarıyla desteklenmesi.
- Finansmana erişimin kolaylaştırılması, yatırımlar için orta ve uzun vadeli finansman olanaklarının geliştirilmesi.
- Sermaye ihtiyacını karşılamaya ve ekonomik ölçeği yakalamaya yardımcı olacak yabancı yatırımcılarla ortaklıklar, işbirliği olanakları, birleşmeler gibi uygulamaların özendirilmesi.

Sektöre özgün destekleme politikaları

Sektör faaliyet alanı itibariyle bölgesel teşvik uygulamalarından yararlanma olasılığı en düşük sektörlerden birisidir. Sektör gelişmiş yan sanayiye, nitelikli insan kaynağına, özgün lojistik hizmetlerine ihtiyaç duymaktadır. Bu nedenle geri kalmış yörelerde faaliyet gösterme olasılığı çok zayıftır. Bölgesel anlamda uygulanan teşvik politikaları sektöre katkı sağlamaktan uzaktır. İhracat ve ARGE destek-

leri sektör için hayati önem sahiptir. Bu desteklerin yaygın, çeşitlendirilmiş ve kolay erişilebilir olması gereği açıktır. Sektörün dış ticaret açığı açısından ikinci sırada gelmesi gerek ihracatta gerekse iç pazarda sektörün desteklenmesi gereğini ortaya koymaktadır. Sektöre özgün destekleme politikaları için hedefler aşağıda sıralanmıştır.

- Teşvikler sektör için bölge ayırımı yapılmaksızın uygulanmalı. İstihdam vergilerine yönelik desteklerde de sektörün tüm bölgelerde desteklenmesi.
- ARGE teşviklerinin basit, kolay uygulanabilir ve erişilebilir, yaygın ve güvene/beyana dayalı bir yapıya kavuşturulması. Ortak projelere ayrıcalık sağlanması ve özendirme.
- Sektörde birleşme, satın alma, kurumsallaşma yatırımlarının desteklenmesi ve kurumların uluslararası alanda rekabet edebilir boyuta gelmesinin özendirilmesi.
- Gelişen iç pazarda sektör işletmelerinin paylarını artırması işletme ölçeklerinin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Bu amaca yönelik olarak yurt içi özel ve kamu kesimi alımlarında Türkiye de üretilen ürüne yönelik özendiricilerin uygulanması, özgün destek mekanizmalarının geliştirilmesi.
- Sektörün ileri teknolojilere ve yeniliklere yönelik yatırımlarının desteklenmesi.
- Yurt içinde üretilmeyen kritik öneme sahip ve sektör tarafından girdi olarak çok fazla miktarda kullanılan ara malı yatırımlarında yabancı sermayenin özendirilmesi.
- Kullanılmış makinelerin defter değerinin sıfır olması bu makinelerin satış gelirinin tümünün kar olarak ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Kullanılmış makinelerin ihracatını kolaylaştırmak amacıyla satış nedeniyle ortaya çıkan vergilerde istisna uygulaması getirilmesi.
- Serbest ticaret anlaşmalarında makine imalat sanayine önem verilmesi.

Etkin pazarlama ve iletişim stratejileri

Uluslararası pazarlardaki hareketler, rakip ülkeler, ülkelerin kalkınma çabalarındaki öncelikleri ve diğer temel faktörler göz önüne alınarak hedef ürün ve hedef pazarlarda yoğunlaşma yoluna gidilmelidir. Makine imalat sanayinde ülke imajı sektör ürünleriyle bütün-

leşirken, ürünün algılanmasında da önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle iletişim stratejisinin farkındalık ve tanınırlılık yaratma amacına yönelik geliştirilmesi planlanmalıdır. Etkin pazarlama ve iletişim stratejileri için hedefler aşağıda sıralanmıştır.

- Hedef ürünleri belirleme: Makine imalat sanayinin kısa dönemde düşük, orta teknoloji ürün üreten konumdan orta ve yüksek teknoloji ürün üreten konuma geçmesinin planlanması. Kuruluşların orta-yüksek, yüksek teknoloji ürünler üretebilmek için altyapılarını geliştirmesi.
- Türkiye coğrafi konumunun da verdiği üstünlüğü göz önüne alarak hedef pazarları belirlemeli ve bu pazarlara odaklanmalıdır. Türkiye konumu itibarıyla gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan pazarların ortasında yer almaktadır. Bu pazarların ihtiyaçları ve makine imalat sanayi ürün gamı göz önüne alınarak yapılacak Ürün-Pazar seçimi makine imalat sanayinin ihracatında önemli rol oynayabilecektir.
- Ürün odaklı stratejiden müşteri odaklı stratejiye geçişin sağlanması.
- Kısa dönemde sektörün başta AB olmak üzere rakip ülkelerin çekildiği pazarlarda ve ürünlerde pazar payını genişletmesi ve konumunu güçlendirmesinin temel hedef olarak belirlenmesi.

- Hedef pazarlara girişte ürün çeşitliliğini tamamlamaya yönelik işletmeler arasındaki işbirliklerini geliştirilmesi ve desteklenmesi.
- Hedef ülkelerde makine imalat sanayi ürünlerinin tanıtımı yanında Türk malı imajının geliştirilmesi, iyileştirilmesi sağlanmalıdır. Bu amaca yönelik uygulamalara desteklenmelidir.
- Fuar, ticari gezi vb etkinliklerde sektör ile ilgili ülke imajının gelişmesine yönelik çabalara ağırlık verilmesi, yurt dışı temsilciliklerin desteğinin sağlanması.

Üründe yüksek kalite, müşteriye özgünlük ve yenilikçilik

Çin, Hindistan ve Uzak Doğu ülkeleri ve diğer rakipler ile rekabette Türk makine imalat sanayinin kaliteli, müşterinin özel ihtiyaçlarına cevap veren ürünleri üretme yetkinliklerini

artırması sektöre ayırıcı üstünlük yaratabilecektir. Kaliteli ve özgün ürünlerle yenilikçilik için hedefler aşağıda sıralanmıştır.

- Müşterinin özel ihtiyacına göre üretim becerisinin geliştirilmesi ve esnek üretim hattı.
- Satış ve satış sonrası servis ağının geliştirilmesi.
- Ürünlere ilişkin garanti belgesi, bakım kılavuzu, kullanım kılavuzu v.b. tüm dokümanın eksiksiz olarak hazırlanması ve sunulması. Söz konusu belgelerin ürünün tamamlayıcı özelliklerinden birisi olduğu bilincinin sektörde yerleştirilmesi.
- Sektörde ürün ambalajının ürünün ayrılmaz bir parçası olduğu bilincinin geliştirilmesi ve işletmelerin ambalajlama standartlarını geliştirmesi.
- Endüstriyel tasarıma ve yenilikçiliğe özel önem verilmesi ve geliştirilmesi.
- Teslim tarihi taahhüdüne uyum konusunun öneminin sektör tarafından ilke olarak benimsenmesi.

Kurumlararası işbirliğinin geliştirilmesi

Makine imalat sanayi yapısı itibarıyla etkin işbirliği ağına ihtiyacı olan bir sektördür. İşbirliği mekanizmalarının etkin çalışmadığı ortamlarda sektörün gelişmesi olası değildir. Tedarikçiler, araştırma kurumları ve kamu ile

işbirliklerinin geliştirilmesi ve etkinleştirilmesi kaçınılmazdır. Kurumlar arası işbirliğinin geliştirilmesi için hedefler aşağıda sıralanmıştır.

- Üniversite sanayi arasında; ARGE, ÜRGE vb alanlarda işbirliğinin geliştirilmesi. Araştırma projelerinin desteklenmesi.
- Yabancı sermaye yatırımlarını çekmeye çalışan yatırım ajansının yabancı yatırımcıların teşvikinde yerli makine kullanımını özendirilmesi.
- Düzenleyici mekanizmaların geliştirilmesinde bürokrasi ile işbirliğinin geliştirilmesi.
- Dış ticarete potansiyel pazardaki Türk temsilcilikleri ile etkin işbirliğinin sağlanması.

- AB ile uyum müzakerelerine makine sektörü konusunda bilgi sahibi uzmanların katılımının sağlanması.
- AB'de sektöre yönelik karar alıcıların toplantılarına özel kesimin görüşlerinin yansıtılması, katılan bürokratların makine sektörü ile ilgili özel olarak bilgilendirilmesi.
- İşletmeler arasında rekabet öncesi ARGE vb işbirliklerinin geliştirilmesi. Birlikte yapma ve başarma kültürünün benimsenmesi.
- Pazarlama alanında işbirliği; dağıtım kanalı, satış ve satış sonrası servis ağı ortaklığı, tanıtım, ortak proje geliştirme ve uygulama alanlarında ortak hareket etmek.
- Satın almada işbirliği; işletmelerin ortak satın alma yapmalarına yardımcı olacak altyapının oluşturulmasıyla girdi maliyetleri yanında kalitede de iyileşme sağlanması.
- Sektöre girdi sağlayan başta elektronik ve yazılım sektörü olmak üzere tedarikçilerle işbirliğinin geliştirilmesi ve teşvik edilmesi.
- Sektörün savunma sanayi ile işbirliğinin geliştirilmesi ve eşgüdüm sağlanması.

Sektörde faaliyet gösteren işletmelerin verimliliklerinin artırılması

Makine imalat sanayinde çok sayıda mikro, küçük ve orta ölçekli işletme faaliyet göstermektedir. Büyük ölçekli işletmelerin payı ise toplam içinde oldukça düşüktür. Ekonomik ölçek sektör için önemli bir sorundur. Sektör yatırım için yüksek finansman ihtiyacı gerektirmektedir. Sektörde ekonomik ölçeğe

erişemeyen işletmelerin ayakta kalma olasılığı oldukça düşüktür. Bu nedenle birleşme, ortaklık, yabancı sermaye ile işbirliği olanaklarının araştırılarak ekonomik ölçeğin yakalanması çabalarına ağırlık verilmelidir. İşletmelerin verimliliklerinin artırılabilmesi için hedefler aşağıda sıralanmıştır.

- İşletmelerin verimliliklerinin artırılabilmesi için kurumsallaşma çabalarına ağırlık vermesi.
- İşletmelerin faaliyet alanlarının gerektirdiği ölçeğe erişebilmek için gerekli yatırımları yapması ve yabancı sermayenin sektöre yatırımının özendirilmesi.
- Birleşme, satın alma, işbirliği seçeneklerinin değerlendirilmesi, işbirliği kültürünün geliştirilmesi.
- Sektörün mevcut makine parkının daha düşük toleranslarda ve hassas teknolojiye sahip düzeye getirilmesi.
- Yabancı ortak arayışları ve işbirliklerine önem verilmesi.

Adil ve rekabetçi bir iş ve girişim ortamı

Merkezi ve yerel yönetimlerin düzenleyici mekanizmaları, girişimcilerin adil bir ortamda rekabet edebilmesini sağlayacak biçimde

oluşturması ve uygulaması gereği bulunmaktadır. Adil ve rekabetçi bir girişim ortamı için hedefler aşağıda sıralanmıştır.

- Sektörde haksız rekabete yol açan kayıt dışılığın önlenmesi.
- İthalatta kalitesiz ürünlerin yol açtığı haksız rekabetin önlenmesi.
- Sektörde akreditasyon ve sertifikasyon konusunu çözümlenmeye dönük çabalara ağırlık verilmesi. Sektörde gözetim ve denetim mekanizmalarının geliştirilmesi.
- Sektörde bilgiye erişimin kolaylaştırılması ve veri tabanının geliştirilmesi için çalışmaların yapılması.
- Makine imalat sanayi envanterinin iyileştirilmesi.

Yukarıda çeşitli alanlarda sıralanan stratejik hedeflere ek olarak gelecekte daha rekabetçi bir makine imalat sanayi için Dünya Ticaret Örgütü'nün menşe uyumlaştırma kapsamında

vereceği kararın yakından izlenmesi ve sektörün geleceğe dönük öngörüsünün, etki analizinin yapılması unutulmamalıdır.

Ekler

EK-1

Seçilmiş Ülkelerin (AB-27, Çin, Hindistan, A.B.D, Japonya) Alt Gruplara Göre* Dış Ticareti (2008)

* Alfabetik sıra

Deri İşleme ve İmalatı Makineleri:

Deri İşleme ve İmalatı Makineleri						
GTIP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8453	535,9	41,6	367,2	882,6	7,8	68,5

Deri İşleme ve İmalatı Makineleri						
GTIP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8453	535,9	53,6	71,6	133,6	10,0	13,4

Deri İşleme ve İmalatı Makineleri						
GTIP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8453	535,9	53,5	4,3	8,0	10,0	0,8

Deri İşleme ve İmalatı Makineleri						
GTIP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8453	535,9	17,8	15,0	83,9	3,3	2,8

Deri İşleme ve İmalatı Makineleri						
GTIP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8453	535,9	7,8	0,7	8,8	1,5	0,1

Diğer Makineler:

GTIP	Diğer Makineler					
	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8423	3338,5	609,6	659,0	108,1	18,3	19,7
8424*	12979,0	1732,4	3384,4	195,4	13,3	26,1
8475	3968,4	150,9	982,3	650,8	3,8	24,8
8476	1823,0	201,0	317,6	158,0	11,0	17,4
8479	90077,9	7262,2	26146,1	360,0	8,1	29,0
8483	47210,8	4441,4	10569,1	238,0	9,4	22,4
8484	5256,3	542,3	1059,8	195,4	10,32	20,16
8505	6178,7	881,1	760,3	86,3	14,26	12,31
9508	838,7	62,9	352,9	561,4	7,50	42,08
960350	576,8	49,0	90,8	185,3	8,49	15,74
Toplam	172247,9	15932,8	44322,3	278,2	9,25	25,73

* 842481 hariç

GTIP	Diğer Makineler					
	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8423	3338,5	80,9	789,1	976,0	2,4	23,6
8424*	12979,0	923,2	1807,6	195,8	7,1	13,9
8475	3968,4	312,7	206,4	66,0	7,9	5,2
8476	1823,0	14,7	134,2	913,5	0,8	7,4
8479	90077,9	13928,4	2409,2	17,3	15,5	2,7
8483	47210,8	4255,4	3067,0	72,1	9,0	6,5
8484	5256,3	470,1	339,1	72,1	8,94	6,45
8505	6178,7	851,4	1605,7	188,6	13,78	25,99
9508	838,7	39,9	46,1	115,3	4,76	5,49
960350	576,8	31,9	100,6	315,1	5,53	17,44
Toplam	172247,9	20908,7	10504,9	50,2	12,14	6,10

* 842481 hariç

GTIP	Diğer Makineler					
	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8423	3338,5	31,6	10,2	32,2	0,9	0,3
8424*	12979,0	206,6	30,5	14,8	1,6	0,2
8475	3968,4	114,2	20,8	18,2	2,9	0,5
8476	1823,0	6,1	4,6	75,2	0,3	0,3
8479	90077,9	1237,5	364,8	29,5	1,4	0,4
8483	47210,8	1052,7	331,1	31,5	2,2	0,7
8484	5256,3	53,3	82,5	154,7	1,01	1,57
8505	6178,7	70,3	47,6	67,7	1,14	0,77
9508	838,7	3,9	1,5	37,1	0,47	0,17
960350	576,8	3,7	0,5	12,9	0,64	0,08
Toplam	172247,9	2780,0	894,0	32,2	1,61	0,52

* 842481 hariç

GTİP	Diğer Makineler					
	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8423	3338,5	617,7	216,7	35,1	18,5	6,5
8424*	12979,0	1667,8	2084,6	125,0	12,8	16,1
8475	3968,4	240,9	1049,5	435,7	6,1	26,4
8476	1823,0	172,6	195,8	113,4	9,5	10,7
8479	90077,9	8323,0	12971,4	155,8	9,2	14,4
8483	47210,8	6639,7	3376,7	50,9	14,1	7,2
8484	5256,3	414,6	576,3	139,0	7,89	10,96
8505	6178,7	659,3	306,1	46,4	10,67	4,95
9508	838,7	209,0	130,0	62,2	24,92	15,50
960350	576,8	58,5	65,2	111,4	10,14	11,30
Toplam	172247,9	19003,0	20972,3	110,4	11,03	12,18

* 842481 hariç

GTİP	Diğer Makineler					
	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8423	3338,5	92,5	174,1	188,2	2,8	5,2
8424*	12979,0	222,8	377,2	169,4	1,7	2,9
8475	3968,4	320,5	776,9	242,4	8,1	19,6
8476	1823,0	167,4	40,9	24,4	9,2	2,2
8479	90077,9	4183,4	22374,2	534,8	4,6	24,8
8483	47210,8	1552,8	4917,1	316,7	3,3	10,4
8484	5256,3	177,7	555,4	312,6	3,38	10,57
8505	6178,7	370,2	1089,8	294,4	5,99	17,64
9508	838,7	36,9	37,1	100,4	4,40	4,42
960350	576,8	14,7	49,9	339,8	2,55	8,66
Toplam	172247,9	7138,9	30392,7	425,7	4,14	17,64

* 842481 hariç

Endüstriyel Klima ve Soğutma Makineleri:

GTİP	Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri					
	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8415*	19404,6	3434,4	2462,2	71,7	17,7	12,7
8418**	25848,1	2244,1	3473,0	154,8	8,7	13,4
Toplam	45252,7	5678,5	5935,1	104,5	12,5	13,1

* 841510, 841520 hariç ** 841821, 841829, 841850, 841891 hariç

GTİP	Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri					
	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8415*	19404,6	601,8	4057,0	674,2	3,1	20,9
8418**	25848,1	1205,6	3776,7	313,3	4,7	14,6
Toplam	45252,7	1807,4	7833,6	433,4	4,0	17,3

* 841510, 841520 hariç ** 841821, 841829, 841850, 841891 hariç

Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8415*	19404,6	196,9	57,3	29,1	1,0	0,3
8418**	25848,1	199,9	56,3	28,2	0,8	0,2
Toplam	45252,7	396,8	113,6	28,6	0,9	0,3

* 841510, 841520 hariç ** 841821, 841829, 841850, 841891 hariç

Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri						
GTİP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8415*	19404,6	2513,0	2051,1	81,6	13,0	10,6
8418**	25848,1	4509,7	2385,5	52,9	17,4	9,2
Toplam	45252,7	7022,8	4436,6	63,2	15,5	9,8

* 841510, 841520 hariç ** 841821, 841829, 841850, 841891 hariç

Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri						
GTİP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8415*	19404,6	1131,8	1542,4	136,3	5,8	7,9
8418**	25848,1	1071,3	1261,8	117,8	4,1	4,9
Toplam	45252,7	2203,1	2804,2	127,3	4,9	6,2

* 841510, 841520 hariç ** 841821, 841829, 841850, 841891 hariç

Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri:

Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri						
GTİP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8422*	17775,2	1302,5	10665,8	818,9	7,3	60,0
8451**	3027,9	124,9	631,7	505,8	4,1	20,9
Toplam	20803,0	1427,4	11297,5	791,5	6,9	54,3

* 842211, 842219 hariç ** 845140, 845150, 845180, 845190 hariç

Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri						
GTİP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8422*	17775,2	1069,6	582,8	54,5	6,0	3,3
8451**	3027,9	53,0	77,5	146,2	1,8	2,6
Toplam	20803,0	1122,6	660,3	58,8	5,4	3,2

* 842211, 842219 hariç ** 845140, 845150, 845180, 845190 hariç

Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütüleme Makineleri						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8422*	17775,2	290,6	92,1	31,7	1,6	0,5
8451**	3027,9	32,0	3,0	9,2	1,1	0,1
Toplam	20803,0	322,6	95,1	29,5	1,6	0,5

* 842211, 842219 hariç ** 845140, 845150, 845180, 845190 hariç

Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Utüleme Makineleri						
GTİP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	Ithalat Milyon USD	Ithalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	Ithalat (%)	İhracat (%)
8422*	17775,2	2424,6	978,1	40,3	13,6	5,5
8451**	3027,9	724,8	343,3	47,4	23,9	11,3
Toplam	20803,0	3149,4	1321,4	42,0	15,1	6,4

* 842211, 842219 hariç ** 845140, 845150, 845180, 845190 hariç

Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Utüleme Makineleri						
GTİP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	Ithalat Milyon USD	Ithalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	Ithalat (%)	İhracat (%)
8422*	17775,2	313,0	536,3	171,3	1,8	3,0
8451**	3027,9	16,3	32,3	197,5	0,5	1,1
Toplam	20803,0	329,4	568,6	172,6	1,6	2,7

Gıda Sanayi Makineleri:

Gıda Sanayi Makineleri						
GTİP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	Ithalat Milyon USD	Ithalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	Ithalat (%)	İhracat (%)
8421*	28746,4	4666,5	7111,4	152,4	16,2	24,7
8434	2018,8	129,6	696,1	537,0	6,4	34,5
8435	375,0	37,7	178,7	473,8	10,1	47,7
8437	1437,6	134,5	490,5	364,6	9,4	34,1
8438	9336,2	697,4	5731,1	821,8	7,5	61,4
Toplam	41914,0	5665,7	14207,7	250,8	13,5	33,9

* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

Gıda Sanayi Makineleri						
GTİP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	Ithalat Milyon USD	Ithalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	Ithalat (%)	İhracat (%)
8421*	28746,4	1632,2	1599,1	98,0	5,7	5,6
8434	2018,8	38,8	54,7	140,9	1,9	2,7
8435	375,0	33,3	15,1	45,2	8,9	4,0
8437	1437,6	33,6	124,7	370,7	2,3	8,7
8438	9336,2	293,0	393,3	134,2	3,1	4,2
Toplam	41914,0	2031,0	2186,8	107,7	4,8	5,2

* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

Gıda Sanayi Makineleri						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	Ithalat Milyon USD	Ithalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	Ithalat (%)	İhracat (%)
8421*	28746,4	336,0	164,7	49,0	1,2	0,6
8434	2018,8	25,9	6,0	23,0	1,3	0,3
8435	375,0	4,6	8,1	177,7	1,2	2,2
8437	1437,6	87,0	19,0	21,8	6,1	1,3
8438	9336,2	93,6	62,0	66,3	1,0	0,7
Toplam	41914,0	547,1	259,8	47,5	1,3	0,6

* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

GTİP	Gıda Sanayi Makineleri					
	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8421*	28746,4	4449,6	4674,5	105,1	15,5	16,3
8434	2018,8	74,9	138,3	184,7	3,7	6,9
8435	375,0	34,1	32,3	94,8	9,1	8,6
8437	1437,6	83,0	139,9	168,6	5,8	9,7
8438	9336,2	763,2	780,1	102,2	8,2	8,4
Toplam	41914,0	5404,7	5765,1	106,7	12,9	13,8

* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

GTİP	Gıda Sanayi Makineleri					
	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8421*	28746,4	905,0	1459,8	161,3	3,1	5,1
8434	2018,8	17,7	2,7	15,1	0,9	0,1
8435	375,0	0,6	0,2	33,9	0,2	0,1
8437	1437,6	11,5	41,3	358,5	0,8	2,9
8438	9336,2	110,8	200,9	181,3	1,2	2,2
Toplam	41914,0	1045,7	1705,0	163,1	2,5	4,1

* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

Hadde ve Döküm Makineleri Kalıplar:

GTİP	Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar					
	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8420	1139,0	72,0	543,2	754,9	6,3	47,7
8454	3414,5	238,6	1237,2	518,6	7,0	36,2
8455	6814,9	505,7	3026,7	598,5	7,4	44,4
8480	13013,7	1557,3	2089,1	134,2	12,0	16,1
Toplam	24382,2	2373,5	6896,2	290,5	9,7	28,3

GTİP	Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar					
	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8420	1139,0	162,3	35,7	22,0	14,2	3,1
8454	3414,5	507,6	668,1	171,0	14,9	25,4
8455	6814,9	1254,1	1047,4	83,5	18,4	15,4
8480	13013,7	1441,9	1850,3	128,3	11,1	14,2
Toplam	24382,2	3365,9	3801,5	112,9	13,8	15,6

Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8420	1139,0	35,1	10,2	29,0	3,1	0,9
8454	3414,5	224,9	96,0	42,7	6,6	2,8
8455	6814,9	539,8	145,7	27,0	7,9	2,1
8480	13013,7	302,4	63,0	20,8	2,3	0,5
Toplam	24382,2	1102,3	314,9	28,6	4,5	1,3

Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar						
GTİP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8420	1139,0	130,7	79,0	60,4	11,5	6,9
8454	3414,5	303,8	267,1	87,9	8,9	7,8
8455	6814,9	503,5	521,8	103,6	7,4	7,7
8480	13013,7	1533,2	969,5	63,2	11,8	7,4
Toplam	24382,2	2471,2	1837,3	74,3	10,1	7,5

Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar						
GTİP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8420	1139,0	71,0	46,8	65,9	6,2	4,1
8454	3414,5	48,2	347,2	720,0	1,4	10,2
8455	6814,9	120,6	757,7	628,4	1,8	11,1
8480	13013,7	723,8	1969,2	272,1	5,6	15,1
Toplam	24382,2	963,6	3120,9	323,9	4,0	12,8

Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar:

Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar						
GTİP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8416	2285,7	133,8	1153,9	862,2	5,9	50,5
8417	5414,7	316,9	2537,2	800,8	5,9	46,9
8419*	30604,9	2278,6	11323,2	496,9	7,4	37,0
Toplam	38305,3	2729,3	15014,3	550,1	7,1	39,2

* 841911, 841919, 841920 hariç

Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar						
GTİP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8416	2285,7	284,0	179,8	63,3	12,4	7,9
8417	5414,7	621,7	640,5	103,0	11,5	11,8
8419*	30604,9	2749,3	1848,8	67,2	9,0	6,0
Toplam	38305,3	3655,0	2669,1	73,0	9,5	7,0

* 841911, 841919, 841920 hariç

Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8416	2285,7	36,4	10,4	28,6	1,6	0,5
8417	5414,7	277,8	34,9	12,6	5,1	0,6
8419*	30604,9	578,2	416,1	72,0	1,9	1,4
Toplam	38305,3	892,3	461,5	51,7	2,3	1,2

* 841911, 841919, 841920 hariç

Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar						
GTİP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8416	2285,7	167,5	322,1	192,3	7,3	14,1
8417	5414,7	268,1	380,2	141,8	5,0	7,0
8419*	30604,9	2983,6	3374,7	113,1	9,7	11,0
Toplam	38305,3	3419,3	4077,0	119,2	8,9	10,6

* 841911, 841919, 841920 hariç

Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlar						
GTİP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8416	2285,7	21,2	66,6	314,5	0,9	2,9
8417	5414,7	160,6	320,7	199,7	3,0	5,9
8419*	30604,9	959,6	1967,5	205,0	3,1	6,4
Toplam	38305,3	1141,4	2354,8	206,3	3,0	6,1

* 841911, 841919, 841920 hariç

İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler:

İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler:						
GTİP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8429	45263,4	4536,0	8688,1	191,5	10,0	19,2
8430	13241,2	616,2	4724,0	766,6	4,7	35,7
8474	17848,9	1132,2	8937,2	789,4	6,3	50,1
Toplam	76353,5	6284,4	22349,3	355,6	8,2	29,3

İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler:						
GTİP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8429	45263,4	1987,4	2765,3	139,1	4,4	6,1
8430	13241,2	746,0	2595,2	347,9	5,6	19,6
8474	17848,9	860,6	1993,3	231,6	4,8	11,2
Toplam	76353,5	3594,0	7353,9	204,6	4,7	9,6

İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler:						
GTIP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8429	45263,4	535,5	72,7	13,6	1,2	0,2
8430	13241,2	1197,5	196,9	16,4	9,0	1,5
8474	17848,9	599,3	166,4	27,8	3,4	0,9
Toplam	76353,5	2332,3	435,9	18,7	3,1	0,6

İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler:						
GTIP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8429	45263,4	3660,4	7484,9	204,5	8,1	16,5
8430	13241,2	1174,0	2123,0	180,8	8,9	16,0
8474	17848,9	1265,9	1622,1	128,1	7,1	9,1
Toplam	76353,5	6100,4	11229,9	184,1	8,0	14,7

İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler:						
GTIP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8429	45263,4	53,5	12178,7	22762,3	0,1	26,9
8430	13241,2	21,9	497,7	2276,7	0,2	3,8
8474	17848,9	125,8	294,3	234,0	0,7	1,6
Toplam	76353,5	201,1	12970,6	6449,3	0,3	17,0

Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler:

Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler						
GTIP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8439	5447,3	367,7	3127,3	850,5	6,8	57,4
8440	1797,1	375,7	603,9	160,7	20,9	33,6
8441	5106,7	793,2	2028,4	255,7	15,5	39,7
8442	2389,9	373,7	669,3	179,1	15,6	28,0
8443	110241,2	21853,8	11563,3	52,9	19,8	10,5
Toplam	124982,1	23764,1	17992,2	75,7	19,0	14,4

Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler						
GTIP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8439	5447,3	1305,4	216,4	16,6	24,0	4,0
8440	1797,1	64,4	41,8	64,9	3,6	2,3
8441	5106,7	289,3	396,9	137,2	5,7	7,8
8442	2389,9	75,4	85,9	113,8	3,2	3,6
8443	110241,2	7692,5	19865,1	258,2	7,0	18,0
Toplam	124982,1	9427,0	20606,0	218,6	7,5	16,5

Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8439	5447,3	148,5	16,0	10,8	2,7	0,3
8440	1797,1	13,1	2,9	22,1	0,7	0,2
8441	5106,7	82,1	23,4	28,5	1,6	0,5
8442	2389,9	42,0	21,6	51,5	1,8	0,9
8443	110241,2	457,3	68,1	14,9	0,4	0,1
Toplam	124982,1	743,0	132,0	17,8	0,6	0,1

Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler						
GTİP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8439	5447,3	452,8	399,4	88,2	8,3	7,3
8440	1797,1	211,3	128,0	60,5	11,8	7,1
8441	5106,7	707,3	362,0	51,2	13,9	7,1
8442	2389,9	173,2	354,1	204,4	7,2	14,8
8443	110241,2	21058,6	7117,1	33,8	19,1	6,5
Toplam	124982,1	22603,3	8360,6	37,0	18,1	6,7

Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler						
GTİP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8439	5447,3	278,1	165,1	59,4	5,1	3,0
8440	1797,1	39,4	156,5	397,7	2,2	8,7
8441	5106,7	166,2	195,6	117,7	3,3	3,8
8442	2389,9	31,7	34,2	107,7	1,3	1,4
8443	110241,2	4639,8	17741,9	382,4	4,2	16,1
Toplam	124982,1	5155,2	18293,3	354,8	4,1	14,6

Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri:

Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri						
GTİP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8477	20088,4	1963,9	7653,4	389,7	9,8	38,1

Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri						
GTİP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8477	20088,4	2831,7	1910,7	67,5	14,1	9,5

Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8477	20088,4	652,3	184,1	28,2	3,2	0,9

Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri						
GTİP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8477	20088,4	2079,6	1407,9	67,7	10,4	7,0

Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri						
GTİP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8477	20088,4	558,9	2483,2	444,3	2,8	12,4

Kaynak Makineleri:

Kaynak Makineleri						
GTİP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8515	9474,3	952,8	2524,5	265,0	10,1	26,6

Kaynak Makineleri						
GTİP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8515	9474,3	1044,2	583,5	55,9	11,0	6,2

Kaynak Makineleri						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8515	9474,3	238,8	19,0	7,9	2,5	0,2

Kaynak Makineleri						
GTİP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8515	9474,3	959,5	1124,3	117,2	10,1	11,9

Kaynak Makineleri						
GTİP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8515	9474,3	197,5	1341,1	678,9	2,1	14,2

Motorlar:

Motorlar						
	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
GTIP	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8407	35775,7	2498,2	5228,5	209,3	7,0	14,6
8408	44621,1	3561,7	10794,7	303,1	8,0	24,2
8409	57421,8	6825,3	9887,5	144,9	11,9	17,2
Toplam	137818,6	12885,2	25910,8	201,1	9,3	18,8

Motorlar						
	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
GTIP	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8407	35775,7	1535,0	1782,3	116,1	4,3	5,0
8408	44621,1	4177,2	686,3	16,4	9,4	1,5
8409	57421,8	2527,1	2285,5	90,4	4,4	4,0
Toplam	137818,6	8239,3	4754,2	57,7	6,0	3,4

Motorlar						
	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
GTIP	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8407	35775,7	350,1	93,2	26,6	1,0	0,3
8408	44621,1	627,3	258,0	41,1	1,4	0,6
8409	57421,8	577,7	666,7	115,4	1,0	1,2
Toplam	137818,6	1555,1	1017,9	65,5	1,1	0,7

Motorlar						
	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
GTIP	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8407	35775,7	7704,2	6189,7	80,3	21,5	17,3
8408	44621,1	3749,4	5127,0	136,7	8,4	11,5
8409	57421,8	8032,0	5099,0	63,5	14,0	8,9
Toplam	137818,6	19485,5	16415,7	84,2	14,1	11,9

Motorlar						
	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
GTIP	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8407	35775,7	499,3	5938,8	1189,4	1,4	16,6
8408	44621,1	1046,3	4753,7	454,3	2,3	10,7
8409	57421,8	1559,7	7046,0	451,7	2,7	12,3
Toplam	137818,6	3105,4	17738,6	571,2	2,3	12,9

Pompalar ve Kompresörler:

Pompalar ve Kompresörler						
	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
GTİP	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8413	49014,7	4479,7	13314,8	297,2	9,1	27,2
8414	55323,8	6250,8	11802,2	188,8	11,3	21,3
Toplam	104338,5	10730,5	25117,1	234,1	10,3	24,1

Pompalar ve Kompresörler						
	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
GTİP	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8413	49014,7	3399,9	3265,6	96,1	6,9	6,7
8414	55323,8	4755,6	6452,9	135,7	8,6	11,7
Toplam	104338,5	8155,5	9718,5	119,2	7,8	9,3

Pompalar ve Kompresörler						
	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
GTİP	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8413	49014,7	712,6	377,8	53,0	1,5	0,8
8414	55323,8	1211,0	431,5	35,6	2,2	0,8
Toplam	104338,5	1923,6	809,3	42,1	1,8	0,8

Pompalar ve Kompresörler						
	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
GTİP	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8413	49014,7	6923,0	6444,6	93,1	14,1	13,1
8414	55323,8	7423,3	6048,2	81,5	13,4	10,9
Toplam	104338,5	14346,3	12492,8	87,1	13,7	12,0

Pompalar ve Kompresörler						
	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
GTİP	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8413	49014,7	1237,2	4204,9	339,9	2,5	8,6
8414	55323,8	1817,2	5502,6	302,8	3,3	9,9
Toplam	104338,5	3054,4	9707,5	317,8	2,9	9,3

Reaktörler ve Kazanlar:

Reaktörler ve Kazanlar						
GTİP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8402	4281,3	530,8	1565,6	295,0	12,4	36,6
8403	6717,7	367,4	1730,9	471,1	5,5	25,8
8404	1862,3	84,1	311,7	370,6	4,5	16,7
8405	1185,6	33,6	323,8	962,4	2,8	27,3
Toplam	14046,9	1016,0	3932,1	387,0	7,2	28,0

Reaktörler ve Kazanlar						
GTİP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8402	4281,3	165,3	1965,3	1188,7	3,9	45,9
8403	6717,7	81,5	21,9	26,8	1,2	0,3
8404	1862,3	102,3	719,2	703,3	5,5	38,6
8405	1185,6	124,2	37,3	30,1	10,5	3,1
Toplam	14046,9	473,3	2743,7	579,7	3,4	19,5

Reaktörler ve Kazanlar						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8402	4281,3	270,0	136,3	50,5	6,3	3,2
8403	6717,7	6,4	20,9	326,6	0,1	0,3
8404	1862,3	111,6	48,7	43,7	6,0	2,6
8405	1185,6	19,8	13,0	65,9	1,7	1,1
Toplam	14046,9	407,8	219,0	53,7	2,9	1,6

Reaktörler ve Kazanlar						
GTİP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8402	4281,3	584,9	326,2	55,8	13,7	7,6
8403	6717,7	271,6	132,2	48,7	4,0	2,0
8404	1862,3	266,5	132,9	49,8	14,3	7,1
8405	1185,6	33,2	100,9	303,7	2,8	8,5
Toplam	14046,9	1156,2	692,2	59,9	8,2	4,9

Reaktörler ve Kazanlar						
GTİP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8402	4281,3	95,7	637,0	665,5	2,2	14,9
8403	6717,7	9,5	2,1	22,3	0,1	0,0
8404	1862,3	15,1	93,3	619,3	0,8	5,0
8405	1185,6	25,1	28,1	111,9	2,1	2,4
Toplam	14046,9	145,4	760,5	523,2	1,0	5,4

Rulmanlar:

Rulmanlar						
GTIP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8482	29264,8	3230,7	4666,3	144,4	11,0	15,9

Rulmanlar						
GTIP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8482	29264,8	2632,1	2868,2	109,0	9,0	9,8

Rulmanlar						
GTIP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8482	29264,8	628,0	283,8	45,2	2,1	1,0

Rulmanlar						
GTIP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8482	29264,8	2388,3	1952,0	81,7	8,2	6,7

Rulmanlar						
GTIP	Dünya	Japonya			Japonya / Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8482	29264,8	689,6	3899,4	565,4	2,4	13,3

Takım Tezgahları:

Takım Tezgahları						
GTIP	Dünya	AB- 27			AB- 27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8456	5632,4	1131,6	671,8	59,4	20,1	11,9
8457	9169,5	1604,9	1699,3	105,9	17,5	18,5
8458	7801,4	1911,0	1131,7	59,2	24,5	14,5
8459	4511,4	459,7	1350,4	293,8	10,2	29,9
8460	4278,1	812,7	1327,2	216,6	14,3	31,0
8461	2860,9	323,0	992,2	307,1	11,3	34,7
8462	10500,8	1019,0	3169,5	311,1	9,7	30,2
8463	1757,6	182,5	908,7	498,0	10,4	51,7
8464	3035,9	210,3	1282,6	609,9	6,9	42,2
8465	8072,2	573,7	2540,9	442,9	7,1	31,5
8466	17010,6	2416,8	4449,8	184,1	14,2	26,2
8467	20218,9	4156,4	2706,3	65,1	20,6	13,4
8468	1322,6	107,3	315,7	294,2	8,1	23,9
Toplam	96169,9	14708,9	22546,2	153,3	15,3	23,4

Takım Tezgahları						
GTİP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8456	5632,4	732,5	304,7	41,6	13,0	5,4
8457	9169,5	2204,7	109,1	4,9	24,0	1,2
8458	7801,4	689,6	453,4	65,8	8,8	5,8
8459	4511,4	603,3	285,1	47,3	13,4	6,3
8460	4276,1	986,4	179,7	18,2	23,1	4,2
8461	2860,9	454,4	124,2	27,3	15,9	4,3
8462	10500,6	1688,4	553,7	32,8	16,1	5,3
8463	1757,6	222,9	94,5	42,4	12,7	5,4
8464	3035,9	467,3	303,0	64,8	15,4	10,0
8465	8072,2	615,1	673,5	109,5	7,6	8,3
8466	17010,6	1145,9	1116,2	97,4	6,7	6,6
8467	20218,9	384,0	5152,4	1341,6	1,9	25,5
8468	1322,6	119,4	308,0	258,0	9,0	23,3
Toplam	96169,9	10313,9	9657,5	93,6	10,7	10,0

Takım Tezgahları						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8456	5632,4	54,8	5,7	10,5	1,0	0,1
8457	9169,5	319,1	11,3	3,5	3,5	0,1
8458	7801,4	169,6	64,8	38,2	2,2	0,8
8459	4511,4	294,9	14,1	4,8	6,5	0,3
8460	4276,1	173,3	10,5	6,0	4,1	0,2
8461	2860,9	218,3	10,9	5,0	7,6	0,4
8462	10500,6	623,2	32,6	5,2	5,9	0,3
8463	1757,6	66,6	11,6	17,4	3,8	0,7
8464	3035,9	104,5	4,7	4,5	3,4	0,2
8465	8072,2	117,0	10,0	8,6	1,4	0,1
8466	17010,6	415,3	180,8	43,5	2,4	1,1
8467	20218,9	112,1	34,7	31,0	0,6	0,2
8468	1322,6	141,6	30,5	21,5	10,7	2,3
Toplam	96169,9	2810,8	422,2	15,0	2,9	0,4

Takım Tezgahları						
GTİP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8456	5632,4	427,8	457,9	107,0	7,6	8,1
8457	9169,5	1363,9	486,3	35,7	14,9	5,3
8458	7801,4	1128,7	339,5	30,1	14,5	4,4
8459	4511,4	539,3	292,1	54,2	12,0	6,5
8460	4276,1	436,4	261,1	59,8	10,2	6,1
8461	2860,9	329,2	225,3	68,4	11,5	7,9
8462	10500,6	905,6	681,9	75,3	8,6	6,5
8463	1757,6	125,2	122,7	98,0	7,1	7,0
8464	3035,9	286,9	115,2	40,2	9,5	3,8
8465	8072,2	1212,4	316,5	26,1	15,0	3,9
8466	17010,6	1876,3	2201,9	117,4	11,0	12,9
8467	20218,9	3820,2	1487,2	38,9	18,9	7,4
8468	1322,6	128,0	258,6	201,9	9,7	19,6
Toplam	96169,9	12579,9	7246,2	57,6	13,1	7,5

GTIP	Takım Tezgahları					
	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8456	5632,4	164,2	1003,8	611,3	2,9	17,8
8457	9169,5	64,5	2949,1	4569,2	0,7	32,2
8458	7801,4	115,9	2406,7	2076,8	1,5	30,8
8459	4511,4	35,9	910,8	2539,9	0,8	20,2
8460	4276,1	127,4	802,2	629,7	3,0	18,8
8461	2860,9	73,8	364,1	483,5	2,6	12,7
8462	10500,6	128,3	1375,0	1071,7	1,2	13,1
8463	1757,6	34,1	145,3	426,3	1,9	8,3
8464	3035,9	26,1	636,5	2441,5	0,9	21,0
8465	8072,2	63,8	459,4	720,0	0,8	5,7
8466	17010,6	768,6	1594,9	207,5	4,5	9,4
8467	20218,9	319,8	1361,1	425,5	1,6	6,7
8468	1322,6	18,6	69,0	367,3	1,4	5,2
Toplam	96169,9	1941,1	14077,8	725,2	2,0	14,6

Tarım ve Ormancılık Makineleri:

GTIP	Tarım ve Ormancılık Makineleri					
	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
842481	2376,9	204,2	439,7	215,3	8,6	18,5
8432	7068,1	546,8	1516,7	277,4	7,7	21,5
8433	18100,4	1693,8	4099,8	242,0	9,4	22,7
8436	4781,4	258,3	2058,0	796,7	5,4	43,0
8478	1347,1	42,7	789,7	1850,1	3,2	58,6
8701*	19417,5	2321,2	12007,5	517,3	12,0	61,8
871620	556,1	11,0	113,9	1032,5	2,0	20,5
Toplam	53647,5	5078,1	21025,4	414,0	9,5	39,2

* 870120, 870130 hariç

GTIP	Tarım ve Ormancılık Makineleri					
	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
842481	2376,9	38,0	216,6	569,2	1,6	9,1
8432	7068,1	59,8	269,9	451,5	0,8	3,8
8433	18100,4	148,7	1204,7	810,3	0,8	6,7
8436	4781,4	34,7	357,6	1030,8	0,7	7,5
8478	1347,1	83,3	25,4	30,5	6,2	1,9
8701*	19417,5	61,8	460,8	745,1	0,3	2,4
871620	556,1	0,3	11,3	3442,8	0,1	2,0
Toplam	53647,5	426,7	2546,4	596,7	0,8	4,7

* 870120, 870130 hariç

Tarım ve Ormancılık Makineleri						
GTIP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
842481	2376,9	14,7	7,2	49,1	0,6	0,3
8432	7068,1	33,3	30,5	91,5	0,5	0,4
8433	18100,4	26,4	15,4	58,5	0,1	0,1
8436	4781,4	13,4	9,0	67,1	0,3	0,2
8478	1347,1	27,2	3,9	14,2	2,0	0,3
8701*	19417,5	2,8	419,4	14770,1	0,0	2,2
871620	556,1	1,8	2,2	125,1	0,3	0,4
Toplam	53647,5	119,6	487,7	407,7	0,2	0,9

* 870120, 870130 hariç

Tarım ve Ormancılık Makineleri						
GTIP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
842481	2376,9	142,9	1086,0	760,1	6,0	45,7
8432	7068,1	661,1	776,9	117,5	9,4	11,0
8433	18100,4	1667,7	3337,4	200,1	9,2	18,4
8436	4781,4	534,6	582,7	109,0	11,2	12,2
8478	1347,1	158,0	64,5	40,8	11,7	4,8
8701*	19417,5	2613,7	3099,7	118,6	13,5	16,0
871620	556,1	11,8	73,8	627,0	2,1	13,3
Toplam	53647,5	5789,7	9021,0	155,8	10,8	16,8

* 870120, 870130 hariç

Tarım ve Ormancılık Makineleri						
GTIP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
842481	2376,9	17,8	18,2	102,7	0,7	0,8
8432	7068,1	71,6	148,4	207,2	1,0	2,1
8433	18100,4	142,2	286,2	201,3	0,8	1,6
8436	4781,4	76,9	7,7	10,0	1,6	0,2
8478	1347,1	45,7	4,3	9,5	3,4	0,3
8701*	19417,5	95,0	1897,5	1997,0	0,5	9,8
871620	556,1	0,0	0,1	233,1	0,01	0,02
Toplam	53647,5	449,2	2362,5	525,9	0,8	4,4

* 870120, 870130 hariç

Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri:

Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri						
GTİP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8444	732,1	27,1	404,6	1492,7	3,7	55,3
8445	2737,4	55,6	1385,6	2491,5	2,0	50,6
8446	1615,3	41,2	444,2	1076,9	2,6	27,5
8447	3130,1	184,8	1118,1	605,1	5,9	35,7
8448	3812,3	444,2	1405,5	316,4	11,7	36,9
8449	592,7	27,7	359,1	1298,0	4,7	60,6
8451*	2861,0	190,2	1037,2	545,4	6,6	36,3
8452	3690,5	401,5	476,8	118,7	10,9	12,9
Toplam	19171,5	744,0	9956,9	1338,2	1,6	21,4

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri						
GTİP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8444	732,1	369,5	67,4	18,2	50,5	9,2
8445	2737,4	747,1	221,4	29,6	27,3	8,1
8446	1615,3	604,7	56,1	9,3	37,4	3,5
8447	3130,1	1051,2	476,3	45,3	33,6	15,2
8448	3812,3	425,5	357,3	84,0	11,2	9,4
8449	592,7	64,6	29,8	46,1	10,9	5,0
8451*	2861,0	510,2	307,4	60,3	17,8	10,7
8452	3690,5	235,0	1116,0	474,9	6,4	30,2
Toplam	19171,5	4007,8	2631,6	65,7	20,9	13,7

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8444	732,1	49,5	1,4	2,9	6,8	0,2
8445	2737,4	542,7	24,5	4,5	19,8	0,9
8446	1615,3	229,9	5,6	2,4	14,2	0,3
8447	3130,1	332,5	3,0	0,9	10,6	0,1
8448	3812,3	220,8	107,9	48,9	5,8	2,8
8449	592,7	9,5	0,6	6,6	1,6	0,1
8451*	2861,0	236,4	13,2	5,6	8,3	0,5
8452	3690,5	152,2	21,1	13,9	4,1	0,6
Toplam	19171,5	1773,3	177,4	10,0	9,2	0,9

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

GTİP	Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri					
	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8444	732,1	78,8	20,5	26,1	10,8	2,8
8445	2737,4	101,5	71,2	70,2	3,7	2,6
8446	1615,3	34,3	38,7	112,8	2,1	2,4
8447	3130,1	142,7	95,5	66,9	4,6	3,0
8448	3812,3	254,5	214,7	84,4	6,7	5,6
8449	592,7	98,4	31,0	31,5	16,6	5,2
8451*	2861,0	156,3	287,3	171,0	5,5	9,3
8452	3690,5	510,7	194,7	38,1	13,8	5,3
Toplam	19171,5	1377,2	933,6	67,8	7,2	4,9

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

GTİP	Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri					
	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8444	732,1	2,1	71,9	3404,1	0,3	9,8
8445	2737,4	15,1	641,9	4259,8	0,6	23,4
8446	1615,3	12,9	452,2	3495,8	0,8	28,0
8447	3130,1	38,3	702,9	1835,0	1,2	22,5
8448	3812,3	232,8	263,7	113,3	6,1	6,9
8449	592,7	13,8	13,2	95,3	2,3	2,2
8451*	2861,0	24,4	72,6	296,8	0,9	2,5
8452	3690,5	183,3	580,4	316,7	5,0	15,7
Toplam	19171,5	522,8	2798,7	535,4	2,7	14,6

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

Türbinler ve Turbojetler:

GTİP	Türbinler ve Turbojetler					
	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8406	4989,2	754,3	1754,6	232,6	15,1	35,2
8410	1085,7	76,9	439,8	571,8	7,1	40,5
8411	80317,4	24158,4	30537,2	126,4	30,1	38,0
8412	16013,6	2353,8	3717,2	157,9	14,7	23,2
Toplam	102406,0	27343,3	36448,8	133,3	26,7	35,6

GTİP	Türbinler ve Turbojetler					
	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8406	4989,2	505,9	859,4	169,9	10,1	17,2
8410	1085,7	131,0	253,5	193,5	12,1	23,3
8411	80317,4	1961,4	1053,0	53,7	2,4	1,3
8412	16013,6	1771,0	789,1	44,6	11,1	4,9
Toplam	102406,0	4369,3	2955,0	67,6	4,3	2,9

Türbinler ve Turbojetler						
GTIP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8406	4989,2	265,5	51,6	19,4	5,3	1,0
8410	1085,7	23,0	13,2	57,4	2,1	1,2
8411	80317,4	361,3	185,9	51,5	0,4	0,2
8412	16013,6	149,0	52,5	35,2	0,9	0,3
Toplam	102406,0	798,8	303,2	38,0	0,8	0,3

Türbinler ve Turbojetler						
GTIP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8406	4989,2	531,8	640,6	120,5	10,7	12,8
8410	1085,7	48,6	49,9	102,7	4,5	4,6
8411	80317,4	16297,5	30552,3	187,5	20,3	38,0
8412	16013,6	3522,4	1569,2	44,5	22,0	9,8
Toplam	102406,0	20400,4	32812,1	160,8	19,9	32,0

Türbinler ve Turbojetler						
GTIP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8406	4989,2	158,0	1229,7	778,5	3,2	24,6
8410	1085,7	10,8	56,6	521,3	1,0	5,2
8411	80317,4	4828,7	3235,9	67,0	6,0	4,0
8412	16013,6	446,2	1111,3	249,0	2,8	6,9
Toplam	102406,0	5443,7	5633,4	103,5	5,3	5,5

Vanalar:

Vanalar						
GTIP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8481	64896,5	8022,6	17726,4	221,0	12,4	27,3

Vanalar						
GTIP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8481	64896,5	5113,2	9776,1	191,2	7,9	15,1

Vanalar						
GTIP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8481	64896,5	822,6	667,2	81,1	1,3	1,0

Vanalar						
GTİP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8481	64896,5	10087,2	7042,9	69,8	15,5	10,9

Vanalar						
GTİP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8481	64896,5	1833,7	3782,5	206,3	2,8	5,8

Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri:

Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri						
GTİP	Dünya	AB-27			AB-27/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8425	5782,1	591,6	1450,2	245,1	10,2	25,1
8426	15658,1	793,1	4888,0	616,3	5,1	31,2
8427	14564,8	960,7	3109,5	323,7	6,6	21,3
8428	21448,6	2035,9	6965,0	342,1	9,5	32,5
Toplam	57453,6	4381,4	16412,8	374,6	7,6	28,6

Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri						
GTİP	Dünya	Çin			Çin/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8425	5782,1	561,4	1183,4	210,8	9,7	20,5
8426	15658,1	674,5	3988,4	591,3	4,3	25,5
8427	14564,8	341,5	1031,4	302,0	2,3	7,1
8428	21448,6	1534,4	2307,2	150,4	7,2	10,8
Toplam	57453,6	3111,7	8510,4	273,5	5,4	14,8

Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri						
GTİP	Dünya	Hindistan			Hindistan/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8425	5782,1	51,8	11,2	21,5	0,9	0,2
8426	15658,1	642,2	42,3	6,6	4,1	0,3
8427	14564,8	63,7	10,0	15,6	0,4	0,1
8428	21448,6	384,6	43,7	11,4	1,8	0,2
Toplam	57453,6	1142,4	107,1	9,4	2,0	0,2

Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri						
GTIP	Dünya	A.B.D			A.B.D/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8425	5782,1	974,4	477,0	49,0	16,9	8,3
8426	15658,1	1260,2	1479,7	117,4	8,0	9,4
8427	14564,8	1231,4	2480,8	201,5	8,5	17,0
8428	21448,6	2782,0	1506,0	54,5	12,9	7,0
Toplam	57453,6	6228,0	5943,5	95,4	10,8	10,3

Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri						
GTIP	Dünya	Japonya			Japonya/ Dünya	
	İthalat Milyon USD	İthalat Milyon USD	İhracat Milyon USD	İhracat/ İthalat (%)	İthalat (%)	İhracat (%)
8425	5782,1	109,8	295,3	268,9	1,9	5,1
8426	15658,1	101,2	2056,1	2031,1	0,6	13,1
8427	14564,8	30,6	2120,2	6935,2	0,2	14,6
8428	21448,6	198,8	1579,6	794,5	0,9	7,4
Toplam	57453,6	440,5	6051,2	1373,8	0,8	10,5

Ekler

EK-2

Makine İmalat Sanayi Alt Grupları GTİP Listesi

Diğer Makineler

GTİP	Açıklama
8423	Tartı ve Tartı aletleri
8424*	Sıvı tozları püskürtmeye, dağıtmaya mahsus mekanik cihazlar
8475	Elektrik/ elektronik ampul, tüp, valf montaj makineleri
8476	Otomatik satış makineleri
8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar
8483	Transmisyon milleri, kranklar, yatak kovanları, dişliler, çarklar
8484	Metal tabaklı contalar, conta takım ve grupları
8505	Miknatıslar, miknatıslı platalar, kavrayıcı, tutucu tertibat
9508	Fuar ve Panayır için çeşitli makine ve aksamları.
960350	Araç ve cihazlara ait süpürge, fırçalar

* 842481 hariç

Deri İşleme ve İmalatı Makineleri:

GTİP	Açıklama
8453	Deri işleme ve imalatı makineleri

Gıda Sanayi Makineleri:

GTİP	Açıklama
8421*	Santrifüje çalışan kurutma, filtre, arıtma cihazları
8434	Sütçülükte kullanılan makine ve cihazlar
8435	Şarap, Meyva Suları Vb için Kullanılan Presler, Fulvarlar Vb
8437	Tohumları Temizleme, Ayırma, Öğütme, İşleme Makina Ve Cihazları
8438	Yiyecek Ve İçecek Sanayiinde Kullanılan Makina Ve Cihazlar

* 842112, 842119, 842123, 842129, 842131 hariç

Endüstriyel Klimalar ve Soğutma Makineleri:

GTİP	Açıklama
8415*	Klima Cihazları-Vantilatörlü, Isı, Nem Değiştirme Tertibatlı
8418**	Buzdolapları, Dondurucular, Soğutucular, Isı Pompaları

* 841510, 841520 hariç ** 841821, 841829, 841850, 841891 hariç

Endüstriyel Yıkama, Kurutma ve Ütülleme Makineleri

GTİP	Açıklama
8422*	Yıkama, temizleme, kurutma, doldurma vb. işler için makine ve cihazlar
8451**	Dokuma maddelerini yıkama, kurutma makine ve cihazları

* 842211, 842219 hariç ** 845140, 845150, 845180, 845190 hariç

Hadde ve Döküm Makineleri, Kalıplar:

GTİP	Açıklama
8420	Kalender, Hadde Makinası, Silindirleri-Metal, Cam İşleyen Hariç
8454	Tav Ocakları, Döküm Potaları, Külçe Kalıpları, Döküm Makinaları
8455	Metalleri Haddeleme Makinaları, Bunların Silindirleri
8480	Metal Dökümü için Kasalar, Plakalar, Kalıp Modelleri

Endüstriyel Isıtıcılar ve Fırınlara:

GTİP	Açıklama
8416	Ocakların beslenmesi için brülörler, otomatik ocaklar
8417	Sanayi ve laboratuvarlara mahsus elektrikli olmayan fırın ve ocaklar
8419*	Isı değişikliği yoluyla maddelerin işlenmesi için makineler ve tesis-laboratuvar cihazları, elektrikli olmayan şofbenler ve diğer su ısıtıcıları

* 841911, 841919, 841920 hariç

İnşaat ve Madencilikte Kullanılan Makineler:

GTİP	Açıklama
8429	Dozerler, Grayder, Skreyper, Ekskavatör, Küreyici, Yükleyici vb
8430	Toprak, Maden, Cevheri Taşıma, Ayırma, Seçme vb İş Makineleri
8474	Toprak, Taş, Metal Cevheri vb Ayıklama, Eleme vb için Makineleri

Kağıt İmaline ve Matbaacılığa Mahsus Makineler:

GTİP	Açıklama
8439	Kağıt Hamuru, Kağıt, Karton imaline Mahsus Makine Ve Cihazlar
8440	Cilt Makinaları, Forma, Yaprak Dikme Makineleri
8441	Kağıt Hamuru, Kağıt İşleme, Kesme Makine Ve Cihazları
8442	Matbaa Harfi, Klşe Vb Malzeme Hazırlayıcı Makine Ve Cihazlar
8443	Matbaacılığa Mahsus Baskı Makinaları, Yardımcı Makineler

Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri:

GTİP	Açıklama
8477	Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalî Makineleri

Kaynak Makineleri:

GTİP	Açıklama
8515	Elektrik, lazer veya başka bir ışık veya plazma arkı yoluyla lehim veya kaynak yapmaya mahsus cihazlar

Motorlar:

GTİP	Açıklama
8407	Alternatif-rotatif kıvılcım ateşlemeli, içten yanmalı motorlar
8408	Dizel, yarı dizel motorlar (Hava basıncı ile ateşlenen, pistonlu)
8409	İçten yanmalı, pistonlu motorların aksam ve parçaları

Pompalar ve Kompresörler:

GTİP	Açıklama
8413	Sıvılar için Pompalar, Sıvı Elevatörleri
8414	Hava-Vakum Pompası, Hava-Gaz Kompresörü, Ventilator, Aspiratör

Reaktörler ve Kazanlar:

GTİP	Açıklama
8402	Buhar Jeneratörleri, Kızgın Su Hasıl Eden Kazanlar
8403	Buhar Kazanları Dışında Kalan Merkezi Isıtma Kazanları
8404	Buhar Kazanları, Isıtma Kazanları için Yardımcı Cihazlar
8405	Gazojenler, Su ile İşleyen Gaz Jeneratörleri Aksam, Parçaları

Rulmanlar:

GTİP	Açıklama
8482	Her nevi rulmanlar

Takım Tezgahları:

GTİP	Açıklama
8456	Maddenin Aşındırılarak İşlenmesine Mahsus Makineler
8457	Metal İşlemeye Mahsus İşleme Merkezleri, İstasyonlu Tezgahlar
8458	Metallerin İşlenmesine Mahsus Torna Tezgahları
8459	Metalleri Talas Kaldırarak İşleyen Makinalı Aletler-Tezgahlar
8460	Çapak, Pürüz Temizleme, Bileme, Taşlama vb için Makineler
8461	Planya, Vargel, Yiv, Zıvana, Broç, Dişli Çark vb Tezgahları
8462	Metalleri Dövme, İşleme, Kesme, Şataflama Presleri, Makineleri
8463	Metal, Sinterleşmiş Metal Karbür, Sermetleri Talasız İşleme A.
8464	Taş, Seramik, Beton, Çimento, Soğuk Cam İşleyen Makineli Aletler
8465	Ağaç, Mantar, Kemik, Sert Kauçuk, Plastik vb İşleme Makinaları
8466	84.56-84.65 Pozisyonlarındaki Makinaların Aksam ve Parçaları
8467	El ile Kullanılan Pnömatik veya Motorlu Aletler
8468	Lehim ve Kaynak Yapmaya Mahsus Makina ve Cihazlar

Tarım ve Ormancılıkta Kullanılan Makineler:

GTİP	Açıklama
842481	Tarla/bahçe ziraatine mahsus pülverizatörler
8432	Tarla, Bahçe Tarımında, Ormancılıkta Kullanılan Makina, Cihazlar
8433	Hasat, Harman, Biçme; Ürünleri Ayırma, Temizleme Makina, Cihazları
8436	Tarım, Ormancılık, Kümes Hayvancılığına Mahsus Makina, Cihazlar
8478	Tütünün Hazırlanması, İşlenmesine Mahsus Makina ve Cihazlar
8701*	Traktörler
871620	Tarımda kullanılan yüklemeli/ boşaltmalı römork, yarı römork

* 870120, 870130 hariç

Tekstil ve Konfeksiyon Makineleri:

GTİP	Açıklama
8444	Dokuma Maddelerinden Lif imal Eden, Dokuyan, Kesen Makinalar
8445	Dokuma Maddelerinden Lif imal Eden, Dokuyan, Kesen Makinalar
8446	Dokuma Tezgahları (Makinaları)
8447	Örgü Tezgahları, Gipür, Tül, Dantela, File imali Makina, Cihazları
8448	Yardımcı Tekstil Makina, Cihazları Ve Aksam-Parçalar
8449	Keçe, Dokusuz Mensucat imaline, Finisajına Mahsus Makinalar
8451*	Dokuma Maddelerini Yıkama, Kurutma, Ütüleme Makina ve Cihazları
8452	Dikiş Makinaları, Mobilyaları, İğneleri, Aksam ve Parçaları

* 845110, 845121, 845129, 845130 hariç

Türbinler ve Turbojetler:

GTİP	Açıklama
8406	Buhar Türbinleri
8410	Su Türbinleri, Çarklar ve Bunlar için Regülatörler
8411	Turbojetler, diğer gaz türbinleri
8412	Diğer Motorlar ve Kuwet Hasıl Eden Makineler

Vanalar:

GTİP	Açıklama
8481	Vanalar

Yük Kaldırma, Taşıma ve İstifleme Makineleri:

GTİP	Açıklama
8425	Palanga, Vinç (Basamaklı Hariç), Bucurgat, İrgat, Krikolar
8426	Gemi Vinçleri, Maçunalar, Halatlı Vinçler, Döner Köprüler
8427	Forkliftler; Kaldırma, istifleme Tertibatlı fiaryolar
8428	Kaldırma, istifleme, Yükleme, Boşaltma Makina Ve Cihazları

GTİP Numaralarına Göre Sıralama

GTİP No	Açıklama
8402	Buhar Jeneratörleri, Kızgın Su Hasıl Eden Kazanlar
8403	Buhar Kazanları Dışında Kalan Merkezi Isıtma Kazanları
8404	Buhar Kazanları, Isıtma Kazanları için Yardımcı Cihazlar
8405	Gazojenler, Su ile İşleyen Gaz Jeneratörleri Aksam, Parçaları
8406	Buhar Türbinleri
8407	Alternatif-Rotatif Kıvılcım Ateşlemeli, İçten Yanmalı Motorlar
8408	Dizel, Yarı Dizel Motorlar (Hava Basıncı ile Ateşlenen, Pistonlu)
8409	İçten Yanmalı, Pistonlu Motorların Aksam ve Parçaları
8410	Su Türbinleri, Çarklar ve Bunlar İçin Regülatörler
8411	Turbojetler, Diğer Gaz Türbinleri
8412	Diğer Motorlar ve Kuvvet Hasıl Eden Makineler
8413	Sıvılar ile Pompalar, Sıvı Elevatörleri
8414	Hava-Vakum Pompası, Hava-Gaz Kompresörü, Ventilator, Aspiratör
8415	Klima Cihazları-Ventilatörlü, Isı, Nem Değiştirme Tertibatlı
841510	Pencere/Duvar Tipi Klimalar
841520	Motorlu Taşıtlarda Şahıslar ile Kullanılan Türden Klimalar
8416	Ocakların Beslenmesi için Brülörler, Otomatik Ocaklar
8417	Sanayi ve Laboratuvarlara Mahsus Elektrikli Olmayan Fırın ve Ocaklar
8418	Buzdolapları, Dondurucular, Soğutucular, Isı Pompaları
841821	Ev Tipi Buz Dolabı-Kompresörlü
841829	Ev Tipi Diğer Buzdolapları
841850	Vitrin, Tezgah vb. Tipi Soğutucu-Dondurucular
841891	Soğutucuları Muhafaza İçin Yapılmış Mobilyalar
8419	Isı Değişikliği Yoluyla Maddelerin İşlenmesi İçin Makinalar ve Tesis-Laboratuvar Cihazları, Elektrikli Olmayan Şofbenler ve Diğer Su Isıtıcıları
841911	Gazla Çalışan Anında Su Isıtıcıları ve Şofbenler
841919	Diğer Elektriksiz Anında/Depolu Su Isıtıcıları
841920	Tıbbi, Cerrahi veya Laboratuvar Sterilizatörleri
841932	Ağaç, Kağıt Hamuru, Kağıt/Kartonlar İçin Kurutucular
841939	Seramik ve Diğer Eşyaya Mahsus Kurutucular
841940	Damıtma/ Rektifiye Tesisleri
841950	Isı Değiştiriciler (Eşanjörler)
841960	Hava/Diğer Gazları Sıvılaştırmaya Mahsus Makineler
841981	Kahve ve Diğer Sıcak İçecekleri Yapmaya Mahsus Makine, Tesis ve Diğer
841989	Su Dolaşımı Vasıtası ile Doğrudan Soğutan Soğutma Kuleleri, Diğer
841990	Isı Değişikliği Yöntemi ile Maddeleri İşleyen Cihazların Aksam ve Parçası
8420	Kalender, Hadde Makinası, Silindirleri-Metal, Cam İşleyen Hariç
8421	Santrifujle Çalışan Kurutma, Filtre, Arıtma Cihazları

842112	Çamaşır Kurutma Makinaları
842119	Laboratuvarında Kullanılan ve Diğer Santrifüjler
842123	İçten Yanmalı Motorlar İçin Yağ-Yakıt Filtreleri
842129	Diğer Sıvı Filtre/Aritma Cihazları
842131	İçten Yanmalı Motorlar İçin Hava Filtreleri
8422	Yıkama, Temizleme, Kurutma, Doldurma vb. İşler İçin Makine ve Cihazlar
842211	Evlerde Kullanılan Bulaşık Yıkama Makineleri,
842219	Diğer Bulaşık Yıkama Makinaları
842220	Şişeleri/ Diğer Kapları Temizleme/ Kurutma Makineleri
842230	Şişe, Kutu, Çuval vb. Kapları Doldurma, Kapama, İçecekleri Gazlandırma vb. İş Cihazları
842240	Diğer Paketleme/Ambalajlama Makina-Cihazları
842290	Yıkama, Doldurma, Etiket, Mühürleme vb. Makina Aksamı Parçaları
8423	Tartı ve Tartı Aletleri
8424	Sıvı Tozları Püskürtmeye, Dağıtmaya Mahsus Mekanik Cihazlar
842481	Tarla/Bahçe Ziraatine Mahsus Pülverizatörler
8425	Palanga, Vinç (Basamaklı Hariç), Bucurgat, Irgat, Krikolar
8426	Gemi Vinçleri, Maçunalar, Halatlı Vinçler, Döner Köprüler
8427	Forkliftler; Kaldırma, İstifleme Tertibatlı Fiaryolar
8428	Kaldırma, İstifleme, Yükleme, Boşaltma Makina ve Cihazları
8429	Dozerler, Grayder, Skreyper, Ekskavator, Küreyici, Yükleyici vb.
8430	Toprak, Maden, Cevheri Taşıma, Ayırma, Seçme vb. İş Makineleri
8432	Tarla, Bahçe Tarımında, Ormanlıkta Kullanılan Makina, Cihazlar
8433	Hasat, Harman, Biçme; Ürünleri Ayırma, Temizleme Makina, Cihazları
8434	Sütçülükte Kullanılan Makine ve Cihazlar
8435	Şarap, Meyva Suları vb. İçin Kullanılan Presler, Fulvarlar vb.
8436	Tarım, Ormanlık, Kümes Hayvancılığına Mahsus Makina, Cihazlar
8437	Tohumları Temizleme, Ayırma, Ögütme, İşleme Makina ve Cihazları
8438	Yiyecek ve İçecek Sanayiinde Kullanılan Makina ve Cihazlar
8439	Kağıt Hamuru, Kağıt, Karton İmaline Mahsus Makine ve Cihazlar
8440	Cilt Makinaları, Forma, Yaprak Dikme Makineleri
8441	Kağıt Hamuru, Kağıt İşleme, Kesme Makine ve Cihazları
8442	Matbaa Harfi, Klşe vb. Malzeme Hazırlayıcı Makine ve Cihazlar
8443	Matbaacılığa Mahsus Baskı Makinaları, Yardımcı Makineler
8444	Dokuma Maddelerinden Lif İmal Eden, Dokuyan, Kesen Makinalar
8445	Dokuma Maddelerinden Lif İmal Eden, Dokuyan, Kesen Makinalar
8446	Dokuma Tezgahları (Makinaları)
8447	Örgü Tezgahları, Gıpür, Tül, Dantela, File İmalî Makina, Cihazları
8448	Yardımcı Tekstil Makina, Cihazları ve Aksam-Parçalar
8449	Keçe, Dokusuz Mensucat İmaline, Finisajına Mahsus Makinalar
8451	Dokuma Maddelerini Yıkama, Kurutma, Ütöleme Makine ve Cihazları
845110	Kuru Temizleme Makineleri
845121	Kurutma Makineleri Kap.<10 Kg
845129	Diğer Kurutma Makinaları, Kuru Çamaşır Kap.>10 Kg
845130	Ütü Makineleri, Presler
845140	Yıkama, Ağartma/Boyama Makinaları
845150	Mensucati Top Halinde Sarma, Açma, Katlama, Kesmeye Masus Makinalar
845180	Mensucatin Apresi, Finisajı, Emdirilmesi vb. İçin Makinalar,
845190	Dokumaları Yıkama, Kurutma, Ütöleme Makinalarının Aksam, Parçası
8452	Dikiş Makinaları, Mobilyaları, İğneleri, Aksam ve Parçaları

Ek-3

8453	Deri İşleme ve İmalatı Makineleri
8454	Tav Ocakları, Döküm Potaları, Külçe Kalıpları, Döküm Makineleri
8455	Metalleri Haddelme Makinaları, Bunların Silindirleri
8456	Maddenin Aşındırılarak İşlenmesine Mahsus Makineler
8457	Metal İşlemeye Mahsus İşleme Merkezleri, İstasyonlu Tezgahlar
8458	Metallerin İşlenmesine Mahsus Torna Tezgahları
8459	Metalleri Talaş Kaldırarak İşleyen Makinalı Aletler-Tezgahlar
8460	Çapak, Pürüz Temizleme, Bileme, Taşlama vb. İçin Makineler
8461	Planya, Vargel, Yiv, Zıvana, Broş, Dişli Çark vb. Tezgahları
8462	Metalleri Dövme, İşleme, Kesme, Şataflama Presleri, Makineleri
8463	Metal, Sinterleşmiş Metal Karbür, Sermetleri Talaşsız İşleme A.
8464	Taş, Seramik, Beton, Çimento, Soğuk Cam İşleyen Makineleri Aletler
8465	Ağaç, Mantar, Kemik, Sert Kauçuk, Plastik vb. İşleme Makinaları
8466	84.56-84.65 Pozisyonlarındaki Makinaların Aksam ve Parçaları
8467	El ile Kullanılan Pnömatik veya Motorlu Aletler
8468	Lehim ve Kaynak Yapmaya Mahsus Makina ve Cihazlar
8474	Toprak, Taş, Metal Cevheri Vb Ayıklama, Eleme vb. İçin Makineleri
8475	Elektrik/ Elektronik Ampul, Tüp, Valf Montaj Makineleri
8476	Otomatik Satış Makineleri
8477	Kauçuk, Plastik, Lastik İşleme ve İmalatı Makineleri
8478	Tütünün Hazırlanması, İşlenmesine Mahsus Makina ve Cihazlar
8479	Kendine Özgü Fonksiyonlu Makine ve Cihazlar
8480	Metal Dökümü İçin Kasalar, Plakalar, Kalıp Modelleri
8481	Vanalar
8482	Her Nevi Rulmanlar
8483	Transmisyon Milleri, Kranklar, Yatak Kovanları, Dişliler, Çarklar
8484	Metal Tabaklı Contalar, Conta Takım ve Grupları
8505	Mıknatıslar, Mıknatıslı Platolar, Kavrıyıcı, Tutucu Tertibat
8515	Elektrik, Lazer veya Başka Bir Işık veya Plazma Arkı Yoluyla Lehim veya Kaynak Yapmaya Mahsus Cihazlar
8701	Traktörler
870120	Yarı Römorklar İçin Çekiciler
870130	Paletli Traktörler
871620	Tarımda Kullanılan Yüklemeli/ Boşaltmalı Römork, Yarı Römork
9508	Fuar ve Panayır İçin Çeşitli Makine ve Aksamları.
960350	Araç ve Cihazlara Ait Süpürge, Fırçalar